NHLRP National Home Language Reading Programme

SEHLOPHA SA 2

Leano la ho ruta

SESOTHO

PUO YA LAPENG

KOTARA YA 1 & 2

basic education
Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL EDUCATION COLLABORATION TRUST

ETDP SETA

2030 NDP

Read to Lead
A Reading Nation is a Leading Nation

SACE

Leano la ho Ruta

SEHLOPHA SA 2 | KOTARA YA 1 & 2

SESOTHO

NHLRP | National Home Language Reading Programme

Copyright © 2026 National Educational Collaboration Trust (NECT)

This work is licensed under a Creative Commons Attribution–NonCommercial–NoDerivatives 4.0 International License (CC BY-NC-ND 4.0).

Additional permissions beyond the scope of this license may be available. For further information, please contact the publisher at **materials@nect.org.za**.

First edition, 2026

NHLRP | National Home Language Reading Programme

KOTARA YA 1
LEANO LA HO RUTA

Ho Mamela le ho Bua: Tsebisa mookotaba

NAKO: Metsotso e 15

DISEBE-DISWA: Ditshwantsho le dintho tsa nnete bakeng sa moo ho pepeswang mookotaba

Padiso

1. **Hlophisa sekgutlwana sa pepeso ya mookotaba:** *Re ipehela dipheo*
2. **Botsa dipotso tse bulehileng ho tsosa tsebo e teng ya baithuti ka mookotaba.**
   - *Na o kile wa ipehehela sepheo? Ebang ho le jwalo, e ne e le sefe?*
   - *Ke sepheo sefe seo o batlang ho ipehela sona selemong sena?*
   - *O nahana hore o tla ikutlwa jwang ha o fihlelletse sepheo sa hao?*
3. **Etsa mmapa wa monahano o sebedisa dipotso le dikarabo tsa baithuti.**
4. **Ngola dikarabo tsa hao mmapeng wa monahano ho matlafatsa tsebo eo baithuti ba seng ba na le yona.**
5. **Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 2.**
6. **Bolella baithuti ho supa mantswe a nontsho ya puo a mookotaba.**
   a. Balla mantswe a nontsho ya puo hodimo.
   b. Laela baithuti ho a bala mmoho le wena, kapa ba a phethe kamora hao: “Haeba moralo wa hao o sa sebetse fetola moralo eseng sepheo.” - Mohlokalebitso
7. **Buisana ka nontsho ya puo le baithuti.**
   a. Botsa: Na o ka mpolella hore sena se bolelang? Na o ka nahana ka karabo?
   b. Kgothaletsa baithuti ho abelana menahano ya bona.
   c. Hlalosa se bolelwang kapa fana ka dikarabo ka mokgwa o latelang: Qotso ena e bolela hore ha re batla ho fihlella sepheo/maikemisetso, re lokela ho etsa moralo. Ka nako tse ding moralo wa rona o ka nna wa se sebetse, empa seo ha se bolele hore re lokela ho tela. Re boloka sepheo se le seng, empa re leka leano le letjha. Re lokela ho dula leka ho fihlela re fihlella sepheo/maikemisetso a rona.

Medumo: Etsa hlahlobo e seng ya semmuso ya temoho ya medumo

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Buka ya Tekanyetso

1. **Sebedisa Buka ya Tekanyetso ho ngola dintlha ka moithuti ka mong.**
2. **Sebedisa letshwao ho rekota tshebetso ya baithuti. mohlala:**

1 = ha a so be le bokgoni
2 = o na le bokgoni
3 = bokgoni bo feteletseng

3. **Kgutsisa baithuti hore ba mamele.**
   a. Bontsha baithuti hore ba ope matsoho jwang ho bontsha dinoko tsa mantswe.
   b. Sebedisa mohlala wa dijo tse fapaneng tse jwaloka: ma-to-ko-ma-ne, tswe-ke-re, na-ma.
4. **Tsamatsamaya ka phaposing mme o kope baithuti ho:**
   a. Opa matsoho ho bontsha dinoko tsa mabitso a bona, mohlala: Ka-ra-bo
   b. Qapodisa modumo wa pele wa mabitso a bona. mohlala: Karabo e qala ka /k/
   c. Bontshahatsa sena bakeng sa baithuti ebe o qala ka baithuti ba nang le bokgoni.
5. **Ditlhaloso tsa boemo:**

1 = Moithuti o hloka thuso ho phethela mesebetsi e le mmedi.
2 = Moithuti o phethela mosebetsi o le mong ka boikemelo.
3 = Moithuti o phethela mesebetsi ka bobedi ka boikemelo.

Mongolo: Etsa hlahlobo eo e seng ya semmuso ya popo ya ditlhaku

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Buka ya Tekanyetso

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
   a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho sosobanya pampiri ebe re a e otlolla.
   b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Kopa baithuti ho ngola ditlhaku tsa nteterwane tse nyenyane.**
   a. Kopa baithuti ho ngola ebe ba tsamatsamaya ho lekola popo ya ditlhaku, lebelo la ho ngola, boholo ba ditlhaku tsa baithuti ba bang, jj.
   b. Ela hloko baithuti ba sokolang ho bopa ditlhaku le lebaka le etsang hore ba sokole.
   c. Hape ela hloko baithuti ba sa tsebeng ditlhaku tsa nteterwane.

Padisommoho: Tsebisa pale

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Pokello ya Dipale, Leqephe la 1 la selelekela 1

1. **Tsebisa pale.**
   a. Ere: Bekeng ena re tlo bala pale eo sehlooho sa yona e leng, *Marie o a boloka*.
   b. Ere: Paleng ena re kopana le ngwanana ya bitswang Marie, eo maikemisetso a hae e leng ho boloka tjhelete ho reka baesekele. Re bala ka dintho tse fapaneng tseo Marie le motswalle wa hae Busi ba di etsang ho leka ho ba le tjhelete e lekaneng hore Marie a reke baesekele.
   c. Botsa: Ebe ho na le seo o se tsebang ka sona?
   d. Ha kgutswanyane bontsha baithuti ditshwantsho tsa pale.
2. **Aha tsebo e teng ya baithuti.**
   a. Hlalosa o arolelane le bona tlhahisoleseding eo ho fanweng ka yona paleng.
   b. Bontsha baithuti hore pale e etsahalla kae o sebedisa mmapa o hlahellang Pokellong ya Dipale.
   c. Botsa: Ebe ho na le dipotso tseo o batlang ho di botsa ka pale?
3. **Hlalosa leano la kutlwisiso.**
   a. Ere, bekeng ena re tlo ithuta ho: Bopa setshwantsho sa kelello.
   b. Hlalosetsa baithuti leano lena.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Tlwaetso bakeng sa phaposi yohle

NAKO: Metsotso e 30

DISEBE-DISWA: Padiso

Dibuka tsa ho ngolla tsa baithuti

Dipensele tsa baithuti

- Sebedisa nako ena ho kwetlisa baithuti ka ditlwaelo le tataiso bakeng sa BTS.
- Ha sena se etswa hantle, ho ba bohlokwa ho tsamaisa mosebetsi wa BTS.

Tlhophisetso

1. Qalong ya nako ya BTS, hlwaya o kwetlise bahlokomedi/dimonitara ho fana ka:
   - Dipadiso
   - Dibuka tsa ho ngolla tsa baithuti
2. Kwetlisa baithuti ho bula Dipadiso le dibuka tsa bona tsa ho ngolla leqepheng le nepahetseng.
3. Hlalosa hore ho tloha Bekeng ya 2, ka nako ya BTS, baithuti ba tla sebetsa ka bobedi ho phethela mesebetsi e Dipadisong tsa bona.

Ho Bala ka Bobedi

1. Bolella baithuti hore ho tloha ka Beke ya 2, ba tla sebetsa le molekane ho phethela mesebetsi.
2. Shebisana le ho bontsha baithuti mesebetsi ya boikwetliso ya letsatsi.
3. Ba thuse ho hlwaya mosebetsi ka mong, le hore ba utlwisise se lokelang ho etswa.

Theha Ditataiso tsa BTS

1. Kwetlisa baithuti ka ditataiso tse o sebeletsang le nako eo di lokelang ho sebetsa.
2. Tsona di lokela ho kenyelletsa tse kang:
   a. Fapanyetsana ka mosebetsi wa ho bala le ho mamela le moithutimmoho.
   b. Buela ka pelong / buela tlase / bua o seba.
   c. Eba le mamello mme o thuse motswalle wa hao.
   d. O se ke wa phahamisa letsoho kapa wa kgathatsa titjhere ha a mametse ha ho balwa.
   e. Ha o hloka ho ya ntlwaneng, kopa, o ye ka tumello.
   f. Ha o tsiehelehile, fetela mosebetsing o latelang. Kopa titjhere ho o thusa ha a sa etse letho.

Ho phethela thuto

1. Kwetlisa baithuti ho kwala Dipadiso le dibuka tsa bona tsa ho ngolla.
2. Kwetlisa baetapele/dimonitara ho phutha dibuka ba kgutsitse ba di behe shelefong ya tsona.
3. Leboha baithuti ka boikitlaetso ba bona. Supa dintho tse mmalwa tse entsweng hantle.

Etsa hore ditlwaelo le ditataiso ebe karolo ya phaposi

1. Hore BTS e atlehe, baithuti ba lokela ho tseba se lebeletsweng ho bona le hore ba itshware jwang.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISEBE-DISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Ruta tlotlontswe

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Dikarete tsa tlotlontswe, ditshwantsho, dintho tsa mannete

Padiso

1. **Hopotsa baithuti mookotaba.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 2.
   b. Bala kapa o bolele nontsho ya puo hape.
   c. Bontsha baithuti lenane la tlotlontswe la mookotaba.
   d. Ba hlalosetse hore mantswe ana a tla re thusa ho utlwisisa le ho bua ka mookotaba.
   e. Ba balle lenane la mantswe.
2. **Sebedisa mokgwa wa SEBS ho ruta tlotlontswe.**
   a. Ruta mantswe a tlotlontswe a latelang:
   - *sepheo: Seo o batlang ho se etsa kapa ho ba sona, seo o ka sebeletsang ho se fihlella.*
   - *boloka: Ho bea ntho kapa tjhelete hore o e sebedise nako e tlang.*
   - *tjhelete: Ntho eo re e sebedisang ho reka/lefella dintho tseo re di batlang.*
   - *kgola: Ho fumana tjhelete kapa moputso bakeng sa mosebetsi oo o entseng.*
3. **Sebedisa maano a SEBS a tshwanelang lentswe ka leng:**
   S: Supa setshwantsho kapa ntho ya mannete
   E: Etsa seo lentswe le se bolelang
   B: Bolella baithuti moelelo wa lentswe
   S: Sebedisa lentswe polelong

Medumo: Boeletsa medumo e rutilweng Sehlopheng sa 1

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Buka ya Tekanyetso

Dikarete tse felletseng tsa medumo (Sehlopha sa 1)

Padiso

1. **Dudisa baithuti ka kgutso khapheteng kapa fatshe pela hao.**
   a. Bolella baithuti hore ba mamele ha o bitsa mabitso a bona.
   b. Ha o ntse o bitsa lebitso la moithuti, a bale modumo kareteng ya modumo e phahamisitsweng.
   c. Etsa sena kapele, e be jwaloka papadi e monate empa o hlokomele baithuti ba sokolang.
   d. Ha moithuti a etsa phoso ere 'mamela ka hloko', ebe o bua modumo.

Mongolo: Etsa hlahlobo e seng ya semmuso ya popo ya ditlhaku

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Buka ya Tekanyetso

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
   a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho etsa eka re bapala piano.
   b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Kopa baithuti ho ngola ditlhaku tse kgolo tsa nteterwane.**
   a. Kopa baithuti ho ngola ebe ba tsamatsamaya ho lekola popo ya ditlhaku, lebelo la ho ngola, boholo ba ditlhaku tsa baithuti ba bang, jj.
   b. Ela hloko baithuti ba sokolang ho bopa ditlhaku le lebaka le etsang hore ba sokole.
   c. Hape ela hloko baithuti ba sa tsebeng ditlhaku tsa nteterwane.

Padisommoho: Etsa Mosebetsi wa Pele ho Padiso

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Pokello ya Dipale, leqephe la 3

1. **Lokisetsa baithuti Mosebetsi wa Pele ho ho Bala.**
   a. Bitsetsa baithuti khapetheng kapa fatshe.
   b. Dula ka pela baithuti ka buka ya Pokello ya Dipale.
   c. Etsa bonnete ba hore baithuti bohle ba bona buka.
   d. Bolella baithuti boitshwaro boo o bo lebelletseng ka nako ya ho Bala ka Kopanelo, mohl. dula o fapantshe maoto, bea matsoho diropeng, mamela ka hloko, araba ha o bitswa, phahamisa letsoho ha o batla ho botsa potso.
2. **Etsa Mosebetsi wa Pele ho ho bala ka mokgwa o latelang:**
   a. Bolela sehlooho sa pale: *Marie o a boloka*.
   b. Hlalosa bokgoni ba ho lepa. Ere: Ha re lepa, re sebedisa sehlooho le ditshwantsho ho leka ho fumana hore pale e bua ka eng.
   c. Bontsha baithuti ditshwantsho tse leqepheng ka leng.
   d. Botsa: Le nahana hore ho etsahalang mona?
   e. Botsa: Le nahana hore ditshwantsho tsena di amana jwang?

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Tlwaetso bakeng sa phaposi yohle

NAKO: Metsotso e 30

DISEBE-DISWA: Padiso

Dibuka tsa ho ngolla tsa baithuti

Dipensele tsa baithuti

- Sebedisa nako ena ho kwetlisa baithuti ka ditlwaelo le tataiso bakeng sa BTS.
- Ha sena se etswa hantle, ho ba bohlokwa ho tsamaisa mosebetsi wa BTS.

Tlhophisetso

1. Qalong ya nako ya BTS, hlwaya o kwetlise bahlokomedi/monitara ho fana ka:
   - Dipadiso
   - Dibuka tsa ho ngolla tsa baithuti
2. Kwetlisa baithuti ho bula Dipadiso le dibuka tsa bona tsa ho ngolla leqepheng le nepahetseng.
3. Hlalosa hore ho tloha Bekeng ya 2, ka nako ya BTS, baithuti ba tla sebetsa ka bobedi ho phethela mesebetsi e Dipadisong tsa bona.

Ho Bala ka Bobedi

1. Bolella baithuti hore ho tloha ka Beke ya 2, ba tla sebetsa le molekane ho phethela mesebetsi.
2. Shebisana le ho bontsha baithuti mesebetsi ya boikwetliso ya letsatsi.
3. Ba thuse ho hlwaya mosebetsi ka mong, le hore ba utlwisise se lokelang ho etswa.

Theha Ditataiso tsa BTS

1. Kwetlisa baithuti ka ditataiso tse o sebeletsang le nako eo di lokelang ho sebetsa.
2. Tsona di lokela ho kenyelletsa tse kang:
   a. Fapanyetsana ka mosebetsi wa ho bala le ho mamela le moithutimmoho.
   b. Buela ka pelong / buela tlase / bua o seba.
   c. Eba le mamello mme o thuse motswalle wa hao.
   d. O se ke wa phahamisa letsoho kapa wa kgathatsa titjhere ha a mametse ha ho balwa.
   e. Ha o hloka ho ya ntlwaneng, kopa, o ye ka tumello.
   f. Ha o tsiehelehile, fetela mosebetsing o latelang. Kopa titjhere ho o thusa ha a sa etse letho.

Ho phethela thuto

1. Kwetlisa baithuti ho kwala Dipadiso le dibuka tsa bona tsa ho ngolla.
2. Kwetlisa baetapele/dimonitara ho phutha dibuka ba kgutsitse ba di behe shelefong ya tsona.
3. Leboha baithuti ka boikitlaetso ba bona. Supa dintho tse mmalwa tse entsweng hantle.

Etsa hore ditlwaelo le ditataiso ebe karolo ya phaposi

1. Hore BTS e atlehe, baithuti ba lokela ho tseba se lebeletsweng ho bona le hore ba itshware jwang.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Ruta tlotlontswe ebe le buisane ka setshwantsho sa mookotaba

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Dikarete tsa tlotlontswe, ditshwantsho, dintho tsa mannete

Padiso

1. **Sebedisa mokgwa wa SEBS ho ruta tlotlontswe.**
   a. Ruta mantswe a tlotlontswe a latelang:
      - *leka: Ho etsa matsapa a ho etsa ntho e itseng le ha ho le thata.*
      - *katleho: Ho kgona ho phethahatsa morero wa hao kapa ho etsa ntho e itseng ka bokgabane.*
      - *tswelopele: Ho tswela pele kapa ho ntlafala nthong e itseng lekgetlo le leng le le leng ha ontse o ikwetlisa, hanyane hanyane.*
      - *kgau: ntho e nehelwang batho e le moputso wa ho etsa mosebetsi/ntho e ntle.*
   b. Sebedisa maano a SEBS a tshwanelang lentswe ka leng.
2. **Aha tsebo e teng ya baithuti.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 4.
   b. Bolella baithuti tlhahisoleseding e latelang ka setshwantsho:
   - *Batho ba ipehehela sepheo/dipehelo ho sebeletsa seo ba batlang ho se fihlella.*
   - *Ho fihlella dipheo/dipehelo o lokela ho sebetsa ka thata - ha ho etsahale hanghang.*
   - *Dipheo/Dipehelo di re thusa ho lekola tswelopele ya rona mme di re thusa hore re se ke ra tela!*
3. **Buisanang ka setshwantsho.**
   a. Sebedisa dipotso tse latelang ho buisana ka setshwantsho:
   - Botsa potso ya pele.
   - Laela baithuti ho buisana ka potso le baithuti ba bang.
   - Bitsa baithuti ka bonngwe ho abelana dikarabo tsa bona.
   - Aha tsebo eo baithuti ba nang le yona ka ho lokisa diphoso tsa kutlwisiso le ka ho abelana tlhahisoleseding e amanang le mookotaba.
   - Pheta tshebetso ena ka dipotso tsohle.
4. **Dipotso:**
   a. *Ke dipheo dife tseo bana ba Sehlopha sa 2 ba ka ipehelang tsona?*
   b. *Hobaneng re ipehela dipheo?*
   c. *Ke ntho efe eo o batlang ho ntlafala ho yona kgweding ena? O ka leka ho etsa seo jwang?*

Medumo: Pitsetso - Mantswe

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Buka ya Tekanyetso

1. **Dudisa baithuti ka kgutso ka dibuka tsa mosebetsi, dipene le dirula.**
   a. Bolella baithuti hore ba ngole sehlooho, 'Pitsetso' le dinomoro 1–10 moleng o ka thoko.
   b. Bitsa mantswe a leshome a latelang hore baithuti ba a ngole pela dinomoro 1–10: mabala, nanabela, dikeledi, kgabisa, phaphama, qhalakane, salla, khaete, thusitse
2. **Bolella baithuti hore ba sebedise kerayone hore ba itshwaye.**
   a. Ngola mantswe a leshome letlapeng.
   b. Ha o ntse o ngola, qapodisa lentswe ka leng.
   c. Bolella baithuti hore ba etse sedikadikwe moo ba entseng phoso ka kerayone.
   d. Bolella baithuti hore ba lokise diphoso.
   e. Ela hloko diphephetso tsa baithuti.

Mongolo: Etsa hlahlobo eo e seng ya semmuso ya lebelo la ho ngola, tsepamiso ya maikutlo le mokoka

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Buka ya Tekanyetso

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
   a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho sisinya matsoho a rona.
   b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Ngola dipolelo tse latelang letlapeng: Lebit**so la ka ke ____. Ke na le dilemo tse ____.
   a. Laela baithuti ho kopolla le ho qetella dipolelo dibukeng tsa bona tsa mosebetsi.
   b. Jwale bolella baithuti hore o batla ho bona hore ba ka kgona ho ngola dipolelo tse kae ka nepo metsotsong e mehlano.
   c. Bolella baithuti hore ba qale ho ngola mme ba se ke ba emisa pele o ba bolella.
3. **Lekola lebelo la ho ngola, tsepamiso ya maikutlo le mokoka wa baithuti.**
   a. Ha baithuti ba ntse ba ngola, tsamatsamaya mme o ele hloko baithuti ba sokolang ka tsepamiso maikutlo kapa ba hlokang mokoka - ba kgefutsang hangata.
   b. Kamora metsotso e mehlano ere 'emisang'.
   c. Kopa baithuti ho bala makgetlo ao ba kgonneng ho ngola dipolelo tseo tse pedi.
   d. Kgothatsa baithuti - ba bollele hore selemong sena e tla ba bangodi ba ngolang kapele le ka nepo.

Padisommoho: Ho bala lekgetlo la pele

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Pokello ya Dipale, leqephe la 3

1. **Lokisetsa baithuti ho bala lekgetlo la pele.**
   a. Dudisa baithuti khaphetheng.
   b. Ba hopotse ka boitshwaro bo lejeletsweng.
   c. Hopotsa baithuti sehlooho sa pale: *Marie o a boloka*.
   d. Ere: Paleng ena re kopana le ngwanana ya bitswang Marie, eo maikemisetso a hae e leng ho boloka tjhelete ho reka baesekele. Re bala ka dintho tse fapaneng tseo Marie le motswalle wa hae Busi ba di etsang ho leka ho ba le tjhelete e lekaneng hore Marie a reke baesekele.
2. **Ruta Ho Bala Lekgetlo la Pele ka tsela e latelang:**
   a. Balla leqephe ka leng la pale hodimo, ka bokgeleke o utlwahala.
   b. Bontsha baithuti ditshwantsho.
   c. Emisa o hlalosetse baithuti moo ho hlokehang.
   d. Hlwaya mantswe a tlotlontswe ha a ntse a hlaha.
   e. Qetellong ya pale, botsa dipotso tsa Padiso 1 tjena:
      - Tobisa potso 1 le 2 ho baithuti ka bonngwe.
      - Tobisa potso 3 & 4 ho sehlopheng kaofela. Kopa baithuti ho buisana ka potso le metswalle.
      - Kopa baithuti ba mmalwa ho abelana dikarabo tsa bona.
   f. Hopotsa baithuti ka leano la kutlwisiso.
      - Ere, bekeng ena re ithuta ho: Bopa setshwantsho sa kelello.
      - Botsa baithuti: Kwala mahlo a hao mme o leke ho bopa setshwantsho sa kellello sa ntho e itseng paleng. O bonang?

Ho Ngola: Bontshahatsa DMTP le mosebetsi

NAKO:
Metsotso e 20

DISEBE-DISWA:
Foreimi ya ho ngola:
Nka hlophisa sepheo!

Sepheo sa ka ke ho...

1. **Tsebisa Dibopeho le Melao ya Tshebediso ya Puo (DMTP).**
   a. Ere: Bekeng ena re tla tsepamisa maikutlo ho: Tshebediso ya letshwao la makalo qetellong ya polelo, ho bontsha thabo kapa ho makala.
   b. Ngola polelo letlapeng: Ke kgonne! Ke fihlelletse sepheo sa ka!
   c. Supa DMTP: Polelo e qetela ka letshwao la makalo, ho bontsha thabo kapa ho makala.
2. **Tsebisa mosebetsi wa ho ngola.**
   a. Ere: Bekeng ena re tla: Taka setshwantsho mme o ngole dipolelo tse pedi.
   b. Ere: Re tla taka mme re ngole ka: Sepheo seo re batlang ho se fihlella Sehlopheng sa 2.
3. **Hlalosa mosebetsi wa hao wa ho ngola ka molomo pele o ngola.**
   a. Ere: Sepheo se le seng seo ke nang le sona selemong sena ke...
4. **Bontshahatsa mohlala wa mosebetsi tlapangollong.**
   a. Taka setshwantsho kapele se bontshang: O sebeletsa ho fihlella sepheo sa hao.
   b. Bontsha baithuti hore ba phethela foreimi ya ho ngola jwang.
   c. Supa DMTP: Polelo e qetela ka letshwao la makalo, ho bontsha thabo kapa ho makala.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Ho sebetsa le dihlopha

NAKO: Metsotso e 30

DISEBE-DISWA: Padiso

Dibuka tsa ho ngolla tsa baithuti

Dipensele tsa baithuti

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

- Sebedisa nako ena ho kwetlisa baithuti ka ditlwaelo le tataiso bakeng sa BTS.
- Ha sena se etswa hantle, ho ba bohlokwa ho tsamaisa mosebetsi wa BTS.

Tlhophisetso

1. Shebisana mesebetsi ya tlwaetso jwaloka mehla, o dudise baithuti ka bobedi ka Dipadiso le dibuka tsa bona tsa ho ngolla.
2. Bolella baithuti hore o tlo ba bontsha hore ba lokela ho etsang ha o bitsa sehlopha ho bala.

Dihlopha tsa ho bala

1. Netefatsa hore o hlophisitse dihlopha ka bokgoni bo tshwanang ba ho bala bakeng sa BTS.
2. Bolella baithuti lebitso la sehlopha sa bona. Ela hloko. Baithuti ha ba tlamehe ho dula ka dihlopha tsena.
3. Netefatsa hore baithuti ba tseba lebitso la sehlopha sa bona - bapala dipapadi ho matlafatsa sena. Mohlala, bolella baithuti hore ba sehlopha sa Qwaha ba eme ka maoto; bolella ba sehlopha sa Tau ba behe matsoho a bona hloohong, j.j.

Ho bitsa Sehlopha ho Bala

1. Hopotsa baithuti hore sekgutlwana sa BTS se hokae.
2. Hopotsa baithuti ho tla le Dipadiso tsa bona ha ba tlo bala.
3. Hopotsa baithuti ditataiso: ha o ba bitsa, ba tle sekgutlwaneng sena ka potlako ba kgutsitse, ba se ke ba kgathatsa baithuti ba bang.
4. Bitsa sehlopha sa ho bala ho dula sekgutlwaneng sena.
5. Netefatsa hore ba tshwere Dipadiso sa bona.
6. Hlalosa hore hang feela ha o phethetse mesebetsi ya Padiso ya letsatsi, o tla mamela baithuti ba bala ho tswa Dipadisong tse ding (Dipadiso tsa Mehato tse teng).
7. Ikwetlise ho abela baithuti sete e loketseng ya Dipadiso, mme o kope baithuti ho bula dibuka tsa bona leqepheng le itseng.
8. Kamora moo, ikwetlisetseng ho lata dibuka tsa Padiso, kapa ho di fa baithuti ho di nka ele mosebetsi wa hae. (Sena se matsohong a titjhere kapa molao wa sekolo).
9. Dumella baithuti ba bang ba tshwaele hore sehlopha sena se badile jwang.
10. Etsa mosebetsi ona le sehlopha se seng sa ho bala.
11. Etsa sena le dihlotshwana tse ngata tseo o ka kgonang ka nako eo ho fanweng ka yona.

Ho phethela thuto

1. Kwetlisa baithuti ho kwala Dipadiso le dibuka tsa bona tsa ho ngolla.
2. Kwetlisa baetapele/dimonitara ho phutha dibuka ba kgutsitse ba di behe shelefong ya tsona.
3. Leboha baithuti ka boikitlaetso ba bona. Supa dintho tse mmalwa tse entsweng hantle.

Etsa hore ditlwaelo le ditataiso ebe karolo ya phaposi

1. Hore BTS e atlehe, baithuti ba lokela ho tseba se lebeletsweng ho bona le hore ba itshware jwang.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISEBE-DISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Medumo: Pitsetso - Dipolelo

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Buka ya Tekanyetso

1. **Dudisa baithuti ka kgutso ka dibuka tsa mosebetsi, dipene le dirula.**
   a. Ba bolelle hore ba ngole sehlooho, 'Pitsetso'.
   b. Bitsa dipolelo tse latelang hore baithuti ba di ngole:
      - Ke tshoha ke nahanne ka taba tse fetileng.
      - Ke nahanne ka taba tsa ka phaposing.
2. **Bolella baithuti hore ba sebedise kerayone hore ba itshwaye.**
   a. Ngola dipolelo tse pedi letlapeng.
   b. Ha o ntse o ngola, qapodisa lentswe ka leng.
   c. Supa matshwao a puo ao o a sebedisang.
   d. Bolella baithuti hore ba etse sedikadikwe moo ba entseng phoso ka kerayone.
   e. Bolella baithuti hore ba lokise diphoso.
   f. Ela hloko diphephetso tsa baithuti.

Mongolo: Etsa hlahlobo eo e seng ya semmuso ya boleng ba mongolo

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Buka ya Tekanyetso

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
   a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho sisinya matsoho a rona.
   b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Ngola dipolelo tse latelang letlapeng:**
   - Ntho tseo ke di ratang
   - Ke rata ho bapala ____.
   - Ke rata ho ja ____.
   a. Laela baithuti ho kopolla le ho qetella dipolelo dibukeng tsa bona tsa mosebetsi.
   b. Bolella baithuti ho ngola hantle, ka makgethe.
3. **Lekola boleng ba mongolo wa baithuti.**
   a. Ha baithuti ba ntse ba ngola tsamatsamaya ebe o ela hloko baithuti ba sokolang ho ngola ka makgethe.
   b. Ba fe tshehetso mabapi le seemo, ho tshwara pensele le kgatello ya mongolo.
   c. Kgothatsa baithuti - ba bolelle hore selemong sena e tla ba bangodi makgethe le ho feta.

Padisommoho: Ho bala lekgetlo la bobedi

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Pokello ya Dipale, leqephe la 3

1. **Lokisetsa baithuti ho bala lekgetlo la bobedi.**
   a. Dudisa baithuti khaphetheng.
   b. Ba hopotse ka boitshwaro bo lejeletsweng.
   c. Hopotsa baithuti sehlooho sa pale: *Marie o a boloka*
   d. Hopotsa baithuti ka leano la kutlwisiso.
   - Hopotsa baithuti ka leano la kutlwisiso.
   - Ere, bekeng ena re ithuta ho: Bopa setshwantsho sa kelello.
   - Ere, le a hopola re buisane ka sena maobane, ha ke le botsa: Kwala mahlo a hao mme o leke ho bopa setshwantsho sa kellello sa ntho e itseng paleng. O bonang?
2. **Ruta Ho Bala Lekgetlo la Bobedi ka mokgwa o latelang:**
   a. Balla leqephe ka leng la pale hodimo, ka bokgeleke o utlwahala.
   b. Bontsha baithuti setshwantsho.
   c. Sebedisa mehlala e leqepheng la selelekela ho etsa mohlala wa leano la kutlwisiso.
   d. Qetellong ya pale, botsa dipotso tsa Padiso 2 tjena:
   - Tobisa potso 1 le 2 ho baithuti ka bonngwe.
   - Tobisa potso 3 & 4 ho sehlopheng kaofela. Kopa baithuti ho buisana ka potso le metswalle.
   - Kopa baithuti ba mmalwa ho abelana dikarabo tsa bona.

Ho Ngola: Leano le moralo

NAKO:
Metsotso e 20

DISEBE-DISWA:
Foreimi ya ho ngola:
Nka hlophisa sepheo!

Sepheo sa ka ke ho...

1. **Tsebisa mosebetsi wa ho ngola hape.**
   a. Ere: Hopolang hore bekeng ena re tla taka mme re ngole ka: Ke kgonne! Ke fihlelletse sepheo sa ka!
2. **Laela baithuti ho nahana ka ho ngola ha bona.**
   a. Ere: Kwala mahlo o nahane hore o tla araba foreimi ya ho ngola jwang.
   b. Ere: Abelana le motswalle mohopolo wa hao.
   c. Fehla mohopolo mme o ngole mantswe a molemo tlapangollong, mohl. bala, ngola, dipalo, ntlafala, etsa setswalle, jj.
3. **Laela baithuti ho qala ho ngola dibukeng tsa bona.**
   a. Ere: Jwale taka mme o ngole mehopolo ya hao.
   b. Hopotsa baithuti ka DMTP: Polelo e qetela ka letshwao la makalo, ho bontsha thabo kapa ho makala.
4. **Tsamatsamaya ka phaposing mme o thuse baithuti ka bonngwe.**
   a. Kopa baithuti ho abelena mehopolo ya bona.
   b. Thusa baithuti ba sokolang ho qala mosebetsi wa ho ngola.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Ho sebetsa le dihlopha

NAKO: Metsotso e 30

DISEBE-DISWA: Padiso

Dibuka tsa ho ngolla tsa baithuti

Dipensele tsa baithuti

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

- Sebedisa nako ena ho kwetlisa baithuti ka ditlwaelo le tataiso bakeng sa BTS.
- Ha sena se etswa hantle, ho ba bohlokwa ho tsamaisa mosebetsi wa BTS.

Tlhophisetso

1. Shebisana mesebetsi ya tlwaetso jwaloka mehla, o dudise baithuti ka bobedi ka Dipadiso le dibuka tsa bona tsa ho ngolla.
2. Bolella baithuti hore o tlo ba bontsha hore ba lokela ho etsang ha o bitsa sehlopha ho bala.

Dihlopha tsa ho bala

1. Netefatsa hore o hlophisitse dihlopha ka bokgoni bo tshwanang ba ho bala bakeng sa BTS.
2. Bolella baithuti lebitso la sehlopha sa bona. Ela hloko. Baithuti ha ba tlamehe ho dula ka dihlopha tsena.
3. Netefatsa hore baithuti ba tseba lebitso la sehlopha sa bona - bapala dipapadi ho matlafatsa sena. Mohlala, bolella baithuti hore ba sehlopha sa Qwaha ba eme ka maoto; bolella ba sehlopha sa Tau ba behe matsoho a bona hloohong, j.j.

Ho bitsa Sehlopha ho Bala

1. Hopotsa baithuti hore sekgutlwana sa BTS se hokae.
2. Hopotsa baithuti ho tla le Dipadiso tsa bona ha ba tlo bala.
3. Hopotsa baithuti ditataiso: ha o ba bitsa, ba tle sekgutlwaneng sena ka potlako ba kgutsitse, ba se ke ba kgathatsa baithuti ba bang.
4. Bitsa sehlopha sa ho bala ho dula sekgutlwaneng sena.
5. Netefatsa hore ba tshwere Dipadiso sa bona.
6. Hlalosa hore hang feela ha o phethetse mesebetsi ya Padiso ya letsatsi, o tla mamela baithuti ba bala ho tswa Dipadisong tse ding (Dipadiso tsa Mehato tse teng).
7. Ikwetlise ho abela baithuti sete e loketseng ya Dipadiso, mme o kope baithuti ho bula dibuka tsa bona leqepheng le itseng.
8. Kamora moo, ikwetlisetseng ho lata dibuka tsa padiso, kapa ho di fa baithuti ho di nka ele mosebetsi wa hae. (Sena se matsohong a titjhere kapa molao wa sekolo).
9. Dumella baithuti ba bang ba tshwaele hore sehlopha sena se badile jwang.
10. Etsa mosebetsi ona le sehlopha se seng sa ho bala.
11. Etsa sena le dihlotshwana tse ngata tseo o ka kgonang ka nako eo ho fanweng ka yona.

Ho phethela thuto

1. Kwetlisa baithuti ho kwala Dipadiso le dibuka tsa bona tsa ho ngolla.
2. Kwetlisa baetapele/dimonitara ho phutha dibuka ba kgutsitse ba di behe shelefong ya tsona.
3. Leboha baithuti ka boikitlaetso ba bona. Supa dintho tse mmalwa tse entsweng hantle.

Etsa hore ditlwaelo le ditataiso ebe karolo ya phaposi

1. Hore BTS e atlehe, baithuti ba lokela ho tseba se lebeletsweng ho bona le hore ba itshware jwang.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISEBE-DISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Buisanang ka pale e badiweng ka kopanelo

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Foreimi ya puisanao:

Pale ena e ne e le ka...

Ke ratile ha...

Ke ithutile hore...

1. **Lokisetsa baithuti puisano ya sehlopha.**
   a. Arola baithuti ka dihlopha tsa ditho tse nne sehlopha ka seng.
   b. Neha sehlopha ka seng 'thutswana kapa lejwe la ho bua'.
   c. Ere: Bua feela ha o tshwere 'thutswana kapa lejwe la ho bua'.
2. **Bala dipotso tsa puisano.**
   a. Hopotsa baithuti ka pale eo ba e badileng ka kopanelo ya beke.
   b. Ngola foreimi ya puisano tlapangollong.
   c. Bala o hlalose potso ka nngwe (qalo ya karabo).
   d. Bolella baithuti hore setho ka seng sehlopheng se lokela ho araba potso.
   e. Kgothalletsa baithuti ho nahana dikarabo tse fapaneng.
3. **Laela baithuti ho qala dipuisano tsa bona.**
   a. Laela baithuti ba tshwereng 'thutswana/lejwe la ho bua' hore ba qale.
   b. Tsamatsamaya mme o fane ka tshehetso moo e hlokehang.
   c. Metsotsong ya ho qetela, bitsa sehlopha ho tla abelana dikarabo tsa bona.
4. **Boitokisetso ba baithuti**
   - Hlwaya baithuti ba 3–4 bakeng sa Dinehelano tsa Molomo ka Mantaha.
   - Bolella baithuti bana seo ba lokelang ho itokisetsa sona. (Sheba morero wa thuto ya MB wa Mantaha)

Medumo: Etsa hlahlobo eo e seng ya semmuso ya ho ngola ba sebedisa tsebo ya medumo

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Buka ya Tekanyetso

1. **Dudisa baithuti ka kgutso ka dibuka tsa mosebetsi, dipene le dirula.**
   a. Bolella baithuti ho ngola sehlooho, 'Tsohle ka nna'.
   b. Ngola diqalo tsa dipolelo tse latelang letlapeng:
      Tsohle ka nna
      Lebitso la ka ke...
      Ke dula le...
      Metswalle ya ka ke...
      Ke phelela ho...
      Ha ke rate ho...
      Lenaneo la ka la thelebishene leo ke le ratang ke...
      Ke le rata hobane...
2. **Bollela baithuti hore ba kopolle le ho qetella dipolelo.**
   a. Bolella baithuti hore ba sebetse ba le bang.
   b. Ba bollele hore ba qapodise mantswe ha ba ntse ba a ngola le hore ha ho na taba ha ba etsa diphoso.
3. **Ela hloko tsebo ya baithuti ya medumo le boitshepo.**
   a. Ke baithuti bafe ba qetellang dipolelo ka boitshepo?
   b. Ke baithuti bafe ba sebedisang tsebo ya bona ya medumo ho ngola mantswe ka nepo?
   c. Ke baithuti bafe ba sokolang ho ngola mantswe ba sebedisa tsebo ya medumo ka nepo?

Padisommoho: Etsa mosebetsi wa Kamora Padiso

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Pokello ya Dipale, leqephe la 3

1. **Lokisetsa baithuti mosebetsi wa ka morao ho ho bala.**
   a. Hopotsa baithuti sehlooho sa pale: *Marie o a boloka*
   b. Hlalosa mosebetsi o re: Kajeno re tlo taka mme re ngole karolo eo re e ratileng ka ho fetisisa paleng.
2. **Bontshahatsa mohlala wa mosebetsi ka mokgwa o latelang:**
   a. Kwala mahlo o etse e ka o a nahana.
   b. Bula mahlo ebe o re: Seo ke se ratileng ka ho fetisisa paleng ke ha…
   c. Leka hore o se ke wa sebedisa karolo e pepeneneng ya pale ho etsa mohlala.
   d. Taka setshwantsho kapele letlapeng. Ha o ntse o taka, hlalosa seo o se takang.
   e. Ngola polelo e 1–2 ka setshwantsho sa hao: Ke ratile…
3. **Laela baithuti ho phethela mosebetsi.**
   a. Bolella baithuti hore ba kwale mahlo mme ba nahane ka karolo ya pale e ba natefetseng ka ho fetisisa.
   b. Ere: Inahanele mohopolo wa hao, o seke wa sebedisa mohlala wa ka.
   c. Kamora moo, bolella baithuti hore ba bule mahlo ebe ba buisana ka karabo le metswalle ya bona.
   d. Jwale laela baithuti ho taka karolo ena dibukeng tsa bona.
   e. Thusa baithuti ho ngola dipolelo tse 1–2 ditshwantshong tsa bona.
4. **Dumella baithuti ho abelana mosebetsi wa bona.**
   a. Fa baithuti metsotswana e mmalwa ho abelana mesebetsi ya bona le metswalle.
   b. Bitsa moithuti a le mong ho abelana mosebetsi wa hae le phaposi.

Ho Ngola: Rala o lokise diphoso tsa mongolo

NAKO: Metsotso e 20

DISEBE-DISWA: Foreimi ya ho ngola: Nka hlophisa sepheo!

Sepheo sa ka ke ho...

1. **Hopotsa baithuti ka mosebesi wa ho ngola.**
   a. Ere: Kajeno re tla qetella mosebetsi wa rona wa ho ngola.
2. **Tsebisa phapahano.**
   a. Tsamatsamaya ka phaposing mme o thuse baithuti ba sokolang.
   b. Fa baithuti ba pele ka mosebetsi, mosebetsi o mong: Ngola polelo enngwe setshwantshong sa hao.
3. **Laela baithuti ho re ba bale ebe ba lokise diphoso tsa ho ngola ha bona.**
   a. Ere: Jwale ke nako ya ho bala le ho lokisa diphoso mongolong wa hao.
   b. Ere, hopola ho lekola hore: Polelo e qetela ka letshwao la makalo, ho bontsha thabo kapa ho makala.
4. **Ha nako e dumela, kopa baithuti ho abelana seo ba se ngotseng.**
   a. Baithuti ba ka abelana seo ba se ngotseng le motswalle.
   b. Ba mmalwa ba ka abelana le sehlopha sohle ka phaposing.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Ho sebetsa le dihlopha

NAKO: Metsotso e 30

DISEBE-DISWA: Padiso

Dibuka tsa ho ngolla tsa baithuti

Dipensele tsa baithuti

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

- Sebedisa nako ena ho kwetlisa baithuti ka ditlwaelo le tataiso bakeng sa BTS.
- Ha sena se etswa hantle, ho ba bohlokwa ho tsamaisa mosebetsi wa BTS.

Tlhophisetso

1. Shebisana mesebetsi ya tlwaetso jwaloka mehla, o dudise baithuti ka bobedi ka Dipadiso le dibuka tsa bona tsa ho ngolla.
2. Bolella baithuti hore o tlo ba bontsha hore ba lokela ho etsang ha o bitsa sehlopha ho bala.

Dihlopha tsa ho bala

1. Netefatsa hore o hlophisitse dihlopha ka bokgoni bo tshwanang ba ho bala bakeng sa BTS.
2. Bolella baithuti lebitso la sehlopha sa bona. Ela hloko. Baithuti ha ba tlamehe ho dula ka dihlopha tsena.
3. Netefatsa hore baithuti ba tseba lebitso la sehlopha sa bona - bapala dipapadi ho matlafatsa sena. Mohlala, bolella baithuti hore ba sehlopha sa Qwaha ba eme ka maoto; bolella ba sehlopha sa Tau ba behe matsoho a bona hloohong, j.j.

Ho bitsa Sehlopha ho Bala

1. Hopotsa baithuti hore sekgutlwana sa BTS se hokae.
2. Hopotsa baithuti ho tla le Dipadiso tsa bona ha ba tlo bala.
3. Hopotsa baithuti ditataiso: ha o ba bitsa, ba tle sekgutlwaneng sena ka potlako ba kgutsitse, ba se ke ba kgathatsa baithuti ba bang.
4. Bitsa sehlopha sa ho bala ho dula sekgutlwaneng sena.
5. Netefatsa hore ba tshwere Dipadiso sa bona.
6. Hlalosa hore hang feela ha o phethetse mesebetsi ya Padiso ya letsatsi, o tla mamela baithuti ba bala ho tswa Dipadisong tse ding (Dipadiso tsa Mehato tse teng).
7. Ikwetlise ho abela baithuti sete e loketseng ya Dipadiso, mme o kope baithuti ho bula dibuka tsa bona leqepheng le itseng.
8. Kamora moo, ikwetlisetseng ho lata dibuka tsa padiso, kapa ho di fa baithuti ho di nka ele mosebetsi wa hae. (Sena se matsohong a titjhere kapa molao wa sekolo).
9. Dumella baithuti ba bang ba tshwaele hore sehlopha sena se badile jwang.
10. Etsa mosebetsi ona le sehlopha se seng sa ho bala.
11. Etsa sena le dihlotshwana tse ngata tseo o ka kgonang ka nako eo ho fanweng ka yona.

Ho phethela thuto

1. Kwetlisa baithuti ho kwala Dipadiso le dibuka tsa bona tsa ho ngolla.
2. Kwetlisa baetapele/dimonitara ho phutha dibuka ba kgutsitse ba di behe shelefong ya tsona.
3. Leboha baithuti ka boikitlaetso ba bona. Supa dintho tse mmalwa tse entsweng hantle.

Etsa hore ditlwaelo le ditataiso ebe karolo ya phaposi

1. Hore BTS e atlehe, baithuti ba lokela ho tseba se lebeletsweng ho bona le hore ba itshware jwang.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Nehelano ya Molomo

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Ha ho disebediswa tse hlokahalang

1. **Baithuti ba kgutse ba shebelle baithutimmoho le bona ba hlahise dinehelano tsa bona tsa molomo.**
2. **Hopotsa baithuti mosebetsi o latelang: O abelana ditaba tsa hae**
   a. Re bolelle hore ditaba tsa hao di ka eng: Ere:
   b. Kajeno ke tla le bolella ka...
   c. Ebe o abelana ditaba tsa hao.
   d. Re bolelle se etsahetseng ka tatellano e nepahetseng.
   e. Re bolelle dintlha tsa bohlokwa tsa ditaba tsa hao.
   f. Qetella ka ho re bollela ka moo ditaba tsa hao di ileng tsa etsa hore o ikutlwe ka teng.
3. **Hopotsa baithuti bokgoni ba ho nehelana bo latelang:**
   a. Ha o abelana taba tsa hao hopola ho:
      - Re bolella hore ditaba tsa hao di ka eng
      - Re bolella hore di etsahetse neng
      - Re bolella hore di etsahelletse mang
      - Bua dipolelo tsa hao ka tatellano e nepahetseng
      - Bua dintho ha nngwe feela – o se ke wa phethapheta
      - Bua ka lentswe le utlwahalang, le hlakileng
4. **Bitsetsa baithuti ba kgethilweng ka bonngwe ho tla ka pele ho nehelana ka ditlhahiso tsa bona.**
   a. Etsa hore baithuti ba be le boitshepo ka ho ba leboha ha ba qeta ho etsa ditlhahiso tsa bona, o ba bolelle hore ba sebeditse jwang ka mokgwa o ahang.
   b. Qetellong ya thuto, fana ka maikutlo a hao ka nehelano ya baithuti bohle ka kakaretso, mme o ba fe dikeletso tsa ho ntlafatsa ditlhahiso tsa bona. Mohlala: Ba bang ba ne ba sa utlwahale ha ba bua. Netefatsang hore le a utlwahala ha le bua – re batla ho utlwa hantle seo le se buang.

Medumo: Boeletsa medumo e rutilweng Sehlopheng sa 1

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Dikarete tsa Medumo: a, l

Padiso

1. **Boeletsa medumo e latelang:** *a, l*
   a. Qapodisa modumo wa pele ha x3.
   b. Bontsha baithuti Karete ya Modumo mme o qapodise modumo x3.
   c. Bolella baithuti ba o mamele, ebe ba pheta modumo oo.
   d. Bolella baithuti hore ba bue mantswe a qalang kapa a sebedisang modumo oo.
2. **Etsa sena ka medumo kaofela.**
3. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Mantaha.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 5.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mosebetsi ka mong.
   c. Bontshahatsa tlapangollong hore mosebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Matlafatsa ho ngola ka thello

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Tjhate ya Mongolo

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
   a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho etsa eka re bapala piano.
   b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Bontshahatsa mohlala wa ho ngola polelo/dipolelo tse latelang letlapeng:**
   - Lele ke lelofa.
   - Ka Laboraro o ne a lelekisa.
   - Lalela.

   a. Ha o ntse o ngola, hlalosa moo o qalang, moo o lebang teng le sebaka se pakeng tsa mantswe.
   b. Laela baithuti ho ngola polelo/dipolelo ka dibukeng tsa bona tsa ho ngolla.
   c. Tsamatsamaya o lekole popo, boholo le sebaka pakeng tsa ditlhaku tsa moithuti ka mong.
   d. Fana ka tshehetso ho baithuti ba hlokang thuso.
3. **Kgothaletsa baithuti ho ela hloko lebelo la ho ngola le ho ngola ka nepo.**
   a. Ha bongata ba baithuti bo qetile, ere 'emisang'.
   b. Bolella baithuti hore ba hlokomele hore ba se ba le hole ha ka kang.
   c. Ha ba sa qeta, ba bolelle hore ba leke ho ngola kapele hosane.
   d. Hape kopa baithuti ho bapisa mongolo wa bona le wa hao o letlapeng.
   e. Ba kope hore ba hlokomele hore ba entse diphoso tse kae.

Padisommoho: Tsebisa pale

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Pokello ya Dipale, Leqephe la selelekela 13

1. **Tsebisa pale.**
   a. Ere: Bekeng ena re tlo bala pale eo sehlooho sa yona e leng, *Dikgoho tse ntjha tsa Thuli*.
   b. Ere: Paleng ena, re kopana le ngwanana ya bitswang Thuli le nkgono wa hae. Ba na le kgoho e ntle e bitswang Heni, e behelang mahe letsatsi le letsatsi. Thuli le nkgono wa hae ba rata ho ja mahe haholo hoo ba etsang qeto ya ho rua dikgoho tse ding tse behelang ho qala kgwebo.
   c. Botsa: Ebe ho na le seo o se tsebang ka sona?
   d. Ha kgutswanyane bontsha baithuti ditshwantsho tsa pale.
2. **Aha tsebo e teng ya baithuti.**
   a. Hlalosa o arolelane le bona tlhahisoleseding eo ho fanweng ka yona paleng.
   b. Bontsha baithuti hore pale e etsahalla kae o sebedisa mmapa o hlahellang Pokellong ya Dipale.
   c. Botsa: Ebe ho na le dipotso tseo o batlang ho di botsa ka pale?
3. **Hlalosa leano la kutlwisiso.**
   a. Ere, bekeng ena re tlo ithuta ho: Etsa dikakanyo
   b. Hlalosetsa baithuti leano lena.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 1&2

NAKO: Metsotso e 30

DISEBE-DISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 5.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 1 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa padiso tse teng. (Padiso tsa Mohato)
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang ho ikamahanya le melawana ya sekolo, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 1 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 2.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISEBE-DISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Ruta tlotlontswe

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Dikarete tsa tlotlontswe, ditshwantsho, dintho tsa mannete

Padiso

1. **Hopotsa baithuti mookotaba.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 2.
   b. Bala kapa o bolele nontsho ya puo hape.
   c. Bontsha baithuti lenane la tlotlontswe la mookotaba.
   d. Ba hlalosetse hore mantswe ana a tla re thusa ho utlwisisa le ho bua ka mookotaba.
   e. Ba balle lenane la mantswe.
2. **Sebedisa mokgwa wa SEBS ho ruta tlotlontswe.**
   a. Ruta mantswe a tlotlontswe a latelang:
      - *sethole: Kgoho e tshehadi e behelang mahe, hangata ha e lerata ebile e nyenyane ho feta mokoko.*
      - *mokoko: Kgoho e tona e nang le masiba a kganyang eo hangata e llelang hodimo hoseng.*
      - *kgwebo: Sebaka seo batho ba rekisang dintho kapa ba fanang ka ditshebeletso, jwaloka lebenkele kapa salunu.*
      - *leano: Mehato eo o nkang ho fihlella sepheo sa hao kapa ho qeta mosebetsi o itseng.*
3. **Sebedisa maano a SEBS a tshwanelang lentswe ka leng:**
   S: Supa setshwantsho kapa ntho ya mannete
   E: Etsa seo lentswe le se bolelang
   B: Bolella baithuti moelelo wa lentswe
   S: Sebedisa lentswe polelong

Medumo: Boeletsa medumo e rutilweng Sehlopheng sa 1

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Dikarete tsa Medumo: e, k

Padiso

1. **Boeletsa medumo e latelang:** *e, k*
   a. Qapodisa modumo wa pele ha x3.
   b. Bontsha baithuti Karete ya Modumo mme o qapodise modumo x3.
   c. Bolella baithuti ba o mamele, ebe ba pheta modumo oo.
   d. Bolella baithuti hore ba bolele mantswe a qalang kapa a sebedisang modumo oo.
2. **Etsa sena ka medumo kaofela.**
3. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Labobedi.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 6.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mosebetsi ka mong.
   c. Bontshahatsa tlapangollong hore mosebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Matlafatsa ho ngola ka thello

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Tjhate ya Mongolo

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
   a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho sisinya matsoho a rona.
   b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Bontshahatsa mohlala wa ho ngola polelo/dipolelo tse latelang letlapeng:**
   - Ke bona Eloi a eme le esele.
   - Empa empa o eme le esele esele.

   a. Ha o ntse o ngola, hlalosa moo o qalang, moo o lebang teng le sebaka se pakeng tsa mantswe.
   b. Laela baithuti ho ngola polelo/dipolelo ka dibukeng tsa bona tsa ho ngolla.
   c. Tsamatsamaya o lekole popo, boholo le sebaka pakeng tsa ditlhaku tsa moithuti ka mong.
   d. Fana ka tshehetso ho baithuti ba hlokang thuso.
3. **Kgothaletsa baithuti ho ela hloko lebelo la ho ngola le ho ngola ka nepo.**
   a. Ha bongata ba baithuti bo qetile, ere 'emisang'.
   b. Bolella baithuti hore ba hlokomele hore ba se ba le hole ha ka kang. Na ba kgonne ho phethela mosebetsi o mongata ho feta wa letsatsi le fetileng?
   c. Ha ba sa qeta, ba bolelle hore ba leke ho ngola kapele hosane.
   d. Hape kopa baithuti ho bapisa mongolo wa bona le wa hao o letlapeng.
   e. Ba kope hore ba hlokomele hore ba entse diphoso tse kae.

Padisommoho: Etsa Mosebetsi wa Pele ho Padiso

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Pokello ya Dipale, leqephe la 15

1. **Lokisetsa baithuti Mosebetsi wa Pele ho ho Bala.**
   a. Bitsetsa baithuti khapetheng kapa fatshe.
   b. Dula ka pela baithuti ka buka ya Pokello ya Dipale.
   c. Etsa bonnete ba hore baithuti bohle ba bona buka.
   d. Bolella baithuti boitshwaro boo o bo lebelletseng ka nako ya ho Bala ka Kopanelo, mohl. dula o fapantshe maoto, bea matsoho diropeng, mamela ka hloko, araba ha o bitswa, phahamisa letsoho ha o batla ho botsa potso.
2. **Etsa Mosebetsi wa Pele ho ho bala ka mokgwa o latelang:**
   a. Bolela sehlooho sa pale: *Dikgoho tse ntjha tsa Thuli*
   b. Hlalosa bokgoni ba ho lepa. Ere: Ha re lepa, re sebedisa sehlooho le ditshwantsho ho leka ho fumana hore pale e bua ka eng.
   c. Bontsha baithuti ditshwantsho leqepheng ka leng.
   d. Botsa: Le nahana hore ho etsahalang mona?
   e. Botsa: Le nahana hore ditshwantsho tsena di amana jwang?

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 3&4

NAKO: Metsotso e 30

DISEBE-DISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 6.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 3 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa padiso tse teng. (Padiso tsa Mohato)
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang ho ikamahanya le melawana ya sekolo, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 3 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 4.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISEBE-DISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Moqoqo wa dipale tsa boiqapelo

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Padiso

1. **Lokisetsa baithuti mosebetsi wa moqoqo wa pale ya boiqapelo.**
   a. Arola baithuti ka dihlopha tsa ditho tse nne sehlopha ka seng.
   b. Bolella baithuti hore ba bule Dipadiso tsa bona leqepheng la 8.
2. **Laela baithuti hore ba shebe setshwantsho.**
   a. Botsa: O bona eng setshwantshong sena?
3. **Bolella baithuti hore ba iqapele pale e kgutshwanyane ka setshwantsho.**
4. **Bolella baithuti hore ba qape pale jwang: Ere:**
   a. Reha mophetwa ka mong paleng lebitso.
   b. Bolela hore pale e etsahalla kae.
   c. Pale ya hao e lokela ho ba le qalo, bohare le qetelo.
   d. Setshwantsho sena se bontsha karolo e itseng feela ya pale.
      - Setshwantsho se ka bontsha qalo ya pale ya hao.
      - Setshwantsho se ka bontsha bohare ba pale ya hao.
      - Setshwantsho se ka bontsha qetelo ya pale ya hao.
   e. O ka qala pale ya hao ka hore:
      a. ____ o ne a ikwetlisite ka thata...
      b. Sepheo sa ____ e ne e le...
5. **Laela baithuti ho phethela mosebetsi.**
   a. Fa baithuti metsotso e mmalwa ho nahana ka dipale tsa bona ba kgutsitse.
   b. Ebe, o ba laela ho fapanyetsana ka ho qoqela sehlopha dipale tsa bona. O ka sebedisa thutswana/lejwe la ho bua bakeng sa mosebetsi ona.
   c. Ha baithuti ba ntse ba bua, tsamatsamaya ka phaposing, o ba mamele.
6. **Phethela thuto ka mokgwa o latelang:**
   a. Bitsa moithuti a le mong ho abelana pale ya hae le baithuti ka phaposing kapa botsa baithuti ba 1–2 dipotso ka pale.
   - Botsa: Pale ya X e ne e bua ka eng?
   - Botsa: O ratile eng ka pale ya X?

   b. Tshwaela ka kakaretso ho ntlafatsa dipale tsa bona.
   Mohlala: Hangata, qalong ya pale, re a bua hore pale e etsahalla kae, le hore baphetwa ke bo mang. Nakong e tlang, lekang hore le kenyelletse dintlha tsena dipaleng tsa lona.

Medumo: Boeletsa medumo e rutilweng Sehlopheng sa 1

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Dikarete tsa Medumo: i, b, m

Padiso

1. **Boeletsa medumo e latelang:** *i, b, m*
   a. Qapodisa modumo wa pele ha x3.
   b. Bontsha baithuti Karete ya Modumo mme o qapodise modumo x3.
   c. Bolella baithuti ba o mamele, ebe ba pheta modumo oo.
   d. Bolella baithuti hore ba bolele mantswe a qalang kapa a sebedisang modumo oo.
2. **Etsa sena ka medumo kaofela.**
3. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Laboraro.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 7.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mosebetsi ka mong.
   c. Bontshahatsa tlapangollong hore mosebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Matlafatsa ho ngola ka thello

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Tjhate ya Mongolo

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
   a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho sisinya matsoho a rona.
   b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Bontshahatsa mohlala wa ho ngola polelo/dipolelo tse latelang letlapeng:**
   - Nini o na le mamina.
   - Ba bang bona ba bapala bolo.
   a. Ha o ntse o ngola, hlalosa moo o qalang, moo o lebang teng le sebaka se pakeng tsa mantswe.
   b. Laela baithuti ho ngola polelo/dipolelo ka dibukeng tsa bona tsa ho ngolla.
   c. Tsamatsamaya o lekole popo, boholo le sebaka pakeng tsa ditlhaku tsa moithuti ka mong.
   d. Fana ka tshehetso ho baithuti ba hlokang thuso.
3. **Kgothaletsa baithuti ho ela hloko lebelo la ho ngola le ho ngola ka nepo.**
   a. Ha bongata ba baithuti bo qetile, ere 'emisang'.
   b. Bolella baithuti hore ba hlokomele hore ba se ba le hole ha ka kang. Na ba kgonne ho phethela mosebetsi o mongata ho feta wa letsatsi le fetileng?
   c. Ha ba sa qeta, ba bolelle hore ba leke ho ngola kapele hosane.
   d. Hape kopa baithuti ho bapisa mongolo wa bona le wa hao o letlapeng.
   e. Ba kope hore ba hlokomele hore ba entse diphoso tse kae.

Padisommoho: Ho bala lekgetlo la pele

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Pokello ya Dipale, leqephe la 15

1. **Lokisetsa baithuti ho bala lekgetlo la pele.**
   a. Dudisa baithuti khaphetheng.
   b. Ba hopotse ka boitshwaro bo lejeletsweng.
   c. Hopotsa baithuti sehlooho sa pale: *Dikgoho tse ntjha tsa Thuli*
   d. Ere: Paleng ena, re kopana le ngwanana ya bitswang Thuli le nkgono wa hae. Ba na le kgoho e ntle e bitswang Heni, e behelang mahe letsatsi le letsatsi. Thuli le nkgono wa hae ba rata ho ja mahe haholo hoo ba etsang qeto ya ho rua dikgoho tse ding tse behelang ho qala kgwebo.
   e. Botsa: Ebe ho na le seo o se tsebang ka sona?
2. **Ruta Ho Bala Lekgetlo la Pele ka tsela e latelang:**
   a. Balla leqephe ka leng la pale hodimo, ka bokgeleke o utlwahala.
   b. Bontsha baithuti ditshwantsho.
   c. Emisa o hlalosetse baithuti moo ho hlokehang.
   d. Hlwaya mantswe a tlotlontswe ha a ntse a hlaha.
   e. Qetellong ya pale, botsa dipotso tsa Padiso 1 tjena:
      - Tobisa potso 1 le 2 ho baithuti ka bonngwe.
      - Tobisa potso 3 & 4 ho sehlopheng kaofela. Kopa baithuti ho buisana ka potso le metswalle.
      - Kopa baithuti ba mmalwa ho abelana dikarabo tsa bona.
   f. Hopotsa baithuti ka leano la kutlwisiso.
      - Ere, bekeng ena re ithuta ho: Etsa dikakanyo.
      - Botsa baithuti: Ke eng seo o ka se lepang seo mongodi a sa re bolellang sona? O ka lepa eng ka menahano/ maikutlo a mophetwa?

Ho Ngola: Bontshahatsa DMTP le mosebetsi

NAKO: Metsotso e 20

DISEBE-DISWA: Buka ya mosebetsi ya DBE, leqepheng la 4

Foreimi ya ho ngola:

Nakong ya matsatsi a phomolo a sekolo, ke ____,____, le ____.

1. **Tsebisa Dibopeho le Melao ya Tshebediso ya Puo (DMTP).**
   a. Ere: Bekeng ena re tla tsepamisa maikutlo ho: Tshebediso ya difeelwane ho arola dintho lenaneng. Ha ho na feelwane pele ho ntho ya ho qetela. Re sebedisa 'le'. Mohlala: Ke rata dipompong, dikuku, matokomane le senomaphodi.
   b. Ngola polelo letlapeng: Ke rata ho ja diapole, dipanana, le dilamunu.
   c. Supa DMTP: Difeelwane di sebediswa ho arola dintho tse lenaneng.
2. **Tsebisa mosebetsi wa ho ngola.**
   a. Ere: Bekeng ena re tla: Taka setshwantsho mme o ngole polelo e le nngwe.
   b. Ere: Re tla taka mme re ngole ka: Seo re se entseng ha dikolo di ne di kwetswe.
3. **Hlalosa mosebetsi wa hao wa ho ngola ka molomo pele o ngola.**
   a. Ere: Nakong ya matsatsi a phomolo a sekolo, ke...
4. **Bontshahatsa mohlala wa mosebetsi tlapangollong.**
   a. Taka setshwantsho kapele se bontshang: Seo o se entseng nakong ya matsatsi a phomolo a sekolo.
   b. Bontsha baithuti hore ba phethela foreimi ya ho ngola jwang.
   c. Supa DMTP: Difeelwane di sebediswa ho arola dintho tse lenaneng.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 5&6

NAKO: Metsotso e 30

DISEBE-DISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 7.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 5 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa padiso tse teng. (Padiso tsa Mohato)
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang ho ikamahanya le melawana ya sekolo, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 5 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 6.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISEBE-DISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Medumo: Boeletsa medumo e rutilweng Sehlopheng sa 1

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Dikarete tsa Medumo: o, n, u

Padiso

1. **Boeletsa medumo e latelang:** *o, n, u*
   a. Qapodisa modumo wa pele ha x3.
   b. Bontsha baithuti Karete ya Modumo mme o qapodise modumo x3.
   c. Bolella baithuti ba o mamele, ebe ba pheta modumo oo.
   d. Bolella baithuti hore ba bolele mantswe a qalang kapa a sebedisang modumo oo.
2. **Etsa sena ka medumo kaofela.**
3. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Labone.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 9.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mosebetsi ka mong.
   c. Bontshahatsa tlapangollong hore mosebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Matlafatsa ho ngola ka thello

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Tjhate ya Mongolo

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
   a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho sisinya matsoho a rona.
   b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Bontshahatsa mohlala wa ho ngola polelo/dipolelo tse latelang letlapeng:**
   - Neo o na le lesea labo Nana.
   - Una yena o na le ulu.

   a. Ha o ntse o ngola, hlalosa moo o qalang, moo o lebang teng le sebaka se pakeng tsa mantswe.
   b. Laela baithuti ho ngola polelo/dipolelo ka dibukeng tsa bona tsa ho ngolla.
   c. Tsamatsamaya o lekole popo, boholo le sebaka pakeng tsa ditlhaku tsa moithuti ka mong.
   d. Fana ka tshehetso ho baithuti ba hlokang thuso.
3. **Kgothaletsa baithuti ho ela hloko lebelo la ho ngola le ho ngola ka nepo.**
   a. Ha bongata ba baithuti bo qetile, ere 'emisang'.
   b. Bolella baithuti hore ba hlokomele hore ba se ba le hole ha ka kang. Na ba kgonne ho phethela mosebetsi o mongata ho feta wa letsatsi le fetileng?
   c. Ha ba sa qeta, ba bolelle hore ba leke ho ngola kapele hosane.
   d. Hape kopa baithuti ho bapisa mongolo wa bona le wa hao o letlapeng.
   e. Ba kope hore ba hlokomele hore ba entse diphoso tse kae.

Padisommoho: Ho bala lekgetlo la bobedi

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Pokello ya Dipale, leqephe la 15

1. **Lokisetsa baithuti ho bala lekgetlo la bobedi.**
   a. Dudisa baithuti khaphetheng.
   b. Ba hopotse ka boitshwaro bo lejeletsweng.
   c. Hopotsa baithuti sehlooho sa pale: *Dikgoho tse ntjha tsa Thuli*
   d. Hopotsa baithuti ka leano la kutlwisiso.
      - Hopotsa baithuti ka leano la kutlwisiso.
      - Ere, bekeng ena re ithuta ho: Etsa dikakanyo
      - Ere, le a hopola re buisane ka sena maobane, ha ke le botsa: Ke eng seo o ka se lepang seo mongodi a sa re bolellang sona? O ka lepa eng ka menahano/ maikutlo a mophetwa?
2. **Ruta Ho Bala Lekgetlo la Bobedi ka mokgwa o latelang:**
   a. Balla leqephe ka leng la pale hodimo, ka bokgeleke o utlwahala.
   b. Bontsha baithuti setshwantsho.
   c. Sebedisa mehlala e leqepheng la selelekela ho etsa mohlala wa leano la kutlwisiso.
   d. Qetellong ya pale, botsa dipotso tsa Padiso 2 tjena:
      - Tobisa potso 1 le 2 ho baithuti ka bonngwe.
      - Tobisa potso 3 & 4 ho sehlopheng kaofela. Kopa baithuti ho buisana ka potso le metswalle.
      - Kopa baithuti ba mmalwa ho abelana dikarabo tsa bona.

Ho Ngola: Leano le moralo

NAKO: Metsotso e 20

DISEBE-DISWA: Buka ya mosebetsi ya DBE, leqepheng la 4

Foreimi ya ho ngola:

Nakong ya matsatsi a phomolo a sekolo, ke ____,____, le ____.

1. **Tsebisa mosebetsi wa ho ngola hape.**
   a. Ere: Hopolang hore bekeng ena re tla taka mme re ngole ka: Seo re se entseng ha dikolo di ne di kwetswe.
2. **Laela baithuti ho nahana ka ho ngola ha bona.**
   a. Ere: Kwala mahlo o nahane hore o tla araba foreimi ya ho ngola jwang.
   b. Ere: Abelana le motswalle mohopolo wa hao.
   c. Fehla mohopolo mme o ngole mantswe a molemo tlapangollong, mohl. bapetse, robetse, thusitse, badile
3. **Laela baithuti ho phehla leqepheng le latelago la dibuka tsa bona tsa DBE.**
   a. Ere: Jwale taka mme o ngole mehopolo ya hao.
   b. Hopotsa baithuti ka DMTP: Difeelwane di sebediswa ho arola dintho tse lenaneng.
4. **Tsamatsamaya ka phaposing mme o thuse baithuti ka bonngwe.**
   a. Kopa baithuti ho abelena mehopolo ya bona.
   b. Thusa baithuti ba sokolang ho qala mosebetsi wa ho ngola.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 7&8

NAKO: Metsotso e 30

DISEBE-DISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 9.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 7 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa padiso tse teng. (Padiso tsa Mohato)
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang ho ikamahanya le melawana ya sekolo, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 7 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 8.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISEBE-DISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Buisanang ka pale e badiweng ka kopanelo

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Foreimi ya puisanao:

Pale ena e ne e le ka...

Ke ratile ha...

Ke ithutile hore...

1. **Lokisetsa baithuti puisano ya sehlopha.**
   a. Arola baithuti ka dihlopha tsa ditho tse nne sehlopha ka seng.
   b. Neha sehlopha ka seng 'thutswana kapa lejwe la ho bua'.
   c. Ere: Bua feela ha o tshwere 'thutswana kapa lejwe la ho bua'.
2. **Bala dipotso tsa puisano.**
   a. Hopotsa baithuti ka pale eo ba e badileng ka kopanelo ya beke.
   b. Ngola foreimi ya puisano tlapangollong.
   c. Bala o hlalose potso ka nngwe (qalo ya karabo).
   d. Bolella baithuti hore setho ka seng sehlopheng se lokela ho araba potso.
   e. Kgothalletsa baithuti ho nahana dikarabo tse fapaneng.
3. **Laela baithuti ho qala dipuisano tsa bona.**
   a. Laela baithuti ba tshwereng 'thutswana/lejwe la ho bua' hore ba qale.
   b. Tsamatsamaya mme o fane ka tshehetso moo e hlokehang.
   c. Metsotsong ya ho qetela, bitsa sehlopha ho tla abelana dikarabo tsa bona.
4. **Boitokisetso ba baithuti**
   a. Hlwaya baithuti ba 3–4 bakeng sa Dinehelano tsa Molomo ka Mantaha.
   b. Bolella baithuti bana seo ba lokelang ho itokisetsa sona. (Sheba morero wa thuto ya MB wa Mantaha)

Medumo: Pitsetso

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Core Reader

1. **Dudisa baithuti ka kgutso ka dibuka tsa mosebetsi, dipene le dirula.**
   a. Bolella baithuti hore ba ngole sehlooho, 'Pitsetso', ebe ba ngola dinomoro 1–5 moleng o ka thoko.
   b. Bitsa mantswe a latelang a mahlano hore baithuti ba a ngole pela dinomoro 1–5: lelofa, labobedi, esele, kuku, minola
   c. Kamora moo, bolella baithuti hore ba ngole dipolelo tseo o tla di bua, ba sebedisa matshwao a puo a nepahetseng.
   d. Bua polelo e latelang. E phete habedi ebang ho hlokeha:
   Tumo o na le molamu.
2. **Bolella baithuti hore ba sebedise kerayone hore ba itshwaye.**
   a. Ngola mantswe a mahlano le polelo letlapeng.
   b. Ha o ntse o ngola, qapodisa lentswe ka leng.
   c. Supa matshwao a puo a sebedisitsweng polelong.
   d. Bolella baithuti hore ba etse sedikadikwe moo ba entseng phoso ka kerayone.
   e. Bolella baithuti hore ba lokise diphoso.
3. **Ela hloko diphephetso le tswelopele ya baithuti.**
4. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Labohlano.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 10.
   b. Balla tema hodimo. Bolella baithuti ho bala le wena ba balle ka pelong.
   c. Bala sengolwa hape, mme lekgetlong lena baithuti ba bale le wena.
   d. Etsa mohlala wa ho phethela mosebetsi wa ho ngola wa kutlwisiso letlapeng.
   e. Etsa mohlala wa ho phethela mosebetsi wa Mofoloji letlapeng.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Padisommoho: Etsa mosebetsi wa Kamora Padiso

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Pokello ya Dipale, leqephe la 15

1. **Lokisetsa baithuti mosebetsi wa ka morao ho ho bala.**
   a. Hopotsa baithuti sehlooho sa pale: *Dikgoho tse ntjha tsa Thuli*
   b. Hlalosa mosebetsi o re: Kajeno re tlo kgutsufatsa pale.
2. **Bontshahatsa mohlala wa mosebetsi ka mokgwa o latelang:**
   a. Ere: Ha re kgutsufatsa pale, re lokela ho bolela hore:
      - Pale e ka eng
      - Ke eng seo ke se ratileng paleng
      - Ke eng seo ke ithutileng sona paleng
   b. Fana ka dikarabo tsa dipotso tsena ka bokgutswanyane.
   c. Leka hore o se ke wa etsa mehlala ka dikarabo tse pepeneneng.
3. **Laela baithuti ho phethela mosebetsi.**
   a. Bolella baithuti hore ba nahane ka dikgutsufatso tsa bona, ba se ke ba sebedisa mohlala wa hao.
   b. Bolella baithuti ho qala dikarabo tsa bona ka tsela e latelang:
      - Pale e ne e le ka...
      - Ke natefetswe ke...
      - Ke ithutile...
   c. Kamora moo, laela baithuti ho abelana dikgutsufatso tsa bona le metswalle ya bona.
   d. Ha baithuti ba ntse ba abelana dikgutsufatso tsa bona, tsamatsamaya o nne o fane ka tshehetso moo e hlokehang.
   e. Pheletsong ya thuto, kopa moithuti a le mong kapa ba babedi ho abelana dikgutsufatso tsa bona le phaposi.
4. **Dumella baithuti ho abelana mosebetsi wa bona.**
   a. Fa baithuti metsotswana e mmalwa ho abelana mesebetsi ya bona le metswalle.
   b. Bitsa moithuti a le mong ho abelana mosebetsi wa hae le phaposi.

Ho Ngola: Rala o lokise diphoso tsa mongolo

NAKO: Metsotso e 20

DISEBE-DISWA: Buka ya mosebetsi ya DBE, leqepheng la 4

Foreimi ya ho ngola:

Nakong ya matsatsi a phomolo a sekolo, ke ____,____, le ____.

1. **Hopotsa baithuti ka mosebesi wa ho ngola.**
   a. Ere: Kajeno re tla qetella mosebetsi wa rona wa ho ngola.
2. **Tsebisa phapahano.**
   a. Tsamatsamaya ka phaposing mme o thuse baithuti ba sokolang.
   b. Fa baithuti ba pele ka mosebetsi, mosebetsi o mong: Ngola dintlha setshwantsong sa hao.
3. **Laela baithuti ho re ba bale ebe ba lokise diphoso tsa ho ngola ha bona.**
   a. Ere: Jwale ke nako ya ho bala le ho lokisa diphoso mongolong wa hao.
   b. Ere, hopola ho lekola hore: Difeelwane di sebediswa ho arola dintho tse lenaneng.
4. **Ha nako e dumela, kopa baithuti ho abelana seo ba se ngotseng.**
   a. Baithuti ba ka abelana seo ba se ngotseng le motswalle.
   b. Ba mmalwa ba ka abelana le sehlopha sohle ka phaposing.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 9&10

NAKO: Metsotso e 30

DISEBE-DISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 10.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 9 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa padiso tse teng. (Padiso tsa Mohato)
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang ho ikamahanya le melawana ya sekolo, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 9 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 10.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISEBE-DISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Tsebisa mookotaba

NAKO: Metsotso e 15

DISEBE-DISWA: Ditshwantsho le dintho tsa nnete bakeng sa moo ho pepeswang mookotaba

Padiso

1. **Hlophisa sekgutlwana sa pepeso ya mookotaba:** *Re a thusa*
2. **Botsa dipotso tse bulehileng ho tsosa tsebo e teng ya baithuti ka mookotaba.**
   - *Na o kile wa thusa motho e mong? O ile wa etsa eng ho mo thusa?*
   - *Ke mang eo o ka mo kopang thuso ha o na le bothata?*
   - *Hobaneng o ka kopa motho/batho bana thuso?*
3. **Etsa mmapa wa monahano o sebedisa dipotso le dikarabo tsa baithuti.**
4. **Ngola dikarabo tsa hao mmapeng wa monahano ho matlafatsa tsebo eo baithuti ba seng ba na le yona.**
5. **Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 12.**
6. **Bolella baithuti ho supa mantswe a nontsho ya puo a mookotaba.**
   a. Balla mantswe a nontsho ya puo hodimo.
   b. Laela baithuti ho a bala mmoho le wena, kapa ba a phethe kamora hao: Moketa ho tsoswa o itekang.
7. **Buisana ka nontsho ya puo le baithuti.**
   a. Botsa: Na o ka mpolella hore sena se bolelang? Na o ka nahana ka karabo?
   b. Kgothaletsa baithuti ho abelana menahano ya bona.
   c. Hlalosa se bolelwang kapa fana ka dikarabo ka mokgwa o latelang: Maele ana a bolela hore pele re kopa thuso, re lokela ho leka ho ithusa. Ha re etsa jwalo, re ithuta hore re matla, le hore re ka ntlafatsa maphelo a rona ka borona.

Medumo: Boeletsa medumo e rutilweng Sehlopheng sa 1

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Dikarete tsa Medumo: w, y

Padiso

1. **Boeletsa medumo e latelang:** *w, y*
   a. Qapodisa modumo wa pele ha x3.
   b. Bontsha baithuti Karete ya Modumo mme o qapodise modumo x3.
   c. Bolella baithuti ba o mamele, ebe ba pheta modumo oo.
   d. Bolella baithuti hore ba bolele mantswe a qalang kapa a sebedisang modumo oo.
2. **Etsa sena ka medumo kaofela.**
3. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Mantaha.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 14.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mosebetsi ka mong.
   c. Bontshahatsa tlapangollong hore mosebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Matlafatsa ho ngola ka thello

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Tjhate ya Mongolo

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
   a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho etsa eka re bapala piano.
   b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Tsa mohlala wa ho ngola polelo/dipolelo tse latelang letlapeng:**
   - Le wetse hodima waelese ya Wewe.
   - Yeye o re ke tsamaye ka yona.
   a. Ha o ntse o ngola, hlalosa moo o qalang, moo o lebang teng le sebaka se pakeng tsa mantswe.
   b. Laela baithuti ho ngola polelo/dipolelo ka dibukeng tsa bona tsa ho ngolla.
   c. Tsamatsamaya o lekole popo, boholo le sebaka pakeng tsa ditlhaku tsa moithuti ka mong.
   d. Fana ka tshehetso ho baithuti ba hlokang thuso.
3. **Kgothaletsa baithuti ho ela hloko lebelo la ho ngola le ho ngola ka nepo.**
   a. Ha bongata ba baithuti bo qetile, ere 'emisang'.
   b. Bolella baithuti hore ba hlokomele hore ba se ba le hole ha ka kang.
   c. Ha ba sa qeta, ba bolelle hore ba leke ho ngola kapele hosane.
   d. Hape kopa baithuti ho bapisa mongolo wa bona le wa hao o letlapeng.
   e. Ba kope hore ba hlokomele hore ba entse diphoso tse kae.

Padisommoho: Tsebisa pale

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Pokello ya Dipale, Leqephe la selelekela 27

1. **Tsebisa pale.**
   a. Ere: Bekeng ena re tlo bala pale eo sehlooho sa yona e leng, *Maitemohelo a maholo a Candice le Carla*.
   b. Ere: Palesa le Candice le Carla ke bana ba motho. Candice o rata ho palama baesekele ya hae mme o tatetse hore Carla a bapale le yena. Ka letsatsi la tswalo la Carla o ile a fuwa baesekele e ntle e tshehla. Paleng ena, re bala ka mokgwa oo ba bang le maitemohelo a monate ka teng mmoho. Empa ho bonahala eka maitemohelo a bona ha e tsamaye ka mokgwa oo ba neng ba o lebelletse.
   c. Botsa: Ebe ho na le seo o se tsebang ka sona?
   d. Ha kgutswanyane bontsha baithuti ditshwantsho tsa pale.
2. **Aha tsebo e teng ya baithuti.**
   a. Hlalosa o arolelane le bona tlhahisoleseding eo ho fanweng ka yona paleng.
   b. Bontsha baithuti hore pale e etsahalla kae o sebedisa mmapa o hlahellang Pokellong ya Dipale.
   c. Botsa: Ebe ho na le dipotso tseo o batlang ho di botsa ka pale?
3. **Hlalosa leano la kutlwisiso.**
   a. Ere, bekeng ena re tlo ithuta ho: Etsa dikakanyo
   b. Hlalosetsa baithuti leano lena.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 1&2

NAKO: Metsotso e 30

DISEBE-DISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 14.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 1 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa padiso tse teng. (Padiso tsa Mohato)
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang ho ikamahanya le melawana ya sekolo, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 1 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 2.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISEBE-DISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Ruta tlotlontswe

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Dikarete tsa tlotlontswe, ditshwantsho, dintho tsa mannete

Padiso

1. **Hopotsa baithuti mookotaba.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 12.
   b. Bala kapa o bolele nontsho ya puo hape.
   c. Bontsha baithuti lenane la tlotlontswe la mookotaba.
   d. Ba hlalosetse hore mantswe ana a tla re thusa ho utlwisisa le ho bua ka mookotaba.
   e. Ba balle lenane la mantswe.
2. **Sebedisa mokgwa wa SEBS ho ruta tlotlontswe.**
   a. Ruta mantswe a tlotlontswe a latelang:
   - *maitemohelo: ho nka leeto kapa ho etsa ntho e ntjha eo o qalang ho e etsa e thabisang.*
   - *thekesela: Ho se tsitsi maotong, mme obe nkare o tla wela fatshe.*
   - *tsitsa: Ho ema o tsepame, o sa thekesele.*
   - *kgathetse: Ho hloka matla mmeleng ha o entse mosebetsi o thata, ho matha kapa ho bapala papadi e sebedisang matla a mmele.*
3. **Sebedisa maano a SEBS a tshwanelang lentswe ka leng:**
   S: Supa setshwantsho kapa ntho ya mannete
   E: Etsa seo lentswe le se bolelang
   B: Bolella baithuti moelelo wa lentswe
   S: Sebedisa lentswe polelong

Medumo: Boeletsa medumo e rutilweng Sehlopheng sa 1

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Dikarete tsa Medumo: d, t

Padiso

1. **Boeletsa medumo e latelang:** *d, t*
   a. Qapodisa modumo wa pele ha x3.
   b. Bontsha baithuti Karete ya Modumo mme o qapodise modumo x3.
   c. Bolella baithuti ba o mamele, ebe ba pheta modumo oo.
   d. Bolella baithuti hore ba bolele mantswe a qalang kapa a sebedisang modumo oo.
2. **Etsa sena ka medumo kaofela.**
3. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Labobedi.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 15.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mosebetsi ka mong.
   c. Bontshahatsa tlapangollong hore mosebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Matlafatsa ho ngola ka thello

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Tjhate ya Mongolo

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
   a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho sisinya matsoho a rona.
   b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Tsa mohlala wa ho ngola polelo/dipolelo tse latelang letlapeng:**
   - Dudu o ba etetse.
   - Tefo o a tola.

   a. Ha o ntse o ngola, hlalosa moo o qalang, moo o lebang teng le sebaka se pakeng tsa mantswe.
   b. Laela baithuti ho ngola polelo/dipolelo ka dibukeng tsa bona tsa ho ngolla.
   c. Tsamatsamaya o lekole popo, boholo le sebaka pakeng tsa ditlhaku tsa moithuti ka mong.
   d. Fana ka tshehetso ho baithuti ba hlokang thuso.
3. **Kgothaletsa baithuti ho ela hloko lebelo la ho ngola le ho ngola ka nepo.**
   a. Ha bongata ba baithuti bo qetile, ere 'emisang'.
   b. Bolella baithuti hore ba hlokomele hore ba se ba le hole ha ka kang. Na ba kgonne ho phethela mosebetsi o mongata ho feta wa letsatsi le fetileng?
   c. Ha ba sa qeta, ba bolelle hore ba leke ho ngola kapele hosane.
   d. Hape kopa baithuti ho bapisa mongolo wa bona le wa hao o letlapeng.
   e. Ba kope hore ba hlokomele hore ba entse diphoso tse kae.

Padisommoho: Etsa Mosebetsi wa Pele ho Padiso

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Pokello ya Dipale, leqephe la 29

1. **Lokisetsa baithuti Mosebetsi wa Pele ho ho Bala.**
   a. Bitsetsa baithuti khapetheng kapa fatshe.
   b. Dula ka pela baithuti ka buka ya Pokello ya Dipale.
   c. Etsa bonnete ba hore baithuti bohle ba bona buka.
   d. Bolella baithuti boitshwaro boo o bo lebelletseng ka nako ya ho Bala ka Kopanelo, mohl. dula o fapantshe maoto, bea matsoho diropeng, mamela ka hloko, araba ha o bitswa, phahamisa letsoho ha o batla ho botsa potso.
2. **Etsa Mosebetsi wa Pele ho ho bala ka mokgwa o latelang:**
   a. Bolela sehlooho sa pale: *Maitemohelo a maholo a Candice le Carla*.
   b. Hlalosa bokgoni ba ho lepa. Ere: Ha re lepa, re sebedisa sehlooho le ditshwantsho ho leka ho fumana hore pale e bua ka eng.
   c. Bontsha baithuti ditshwantsho leqepheng ka leng.
   d. Botsa: Le nahana hore ho etsahalang mona?
   e. Botsa: Le nahana hore ditshwantsho tsena di amana jwang?

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 3&4

NAKO: Metsotso e 30

DISEBE-DISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 15.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 3 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa padiso tse teng. (Padiso tsa Mohato)
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang ho ikamahanya le melawana ya sekolo, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 3 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 4.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISEBE-DISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Ruta tlotlontswe ebe le buisane ka setshwantsho sa mookotaba

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Dikarete tsa tlotlontswe, ditshwantsho, dintho tsa mannete

Padiso

1. **Sebedisa mokgwa wa SEBS ho ruta tlotlontswe.**
   a. Ruta mantswe a tlotlontswe a latelang:
      - *mosa: ho etsetsa kapa ho bua hantle le batho ba bang.*
      - *ho thusa: Ho etsa mosebetsi kapa bothata ba motho e mong bo be bobebe.*
      - *tlhokomelo: Ho etsa bonnete ba hore motho o bolokehile mme o phela hantle.*
      - *tshedisa: Ho etsa hore motho ya hlonameng kapa ya utlwileng bohloko a ikutlwe a le betere ka ho mo mamela kapa ho bua ntho tse mo kgothatsang.*
   b. Sebedisa maano a SEBS a tshwanelang lentswe ka leng.
2. **Aha tsebo e teng ya baithuti.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 17.
   b. Bolella baithuti tlhahisoleseding e latelang ka setshwantsho:
      - *Kaofela re hloka thuso ka dinako tse ding - batho ba baholo le bana.*
      - *Ho thusa motho e mong ho ka etsa hore a ikutlwe a thabile ebile a ratwa.*
      - *Ha o thusa motho e mong, ho ka boela ha o etsa hore o ikutlwe o thabile ebile o le motlotlo ka wena.*
3. **Buisanang ka setshwantsho.**
   a. Sebedisa dipotso tse latelang ho buisana ka setshwantsho:
      - Botsa potso ya pele.
      - Laela baithuti ho buisana ka potso le baithuti ba bang.
      - Bitsa baithuti ka bonngwe ho abelana dikarabo tsa bona.
      - Aha tsebo eo baithuti ba nang le yona ka ho lokisa diphoso tsa kutlwisiso le ka ho abelana tlhahisoleseding e amahanang le mookotaba.
      - Pheta tshebetso ena ka dipotso tsohle.
4. **Dipotso:**
   a. *Ke mang ya o thusang lapeng kapa sekolong? Ba etsa eng ho o thusa?*
   b. *Ha motswalle a hloname, o ka etsa eng ho etsa a ikutlwe a le betere?*
   c. *Hobaneng ho ka ba molemo ho sebetsa le batho ba bang ha mosebetsi o le thata?*

Medumo: Boeletsa medumo e rutilweng Sehlopheng sa 1

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Dikarete tsa Medumo: r, s, h

Padiso

1. **Boeletsa medumo e latelang:** *r, s, h*
   a. Qapodisa modumo wa pele ha x3.
   b. Bontsha baithuti Karete ya Modumo mme o qapodise modumo x3.
   c. Bolella baithuti ba o mamele, ebe ba pheta modumo oo.
   d. Bolella baithuti hore ba bolele mantswe a qalang kapa a sebedisang modumo oo.
2. **Etsa sena ka medumo kaofela.**
3. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Laboraro.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 16.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mosebetsi ka mong.
   c. Bontshahatsa tlapangollong hore mosebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Matlafatsa ho ngola ka thello

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Tjhate ya Mongolo

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
   a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho sisinya matsoho a rona.
   b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Tsa mohlala wa ho ngola polelo/dipolelo tse latelang letlapeng:**
   - O rata ho rerela bana.
   - Rorisang o re ha a rere ha monate.

   a. Ha o ntse o ngola, hlalosa moo o qalang, moo o lebang teng le sebaka se pakeng tsa mantswe.
   b. Laela baithuti ho ngola polelo/dipolelo ka dibukeng tsa bona tsa ho ngolla.
   c. Tsamatsamaya o lekole popo, boholo le sebaka pakeng tsa ditlhaku tsa moithuti ka mong.
   d. Fana ka tshehetso ho baithuti ba hlokang thuso.
3. **Kgothaletsa baithuti ho ela hloko lebelo la ho ngola le ho ngola ka nepo.**
   a. Ha bongata ba baithuti bo qetile, ere 'emisang'.
   b. Bolella baithuti hore ba hlokomele hore ba se ba le hole ha ka kang. Na ba kgonne ho phethela mosebetsi o mongata ho feta wa letsatsi le fetileng?
   c. Ha ba sa qeta, ba bolelle hore ba leke ho ngola kapele hosane.
   d. Hape kopa baithuti ho bapisa mongolo wa bona le wa hao o letlapeng.
   e. Ba kope hore ba hlokomele hore ba entse diphoso tse kae.

Padisommoho: Ho bala lekgetlo la pele

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Pokello ya Dipale, leqephe la 29

1. **Lokisetsa baithuti ho bala lekgetlo la pele.**
   a. Dudisa baithuti khaphetheng.
   b. Ba hopotse ka boitshwaro bo lejeletsweng.
   c. Hopotsa baithuti sehlooho sa pale: *Maitemohelo a maholo a Candice le Carla*.
   d. Ere: *Palesa le Candice le Carla ke bana ba motho. Candice o rata ho palama baesekele ya hae mme o tatetse hore Carla a bapale le yena. Ka letsatsi la tswalo la Carla o ile a fuwa baesekele e ntle e tshehla. Paleng ena, re bala ka mokgwa oo ba bang le maitemohelo a monate ka teng mmoho. Empa ho bonahala eka maitemohelo a bona ha e tsamaye ka mokgwa oo ba neng ba o lebelletse.*
2. **Ruta Ho Bala Lekgetlo la Pele ka tsela e latelang:**
   a. Balla leqephe ka leng la pale hodimo, ka bokgeleke o utlwahala.
   b. Bontsha baithuti ditshwantsho.
   c. Emisa o hlalosetse baithuti moo ho hlokehang.
   d. Hlwaya mantswe a tlotlontswe ha a ntse a hlaha.
   e. Qetellong ya pale, botsa dipotso tsa Padiso 1 tjena:
      - Tobisa potso 1 le 2 ho baithuti ka bonngwe.
      - Tobisa potso 3 & 4 ho sehlopheng kaofela. Kopa baithuti ho buisana ka potso le metswalle.
      - Kopa baithuti ba mmalwa ho abelana dikarabo tsa bona.
   f. Hopotsa baithuti ka leano la kutlwisiso.
      - Ere, bekeng ena re ithuta ho: Etsa dikakanyo
      - Botsa baithuti: Ke eng seo o ka se lepang seo mongodi a sa re bolellang sona? O ka lepa eng ka menahano/ maikutlo a mophetwa?

Ho Ngola: Bontshahatsa DMTP le mosebetsi

NAKO: Metsotso e 20

DISEBE-DISWA: Foreimi ya ho ngola:

Ka dinako tse ding ke hloka thuso.

____ e nthusa ho...

1. **Tsebisa Dibopeho le Melao ya Tshebediso ya Puo (DMTP).**
   a. Ere: Bekeng ena re tla tsepamisa maikutlo ho: Tshebediso ya tlhaku e kgolo qalong ya lebitso la motho.
   b. Ngola polelo letlapeng: Lebitso la motswalle wa ka ke Thabo.
   c. Supa DMTP: Tlhaku ya pele ya lebitsobitso ke tlhaku e kgolo.
2. **Tsebisa mosebetsi wa ho ngola.**
   a. Ere: Bekeng ena re tla: Taka setshwantsho mme o ngole dipolelo tse pedi.
   b. Ere: Re tla taka mme re ngole ka: Motho ya re thusang.
3. **Hlalosa mosebetsi wa hao wa ho ngola ka molomo pele o ngola.**
   a. Ere: Ka dinako tse ding ke hloka thuso ya ho...
4. **Bontshahatsa mohlala wa mosebetsi tlapangollong.**
   a. Taka setshwantsho kapele se bontshang: Motho ya re thusang.
   b. Bontsha baithuti hore ba phethela foreimi ya ho ngola jwang.
   c. Supa DMTP: Tlhaku ya pele ya lebitsobitso ke tlhaku e kgolo.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 5&6

NAKO: Metsotso e 30

DISEBE-DISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 16.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 5 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa padiso tse teng. (Padiso tsa Mohato)
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang ho ikamahanya le melawana ya sekolo, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 5 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 6.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISEBE-DISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Medumo: Boeletsa medumo e rutilweng Sehlopheng sa 1

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Dikarete tsa Medumo: f, p, j

Padiso

1. **Boeletsa medumo e latelang:** *f, p, j*
   a. Qapodisa modumo wa pele ha x3.
   b. Bontsha baithuti Karete ya Modumo mme o qapodise modumo x3.
   c. Bolella baithuti ba o mamele, ebe ba pheta modumo oo.
   d. Bolella baithuti hore ba bolele mantswe a qalang kapa a sebedisang modumo oo.
2. **Etsa sena ka medumo kaofela.**
3. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Labone.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 18.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mosebetsi ka mong.
   c. Bontshahatsa tlapangollong hore mosebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Matlafatsa ho ngola ka thello

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Tjhate ya Mongolo

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
   a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho sisinya matsoho a rona.
   b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Tsa mohlala wa ho ngola polelo/dipolelo tse latelang letlapeng:**
   - Fifi o ja kuku.
   - Jobo o dutse pela tanka ya metsi ya Jojo.
   a. Ha o ntse o ngola, hlalosa moo o qalang, moo o lebang teng le sebaka se pakeng tsa mantswe.
   b. Laela baithuti ho ngola polelo/dipolelo ka dibukeng tsa bona tsa ho ngolla.
   c. Tsamatsamaya o lekole popo, boholo le sebaka pakeng tsa ditlhaku tsa moithuti ka mong.
   d. Fana ka tshehetso ho baithuti ba hlokang thuso.
3. **Kgothaletsa baithuti ho ela hloko lebelo la ho ngola le ho ngola ka nepo.**
   a. Ha bongata ba baithuti bo qetile, ere 'emisang'.
   b. Bolella baithuti hore ba hlokomele hore ba se ba le hole ha ka kang. Na ba kgonne ho phethela mosebetsi o mongata ho feta wa letsatsi le fetileng?
   c. Ha ba sa qeta, ba bolelle hore ba leke ho ngola kapele hosane.
   d. Hape kopa baithuti ho bapisa mongolo wa bona le wa hao o letlapeng.
   e. Ba kope hore ba hlokomele hore ba entse diphoso tse kae.

Padisommoho: Ho bala lekgetlo la bobedi

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Pokello ya Dipale, leqephe la 29

1. **Lokisetsa baithuti ho bala lekgetlo la bobedi.**
   a. Dudisa baithuti khaphetheng.
   b. Ba hopotse ka boitshwaro bo lejeletsweng.
   c. Hopotsa baithuti sehlooho sa pale: *Maitemohelo a maholo a Candice le Carla.*
   d. Hopotsa baithuti ka leano la kutlwisiso.
      - Hopotsa baithuti ka leano la kutlwisiso.
      - Ere, bekeng ena re ithuta ho: Etsa dikakanyo
      - Ere, le a hopola re buisane ka sena maobane, ha ke le botsa: Ke eng seo o ka se lepang seo mongodi a sa re bolellang sona? O ka lepa eng ka menahano/ maikutlo a mophetwa?
2. **Ruta Ho Bala Lekgetlo la Bobedi ka mokgwa o latelang:**
   a. Balla leqephe ka leng la pale hodimo, ka bokgeleke o utlwahala.
   b. Bontsha baithuti setshwantsho.
   c. Sebedisa mehlala e leqepheng la selelekela ho etsa mohlala wa leano la kutlwisiso.
   d. Qetellong ya pale, botsa dipotso tsa Padiso 2 tjena:
      - Tobisa potso 1 le 2 ho baithuti ka bonngwe.
      - Tobisa potso 3 & 4 ho sehlopheng kaofela. Kopa baithuti ho buisana ka potso le metswalle.
      - Kopa baithuti ba mmalwa ho abelana dikarabo tsa bona.

Ho Ngola: Leano le moralo

NAKO: Metsotso e 20

DISEBE-DISWA: Foreimi ya ho ngola:

Ka dinako tse ding ke hloka thuso.

____ e nthusa ho...

1. **Tsebisa mosebetsi wa ho ngola hape.**
   a. Ere: Hopolang hore bekeng ena re tla taka mme re ngole ka: Motho ya re thusang.
2. **Laela baithuti ho nahana ka ho ngola ha bona.**
   a. Ere: Kwala mahlo o nahane hore o tla araba foreimi ya ho ngola jwang.
   b. Ere: Abelana le motswalle mohopolo wa hao.
   c. Fehla mohopolo mme o ngole mantswe a molemo tlapangollong, mohl. tlama dieta tsa ka, hlatswa diaparo tsa ka, tshela mmila
3. **Laela baithuti ho qala ho ngola dibukeng tsa bona.**
   a. Ere: Jwale taka mme o ngole mehopolo ya hao.
   b. Hopotsa baithuti ka DMTP: Tlhaku ya pele ya lebitsobitso ke tlhaku e kgolo.
4. **Tsamatsamaya ka phaposing mme o thuse baithuti ka bonngwe.**
   a. Kopa baithuti ho abelena mehopolo ya bona.
   b. Thusa baithuti ba sokolang ho qala mosebetsi wa ho ngola.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 7&8

NAKO: Metsotso e 30

DISEBE-DISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 18.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 7 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa padiso tse teng. (Padiso tsa Mohato)
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang ho ikamahanya le melawana ya sekolo, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 7 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 8.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISEBE-DISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Buisanang ka pale e badiweng ka kopanelo

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Foreimi ya puisanao:

Pale ena e ne e le ka...

Ke ratile mophetwa... hobane...

Ke ithutile hore...

1. **Lokisetsa baithuti puisano ya sehlopha.**
   a. Arola baithuti ka dihlopha tsa ditho tse nne sehlopha ka seng.
   b. Neha sehlopha ka seng 'thutswana kapa lejwe la ho bua'.
   c. Ere: Bua feela ha o tshwere 'thutswana kapa lejwe la ho bua'.
2. **Bala dipotso tsa puisano.**
   a. Hopotsa baithuti ka pale eo ba e badileng ka kopanelo ya beke.
   b. Ngola foreimi ya puisano tlapangollong.
   c. Bala o hlalose potso ka nngwe (qalo ya karabo).
   d. Bolella baithuti hore setho ka seng sehlopheng se lokela ho araba potso.
   e. Kgothalletsa baithuti ho nahana dikarabo tse fapaneng.
3. **Laela baithuti ho qala dipuisano tsa bona.**
   a. Laela baithuti ba tshwereng 'thutswana/lejwe la ho bua' hore ba qale.
   b. Tsamatsamaya mme o fane ka tshehetso moo e hlokehang.
   c. Metsotsong ya ho qetela, bitsa sehlopha ho tla abelana dikarabo tsa bona.
4. **Boitokisetso ba baithuti**
   a. Hlwaya baithuti ba 3–4 bakeng sa Dinehelano tsa Molomo ka Mantaha.
   b. Bolella baithuti bana seo ba lokelang ho itokisetsa sona. (Sheba morero wa thuto ya MB wa Mantaha)

Medumo: Pitsetso

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Ha ho disebediswa tse hlokahalang

1. **Dudisa baithuti ka kgutso ka dibuka tsa mosebetsi, dipene le dirula.**
   a. Bolella baithuti hore ba ngole sehlooho, 'Pitsetso', ebe ba ngola dinomoro 1–5 moleng o ka thoko.
   b. Bitsa mantswe a latelang a mahlano hore baithuti ba a ngole pela dinomoro 1–5: wetse, yeye, dijalo, rerela, hapile
   c. Kamora moo, bolella baithuti hore ba ngole dipolelo tseo o tla di bua, ba sebedisa matshwao a puo a nepahetseng.
   d. Bua polelo e latelang. E phete habedi ebang ho hlokeha:
   O rata ho pepa dipopi tsa hae.
2. **Bolella baithuti hore ba sebedise kerayone hore ba itshwaye.**
   a. Ngola mantswe a mahlano le polelo letlapeng.
   b. Ha o ntse o ngola, qapodisa lentswe ka leng.
   c. Supa matshwao a puo a sebedisitsweng polelong.
   d. Bolella baithuti hore ba etse sedikadikwe moo ba entseng phoso ka kerayone.
   e. Bolella baithuti hore ba lokise diphoso.
3. **Ela hloko diphephetso le tswelopele ya baithuti.**
4. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Labohlano.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 19.
   b. Balla tema hodimo. Bolella baithuti ho bala le wena ba balle ka pelong.
   c. Bala sengolwa hape, mme lekgetlong lena baithuti ba bale le wena.
   d. Etsa mohlala wa ho phethela mosebetsi wa ho ngola wa kutlwisiso letlapeng.
   e. Etsa mohlala wa ho phethela mosebetsi wa Mofoloji letlapeng.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Padisommoho: Etsa mosebetsi wa Kamora Padiso

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Pokello ya Dipale, leqephe la 29

1. **Lokisetsa baithuti mosebetsi wa ka morao ho ho bala.**
   a. Hopotsa baithuti sehlooho sa pale: *Maitemohelo a maholo a Candice le Carla*
   b. Hlalosa mosebetsi o re: Kajeno re tlo qoqa karolo eo o e ratileng ka ho fetisisa paleng hape.
2. **Bontshahatsa mohlala wa mosebetsi ka mokgwa o latelang:**
   a. Kwala mahlo o etse e ka o a nahana.
   b. E re: E re ke nahane – ke lokela ho le bolella karolo eo ke e ratileng ya pale ka mantswe a ka.
   c. Bula mahlo a hao mme o bolelle baithuti karolo eo o e ratileng paleng.
   d. Leka hore o se ke wa sebedisa karolo e pepeneneng ya pale ho etsa mohlala.
   e. Pheta karolo ena ya pale hape ka tatellano e nepahetseng.
   f. Kenyelletsa dintlha tsa bohlokwa jwaloka mabitso a baphetwa.
   g. Hlalosa hore hobaneng o rata karolo ena ya pale.
3. **Laela baithuti ho phethela mosebetsi.**
   a. Bolella baithuti hore ba kwale mahlo mme ba nahane ka karolo ya pale e ba natefetseng ka ho fetisisa.
   b. Ere: Inahanele mohopolo wa hao, o seke wa sebedisa mohlala wa ka.
   c. Kamora moo, bolella baithuti hore ba bule mahlo ebe ba bolella metswalle ya bona karolo ya pale e ba natefetseng ka ho fetisisa.
   d. Ha baithuti ba ntse ba bua ka pale, tsamatsamaya mme o fane ka tshehetso moo ho hlokehang.
   e. Pheletsong ya thuto, bitsa moithuti kapa ba babedi mme ba qoqele phaphosi karolo ya pale e ba natefetseng ka ho fetisisa.
4. **Dumella baithuti ho abelana mosebetsi wa bona.**
   a. Fa baithuti metsotswana e mmalwa ho abelana mesebetsi ya bona le metswalle.
   b. Bitsa moithuti a le mong ho abelana mosebetsi wa hae le phaposi.

Ho Ngola: Rala o lokise diphoso tsa mongolo

NAKO: Metsotso e 20

DISEBE-DISWA: Foreimi ya ho ngola:

Ka dinako tse ding ke hloka thuso.

____ e nthusa ho...

1. **Hopotsa baithuti ka mosebesi wa ho ngola.**
   a. Ere: Kajeno re tla qetella mosebetsi wa rona wa ho ngola.
2. **Tsebisa phapahano.**
   a. Tsamatsamaya ka phaposing mme o thuse baithuti ba sokolang.
   b. Fa baithuti ba pele ka mosebetsi, mosebetsi o mong: Leibola setshwantsho sa hao.
3. **Laela baithuti ho re ba bale ebe ba lokise diphoso tsa ho ngola ha bona.**
   a. Ere: Jwale ke nako ya ho bala le ho lokisa diphoso mongolong wa hao.
   b. Ere, hopola ho lekola hore: Tlhaku ya pele ya lebitsobitso ke tlhaku e kgolo.
4. **Ha nako e dumela, kopa baithuti ho abelana seo ba se ngotseng.**
   a. Baithuti ba ka abelana seo ba se ngotseng le motswalle.
   b. Ba mmalwa ba ka abelana le sehlopha sohle ka phaposing.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 9&10

NAKO: Metsotso e 30

DISEBE-DISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 19.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 9 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa padiso tse teng. (Padiso tsa Mohato)
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang ho ikamahanya le melawana ya sekolo, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 9 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 10.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISEBE-DISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Nehelano ya Molomo

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Baithuti ba kgethilweng ba tla tlisa ntho kapa setshwantsho bakeng sa mosebetsi wa bona wa ho 'bontsha o bolele'

1. **Baithuti ba kgutse ba shebelle baithutimmoho le bona ba hlahise dinehelano tsa bona tsa molomo.**
2. **Hopotsa baithuti mosebetsi o latelang: Bontsha o Bue**
   a. Tshwara ntho kapa setshwantsho seo o tla re bontsha sona.
   b. Re bollele ka ntho eo kapa setshwantsho. Ere:
      - Kajeno ke tla le bolella ka...
      - E... (boholo, boima, mmala, boreledi/mahwashe j.j.)
      - E sebedisetswa...
      - Ke e rata hobane...
   c. Jwale botsa baithuti: Na le na le dipotso?
   d. Ha ho na le motho ya botsang potso, leka ka hohle ho e araba.
3. **Hopotsa baithuti bokgoni ba ho nehelana bo latelang:**
   a. Ha o etsa nehelano, hopola ho:
      - Tshwara ntho kapa setshwantsho hore bohle ba se bone
      - Bua dipolelo tsa hao ka tatellano e nepahetseng
      - Bua dintho ha nngwe feela – o se ke wa phethapheta
      - Bua ka lentswe le utlwahalang, le hlakileng
4. **Bitsetsa baithuti ba kgethilweng ka bonngwe ho tla ka pele ho nehelana ka ditlhahiso tsa bona.**
   a. Etsa hore baithuti ba be le boitshepo ka ho ba leboha ha ba qeta ho etsa ditlhahiso tsa bona, o ba bolelle hore ba sebeditse jwang ka mokgwa o ahang.
   b. Qetellong ya thuto, fana ka maikutlo a hao ka nehelano ya baithuti bohle ka kakaretso, mme o ba fe dikeletso tsa ho ntlafatsa ditlhahiso tsa bona. Mohlala: Ba bang ba ne ba sa utlwahale ha ba bua. Netefatsang hore le a utlwahala ha le bua – re batla ho utlwa hantle seo le se buang.

Medumo: Boeletsa medumo e rutilweng Sehlopheng sa 1

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Dikarete tsa Medumo: q, kg

Padiso

1. **Boeletsa medumo e latelang:** *q, kg*
   a. Qapodisa modumo wa pele ha x3.
   b. Bontsha baithuti Karete ya Modumo mme o qapodise modumo x3.
   c. Bolella baithuti ba o mamele, ebe ba pheta modumo oo.
   d. Bolella baithuti hore ba bolele mantswe a qalang kapa a sebedisang modumo oo.
2. **Etsa sena ka medumo kaofela.**
3. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Mantaha.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 21.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mosebetsi ka mong.
   c. Bontshahatsa tlapangollong hore mosebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Matlafatsa ho ngola ka thello

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Tjhate ya Mongolo

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
   a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho etsa eka re bapala piano.
   b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Tsa mohlala wa ho ngola polelo/dipolelo tse latelang letlapeng:**
   - Ke a ipotsa ba qoqa ka eng.
   - Rapolasi Kgodumo o na le dikgomo tse ngata. Kgotso ke mora Rapolasi.
   a. Ha o ntse o ngola, hlalosa moo o qalang, moo o lebang teng le sebaka se pakeng tsa mantswe.
   b. Laela baithuti ho ngola polelo/dipolelo ka dibukeng tsa bona tsa ho ngolla.
   c. Tsamatsamaya o lekole popo, boholo le sebaka pakeng tsa ditlhaku tsa moithuti ka mong.
   d. Fana ka tshehetso ho baithuti ba hlokang thuso.
3. **Kgothaletsa baithuti ho ela hloko lebelo la ho ngola le ho ngola ka nepo.**
   a. Ha bongata ba baithuti bo qetile, ere 'emisang'.
   b. Bolella baithuti hore ba hlokomele hore ba se ba le hole ha ka kang.
   c. Ha ba sa qeta, ba bolelle hore ba leke ho ngola kapele hosane.
   d. Hape kopa baithuti ho bapisa mongolo wa bona le wa hao o letlapeng.
   e. Ba kope hore ba hlokomele hore ba entse diphoso tse kae.

Padisommoho: Tsebisa pale

NAKO: Metsotso e 15

DISEBE-DISWA: Pokello ya Dipale, Leqephe la 1 la selelekela 41

1. **Tsebisa pale.**
   a. Ere: Bekeng ena re tlo bala pale eo sehlooho sa yona e leng, *Timeo o thusa ba lelapa la hae*.
   b. Ere: *Timeo le mosadi wa hae ha mmoho le bana ba bona ba babedi ke bafalli Afrika Borwa. Sena se bolela hore ba tswa naheng enngwe mme jwale ba dula Afrika Borwa. Re bala ka beke eo ba etsahallwang ke dintho tse seng monate maphelong a bona. Hape re bala ka mokgwa oo Timeo a thusang lelapa la hae ka ho ba mamela le ho ba tshehetsa.*
   c. Botsa: Ebe ho na le seo o se tsebang ka sona?
   d. Ha kgutswanyane bontsha baithuti ditshwantsho tsa pale.
2. **Aha tsebo e teng ya baithuti.**
   a. Hlalosa o arolelane le bona tlhahisoleseding eo ho fanweng ka yona paleng.
   b. Bontsha baithuti hore pale e etsahalla kae o sebedisa mmapa o hlahellang Pokellong ya Dipale.
   c. Botsa: Ebe ho na le dipotso tseo o batlang ho di botsa ka pale?
3. **Hlalosa leano la kutlwisiso.**
   a. Ere, bekeng ena re tlo ithuta ho: Etsa dikgokahano
   b. Hlalosetsa baithuti leano lena.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 1&2

NAKO: Metsotso e 30

DISEBE-DISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 21.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 1 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa padiso tse teng. (Padiso tsa Mohato)
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang ho ikamahanya le melawana ya sekolo, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 1 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 2.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISEBE-DISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Ruta tlotlontswe

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Dikarete tsa tlotlontswe, ditshwantsho, dintho tsa mannete

Padiso

1. **Hopotsa baithuti mookotaba.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 12.
   b. Bala kapa o bolele nontsho ya puo hape.
   c. Bontsha baithuti lenane la tlotlontswe la mookotaba.
   d. Ba hlalosetse hore mantswe ana a tla re thusa ho utlwisisa le ho bua ka mookotaba.
   e. Ba balle lenane la mantswe.
2. **Sebedisa mokgwa wa SEBS ho ruta tlotlontswe.**
   a. Ruta mantswe a tlotlontswe a latelang:
      - *mohlorisi: Motho ya utlwisang ba bang bohloko, ka ho bua dipuo tse mpe, ho inkela dintho tsa bona le ho ba otla.*
      - *iphaphanya: Ho etsa eka ha o bone kapa ha o utlwe ntho/motho ka boomo.*
      - *rohaka: Ho bua ntho e utlwisang motho e mong bohloko.*
      - *tshehetsa: Ho thusa motho e mong ka se itseng, ho mo thusa ka mosebetsi a o etsang, le ho mo kgothatsa.*
3. **Sebedisa maano a SEBS a tshwanelang lentswe ka leng:**
   S: Supa setshwantsho kapa ntho ya mannete
   E: Etsa seo lentswe le se bolelang
   B: Bolella baithuti moelelo wa lentswe
   S: Sebedisa lentswe polelong

Medumo: Boeletsa medumo e rutilweng Sehlopheng sa 1

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Dikarete tsa Medumo: ph, qh

Padiso

1. **Boeletsa medumo e latelang:** *ph, qh*
   a. Qapodisa modumo wa pele ha x3.
   b. Bontsha baithuti Karete ya Modumo mme o qapodise modumo x3.
   c. Bolella baithuti ba o mamele, ebe ba pheta modumo oo.
   d. Bolella baithuti hore ba bolele mantswe a qalang kapa a sebedisang modumo oo.
2. **Etsa sena ka medumo kaofela.**
3. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Labobedi.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 22.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mosebetsi ka mong.
   c. Bontshahatsa tlapangollong hore mosebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Matlafatsa ho ngola ka thello

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Tjhate ya Mongolo

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
   a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho sisinya matsoho a rona.
   b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Tsa mohlala wa ho ngola polelo/dipolelo tse latelang letlapeng:**
   - Ebe ho ne ho qhoma eng?
   - Phetola o ne a ntse a phehla buka ka phaposisng eo e phodileng.

   a. Ha o ntse o ngola, hlalosa moo o qalang, moo o lebang teng le sebaka se pakeng tsa mantswe.
   b. Laela baithuti ho ngola polelo/dipolelo ka dibukeng tsa bona tsa ho ngolla.
   c. Tsamatsamaya o lekole popo, boholo le sebaka pakeng tsa ditlhaku tsa moithuti ka mong.
   d. Fana ka tshehetso ho baithuti ba hlokang thuso.
3. **Kgothaletsa baithuti ho ela hloko lebelo la ho ngola le ho ngola ka nepo.**
   a. Ha bongata ba baithuti bo qetile, ere 'emisang'.
   b. Bolella baithuti hore ba hlokomele hore ba se ba le hole ha ka kang. Na ba kgonne ho phethela mosebetsi o mongata ho feta wa letsatsi le fetileng?
   c. Ha ba sa qeta, ba bolelle hore ba leke ho ngola kapele hosane.
   d. Hape kopa baithuti ho bapisa mongolo wa bona le wa hao o letlapeng.
   e. Ba kope hore ba hlokomele hore ba entse diphoso tse kae.

Padisommoho: Etsa Mosebetsi wa Pele ho Padiso

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Pokello ya Dipale, leqephe la 43

1. **Lokisetsa baithuti Mosebetsi wa Pele ho ho Bala.**
   a. Bitsetsa baithuti khapetheng kapa fatshe.
   b. Dula ka pela baithuti ka buka ya Pokello ya Dipale.
   c. Etsa bonnete ba hore baithuti bohle ba bona buka.
   d. Bolella baithuti boitshwaro boo o bo lebelletseng ka nako ya ho Bala ka Kopanelo, mohl. dula o fapantshe maoto, bea matsoho diropeng, mamela ka hloko, araba ha o bitswa, phahamisa letsoho ha o batla ho botsa potso.
2. **Etsa Mosebetsi wa Pele ho ho bala ka mokgwa o latelang:**
   a. Bolela sehlooho sa pale: *Timeo o thusa ba lelapa la hae*
   b. Hlalosa bokgoni ba ho lepa. Ere: Ha re lepa, re sebedisa sehlooho le ditshwantsho ho leka ho fumana hore pale e bua ka eng.
   c. Bontsha baithuti ditshwantsho leqepheng ka leng.
   d. Botsa: Le nahana hore ho etsahalang mona?
   e. Botsa: Le nahana hore ditshwantsho tsena di amana jwang?

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 3&4

NAKO: Metsotso e 30

DISEBE-DISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 22.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 3 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa padiso tse teng. (Padiso tsa Mohato)
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang ho ikamahanya le melawana ya sekolo, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 3 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 4.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISEBE-DISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Moqoqo wa dipale tsa boiqapelo

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Padiso

1. **Lokisetsa baithuti mosebetsi wa moqoqo wa pale ya boiqapelo.**
   a. Arola baithuti ka dihlopha tsa ditho tse nne sehlopha ka seng.
   b. Bolella baithuti hore ba bule Dipadiso tsa bona leqepheng la 24.
2. **Laela baithuti hore ba shebe setshwantsho.**
   a. Botsa: O bona eng setshwantshong sena?
3. **Bolella baithuti hore ba iqapele pale e kgutshwanyane ka setshwantsho.**
4. **Bolella baithuti hore ba qape pale jwang: Ere:**
   a. Reha mophetwa ka mong paleng lebitso.
   b. Bolela hore pale e etsahalla kae.
   c. Pale ya hao e lokela ho ba le qalo, bohare le qetelo.
   d. Setshwantsho sena se bontsha karolo e itseng feela ya pale.
      - Setshwantsho se ka bontsha qalo ya pale ya hao.
      - Setshwantsho se ka bontsha bohare ba pale ya hao.
      - Setshwantsho se ka bontsha qetelo ya pale ya hao.
   e. O ka qala pale ya hao ka hore:
      a. ____ o bone...
      b. Ke maswabi hore, ____ ho rialo...
5. **Laela baithuti ho phethela mosebetsi.**
   a. Fa baithuti metsotso e mmalwa ho nahana ka dipale tsa bona ba kgutsitse.
   b. Ebe, o ba laela ho fapanyetsana ka ho qoqela sehlopha dipale tsa bona. O ka sebedisa thutswana/lejwe la ho bua bakeng sa mosebetsi ona.
   c. Ha baithuti ba ntse ba bua, tsamatsamaya ka phaposing, o ba mamele.
6. **Phethela thuto ka mokgwa o latelang:**
   a. Bitsa moithuti a le mong ho abelana pale ya hae le baithuti ka phaposing kapa botsa baithuti ba 1–2 dipotso ka pale.
      - Botsa: Pale ya X e ne e bua ka eng?
      - Botsa: O ratile eng ka pale ya X?
   b. Tshwaela ka kakaretso ho ntlafatsa dipale tsa bona.
      Mohlala: Hangata, qalong ya pale, re a bua hore pale e etsahalla kae, le hore baphetwa ke bo mang. Nakong e tlang, lekang hore le kenyelletse dintlha tsena dipaleng tsa lona.

Medumo: Boeletsa medumo e rutilweng Sehlopheng sa 1

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Dikarete tsa Medumo: sh, th, ng

Padiso

1. **Boeletsa medumo e latelang:** *sh, th, ng*
   a. Qapodisa modumo wa pele ha x3.
   b. Bontsha baithuti Karete ya Modumo mme o qapodise modumo x3.
   c. Bolella baithuti ba o mamele, ebe ba pheta modumo oo.
   d. Bolella baithuti hore ba bolele mantswe a qalang kapa a sebedisang modumo oo.
2. **Etsa sena ka medumo kaofela.**
3. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Laboraro.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 23.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mosebetsi ka mong.
   c. Bontshahatsa tlapangollong hore mosebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Matlafatsa ho ngola ka thello

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Tjhate ya Mongolo

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
   a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho sisinya matsoho a rona.
   b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Tsa mohlala wa ho ngola polelo/dipolelo tse latelang letlapeng:**
   - Ngaka e re a se ngongorehe.
   - Shale o rata ho bua leshano.
   - Thakane o ne a thabile.

   a. Ha o ntse o ngola, hlalosa moo o qalang, moo o lebang teng le sebaka se pakeng tsa mantswe.
   b. Laela baithuti ho ngola polelo/dipolelo ka dibukeng tsa bona tsa ho ngolla.
   c. Tsamatsamaya o lekole popo, boholo le sebaka pakeng tsa ditlhaku tsa moithuti ka mong.
   d. Fana ka tshehetso ho baithuti ba hlokang thuso.
3. **Kgothaletsa baithuti ho ela hloko lebelo la ho ngola le ho ngola ka nepo.**
   a. Ha bongata ba baithuti bo qetile, ere 'emisang'.
   b. Bolella baithuti hore ba hlokomele hore ba se ba le hole ha ka kang. Na ba kgonne ho phethela mosebetsi o mongata ho feta wa letsatsi le fetileng?
   c. Ha ba sa qeta, ba bolelle hore ba leke ho ngola kapele hosane.
   d. Hape kopa baithuti ho bapisa mongolo wa bona le wa hao o letlapeng.
   e. Ba kope hore ba hlokomele hore ba entse diphoso tse kae.

Padisommoho: Ho bala lekgetlo la pele

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Pokello ya Dipale, leqephe la 43

1. **Lokisetsa baithuti ho bala lekgetlo la pele.**
   a. Dudisa baithuti khaphetheng.
   b. Ba hopotse ka boitshwaro bo lejeletsweng.
   c. Hopotsa baithuti sehlooho sa pale: *Timeo o thusa ba lelapa la hae*
   d. Ere: *Timeo le mosadi wa hae ha mmoho le bana ba bona ba babedi ke bafalli Afrika Borwa. Sena se bolela hore ba tswa naheng enngwe mme jwale ba dula Afrika Borwa. Re bala ka beke eo ba etsahallwang ke dintho tse seng monate maphelong a bona. Hape re bala ka mokgwa oo Timeo a thusang lelapa la hae ka ho ba mamela le ho ba tshehetsa.*
   e. Botsa: Ebe ho na le seo o se tsebang ka sona?
2. **Ruta Ho Bala Lekgetlo la Pele ka tsela e latelang:**
   a. Balla leqephe ka leng la pale hodimo, ka bokgeleke o utlwahala.
   b. Bontsha baithuti ditshwantsho.
   c. Emisa o hlalosetse baithuti moo ho hlokehang.
   d. Hlwaya mantswe a tlotlontswe ha a ntse a hlaha.
   e. Qetellong ya pale, botsa dipotso tsa Padiso 1 tjena:
      - Tobisa potso 1 le 2 ho baithuti ka bonngwe.
      - Tobisa potso 3 & 4 ho sehlopheng kaofela. Kopa baithuti ho buisana ka potso le metswalle.
      - Kopa baithuti ba mmalwa ho abelana dikarabo tsa bona.
   f. Hopotsa baithuti ka leano la kutlwisiso.
      - Ere, bekeng ena re ithuta ho: Etsa dikgokahano.
      - Botsa baithuti: A na o ka etsa dikgokahano paleng ena? Na sena se kile sa etsahala ho wena kapa ho motho eo o mo tsebang?

Ho Ngola: Bontshahatsa DMTP le mosebetsi

NAKO: Metsotso e 20

DISEBE-DISWA: Buka ya mosebetsi ya DBE, leqepheng la 44

Foreimi ya ho ngola:

Ke thusa ho... lapeng.

Ke thusa ho... sekolong.

1. **Tsebisa Dibopeho le Melao ya Tshebediso ya Puo (DMTP).**
   a. Ere: Bekeng ena re tla tsepamisa maikutlo ho: Tshebediso ya mantswe a ketso lekgatheng la jwale ho ngola ka ntho e etsahalang kajeno.
   b. Ngola polelo letlapeng: Ke thusa barutwana ba ka selolong.
   c. Supa DMTP: Leetsi, kapa lentswe le bontshang ketso, le bontsha hore ketso e etsahetse kajeno.
2. **Tsebisa mosebetsi wa ho ngola.**
   a. Ere: Bekeng ena re tla: Taka setshwantsho mme o ngole dipolelo tse pedi.
   b. Ere: Re tla taka mme re ngole ka: Seo re se etsang ho thusa lapeng le sekolong.
3. **Hlalosa mosebetsi wa hao wa ho ngola ka molomo pele o ngola.**
   a. Ere: Ke thusa lapeng le sekolong. Sekolong ke thusa ka ho... mme lapeng ke thusa ka ho....
4. **Bontshahatsa mohlala wa mosebetsi tlapangollong.**
   a. Taka setshwantsho kapele se bontshang: O thusa motho e mong sekolong.
   b. Bontsha baithuti hore ba phethela foreimi ya ho ngola jwang.
   c. Supa DMTP: Leetsi, kapa lentswe le bontshang ketso, le bontsha hore ketso e etsahetse kajeno.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 5&6

NAKO: Metsotso e 30

DISEBE-DISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 23.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 5 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa padiso tse teng. (Padiso tsa Mohato)
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang ho ikamahanya le melawana ya sekolo, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 5 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 6.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISEBE-DISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Medumo: Boeletsa medumo e rutilweng Sehlopheng sa 1

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Dikarete tsa Medumo: aa, ee, ii

Padiso

1. **Boeletsa medumo e latelang:** *aa, ee, ii*
   a. Qapodisa modumo wa pele ha x3.
   b. Bontsha baithuti Karete ya Modumo mme o qapodise modumo x3.
   c. Bolella baithuti ba o mamele, ebe ba pheta modumo oo.
   d. Bolella baithuti hore ba bolele mantswe a qalang kapa a sebedisang modumo oo.
2. **Etsa sena ka medumo kaofela.**
3. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Labone.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 25.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mosebetsi ka mong.
   c. Bontshahatsa tlapangollong hore mosebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Matlafatsa ho ngola ka thello

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Tjhate ya Mongolo

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
   a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho sisinya matsoho a rona.
   b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Tsa mohlala wa ho ngola polelo/dipolelo tse latelang letlapeng:**
   - Re kile ra nka leeto ka sekolo.
   - Eitse ha leeba le qeta ho tswa.
   - Tiisetso o re siile.

   a. Ha o ntse o ngola, hlalosa moo o qalang, moo o lebang teng le sebaka se pakeng tsa mantswe.
   b. Laela baithuti ho ngola polelo/dipolelo ka dibukeng tsa bona tsa ho ngolla.
   c. Tsamatsamaya o lekole popo, boholo le sebaka pakeng tsa ditlhaku tsa moithuti ka mong.
   d. Fana ka tshehetso ho baithuti ba hlokang thuso.
3. **Kgothaletsa baithuti ho ela hloko lebelo la ho ngola le ho ngola ka nepo.**
   a. Ha bongata ba baithuti bo qetile, ere 'emisang'.
   b. Bolella baithuti hore ba hlokomele hore ba se ba le hole ha ka kang. Na ba kgonne ho phethela mosebetsi o mongata ho feta wa letsatsi le fetileng?
   c. Ha ba sa qeta, ba bolelle hore ba leke ho ngola kapele hosane.
   d. Hape kopa baithuti ho bapisa mongolo wa bona le wa hao o letlapeng.
   e. Ba kope hore ba hlokomele hore ba entse diphoso tse kae.

Padisommoho: Ho bala lekgetlo la bobedi

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Pokello ya Dipale, leqephe la 43

1. **Lokisetsa baithuti ho bala lekgetlo la bobedi.**
   a. Dudisa baithuti khaphetheng.
   b. Ba hopotse ka boitshwaro bo lejeletsweng.
   c. Hopotsa baithuti sehlooho sa pale: *Timeo o thusa ba lelapa la hae*.
   d. Hopotsa baithuti ka leano la kutlwisiso.
      - Ere, bekeng ena re ithuta ho: Etsa dikgokahano
      - Ere, le a hopola re buisane ka sena maobane, ha ke le botsa: A na o ka etsa dikgokahano paleng ena? Na sena se kile sa etsahala ho wena kapa ho motho eo o mo tsebang?
2. **Ruta Ho Bala Lekgetlo la Bobedi ka mokgwa o latelang:**
   a. Balla leqephe ka leng la pale hodimo, ka bokgeleke o utlwahala.
   b. Bontsha baithuti setshwantsho.
   c. Sebedisa mehlala e leqepheng la selelekela ho etsa mohlala wa leano la kutlwisiso.
   d. Qetellong ya pale, botsa dipotso tsa Padiso 2 tjena:
      - Tobisa potso 1 le 2 ho baithuti ka bonngwe.
      - Tobisa potso 3 & 4 ho sehlopheng kaofela. Kopa baithuti ho buisana ka potso le metswalle.
      - Kopa baithuti ba mmalwa ho abelana dikarabo tsa bona.

Ho Ngola: Leano le moralo

NAKO: Metsotso e 20

DISEBE-DISWA: Buka ya mosebetsi ya DBE, leqepheng la 44

Foreimi ya ho ngola:

Ke thusa ho... lapeng.

Ke thusa ho... sekolong.

1. **Tsebisa mosebetsi wa ho ngola hape.**
   a. Ere: Hopolang hore bekeng ena re tla taka mme re ngole ka: Seo re se etsang ho thusa lapeng le sekolong.
2. **Laela baithuti ho nahana ka ho ngola ha bona.**
   a. Ere: Kwala mahlo o nahane hore o tla araba foreimi ya ho ngola jwang.
   b. Ere: Abelana le motswalle mohopolo wa hao.
   c. Fehla mohopolo mme o ngole mantswe a molemo tlapangollong, mohl. pheha, hlwekisa, hlatswa, fiela, ho phutha bohlaswa, le ho fana ka dibuka etc.
3. **Laela baithuti ho phehla leqepheng le latelago la dibuka tsa bona tsa DBE.**
   a. Ere: Jwale taka mme o ngole mehopolo ya hao.
   b. Hopotsa baithuti ka DMTP: Leetsi, kapa lentswe le bontshang ketso, le bontsha hore ketso e etsahetse kajeno.
4. **Tsamatsamaya ka phaposing mme o thuse baithuti ka bonngwe.**
   a. Kopa baithuti ho abelena mehopolo ya bona.
   b. Thusa baithuti ba sokolang ho qala mosebetsi wa ho ngola.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 7&8

NAKO: Metsotso e 30

DISEBE-DISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 25.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 7 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa padiso tse teng. (Padiso tsa Mohato)
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang ho ikamahanya le melawana ya sekolo, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 7 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 8.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISEBE-DISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Buisanang ka pale e badiweng ka kopanelo

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Foreimi ya puisanao:

Pale ena e ne e le ka...

Ke ratile ha...

Ke ithutile hore...

1. **Lokisetsa baithuti puisano ya sehlopha.**
   a. Arola baithuti ka dihlopha tsa ditho tse nne sehlopha ka seng.
   b. Neha sehlopha ka seng 'thutswana kapa lejwe la ho bua'.
   c. Ere: Bua feela ha o tshwere 'thutswana kapa lejwe la ho bua'.
2. **Bala dipotso tsa puisano.**
   a. Hopotsa baithuti ka pale eo ba e badileng ka kopanelo ya beke.
   b. Ngola foreimi ya puisano tlapangollong.
   c. Bala o hlalose potso ka nngwe (qalo ya karabo).
   d. Bolella baithuti hore setho ka seng sehlopheng se lokela ho araba potso.
   e. Kgothalletsa baithuti ho nahana dikarabo tse fapaneng.
3. **Laela baithuti ho qala dipuisano tsa bona.**
   a. Laela baithuti ba tshwereng 'thutswana/lejwe la ho bua' hore ba qale.
   b. Tsamatsamaya mme o fane ka tshehetso moo e hlokehang.
   c. Metsotsong ya ho qetela, bitsa sehlopha ho tla abelana dikarabo tsa bona.
4. **Boitokisetso ba baithuti**
   a. Hlwaya baithuti ba 3–4 bakeng sa Dinehelano tsa Molomo ka Mantaha.
   b. Bolella baithuti bana seo ba lokelang ho itokisetsa sona. (Sheba morero wa thuto ya MB wa Mantaha)

Medumo: Pitsetso

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Padiso

1. **Dudisa baithuti ka kgutso ka dibuka tsa mosebetsi, dipene le dirula.**
   a. Bolella baithuti hore ba ngole sehlooho, 'Pitsetso', ebe ba ngola dinomoro 1–5 moleng o ka thoko.
   b. Bitsa mantswe a latelang a mahlano hore baithuti ba a ngole pela dinomoro 1–5: qeta, dikgamelo, phodileng, shapuwa, leeba
   c. Kamora moo, bolella baithuti hore ba ngole dipolelo tseo o tla di bua, ba sebedisa matshwao a puo a nepahetseng.
   d. Bua polelo e latelang. E phete habedi ebang ho hlokeha:
   Ke a ipotsa ba qoqa ka eng.
2. **Bolella baithuti hore ba sebedise kerayone hore ba itshwaye.**
   a. Ngola mantswe a mahlano le polelo letlapeng.
   b. Ha o ntse o ngola, qapodisa lentswe ka leng.
   c. Supa matshwao a puo a sebedisitsweng polelong.
   d. Bolella baithuti hore ba etse sedikadikwe moo ba entseng phoso ka kerayone.
   e. Bolella baithuti hore ba lokise diphoso.
3. **Ela hloko diphephetso le tswelopele ya baithuti.**
4. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Labohlano.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 26.
   b. Balla tema hodimo. Bolella baithuti ho bala le wena ba balle ka pelong.
   c. Bala sengolwa hape, mme lekgetlong lena baithuti ba bale le wena.
   d. Etsa mohlala wa ho phethela mosebetsi wa ho ngola wa kutlwisiso letlapeng.
   e. Etsa mohlala wa ho phethela mosebetsi wa Mofoloji letlapeng.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Padisommoho: Etsa mosebetsi wa Kamora Padiso

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Pokello ya Dipale, leqephe la 43

1. **Lokisetsa baithuti mosebetsi wa ka morao ho ho bala.**
   a. Hopotsa baithuti sehlooho sa pale: *Timeo o thusa ba lelapa la hae*
   b. Hlalosa mosebetsi o re: Kajeno re tlo sebetsa ka dihlopha ho tshwantshisa pale.

2. **Bontshahatsa mohlala wa mosebetsi ka mokgwa o latelang:**
   a. Ere: Ha re tshwantshisa pale re leka ho:
      - Ho hopola seo mophetwa a se bolelang le seo a se etsang
      - Bua le ho etsisa mophetwa eo re mo tshwantshisang
      - Sebedisa a mang a mantswe a mophetwa eo re mo tshwantshisang
   b. Bontsha baithuti ka bokgutswanyana ka moo o ka etsisang emong wa baphetwa.
   c. Leka hore o se ke wa kgetha mophethwa wa sehlooho e le mohlala wa hao.

3. **Laela baithuti ho phethela mosebetsi.**
   a. Bala hore baphetwa ba ba kae paleng.
   b. Arola baithuti ka dihlopha tse lekanang le palo ya baphetwa. Mohlala, ha baphetwa ba le 5 paleng, etsa dihlopha tse 5 tsa baithuti.
   c. Moithuti ka mong sehlopheng a fuwe karolo ya mophetwa.
   d. Ntshetsa baithuti kantle kapa sebakeng se bulehileng.
   e. Bolella dihlopha ho tshwantshisa pale. Ba lokela ho:
      - Hopola seo mophetwa a se etsang le seo a se buang
      - Etsisa mophetwa ka puo le diketso
      - Sebedisa a mang a mantswe a mophetwa eo ba mo tshwantshisang
   f. Ha baithuti ba ntse ba tshwantshisa pale, tsamatsamaya o nne o fane ka tshehetso moo e hlokehang.

4. **Dumella baithuti ho abelana mosebetsi wa bona.**
   a. Fa baithuti metsotswana e mmalwa ho abelana mesebetsi ya bona le metswalle.
   b. Bitsa moithuti a le mong ho abelana mosebetsi wa hae le phaposi.

Ho Ngola: Rala o lokise diphoso tsa mongolo

NAKO: Metsotso e 20

DISEBE-DISWA: Buka ya mosebetsi ya DBE, leqepheng la 44

Foreimi ya ho ngola:

Ke thusa ho... lapeng.

Ke thusa ho... sekolong.

1. **Hopotsa baithuti ka mosebesi wa ho ngola.**
   a. Ere: Kajeno re tla qetella mosebetsi wa rona wa ho ngola.
2. **Tsebisa phapahano.**
   a. Tsamatsamaya ka phaposing mme o thuse baithuti ba sokolang.
   b. Fa baithuti ba pele ka mosebetsi, mosebetsi o mong: Ngola polelo enngwe setshwantshong sa hao.
3. **Laela baithuti ho re ba bale ebe ba lokise diphoso tsa ho ngola ha bona.**
   a. Ere: Jwale ke nako ya ho bala le ho lokisa diphoso mongolong wa hao.
   b. Ere, hopola ho lekola hore: Leetsi, kapa lentswe le bontshang ketso, le bontsha hore ketso e etsahetse kajeno.
4. **Ha nako e dumela, kopa baithuti ho abelana seo ba se ngotseng.**
   a. Baithuti ba ka abelana seo ba se ngotseng le motswalle.
   b. Ba mmalwa ba ka abelana le sehlopha sohle ka phaposing.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 9&10

NAKO: Metsotso e 30

DISEBE-DISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 26.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 9 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa padiso tse teng. (Padiso tsa Mohato)
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang ho ikamahanya le melawana ya sekolo, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 9 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 10.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISEBE-DISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Tsebisa mookotaba

NAKO: Metsotso e 15

DISEBE-DISWA: Ditshwantsho le dintho tsa nnete bakeng sa moo ho pepeswang mookotaba

Padiso

1. **Hlophisa sekgutlwana sa pepeso ya mookotaba:** *Mmele ya rona*
2. **Botsa dipotso tse bulehileng ho tsosa tsebo e teng ya baithuti ka mookotaba.**
   - *Ke dintho dife tse ka etswang ke mmele wa hao?*
   - *Ke eng eo o ka etsang ho hlokomela mmele wa hao?*
   - *O ka etsa eng ha motho a leka ho o utlwisa bohloko ka tsela e itseng?*
3. **Etsa mmapa wa monahano o sebedisa dipotso le dikarabo tsa baithuti.**
4. **Ngola dikarabo tsa hao mmapeng wa monahano ho matlafatsa tsebo eo baithuti ba seng ba na le yona.**
5. **Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 28.**
6. **Bolella baithuti ho supa mantswe a nontsho ya puo a mookotaba.**
   a. Balla mantswe a nontsho ya puo hodimo.
   b. Laela baithuti ho a bala mmoho le wena, kapa ba a phethe kamora hao: Ntatemoholo o tswa kae kajeno? Ke tswa kwa sepetlele haufi le thaba. O jewa keng? Ke hlooho, mahetla, sefuba le letheka, mangwele le menwana. Mangwele le menwana!
7. **Buisana ka nontsho ya puo le baithuti.**
   a. Botsa: Na o ka mpolella hore sena se bolelang? Na o ka nahana ka karabo?
   b. Kgothaletsa baithuti ho abelana menahano ya bona.
   c. Hlalosa se bolelwang kapa fana ka dikarabo ka mokgwa o latelang: Pineng ena, Ntatemoholo o botswa ke setloholo sa hae hore o ne a ile kae. Ntatemoholo o araba ka hore o ne a ile sepetlele haufi le thaba. Kamora moo, setloholo se mmotsa hore o tshwerwe ke eng. Ntatemoholo o re ke hlooho, mahetla, sefuba, letheka, mangwele le menwana. E ka nna yaba Ntatemoholo o a leka ho etsa motlae ho leka ho tshehisa setloholo sa hae. Empa ho a etsahala hore ebe seo a se buang ke nnete hobane batho ba baholo dilemong, ba dula ba tletleba ka ho opelwa.

Medumo: Boeletsa medumo e rutilweng Sehlopheng sa 1

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Dikarete tsa Medumo: oo, uu

Padiso

1. **Boeletsa medumo e latelang:** *oo, uu*
   a. Qapodisa modumo wa pele ha x3.
   b. Bontsha baithuti Karete ya Modumo mme o qapodise modumo x3.
   c. Bolella baithuti ba o mamele, ebe ba pheta modumo oo.
   d. Bolella baithuti hore ba bolele mantswe a qalang kapa a sebedisang modumo oo.
2. **Etsa sena ka medumo kaofela.**
3. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Mantaha.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 30.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mosebetsi ka mong.
   c. Bontshahatsa tlapangollong hore mosebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Matlafatsa ho ngola ka thello

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Tjhate ya Mongolo

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
   a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho etsa eka re bapala piano.
   b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Tsa mohlala wa ho ngola polelo/dipolelo tse latelang letlapeng:**
   - Mooki enwa o ne a oka diphoofolo tse ngata.
   - Kamora moo ha thola ha re tuu!
   a. Ha o ntse o ngola, hlalosa moo o qalang, moo o lebang teng le sebaka se pakeng tsa mantswe.
   b. Laela baithuti ho ngola polelo/dipolelo ka dibukeng tsa bona tsa ho ngolla.
   c. Tsamatsamaya o lekole popo, boholo le sebaka pakeng tsa ditlhaku tsa moithuti ka mong.
   d. Fana ka tshehetso ho baithuti ba hlokang thuso.
3. **Kgothaletsa baithuti ho ela hloko lebelo la ho ngola le ho ngola ka nepo.**
   a. Ha bongata ba baithuti bo qetile, ere 'emisang'.
   b. Bolella baithuti hore ba hlokomele hore ba se ba le hole ha ka kang.
   c. Ha ba sa qeta, ba bolelle hore ba leke ho ngola kapele hosane.
   d. Hape kopa baithuti ho bapisa mongolo wa bona le wa hao o letlapeng.
   e. Ba kope hore ba hlokomele hore ba entse diphoso tse kae.

Padisommoho: Tsebisa pale

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Pokello ya Dipale, leqephe la 55

1. **Tsebisa pale.**
   a. Ere: Bekeng ena re tlo bala pale eo sehlooho sa yona e leng, *Lehlohonolo o ikutlwa a sa phutholoha*.
   b. Ere: *Paleng ena re kopana le dikgaitsedi tse pedi, Lehlohonolo le Mapule. Lehlohonolo o bolella ausi wa hae hore malome wa bona o etsa hore a ikutlwe a sa phutholoha. Paleng re bala ka tsela eo Mapule a thusang ngwanabo ho boloka mmele wa hae o sireletsehile.*
   c. Botsa: Ebe ho na le seo o se tsebang ka sona?
   d. Ha kgutswanyane bontsha baithuti ditshwantsho tsa pale.
2. **Aha tsebo e teng ya baithuti.**
   a. Hlalosa o arolelane le bona tlhahisoleseding eo ho fanweng ka yona paleng.
   b. Bontsha baithuti hore pale e etsahalla kae o sebedisa mmapa o hlahellang Pokellong ya Dipale.
   c. Botsa: Ebe ho na le dipotso tseo o batlang ho di botsa ka pale?
3. **Hlalosa leano la kutlwisiso.**
   a. Ere, bekeng ena re tlo ithuta ho: Botsa dipotso / Ipotse.
   b. Hlalosetsa baithuti leano lena.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 1&2

NAKO: Metsotso e 30

DISEBE-DISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 30.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 1 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa padiso tse teng. (Padiso tsa Mohato)
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang ho ikamahanya le melawana ya sekolo, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 1 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 2.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISEBE-DISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Ruta tlotlontswe

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Dikarete tsa tlotlontswe, ditshwantsho, dintho tsa mannete

Padiso

1. **Hopotsa baithuti mookotaba.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 28.
   b. Bala kapa o bolele nontsho ya puo hape.
   c. Bontsha baithuti lenane la tlotlontswe la mookotaba.
   d. Ba hlalosetse hore mantswe ana a tla re thusa ho utlwisisa le ho bua ka mookotaba.
   e. Ba balle lenane la mantswe.
2. **Sebedisa mokgwa wa SEBS ho ruta tlotlontswe.**
   a. Ruta mantswe a tlotlontswe a latelang:
      - *phutholohile: Ho ikutlwa hantle o sa kgathetseha ka letho.*
      - *ho se phutholohe: Ho se ikutlwe hantle mme o kgathetsehile.*
      - *ka sebete: Ho kgona ho shebana le ntho kapa maemo kotsi kapa a thata o sa tjhetjhele morao.*
      - *ka tlasa: Ha ntho e le ka tlase ho e ka hodimo.*
3. **Sebedisa maano a SEBS a tshwanelang lentswe ka leng:**
   S: Supa setshwantsho kapa ntho ya mannete
   E: Etsa seo lentswe le se bolelang
   B: Bolella baithuti moelelo wa lentswe
   S: Sebedisa lentswe polelong

Medumo: Boeletsa medumo e rutilweng Sehlopheng sa 1

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Dikarete tsa Medumo: mm, nn

Padiso

1. **Boeletsa medumo e latelang:** *mm, nn*
   a. Qapodisa modumo wa pele ha x3.
   b. Bontsha baithuti Karete ya Modumo mme o qapodise modumo x3.
   c. Bolella baithuti ba o mamele, ebe ba pheta modumo oo.
   d. Bolella baithuti hore ba bolele mantswe a qalang kapa a sebedisang modumo oo.
2. **Etsa sena ka medumo kaofela.**
3. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Labobedi.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 31.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mosebetsi ka mong.
   c. Bontshahatsa tlapangollong hore mosebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Matlafatsa ho ngola ka thello

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Tjhate ya Mongolo

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
   a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho sisinya matsoho a rona.
   b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Tsa mohlala wa ho ngola polelo/dipolelo tse latelang letlapeng:**
   - Monnapule ke ngwaneso.
   - O dilemo di nne.

   a. Ha o ntse o ngola, hlalosa moo o qalang, moo o lebang teng le sebaka se pakeng tsa mantswe.
   b. Laela baithuti ho ngola polelo/dipolelo ka dibukeng tsa bona tsa ho ngolla.
   c. Tsamatsamaya o lekole popo, boholo le sebaka pakeng tsa ditlhaku tsa moithuti ka mong.
   d. Fana ka tshehetso ho baithuti ba hlokang thuso.
3. **Kgothaletsa baithuti ho ela hloko lebelo la ho ngola le ho ngola ka nepo.**
   a. Ha bongata ba baithuti bo qetile, ere 'emisang'.
   b. Bolella baithuti hore ba hlokomele hore ba se ba le hole ha ka kang. Na ba kgonne ho phethela mosebetsi o mongata ho feta wa letsatsi le fetileng?
   c. Ha ba sa qeta, ba bolelle hore ba leke ho ngola kapele hosane.
   d. Hape kopa baithuti ho bapisa mongolo wa bona le wa hao o letlapeng.
   e. Ba kope hore ba hlokomele hore ba entse diphoso tse kae.

Padisommoho: Etsa Mosebetsi wa Pele ho Padiso

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Pokello ya Dipale, leqephe la 57

1. **Lokisetsa baithuti Mosebetsi wa Pele ho ho Bala.**
   a. Bitsetsa baithuti khapetheng kapa fatshe.
   b. Dula ka pela baithuti ka buka ya Pokello ya Dipale.
   c. Etsa bonnete ba hore baithuti bohle ba bona buka.
   d. Bolella baithuti boitshwaro boo o bo lebelletseng ka nako ya ho Bala ka Kopanelo, mohl. dula o fapantshe maoto, bea matsoho diropeng, mamela ka hloko, araba ha o bitswa, phahamisa letsoho ha o batla ho botsa potso.
2. **Etsa Mosebetsi wa Pele ho ho bala ka mokgwa o latelang:**
   a. Bolela sehlooho sa pale: *Lehlohonolo o ikutlwa a sa phutholoha*.
   b. Hlalosa bokgoni ba ho lepa. Ere: Ha re lepa, re sebedisa sehlooho le ditshwantsho ho leka ho fumana hore pale e bua ka eng.
   c. Bontsha baithuti ditshwantsho leqepheng ka leng.
   d. Botsa: Le nahana hore ho etsahalang mona?
   e. Botsa: Le nahana hore ditshwantsho tsena di amana jwang?

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 3&4

NAKO: Metsotso e 30

DISEBE-DISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 31.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 3 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa padiso tse teng. (Padiso tsa Mohato)
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang ho ikamahanya le melawana ya sekolo, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 3 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 4.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISEBE-DISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Ruta tlotlontswe ebe le buisane ka setshwantsho sa mookotaba

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Dikarete tsa tlotlontswe, ditshwantsho, dintho tsa mannete

Padiso

1. **Sebedisa mokgwa wa SEBS ho ruta tlotlontswe.**
   a. Ruta mantswe a tlotlontswe a latelang:
      - *fokola: ho hloka matla. Mmele wa hao o kgathetse kapa ha o kgone ho etsa dintho tse thata habonolo.*
      - *matla: Ho ba le matla mmeleng a ho phahamisa dintho, ho matha kapa ho bapala o sa kgathale kapele.*
      - *phetseng hantle: Ha mmele wa hao o le matla hobane o ja hantle, o robala nako e lekaneng ebile o sisinya mmele le ho ikwetlisa kgafetsa.*
      - *Ho se phele hantle: Ha mmele wa hao o ikutlwa o se monate hobane o ja dijo tse ngata tse senang phepo, ho se robale nako e lekaneng le ho se sisinye mmele ka ho lekangeng.*
   b. Sebedisa maano a SEBS a tshwanelang lentswe ka leng.

2. **Aha tsebo e teng ya baithuti.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 33.
   b. Bolella baithuti tlhahisoleseding e latelang ka setshwantsho:
      - *Mmele ya rona e re thusa ho etsa ntho tsohle - ho matha, ho tlola, ho bapala, le ho ithuta!*
      - *Diketso tsa rona di ama bophelo bo botle ba mmele ya rona. Mohlala, seo re se jang le nako eo re e robalang, di ama matla a mmele ya rona.*
      - *Dula o mamela kamoo o ikutlwang ka teng o be o re "Tjhe", ha motho a etsa hore o ikutlwe o sa phutholoha. Kopa thuso ha o ikutlwa eka o kotsing.*

3. **Buisanang ka setshwantsho.**
   a. Sebedisa dipotso tse latelang ho buisana ka setshwantsho:
      - Botsa potso ya pele.
      - Laela baithuti ho buisana ka potso le baithuti ba bang.
      - Bitsa baithuti ka bonngwe ho abelana dikarabo tsa bona.
      - Aha tsebo eo baithuti ba nang le yona ka ho lokisa diphoso tsa kutlwisiso le ka ho abelana tlhahisoleseding e amahanang le mookotaba.
      - Pheta tshebetso ena ka dipotso tsohle.

4. **Dipotso:**
   a. *Re ka etsa eng ho thusa mmele ya rona hore e be le bophelo bo botle?*
   b. *Ke eng se etsang hore mmele ya rona e se ke ya ba le bophelo bo botle?*
   c. *Re ka etsa eng ho sireletsa mmele ya rona le ho ikutlwa re bolokehile?*

Medumo: Boeletsa medumo e rutilweng Sehlopheng sa 1

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Dikarete tsa Medumo: g, ts, ny

Padiso

1. **Boeletsa medumo e latelang:** *g, ts, ny*
   a. Qapodisa modumo wa pele ha x3.
   b. Bontsha baithuti Karete ya Modumo mme o qapodise modumo x3.
   c. Bolella baithuti ba o mamele, ebe ba pheta modumo oo.
   d. Bolella baithuti hore ba bolele mantswe a qalang kapa a sebedisang modumo oo.
2. **Etsa sena ka medumo kaofela.**
3. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Laboraro.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 32.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mosebetsi ka mong.
   c. Bontshahatsa tlapangollong hore mosebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Matlafatsa ho ngola ka thello

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Tjhate ya Mongolo

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
   a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho sisinya matsoho a rona.
   b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Tsa mohlala wa ho ngola polelo/dipolelo tse latelang letlapeng:**
   - Ke utlwa ba re gauta
   - e ngata Gauteng.
   - Tseki o ilo tsoma.

   a. Ha o ntse o ngola, hlalosa moo o qalang, moo o lebang teng le sebaka se pakeng tsa mantswe.
   b. Laela baithuti ho ngola polelo/dipolelo ka dibukeng tsa bona tsa ho ngolla.
   c. Tsamatsamaya o lekole popo, boholo le sebaka pakeng tsa ditlhaku tsa moithuti ka mong.
   d. Fana ka tshehetso ho baithuti ba hlokang thuso.
3. **Kgothaletsa baithuti ho ela hloko lebelo la ho ngola le ho ngola ka nepo.**
   a. Ha bongata ba baithuti bo qetile, ere 'emisang'.
   b. Bolella baithuti hore ba hlokomele hore ba se ba le hole ha ka kang. Na ba kgonne ho phethela mosebetsi o mongata ho feta wa letsatsi le fetileng?
   c. Ha ba sa qeta, ba bolelle hore ba leke ho ngola kapele hosane.
   d. Hape kopa baithuti ho bapisa mongolo wa bona le wa hao o letlapeng.
   e. Ba kope hore ba hlokomele hore ba entse diphoso tse kae.

Padisommoho: Ho bala lekgetlo la pele

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Pokello ya Dipale, leqephe la 57

1. **Lokisetsa baithuti ho bala lekgetlo la pele.**
   a. Dudisa baithuti khaphetheng.
   b. Ba hopotse ka boitshwaro bo lejeletsweng.
   c. Hopotsa baithuti sehlooho sa pale: *Lehlohonolo o ikutlwa a sa phutholoha*
   d. Ere: *Paleng ena re kopana le dikgaitsedi tse pedi, Lehlohonolo le Mapule. Lehlohonolo o bolella ausi wa hae hore malome wa bona o etsa hore a ikutlwe a sa phutholoha. Paleng re bala ka tsela eo Mapule a thusang ngwanabo ho boloka mmele wa hae o sireletsehile.*
2. **Ruta Ho Bala Lekgetlo la Pele ka tsela e latelang:**
   a. Balla leqephe ka leng la pale hodimo, ka bokgeleke o utlwahala.
   b. Bontsha baithuti ditshwantsho.
   c. Emisa o hlalosetse baithuti moo ho hlokehang.
   d. Hlwaya mantswe a tlotlontswe ha a ntse a hlaha.
   e. Qetellong ya pale, botsa dipotso tsa Padiso 1 tjena:
      - Tobisa potso 1 le 2 ho baithuti ka bonngwe.
      - Tobisa potso 3 & 4 ho sehlopheng kaofela. Kopa baithuti ho buisana ka potso le metswalle.
      - Kopa baithuti ba mmalwa ho abelana dikarabo tsa bona.
   f. Hopotsa baithuti ka leano la kutlwisiso.
      - Ere, bekeng ena re ithuta ho: Botsa dipotso / Ipotse
      - Botsa baithuti: Ho monate ho nahana le ho ipotsa dipotso ka pale. Ke dipotso dife tseo o nang le tsona ka pale ena?

Ho Ngola: Bontshahatsa DMTP le mosebetsi

NAKO: Metsotso e 20

DISEBE-DISWA: Foreimi ya ho ngola:

Mmele e a hola ebile e a fetoha.

Ha ke ne ke le lesea, mmele wa ka o ne o...

Jwale mmele wa ka o...

1. **Tsebisa Dibopeho le Melao ya Tshebediso ya Puo (DMTP).**
   a. Ere: Bekeng ena re tla tsepamisa maikutlo ho: Tshebediso ya maetsi a ketso lekgatheng le fetileng ho ngola ka ntho e etsahalang maobane kapa pejana.
   b. Ngola polelo letlapeng: Selemong se fetileng ke ne ke le Sehlopheng sa 1.
   c. Supa DMTP: Leetsi, kapa lentswe le bontshang ketso, le bontsha hore ketso e etsahetse kajeno.
2. **Tsebisa mosebetsi wa ho ngola.**
   a. Ere: Bekeng ena re tla: Taka setshwantsho mme o ngole dipolelo tse 3.
   b. Ere: Re tla taka mme re ngole ka: Ha ke ne ke le lesea, mmele wa ka o ne o le monyane ho feta ka moo o leng ka teng hona jwale.
3. **Hlalosa mosebetsi wa hao wa ho ngola ka molomo pele o ngola.**
   a. Ere: Ka moo mmele ya rona e hodileng mme e fetohileng.
4. **Bontshahatsa mohlala wa mosebetsi tlapangollong.**
   a. Taka setshwantsho kapele se bontshang: Setshwantsho sa hao ha o ne o le lesea.
   b. Bontsha baithuti hore ba phethela foreimi ya ho ngola jwang.
   c. Supa DMTP: Leetsi, kapa lentswe le bontshang ketso, le bontsha hore ketso e etsahetse kajeno.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 5&6

NAKO: Metsotso e 30

DISEBE-DISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 32.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 5 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa padiso tse teng. (Padiso tsa Mohato)
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang ho ikamahanya le melawana ya sekolo, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 5 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 6.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISEBE-DISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Medumo: Boeletsa medumo e rutilweng Sehlopheng sa 1

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Dikarete tsa Medumo: hl, tl, tj

Padiso

1. **Boeletsa medumo e latelang:** *hl, tl, tj*
   a. Qapodisa modumo wa pele ha x3.
   b. Bontsha baithuti Karete ya Modumo mme o qapodise modumo x3.
   c. Bolella baithuti ba o mamele, ebe ba pheta modumo oo.
   d. Bolella baithuti hore ba bolele mantswe a qalang kapa a sebedisang modumo oo.
2. **Etsa sena ka medumo kaofela.**
3. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Labone.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 34.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mosebetsi ka mong.
   c. Bontshahatsa tlapangollong hore mosebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Matlafatsa ho ngola ka thello

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Tjhate ya Mongolo

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
   a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho sisinya matsoho a rona.
   b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Tsa mohlala wa ho ngola polelo/dipolelo tse latelang letlapeng**
   - Hloni o ne a hlohlona mmele ohle.
   - Tlalane le Tlotlo ba tlile heso.

   a. Ha o ntse o ngola, hlalosa moo o qalang, moo o lebang teng le sebaka se pakeng tsa mantswe.
   b. Laela baithuti ho ngola polelo/dipolelo ka dibukeng tsa bona tsa ho ngolla.
   c. Tsamatsamaya o lekole popo, boholo le sebaka pakeng tsa ditlhaku tsa moithuti ka mong.
   d. Fana ka tshehetso ho baithuti ba hlokang thuso.
3. **Kgothaletsa baithuti ho ela hloko lebelo la ho ngola le ho ngola ka nepo.**
   a. Ha bongata ba baithuti bo qetile, ere 'emisang'.
   b. Bolella baithuti hore ba hlokomele hore ba se ba le hole ha ka kang. Na ba kgonne ho phethela mosebetsi o mongata ho feta wa letsatsi le fetileng?
   c. Ha ba sa qeta, ba bolelle hore ba leke ho ngola kapele hosane.
   d. Hape kopa baithuti ho bapisa mongolo wa bona le wa hao o letlapeng.
   e. Ba kope hore ba hlokomele hore ba entse diphoso tse kae.

Padisommoho: Ho bala lekgetlo la bobedi

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Pokello ya Dipale, leqephe la 57

1. **Lokisetsa baithuti ho bala lekgetlo la bobedi.**
   a. Dudisa baithuti khaphetheng.
   b. Ba hopotse ka boitshwaro bo lejeletsweng.
   c. Hopotsa baithuti sehlooho sa pale: *Lehlohonolo o ikutlwa a sa phutholoha*
   d. Hopotsa baithuti ka leano la kutlwisiso.
      - Hopotsa baithuti ka leano la kutlwisiso.
      - Ere, bekeng ena re ithuta ho: Botsa dipotso / Ipotse
      - Ere, le a hopola re buisane ka sena maobane, ha ke le botsa: Ho monate ho nahana le ho ipotsa dipotso ka pale. Ke dipotso dife tseo o nang le tsona ka pale ena?
2. **Ruta Ho Bala Lekgetlo la Bobedi ka mokgwa o latelang:**
   a. Balla leqephe ka leng la pale hodimo, ka bokgeleke o utlwahala.
   b. Bontsha baithuti setshwantsho.
   c. Sebedisa mehlala e leqepheng la selelekela ho etsa mohlala wa leano la kutlwisiso.
   d. Qetellong ya pale, botsa dipotso tsa Padiso 2 tjena:
      - Tobisa potso 1 le 2 ho baithuti ka bonngwe.
      - Tobisa potso 3 & 4 ho sehlopheng kaofela. Kopa baithuti ho buisana ka potso le metswalle.
      - Kopa baithuti ba mmalwa ho abelana dikarabo tsa bona.

Ho Ngola: Leano le moralo

NAKO: Metsotso e 20

DISEBE-DISWA: Foreimi ya ho ngola:

Mmele e a hola ebile e a fetoha.

Ha ke ne ke le lesea, mmele wa ka o ne o...

Jwale mmele wa ka o...

1. **Tsebisa mosebetsi wa ho ngola hape.**
   a. Ere: Hopolang hore bekeng ena re tla taka mme re ngole ka: Ka moo mmele ya rona e hodileng mme e fetohileng.
2. **Laela baithuti ho nahana ka ho ngola ha bona.**
   a. Ere: Kwala mahlo o nahane hore o tla araba foreimi ya ho ngola jwang.
   b. Ere: Abelana le motswalle mohopolo wa hao.
   c. Fehla mohopolo mme o ngole mantswe a molemo tlapangollong, mohl. nyane, kgolo, fokola, matla, telele, nyenyane, bonolo, thata, jj.
3. **Laela baithuti ho qala ho ngola dibukeng tsa bona.**
   a. Ere: Jwale taka mme o ngole mehopolo ya hao.
   b. Hopotsa baithuti ka DMTP: Leetsi, kapa lentswe le bontshang ketso, le bontsha hore ketso e etsahetse kajeno.
4. **Tsamatsamaya ka phaposing mme o thuse baithuti ka bonngwe.**
   a. Kopa baithuti ho abelena mehopolo ya bona.
   b. Thusa baithuti ba sokolang ho qala mosebetsi wa ho ngola.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 7&8

NAKO: Metsotso e 30

DISEBE-DISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 34.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 7 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa padiso tse teng. (Padiso tsa Mohato)
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang ho ikamahanya le melawana ya sekolo, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 7 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 8.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISEBE-DISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Buisanang ka pale e badiweng ka kopanelo

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Foreimi ya puisanao:

Pale ena e ne e le ka...

Ke ratile mophetwa... hobane...

Ke ithutile hore...

1. **Lokisetsa baithuti puisano ya sehlopha.**
   a. Arola baithuti ka dihlopha tsa ditho tse nne sehlopha ka seng.
   b. Neha sehlopha ka seng 'thutswana kapa lejwe la ho bua'.
   c. Ere: Bua feela ha o tshwere 'thutswana kapa lejwe la ho bua'.
2. **Bala dipotso tsa puisano.**
   a. Hopotsa baithuti ka pale eo ba e badileng ka kopanelo ya beke.
   b. Ngola foreimi ya puisano tlapangollong.
   c. Bala o hlalose potso ka nngwe (qalo ya karabo).
   d. Bolella baithuti hore setho ka seng sehlopheng se lokela ho araba potso.
   e. Kgothalletsa baithuti ho nahana dikarabo tse fapaneng.
3. **Laela baithuti ho qala dipuisano tsa bona.**
   a. Laela baithuti ba tshwereng 'thutswana/lejwe la ho bua' hore ba qale.
   b. Tsamatsamaya mme o fane ka tshehetso moo e hlokehang.
   c. Metsotsong ya ho qetela, bitsa sehlopha ho tla abelana dikarabo tsa bona.
4. **Boitokisetso ba baithuti**
   a. Hlwaya baithuti ba 3–4 bakeng sa Dinehelano tsa Molomo ka Mantaha.
   b. Bolella baithuti bana seo ba lokelang ho itokisetsa sona. (Sheba morero wa thuto ya MB wa Mantaha)

Medumo: Pitsetso

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Padiso

1. **Dudisa baithuti ka kgutso ka dibuka tsa mosebetsi, dipene le dirula.**
   a. Bolella baithuti hore ba ngole sehlooho, 'Pitsetso', ebe ba ngola dinomoro 1–5 moleng o ka thoko.
   b. Bitsa mantswe a latelang a mahlano hore baithuti ba a ngole pela dinomoro 1–5: kamoo, tuu, mmetso, nnake, gafela
   c. Kamora moo, bolella baithuti hore ba ngole dipolelo tseo o tla di bua, ba sebedisa matshwao a puo a nepahetseng.
   d. Bua polelo e latelang. E phete habedi ebang ho hlokeha:
   Tlotlo yena ke letlaila.
2. **Bolella baithuti hore ba sebedise kerayone hore ba itshwaye.**
   a. Ngola mantswe a mahlano le polelo letlapeng.
   b. Ha o ntse o ngola, qapodisa lentswe ka leng.
   c. Supa matshwao a puo a sebedisitsweng polelong.
   d. Bolella baithuti hore ba etse sedikadikwe moo ba entseng phoso ka kerayone.
   e. Bolella baithuti hore ba lokise diphoso.
3. **Ela hloko diphephetso le tswelopele ya baithuti.**
4. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Labohlano.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 35.
   b. Balla tema hodimo. Bolella baithuti ho bala le wena ba balle ka pelong.
   c. Bala sengolwa hape, mme lekgetlong lena baithuti ba bale le wena.
   d. Etsa mohlala wa ho phethela mosebetsi wa ho ngola wa kutlwisiso letlapeng.
   e. Etsa mohlala wa ho phethela mosebetsi wa Mofoloji letlapeng.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Padisommoho: Etsa mosebetsi wa Kamora Padiso

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Pokello ya Dipale, leqephe la 57

1. **Lokisetsa baithuti mosebetsi wa ka morao ho ho bala.**
   a. Hopotsa baithuti sehlooho sa pale: *Lehlohonolo o ikutlwa a sa phutholoha*
   b. Hlalosa mosebetsi o re: Kajeno re tlo taka mme re ngole karolo eo re e ratileng ka ho fetisisa paleng.
2. **Bontshahatsa mohlala wa mosebetsi ka mokgwa o latelang:**
   a. Kwala mahlo o etse e ka o a nahana.
   b. Bula mahlo ebe o re: Seo ke se ratileng ka ho fetisisa paleng ke ha...
   c. Leka hore o se ke wa sebedisa karolo e pepeneneng ya pale ho etsa mohlala.
   d. Taka setshwantsho kapele letlapeng. Ha o ntse o taka, hlalosa seo o se takang.
   e. Ngola polelo e 1–2 ka setshwantsho sa hao: Ke ratile...
3. **Laela baithuti ho phethela mosebetsi.**
   a. Bolella baithuti hore ba kwale mahlo mme ba nahane ka karolo ya pale e ba natefetseng ka ho fetisisa.
   b. Ere: Inahanele mohopolo wa hao, o seke wa sebedisa mohlala wa ka.
   c. Kamora moo, bolella baithuti hore ba bule mahlo ebe ba buisana ka karabo le metswalle ya bona.
   d. Jwale laela baithuti ho taka karolo ena dibukeng tsa bona.
   e. Thusa baithuti ho ngola dipolelo tse 1–2 ditshwantshong tsa bona.
4. **Dumella baithuti ho abelana mosebetsi wa bona.**
   a. Fa baithuti metsotswana e mmalwa ho abelana mesebetsi ya bona le metswalle.
   b. Bitsa moithuti a le mong ho abelana mosebetsi wa hae le phaposi.

Ho Ngola: Rala o lokise diphoso tsa mongolo

NAKO: Metsotso e 20

DISEBE-DISWA: Foreimi ya ho ngola:

Mmele e a hola ebile e a fetoha.

Ha ke ne ke le lesea, mmele wa ka o ne o...

Jwale mmele wa ka o...

1. **Hopotsa baithuti ka mosebesi wa ho ngola.**
   a. Ere: Kajeno re tla qetella mosebetsi wa rona wa ho ngola.
2. **Tsebisa phapahano.**
   a. Tsamatsamaya ka phaposing mme o thuse baithuti ba sokolang.
   b. Fa baithuti ba pele ka mosebetsi, mosebetsi o mong: Leibola setshwantsho sa hao.
3. **Laela baithuti ho re ba bale ebe ba lokise diphoso tsa ho ngola ha bona.**
   a. Ere: Jwale ke nako ya ho bala le ho lokisa diphoso mongolong wa hao.
   b. Ere, hopola ho lekola hore: Leetsi, kapa lentswe le bontshang ketso, le bontsha hore ketso e etsahetse kajeno.
4. **Ha nako e dumela, kopa baithuti ho abelana seo ba se ngotseng.**
   a. Baithuti ba ka abelana seo ba se ngotseng le motswalle.
   b. Ba mmalwa ba ka abelana le sehlopha sohle ka phaposing.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 9&10

NAKO: Metsotso e 30

DISEBE-DISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 35.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 9 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa padiso tse teng. (Padiso tsa Mohato)
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang ho ikamahanya le melawana ya sekolo, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 9 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 10.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISEBE-DISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Nehelano ya Molomo

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Baithuti ba kgethilweng ba tla tlisa ntho kapa setshwantsho bakeng sa mosebetsi wa bona wa ho 'bontsha o bolele'

1. **Baithuti ba kgutse ba shebelle baithutimmoho le bona ba hlahise dinehelano tsa bona tsa molomo.**
2. **Hopotsa baithuti mosebetsi o latelang: Bontsha o Bue**
   a. Tshwara ntho kapa setshwantsho seo o tla re bontsha sona.
   b. Re bollele ka ntho eo kapa setshwantsho. Ere:
      - Kajeno ke tla le bolella ka...
      - E... (boholo, boima, mmala, boreledi/mahwashe j.j.)
      - E sebedisetswa...
      - Ke e rata hobane...
   c. Jwale botsa baithuti: Na le na le dipotso?
   d. Ha ho na le motho ya botsang potso, leka ka hohle ho e araba.
3. **Hopotsa baithuti bokgoni ba ho nehelana bo latelang:**
   a. Ha o etsa nehelano, hopola ho:
      - Tshwara ntho kapa setshwantsho hore bohle ba se bone
      - Bua dipolelo tsa hao ka tatellano e nepahetseng
      - Bua dintho ha nngwe feela – o se ke wa phethapheta
      - Bua ka lentswe le utlwahalang, le hlakileng
4. **Bitsetsa baithuti ba kgethilweng ka bonngwe ho tla ka pele ho nehelana ka ditlhahiso tsa bona.**
   a. Etsa hore baithuti ba be le boitshepo ka ho ba leboha ha ba qeta ho etsa ditlhahiso tsa bona, o ba bolelle hore ba sebeditse jwang ka mokgwa o ahang.
   b. Qetellong ya thuto, fana ka maikutlo a hao ka nehelano ya baithuti bohle ka kakaretso, mme o ba fe dikeletso tsa ho ntlafatsa ditlhahiso tsa bona. Mohlala: Ba bang ba ne ba sa utlwahale ha ba bua. Netefatsang hore le a utlwahala ha le bua – re batla ho utlwa hantle seo le se buang.

Medumo: Ruta modumo o motjha, ebe o arola le ho kopanya

NAKO: Metsotso e 15

DISEBE-DISWA: Karete ya Modumo: ll

Padiso

1. **Tsebisa modumo o motjha:** *ll*
   a. Qapodisa modumo makgetlo x3.
   b. Bontsha baithuti Karete ya Modumo mme o qapodise modumo x3.
   c. Bolella baithuti ba o mamele, ebe ba pheta modumo oo.
   d. Kopa baithuti hore ba bolele lentswe le qalang kapa le sebedisang modumo oo.
2. **Bontsha baithuti ho arola le ho kopanya modumo oo.**
   a. Bolela lentswe: mollong
   b. Kopa moithuti ka mong ho mamela ka hloko ebe o arola lentswe ka medumo: m-o-ll-o-ng
   c. Ha moithuti a qapodisa modumo ka mong, o ngole letlapeng.
   d. Kamora moo, bitsa moithuti e mong hore a kopanye medumo eo hore a bale lentswe.
   e. Lokisa diphoso tseo baithuti ba di etsang.
   f. Pheta lentswe lena hape: llela
3. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Mantaha.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 37.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mosebetsi ka mong.
   c. Bontshahatsa tlapangollong hore mosebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Ruta popo ya tlhaku

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Tjhate ya Mongolo

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
   a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho sosobanya pampiri ebe re a e otlolla.
   b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Bontsha baithuti ho bopa:** *ll*
   a. Bontsha baithuti hore tlhaku e ngolwa jwang tlapangollong.
   b. Ha o ntse o ngola, hlalosa qalo, moo e lebang le qetelo ya tlhaku ka nngwe.
   c. Kamora moo, tlatsa mola o monyane ka ditlhaku o bontsha hore o siya sebaka sa monwana o le mong pakeng tsa ditlhaku.
   d. Pheta tshebetso ena o bontshahatsa ho ngola: Ll
3. **Laela baithuti ho ngola ka dibukeng tsa bona tsa ho ngola.**
   a. Laela baithuti ho ho ngola: tlatsa mola ka tlhaku e nyane ll
   b. Laela baithuti ho ho ngola: tlatsa mola ka tlhaku e kgolo Ll
   c. Tsamatsamaya o lekole moithuti ka mong ka: popo le sebaka dipakeng tsa ditlhaku.

Padisommoho: Tsebisa pale

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Pokello ya Dipale, Leqephe la selelekela 67

1. **Tsebisa pale.**
   a. Ere: Bekeng ena re tlo bala pale eo sehlooho sa yona e leng, *Letsatsi le lebe la Lesedi.*
   b. Ere: *Lesedi ke ngwanana ya dulang a thabile, ya phetseng hantle, ho fihlela letsatsi le leng titjhere ya hae e bua ntho e etsang hore a ikutlwe hampe ka mmele wa hae. Lesedi a bolella mme wa hae ya ileng a mo ruta hore ha ho na motho ya nang le tokelo ya ho bua ka mmele wa hae.*
   c. Botsa: Ebe ho na le seo o se tsebang ka sona?
   d. Ha kgutswanyane bontsha baithuti ditshwantsho tsa pale.
2. **Aha tsebo e teng ya baithuti.**
   a. Hlalosa o arolelane le bona tlhahisoleseding eo ho fanweng ka yona paleng.
   b. Bontsha baithuti hore pale e etsahalla kae o sebedisa mmapa o hlahellang Pokellong ya Dipale.
   c. Botsa: Ebe ho na le dipotso tseo o batlang ho di botsa ka pale?
3. **Hlalosa leano la kutlwisiso.**
   a. Ere, bekeng ena re tlo ithuta ho: Etsa dikakanyo
   b. Hlalosetsa baithuti leano lena.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 1&2

NAKO: Metsotso e 30

DISEBE-DISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 37.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 1 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa padiso tse teng. (Padiso tsa Mohato)
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang ho ikamahanya le melawana ya sekolo, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 1 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 2.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISEBE-DISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Ruta tlotlontswe

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Dikarete tsa tlotlontswe, ditshwantsho, dintho tsa mannete

Padiso

1. **Hopotsa baithuti mookotaba.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 28.
   b. Bala kapa o bolele nontsho ya puo hape.
   c. Bontsha baithuti lenane la tlotlontswe la mookotaba.
   d. Ba hlalosetse hore mantswe ana a tla re thusa ho utlwisisa le ho bua ka mookotaba.
   e. Ba balle lenane la mantswe.
2. **Sebedisa mokgwa wa SEBS ho ruta tlotlontswe.**
   a. Ruta mantswe a tlotlontswe a latelang:
      - *boima: ho imela ha ntho kapa motho.*
      - *dihlong: Ho se kgone ho shebana kapa ho buisana le batho ha bobebe.*
      - *tshwaela: Ho bua seo o se nahanneng ka motho, ka setshwantsho, kapa monahano o ntsha maikutlo a hao.*
      - *tlhompho: Ho loka bathong ba bang, o bontsha ho kgathalla maikutlo le menahano ya bona.*
3. **Sebedisa maano a SEBS a tshwanelang lentswe ka leng:**
   S: Supa setshwantsho kapa ntho ya mannete
   E: Etsa seo lentswe le se bolelang
   B: Bolella baithuti moelelo wa lentswe
   S: Sebedisa lentswe polelong

Medumo: Tsebiisa motswako o motjha wa didumammoho

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:

Padiso

1. **Tsebisa medumo e metjha e tswakilweng:** *tlw*
   a. Ngola difonimi ka bonngwe letlapeng mme o di bale.
   b. Kamora moo, kopa moithuti ho kopanya medumo ena.
   c. Kopa baithuti ho bua mantswe a qalang ka motswako oo wa medumo.
2. **Bontsha baithuti ho arola le ho kopanya modumo o kenyelletsang medumo eo e tswakilweng.**
   a. Bolela lentswe: tlwaelo
   b. Kopa moithuti ka mong ho mamela ka hloko ebe o arola lentswe ka medumo: tl-w-a-e-l-o
   c. Ha moithuti a qapodisa modumo ka mong, o ngole letlapeng.
   d. Kamora moo, bitsa moithuti e mong hore a kopanye medumo eo hore a bale lentswe.
   e. Lokisa diphoso tseo baithuti ba di etsang.
   f. Pheta lentswe lena hape: tlwaelehile
3. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Labobedi.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 38.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mosebetsi ka mong.
   c. Bontshahatsa tlapangollong hore mosebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Kopolla mantswe

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Tjhate ya Mongolo

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
   a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho sisinya matsoho a rona.
   b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Bontshahatsa ho ngolwa jwang: mollo, Sello**
   a. Bontsha baithuti hore mantswe a ngolwa jwang letlapeng.
   b. Ha o ntse o ngola, hlalosa qalo, moo e lebang le qetelo ya tlhaku ka nngwe.
3. **Laela baithuti ho kopollela mantswe dibukeng tsa bona.**
   a. Tsamatsamaya o lekole moithuti ka mong ka: popo le sebaka dipakeng tsa ditlhaku.

Padisommoho: Etsa Mosebetsi wa Pele ho Padiso

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Pokello ya Dipale, leqephe la 69

1. **Lokisetsa baithuti Mosebetsi wa Pele ho ho Bala.**
   a. Bitsetsa baithuti khapetheng kapa fatshe.
   b. Dula ka pela baithuti ka buka ya Pokello ya Dipale.
   c. Etsa bonnete ba hore baithuti bohle ba bona buka.
   d. Bolella baithuti boitshwaro boo o bo lebelletseng ka nako ya ho Bala ka Kopanelo, mohl. dula o fapantshe maoto, bea matsoho diropeng, mamela ka hloko, araba ha o bitswa, phahamisa letsoho ha o batla ho botsa potso.
2. **Etsa Mosebetsi wa Pele ho ho bala ka mokgwa o latelang:**
   a. Bolela sehlooho sa pale: *Letsatsi le lebe la Lesedi*.
   b. Hlalosa bokgoni ba ho lepa. Ere: Ha re lepa, re sebedisa sehlooho le ditshwantsho ho leka ho fumana hore pale e bua ka eng.
   c. Bontsha baithuti ditshwantsho leqepheng ka leng.
   d. Botsa: Le nahana hore ho etsahalang mona?
   e. Botsa: Le nahana hore ditshwantsho tsena di amana jwang?

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 3&4

NAKO: Metsotso e 30

DISEBE-DISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 38.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 3 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa padiso tse teng. (Padiso tsa Mohato)
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang ho ikamahanya le melawana ya sekolo, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 3 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 4.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISEBE-DISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Moqoqo wa dipale tsa boiqapelo

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Padiso

1. **Lokisetsa baithuti mosebetsi wa moqoqo wa pale ya boiqapelo.**
   a. Arola baithuti ka dihlopha tsa ditho tse nne sehlopha ka seng.
   b. Bolella baithuti hore ba bule Dipadiso tsa bona leqepheng la 40.
2. **Laela baithuti hore ba shebe setshwantsho.**
   a. Botsa: O bona eng setshwantshong sena?
3. **Bolella baithuti hore ba iqapele pale e kgutshwanyane ka setshwantsho.**
4. **Bolella baithuti hore ba qape pale jwang: Ere:**
   a. Reha mophetwa ka mong paleng lebitso.
   b. Bolela hore pale e etsahalla kae.
   c. Pale ya hao e lokela ho ba le qalo, bohare le qetelo.
   d. Setshwantsho sena se bontsha karolo e itseng feela ya pale.
      - Setshwantsho se ka bontsha qalo ya pale ya hao.
      - Setshwantsho se ka bontsha bohare ba pale ya hao.
      - Setshwantsho se ka bontsha qetelo ya pale ya hao.
   e. O ka qala pale ya hao ka hore:
      a. E ne e le lekgetlo la pele...
      b. Kajeno e ne e le letsatsi le leholo...
5. **Laela baithuti ho phethela mosebetsi.**
   a. Fa baithuti metsotso e mmalwa ho nahana ka dipale tsa bona ba kgutsitse.
   b. Ebe, o ba laela ho fapanyetsana ka ho qoqela sehlopha dipale tsa bona. O ka sebedisa 'thutswana/lejwe la ho bua' bakeng sa mosebetsi ona.
   c. Ha baithuti ba ntse ba bua, tsamatsamaya ka phaposing, o ba mamele.
6. **Phethela thuto ka mokgwa o latelang:**
   a. Bitsa moithuti a le mong ho abelana pale ya hae le baithuti ka phaposing kapa botsa baithuti ba 1–2 dipotso ka pale.
      - Botsa: Pale ya X e ne e bua ka eng?
      - Botsa: O ratile eng ka pale ya X?
   b. Tshwaela ka kakaretso ho ntlafatsa dipale tsa bona. Mohlala: Hangata, qalong ya pale, re a bua hore pale e etsahalla kae, le hore baphetwa ke bo mang. Nakong e tlang, lekang hore le kenyelletse dintlha tsena dipaleng tsa lona.

Medumo: Ruta modumo o motjha, ebe o arola le ho kopanya

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Karete ya Modumo: kh

Padiso

1. **Tsebisa modumo o motjha:** *kh*
   a. Qapodisa modumo makgetlo x3.
   b. Bontsha baithuti Karete ya Modumo mme o qapodise modumo x3.
   c. Bolella baithuti ba o mamele, ebe ba pheta modumo oo.
   d. Kopa baithuti hore ba bolele lentswe le qalang kapa le sebedisang modumo oo.
2. **Bontsha baithuti ho arola le ho kopanya modumo oo.**
   a. Bolela lentswe: khaboteng
   b. Kopa moithuti ka mong ho mamela ka hloko ebe o arola lentswe ka medumo: kh-a-b-o-t-e-ng
   c. Ha moithuti a qapodisa modumo ka mong, o ngole letlapeng.
   d. Kamora moo, bitsa moithuti e mong hore a kopanye medumo eo hore a bale lentswe.
   e. Lokisa diphoso tseo baithuti ba di etsang.
   f. Pheta lentswe lena hape: mokhukhung
3. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Laboraro.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 39.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mosebetsi ka mong.
   c. Bontshahatsa tlapangollong hore mosebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Ruta popo ya tlhaku

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Tjhate ya Mongolo

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
   a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho sosobanya pampiri ebe re a e otlolla.
   b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Bontsha baithuti ho bopa:** *kh*
   a. Bontsha baithuti hore tlhaku e ngolwa jwang tlapangollong.
   b. Ha o ntse o ngola, hlalosa qalo, moo e lebang le qetelo ya tlhaku ka nngwe.
   c. Kamora moo, tlatsa mola o monyane ka ditlhaku o bontsha hore o siya sebaka sa monwana o le mong pakeng tsa ditlhaku.
   d. Pheta tshebetso ena o bontshahatsa ho ngola: Kh
3. **Laela baithuti ho ngola ka dibukeng tsa bona tsa ho ngola.**
   a. Laela baithuti ho ho ngola: tlatsa mola ka tlhaku e nyane kh
   b. Laela baithuti ho ho ngola: tlatsa mola ka tlhaku e kgolo Kh
   c. Tsamatsamaya o lekole moithuti ka mong ka: popo le sebaka dipakeng tsa ditlhaku.

Padisommoho: Ho bala lekgetlo la pele

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Pokello ya Dipale, leqephe la 69

1. **Lokisetsa baithuti ho bala lekgetlo la pele.**
   a. Dudisa baithuti khaphetheng.
   b. Ba hopotse ka boitshwaro bo lejeletsweng.
   c. Hopotsa baithuti sehlooho sa pale: *Letsatsi le lebe la Lesedi*
   d. Ere: *Lesedi ke ngwanana ya dulang a thabile, ya phetseng hantle, ho fihlela letsatsi le leng titjhere ya hae e bua ntho e etsang hore a ikutlwe hampe ka mmele wa hae. Lesedi a bolella mme wa hae ya ileng a mo ruta hore ha ho na motho ya nang le tokelo ya ho bua ka mmele wa hae.*
   e. Botsa: Ebe ho na le seo o se tsebang ka sona?
2. **Ruta Ho Bala Lekgetlo la Pele ka tsela e latelang:**
   a. Balla leqephe ka leng la pale hodimo, ka bokgeleke o utlwahala.
   b. Bontsha baithuti ditshwantsho.
   c. Emisa o hlalosetse baithuti moo ho hlokehang.
   d. Hlwaya mantswe a tlotlontswe ha a ntse a hlaha.
   e. Qetellong ya pale, botsa dipotso tsa Padiso 1 tjena:
      - Tobisa potso 1 le 2 ho baithuti ka bonngwe.
      - Tobisa potso 3 & 4 ho sehlopheng kaofela. Kopa baithuti ho buisana ka potso le metswalle.
      - Kopa baithuti ba mmalwa ho abelana dikarabo tsa bona.
   f. Hopotsa baithuti ka leano la kutlwisiso.
      - Ere, bekeng ena re ithuta ho: Etsa dikakanyo
      - Botsa baithuti: Ke eng seo o ka se lepang seo mongodi a sa re bolellang sona? O ka lepa eng ka menahano/ maikutlo a mophetwa?

Ho Ngola: Bontshahatsa DMTP le mosebetsi

NAKO: Metsotso e 20

DISEBE-DISWA: Buka ya mosebetsi ya DBE, leqepheng la 8

Foreimi ya ho ngola:

Sekolong ke apara diaparao tsa ka tsa sekolo.

Ha ke le hae ke apara...

Ke rata ho apara...

1. **Tsebisa Dibopeho le Melao ya Tshebediso ya Puo (DMTP).**
   a. Ere: Bekeng ena re tla tsepamisa maikutlo ho: Tshebediso ya mantswe a ketso lekgatheng la jwale ho ngola ka ntho e etsahalang kajeno.
   b. Ngola polelo letlapeng: Ke rwala dieta ha ke le hae le sekolong.
   c. Supa DMTP: Leetsi, kapa lentswe le bontshang ketso, le bontsha hore ketso e etsahetse kajeno.
2. **Tsebisa mosebetsi wa ho ngola.**
   a. Ere: Bekeng ena re tla: Taka setshwantsho mme o ngole dipolelo tse 3.
   b. Ere: Re tla taka mme re ngole ka: Diaparo tseo re di aparang sekolong le lapeng.
3. **Hlalosa mosebetsi wa hao wa ho ngola ka molomo pele o ngola.**
   a. Ere: Ke apara... ha ke le sekolong,... ha ke le hae.
4. **Bontshahatsa mohlala wa mosebetsi tlapangollong.**
   a. Taka setshwantsho kapele se bontshang: Ha o apere diaparo tsa hao tsa mosebetsi le ha o apere diaparo tsa hao tsa hae.
   b. Bontsha baithuti hore ba phethela foreimi ya ho ngola jwang.
   c. Supa DMTP: Leetsi, kapa lentswe le bontshang ketso, le bontsha hore ketso e etsahetse kajeno.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 5&6

NAKO: Metsotso e 30

DISEBE-DISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 39.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 5 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa padiso tse teng. (Padiso tsa Mohato)
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang ho ikamahanya le melawana ya sekolo, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 5 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 6.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISEBE-DISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Medumo: Tsebiisa motswako o motjha wa didumammoho

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:

Padiso

1. **Tsebisa medumo e metjha e tswakilweng:** *tsw*
   a. Ngola difonimi ka bonngwe letlapeng mme o di bale.
   b. Kamora moo, kopa moithuti ho kopanya medumo ena.
   c. Kopa baithuti ho bua mantswe a qalang ka motswako oo wa medumo.
2. **Bontsha baithuti ho arola le ho kopanya modumo o kenyelletsang medumo eo e tswakilweng.**
   a. Bolela lentswe: utsweditse
   b. Kopa moithuti ka mong ho mamela ka hloko ebe o arola lentswe ka medumo: u-ts-w-e-d-i-ts-e
   c. Ha moithuti a qapodisa modumo ka mong, o ngole letlapeng.
   d. Kamora moo, bitsa moithuti e mong hore a kopanye medumo eo hore a bale lentswe.
   e. Lokisa diphoso tseo baithuti ba di etsang.
   f. Pheta lentswe lena hape: tswaketse
3. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Labone.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 41.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mosebetsi ka mong.
   c. Bontshahatsa tlapangollong hore mosebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Kopolla mantswe

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Tjhate ya Mongolo

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
   a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho sisinya matsoho a rona.
   b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Bontshahatsa ho ngolwa jwang: khemera, Khumalo**
   a. Bontsha baithuti hore mantswe a ngolwa jwang letlapeng.
   b. Ha o ntse o ngola, hlalosa qalo, moo e lebang le qetelo ya tlhaku ka nngwe.
3. **Laela baithuti ho kopollela mantswe dibukeng tsa bona.**
   a. Tsamatsamaya o lekole moithuti ka mong ka: popo le sebaka dipakeng tsa ditlhaku.

Padisommoho: Ho bala lekgetlo la bobedi

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Pokello ya Dipale, leqephe la 69

1. **Lokisetsa baithuti ho bala lekgetlo la bobedi.**
   a. Dudisa baithuti khaphetheng.
   b. Ba hopotse ka boitshwaro bo lejeletsweng.
   c. Hopotsa baithuti sehlooho sa pale: *Letsatsi le lebe la Lesedi*
   d. Hopotsa baithuti ka leano la kutlwisiso.
      - Ere, bekeng ena re ithuta ho: Etsa dikakanyo
      - Ere, le a hopola re buisane ka sena maobane, ha ke le botsa: Ke eng seo o ka se lepang seo mongodi a sa re bolellang sona? O ka lepa eng ka menahano/ maikutlo a mophetwa?
2. **Ruta Ho Bala Lekgetlo la Bobedi ka mokgwa o latelang:**
   a. Balla leqephe ka leng la pale hodimo, ka bokgeleke o utlwahala.
   b. Bontsha baithuti setshwantsho.
   c. Sebedisa mehlala e leqepheng la selelekela ho etsa mohlala wa leano la kutlwisiso.
   d. Qetellong ya pale, botsa dipotso tsa Padiso 2 tjena:
      - Tobisa potso 1 le 2 ho baithuti ka bonngwe.
      - Tobisa potso 3 & 4 ho sehlopheng kaofela. Kopa baithuti ho buisana ka potso le metswalle.
      - Kopa baithuti ba mmalwa ho abelana dikarabo tsa bona.

Ho Ngola: Leano le moralo

NAKO: Metsotso e 20

DISEBE-DISWA: Buka ya mosebetsi ya DBE, leqepheng la 8

Foreimi ya ho ngola:

Sekolong ke apara diaparao tsa ka tsa sekolo.

Ha ke le hae ke apara...

Ke rata ho apara...

1. **Tsebisa mosebetsi wa ho ngola hape.**
   a. Ere: Hopolang hore bekeng ena re tla taka mme re ngole ka: Diaparo tseo re di aparang sekolong le lapeng.
2. **Laela baithuti ho nahana ka ho ngola ha bona.**
   a. Ere: Kwala mahlo o nahane hore o tla araba foreimi ya ho ngola jwang.
   b. Ere: Abelana le motswalle mohopolo wa hao.
   c. Fehla mohopolo mme o ngole mantswe a molemo tlapangollong, mohl. borikgwe, jeresi, mose, dipijama, sekipa, borikgwe bo bokgutshwanyane, jj.
3. **Laela baithuti ho phehla leqepheng le latelago la dibuka tsa bona tsa DBE.**
   a. Ere: Jwale taka mme o ngole mehopolo ya hao.
   b. Hopotsa baithuti ka DMTP: Leetsi, kapa lentswe le bontshang ketso, le bontsha hore ketso e etsahetse kajeno.
4. **Tsamatsamaya ka phaposing mme o thuse baithuti ka bonngwe.**
   a. Kopa baithuti ho abelena mehopolo ya bona.
   b. Thusa baithuti ba sokolang ho qala mosebetsi wa ho ngola.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 7&8

NAKO: Metsotso e 30

DISEBE-DISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 41.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 7 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa padiso tse teng. (Padiso tsa Mohato)
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang ho ikamahanya le melawana ya sekolo, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 7 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 8.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISEBE-DISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Buisanang ka pale e badiweng ka kopanelo

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Foreimi ya puisanao:

Pale ena e ne e le ka...

Ke ratile ha...

Ke ithutile hore...

1. **Lokisetsa baithuti puisano ya sehlopha.**
   a. Arola baithuti ka dihlopha tsa ditho tse nne sehlopha ka seng.
   b. Neha sehlopha ka seng 'thutswana kapa lejwe la ho bua'.
   c. Ere: Bua feela ha o tshwere 'thutswana kapa lejwe la ho bua'.
2. **Bala dipotso tsa puisano.**
   a. Hopotsa baithuti ka pale eo ba e badileng ka kopanelo ya beke.
   b. Ngola foreimi ya puisano tlapangollong.
   c. Bala o hlalose potso ka nngwe (qalo ya karabo).
   d. Bolella baithuti hore setho ka seng sehlopheng se lokela ho araba potso.
   e. Kgothalletsa baithuti ho nahana dikarabo tse fapaneng.
3. **Laela baithuti ho qala dipuisano tsa bona.**
   a. Laela baithuti ba tshwereng 'thutswana/lejwe la ho bua' hore ba qale.
   b. Tsamatsamaya mme o fane ka tshehetso moo e hlokehang.
   c. Metsotsong ya ho qetela, bitsa sehlopha ho tla abelana dikarabo tsa bona.
4. **Boitokisetso ba baithuti**
   a. Hlwaya baithuti ba 3–4 bakeng sa Dinehelano tsa Molomo ka Mantaha.
   b. Bolella baithuti bana seo ba lokelang ho itokisetsa sona. (Sheba morero wa thuto ya MB wa Mantaha)

Medumo: Pitsetso

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Padiso

1. **Dudisa baithuti ka kgutso ka dibuka tsa mosebetsi, dipene le dirula.**
   a. Bolella baithuti hore ba ngole sehlooho, 'Pitsetso', ebe ba ngola dinomoro 1–5 moleng o ka thoko.
   b. Bitsa mantswe a latelang a mahlano hore baithuti ba a ngole pela dinomoro 1–5: mollong, utlwile, khanya, tswekere, khaboteng
   c. Kamora moo, bolella baithuti hore ba ngole dipolelo tseo o tla di bua, ba sebedisa matshwao a puo a nepahetseng.
   d. Bua polelo e latelang. E phete habedi ebang ho hlokeha: Motsweding ke motswalle wa ka.
2. **Bolella baithuti hore ba sebedise kerayone hore ba itshwaye.**
   a. Ngola mantswe a mahlano le polelo letlapeng.
   b. Ha o ntse o ngola, qapodisa lentswe ka leng.
   c. Supa matshwao a puo a sebedisitsweng polelong.
   d. Bolella baithuti hore ba etse sedikadikwe moo ba entseng phoso ka kerayone.
   e. Bolella baithuti hore ba lokise diphoso.
3. **Ela hloko diphephetso le tswelopele ya baithuti.**
4. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Labohlano.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 42.
   b. Balla tema hodimo. Bolella baithuti ho bala le wena ba balle ka pelong.
   c. Bala sengolwa hape, mme lekgetlong lena baithuti ba bale le wena.
   d. Etsa mohlala wa ho phethela mosebetsi wa ho ngola wa kutlwisiso letlapeng.
   e. Etsa mohlala wa ho phethela mosebetsi wa Mofoloji letlapeng.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Padisommoho: Etsa mosebetsi wa Kamora Padiso

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Pokello ya Dipale, leqephe la 69

1. **Lokisetsa baithuti mosebetsi wa ka morao ho ho bala.**
   a. Hopotsa baithuti sehlooho sa pale: *Letsatsi le lebe la Lesedi.*
   b. Hlalosa mosebetsi o re: Kajeno re tlo iketsetsa pheletso ya rona e fapaneng ho ya pale.
2. **Bontshahatsa mohlala wa mosebetsi ka mokgwa o latelang:**
   a. Kwala mahlo o etse e ka o a nahana.
   b. Bula mahlo ebe o re: Mmm, ke nahanne qetelo ya pale e fapaneng.
   c. Bolella baithuti mohopolo wa hao wa qetelo e fapaneng.
   d. Leka ho nahana ka qetelo e sa tlwaelehang – ntho eo baithuti ba ke keng ba e nahana.
3. **Laela baithuti ho phethela mosebetsi.**
   a. Ere: Kwala mahlo o nahane qetelo ya pale e fapaneng. O se ke wa sebedisa mohlala wa ka. O inahanele wa hao.
   b. Ere: Bula mahlo ebe o abelana qetelo ya hao le motswalle wa hao.
   c. Ha baithuti ba ntse bua ka mehopolo ya bona, tsamatsamaya o nne o fane ka tshehetso moo e hlokehang.
   d. Qetellong ya thuto kopa baithui ba mmalwa ho abelana qetelo tsa bona tsa dipale.
4. **Dumella baithuti ho abelana mosebetsi wa bona.**
   a. Fa baithuti metsotswana e mmalwa ho abelana mesebetsi ya bona le metswalle.
   b. Bitsa moithuti a le mong ho abelana mosebetsi wa hae le phaposi.

Ho Ngola: Rala o lokise diphoso tsa mongolo

NAKO: Metsotso e 20

DISEBE-DISWA: Buka ya mosebetsi ya DBE, leqepheng la 8

Foreimi ya ho ngola:

Sekolong ke apara diaparao tsa ka tsa sekolo.

Ha ke le hae ke apara...

Ke rata ho apara...

1. **Hopotsa baithuti ka mosebesi wa ho ngola.**
   a. Ere: Kajeno re tla qetella mosebetsi wa rona wa ho ngola.
2. **Tsebisa phapahano.**
   a. Tsamatsamaya ka phaposing mme o thuse baithuti ba sokolang.
   b. Fa baithuti ba pele ka mosebetsi, mosebetsi o mong: Ngola dintlha setshwantsong sa hao.
3. **Laela baithuti ho re ba bale ebe ba lokise diphoso tsa ho ngola ha bona.**
   a. Ere: Jwale ke nako ya ho bala le ho lokisa diphoso mongolong wa hao.
   b. Ere, hopola ho lekola hore: Leetsi, kapa lentswe le bontshang ketso, le bontsha hore ketso e etsahetse kajeno.
4. **Ha nako e dumela, kopa baithuti ho abelana seo ba se ngotseng.**
   a. Baithuti ba ka abelana seo ba se ngotseng le motswalle.
   b. Ba mmalwa ba ka abelana le sehlopha sohle ka phaposing.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 9&10

NAKO: Metsotso e 30

DISEBE-DISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 42.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 9 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa padiso tse teng. (Padiso tsa Mohato)
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang ho ikamahanya le melawana ya sekolo, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 9 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 10.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISEBE-DISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Tsebisa mookotaba

NAKO: Metsotso e 15

DISEBE-DISWA: Ditshwantsho le dintho tsa nnete bakeng sa moo ho pepeswang mookotaba

Padiso

1. **Hlophisa sekgutlwana sa pepeso ya mookotaba:** *Re senola lekunutu*
2. **Botsa dipotso tse bulehileng ho tsosa tsebo e teng ya baithuti ka mookotaba.**
   - *Na o kile wa ba le sesatsejweng seo o kileng wa tlameha ho e utulla?*
   - *Ho rarolla bothata, re lokela ho batla ditshupo. Na o ka nahana ditshupo tse fapaneng?*
   - *Batho ba rarollang disatsejweng ba bitswa mafokisi/mateteketifi. Ke eng e etsang hore motho ebe lefokidsi le hlwahlwa?*
3. **Etsa mmapa wa monahano o sebedisa dipotso le dikarabo tsa baithuti.**
4. **Ngola dikarabo tsa hao mmapeng wa monahano ho matlafatsa tsebo eo baithuti ba seng ba na le yona.**
5. **Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 44.**
6. **Bolella baithuti ho supa mantswe a nontsho ya puo a mookotaba.**
   a. Balla mantswe a nontsho ya puo hodimo.
   b. Laela baithuti ho a bala mmoho le wena, kapa ba a phethe kamora hao: “Ntho e bohlokwa haholo ke ho se kgaotse ho botsa dipotso!” - Albert Einstein
7. **Buisana ka nontsho ya puo le baithuti.**
   a. Botsa: Na o ka mpolella hore sena se bolelang? Na o ka nahana ka karabo?
   b. Kgothaletsa baithuti ho abelana menahano ya bona.
   c. Hlalosa se bolelwang kapa fana ka dikarabo ka mokgwa o latelang: Qotso ena e bolela hore ho botsa dipotso ho tshwana le ho ba le senotlolo sa ho rarolla diphiri. Dipotso di re thusa ho fumana lesedi, ho utlwisisa dintho hantle, le ho fumana mehopolo e metjha. Diphiri di tshwana le diphazele tse nang le masedinyana, jwalo ka ha maponesa a di rarolla. Re lokela ho botsa dipotso tse nepahetseng mme re lekole ka hloko ho fumana nnete.

Medumo: Ruta modumo o motjha, ebe o arola le ho kopanya

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Karete ya Modumo: tsh

Padiso

1. **Tsebisa modumo o motjha:** *tsh*
   a. Qapodisa modumo makgetlo x3.
   b. Bontsha baithuti Karete ya Modumo mme o qapodise modumo x3.
   c. Bolella baithuti ba o mamele, ebe ba pheta modumo oo.
   d. Kopa baithuti hore ba bolele lentswe le qalang kapa le sebedisang modumo oo.
2. **Bontsha baithuti ho arola le ho kopanya modumo oo.**
   a. Bolela lentswe: tshella
   b. Kopa moithuti ka mong ho mamela ka hloko ebe o arola lentswe ka medumo: tsh-e-ll-a
   c. Ha moithuti a qapodisa modumo ka mong, o ngole letlapeng.
   d. Kamora moo, bitsa moithuti e mong hore a kopanye medumo eo hore a bale lentswe.
   e. Lokisa diphoso tseo baithuti ba di etsang.
   f. Pheta lentswe lena hape: tshukudu
3. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Mantaha.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 46.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mosebetsi ka mong.
   c. Bontshahatsa tlapangollong hore mosebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Ruta popo ya tlhaku

NAKO: Metsotso e 15

DISEBE-DISWA: Tjhate ya Mongolo

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
   a. Ere: Ha re kwetliseng menwana ya rona ka ho sosobanya pampiri ebe re a e otlolla.
   b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Bontsha baithuti ho bopa:** *tsh*
   a. Bontsha baithuti hore tlhaku e ngolwa jwang tlapangollong.
   b. Ha o ntse o ngola, hlalosa qalo, moo e lebang le qetelo ya tlhaku ka nngwe.
   c. Kamora moo, tlatsa mola o monyane ka ditlhaku o bontsha hore o siya sebaka sa monwana o le mong pakeng tsa ditlhaku.
   d. Pheta tshebetso ena o bontshahatsa ho ngola: Tsh
3. **Laela baithuti ho ngola ka dibukeng tsa bona tsa ho ngola.**
   a. Laela baithuti ho ho ngola: tlatsa mola ka tlhaku e nyane tsh
   b. Laela baithuti ho ho ngola: tlatsa mola ka tlhaku e kgolo Tsh
   c. Tsamatsamaya o lekole moithuti ka mong ka: popo le sebaka dipakeng tsa ditlhaku.

Padisommoho: Tsebisa pale

NAKO: Metsotso e 15

DISEBE-DISWA: Pokello ya Dipale, Leqephe la 1 la selelekela 81

1. **Tsebisa pale.**
   a. Ere: Bekeng ena re tlo bala pale eo sehlooho sa yona e leng, *Bukatsatsi ya lekunutu ya Mandu*.
   b. Ere: *Mandu le motswalle wa hae Anna ba rata disatsejweng. Ha Mandu a nahana hore ho na le motho ya ntseng a bala bukatsatsi ya hae, banana bana ba babedi ba ikemisetsa ho fumana motho ya molato. Re bala kamoo ba rarollang sesatsejweng sena.*
   c. Botsa: Ebe ho na le seo o se tsebang ka sona?
   d. Ha kgutswanyane bontsha baithuti ditshwantsho tsa pale.
2. **Aha tsebo e teng ya baithuti.**
   a. Hlalosa o arolelane le bona tlhahisoleseding eo ho fanweng ka yona paleng.
   b. Bontsha baithuti hore pale e etsahalla kae o sebedisa mmapa o hlahellang Pokellong ya Dipale.
   c. Botsa: Ebe ho na le dipotso tseo o batlang ho di botsa ka pale?
3. **Hlalosa leano la kutlwisiso.**
   a. Ere, bekeng ena re tlo ithuta ho: Etsa dikgokahano.
   b. Hlalosetsa baithuti leano lena.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 1&2

NAKO: Metsotso e 30

DISEBE-DISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 46.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 1 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa padiso tse teng. (Padiso tsa Mohato)
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang ho ikamahanya le melawana ya sekolo, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 1 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 2.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISEBE-DISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Ruta tlotlontswe

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Dikarete tsa tlotlontswe, ditshwantsho, dintho tsa mannete

Padiso

1. **Hopotsa baithuti mookotaba.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 44.
   b. Bala kapa o bolele nontsho ya puo hape.
   c. Bontsha baithuti lenane la tlotlontswe la mookotaba.
   d. Ba hlalosetse hore mantswe ana a tla re thusa ho utlwisisa le ho bua ka mookotaba.
   e. Ba balle lenane la mantswe.
2. **Sebedisa mokgwa wa SEBS ho ruta tlotlontswe.**
   a. Ruta mantswe a tlotlontswe a latelang:
      - *rarolla: Ho fumana karabo kapa ho rarolla bothata.*
      - *sesupo: Karolo e nyenyane ya lesedi e o thusang ho fumana karabo ka ntho e itseng.*
      - *bukatsatsi: Buka ya lekunutu eo o ngolang dintlha tsa letsatsi la hao, menahano le maikutlo.*
      - *sesatsejweng: Ntho e sa tsejweng kapa e sa hlaloseheng e etsang o batle ho tseba ka yona.*
3. **Sebedisa maano a SEBS a tshwanelang lentswe ka leng:**
   S: Supa setshwantsho kapa ntho ya mannete
   E: Etsa seo lentswe le se bolelang
   B: Bolella baithuti moelelo wa lentswe
   S: Sebedisa lentswe polelong

Medumo: Tsebiisa motswako o motjha wa didumammoho

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:

Padiso

1. **Tsebisa medumo e metjha e tswakilweng:** *ntsh*
   a. Ngola difonimi ka bonngwe letlapeng mme o di bale.
   b. Kamora moo, kopa moithuti ho kopanya medumo ena.
   c. Kopa baithuti ho bua mantswe a qalang ka motswako oo wa medumo.
2. **Bontsha baithuti ho arola le ho kopanya modumo o kenyelletsang medumo eo e tswakilweng.**
   a. Bolela lentswe: ntshetsa
   b. Kopa moithuti ka mong ho mamela ka hloko ebe o arola lentswe ka medumo: n-tsh-e-ts-a
   c. Ha moithuti a qapodisa modumo ka mong, o ngole letlapeng.
   d. Kamora moo, bitsa moithuti e mong hore a kopanye medumo eo hore a bale lentswe.
   e. Lokisa diphoso tseo baithuti ba di etsang.
   f. Pheta lentswe lena hape: dintshi
3. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Labobedi.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 47.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mosebetsi ka mong.
   c. Bontshahatsa tlapangollong hore mosebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Kopolla mantswe

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Tjhate ya Mongolo

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
   a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho sisinya matsoho a rona.
   b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Bontshahatsa ho ngolwa jwang: tshaeletso, tshekiso**
   a. Bontsha baithuti hore mantswe a ngolwa jwang letlapeng.
   b. Ha o ntse o ngola, hlalosa qalo, moo e lebang le qetelo ya tlhaku ka nngwe.
3. **Laela baithuti ho kopollela mantswe dibukeng tsa bona.**
   a. Tsamatsamaya o lekole moithuti ka mong ka: popo le sebaka dipakeng tsa ditlhaku.

Padisommoho: Etsa Mosebetsi wa Pele ho Padiso

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Pokello ya Dipale, leqephe la 83

1. **Lokisetsa baithuti Mosebetsi wa Pele ho ho Bala.**
   a. Bitsetsa baithuti khapetheng kapa fatshe.
   b. Dula ka pela baithuti ka buka ya Pokello ya Dipale.
   c. Etsa bonnete ba hore baithuti bohle ba bona buka.
   d. Bolella baithuti boitshwaro boo o bo lebelletseng ka nako ya ho Bala ka Kopanelo, mohl. dula o fapantshe maoto, bea matsoho diropeng, mamela ka hloko, araba ha o bitswa, phahamisa letsoho ha o batla ho botsa potso.
2. **Etsa Mosebetsi wa Pele ho ho bala ka mokgwa o latelang:**
   a. Bolela sehlooho sa pale: *Bukatsatsi ya lekunutu ya Mandu*.
   b. Hlalosa bokgoni ba ho lepa. Ere: Ha re lepa, re sebedisa sehlooho le ditshwantsho ho leka ho fumana hore pale e bua ka eng.
   c. Bontsha baithuti ditshwantsho leqepheng ka leng.
   d. Botsa: Le nahana hore ho etsahalang mona?
   e. Botsa: Le nahana hore ditshwantsho tsena di amana jwang?

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 3&4

NAKO: Metsotso e 30

DISEBE-DISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 47.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 3 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa padiso tse teng. (Padiso tsa Mohato)
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang ho ikamahanya le melawana ya sekolo, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 3 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 4.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISEBE-DISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Ruta tlotlontswe ebe le buisane ka setshwantsho sa mookotaba

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Dikarete tsa tlotlontswe, ditshwantsho, dintho tsa mannete

Padiso

1. **Sebedisa mokgwa wa SEBS ho ruta tlotlontswe.**
   a. Ruta mantswe a tlotlontswe a latelang:
      - *lefokisi: Motho ya batlanang le dintlha/ditshupo ho fumana se etsahetseng.*
      - *bopaki: Dintho kapa dintlha tse thusang ho fumana karabo, jwaloka mohlala wa bohato ba leoto kapa sekgetjhana.*
      - *mmelaelwa: Motho eo re nahanang hore o entse ntho e itseng. Re tlameha ho hlahloba ho etsa bonnete.*
      - *batlisisa: Ho shebisisa ntho ka hloko.*
   b. Sebedisa maano a SEBS a tshwanelang lentswe ka leng.
2. **Aha tsebo e teng ya baithuti.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 49.
   b. Bolella baithuti tlhahisoleseding e latelang ka setshwantsho:
      - *Bofokisi ke mosebetsi o ikgethileng moo batho ba thusang ho rarolla disatsejweng. Empa motho e mong le e mong e ka ba lefokisi - ka ho labalabela ho tseba le ho botsa dipotso ho fumana dintlha!*
      - *Mafokisi a sebedisa boko, mahlo le ditsebe ho fumana dikarabo tsa disatsejweng. Ba lokela ho fadimeha le ho nahana ka hloko.*
      - *Mafokisi a botsa dipotso tse ngata jwaloka: "Mang?" "Eng?" "Kae?" "Neng?" le "Hobaneng?"*
3. **Buisanang ka setshwantsho.**
   a. Sebedisa dipotso tse latelang ho buisana ka setshwantsho:
      - Botsa potso ya pele.
      - Laela baithuti ho buisana ka potso le baithuti ba bang.
      - Bitsa baithuti ka bonngwe ho abelana dikarabo tsa bona.
      - Aha tsebo eo baithuti ba nang le yona ka ho lokisa diphoso tsa kutlwisiso le ka ho abelana tlhahisoleseding e amahanang le mookotaba.
      - Pheta tshebetso ena ka dipotso tsohle.
4. **Dipotso:**
   a. *O ka etsa eng ha o ka lahlehelwa ke ntho e bohlokwa?*
   b. *Hobaneng batho ba rata ho rarolla disatsejweng?*
   c. *Ke sephiri sefe se o nahanang hore o ka thabela ho se rarolla?*

Medumo: Ruta modumo o motjha, ebe o arola le ho kopanya

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Karete ya Modumo: nny

Padiso

1. **Tsebisa modumo o motjha:** *nny*
   a. Qapodisa modumo makgetlo x3.
   b. Bontsha baithuti Karete ya Modumo mme o qapodise modumo x3.
   c. Bolella baithuti ba o mamele, ebe ba pheta modumo oo.
   d. Kopa baithuti hore ba bolele lentswe le qalang kapa le sebedisang modumo oo.
2. **Bontsha baithuti ho arola le ho kopanya modumo oo.**
   a. Bolela lentswe: nnyadisa.
   b. Kopa moithuti ka mong ho mamela ka hloko ebe o arola lentswe ka medumo: nny-a-d-i-s-a
   c. Ha moithuti a qapodisa modumo ka mong, o ngole letlapeng.
   d. Kamora moo, bitsa moithuti e mong hore a kopanye medumo eo hore a bale lentswe.
   e. Lokisa diphoso tseo baithuti ba di etsang.
   f. Pheta lentswe lena hape: Nnyaki
3. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Laboraro.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 48.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mosebetsi ka mong.
   c. Bontshahatsa tlapangollong hore mosebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Ruta popo ya tlhaku

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Tjhate ya Mongolo

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
   a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho sosobanya pampiri ebe re a e otlolla.
   b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Bontsha baithuti ho bopa:** *nny*
   a. Bontsha baithuti hore tlhaku e ngolwa jwang tlapangollong.
   b. Ha o ntse o ngola, hlalosa qalo, moo e lebang le qetelo ya tlhaku ka nngwe.
   c. Kamora moo, tlatsa mola o monyane ka ditlhaku o bontsha hore o siya sebaka sa monwana o le mong pakeng tsa ditlhaku.
   d. Pheta tshebetso ena o bontshahatsa ho ngola: Nny
3. **Laela baithuti ho ngola ka dibukeng tsa bona tsa ho ngola.**
   a. Laela baithuti ho ho ngola: tlatsa mola ka tlhaku e nyane nny
   b. Laela baithuti ho ho ngola: tlatsa mola ka tlhaku e kgolo Nny
   c. Tsamatsamaya o lekole moithuti ka mong ka: popo le sebaka dipakeng tsa ditlhaku.

Padisommoho: Ho bala lekgetlo la pele

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Pokello ya Dipale, leqephe la 83

1. **Lokisetsa baithuti ho bala lekgetlo la pele.**
   a. Dudisa baithuti khaphetheng.
   b. Ba hopotse ka boitshwaro bo lejeletsweng.
   c. Hopotsa baithuti sehlooho sa pale: *Bukatsatsi ya lekunutu ya Mandu.*
   d. Ere: *Mandu le motswalle wa hae Anna ba rata disatsejweng. Ha Mandu a nahana hore ho na le motho ya ntseng a bala bukatsatsi ya hae, banana bana ba babedi ba ikemisetsa ho fumana motho ya molato. Re bala kamoo ba rarollang sesatsejweng sena.*
2. **Ruta Ho Bala Lekgetlo la Pele ka tsela e latelang:**
   a. Balla leqephe ka leng la pale hodimo, ka bokgeleke o utlwahala.
   b. Bontsha baithuti ditshwantsho.
   c. Emisa o hlalosetse baithuti moo ho hlokehang.
   d. Hlwaya mantswe a tlotlontswe ha a ntse a hlaha.
   e. Qetellong ya pale, botsa dipotso tsa Padiso 1 tjena:
      - Tobisa potso 1 le 2 ho baithuti ka bonngwe.
      - Tobisa potso 3 & 4 ho sehlopheng kaofela. Kopa baithuti ho buisana ka potso le metswalle.
      - Kopa baithuti ba mmalwa ho abelana dikarabo tsa bona.
   f. Hopotsa baithuti ka leano la kutlwisiso.
      - Ere, bekeng ena re ithuta ho: Etsa dikgokahano.
      - Botsa baithuti: A na o ka etsa dikgokahano paleng ena? Na sena se kile sa etsahala ho wena kapa ho motho eo o mo tsebang?

Ho Ngola: Bontshahatsa DMTP le mosebetsi

NAKO: Metsotso e 20

DISEBE-DISWA: Foreimi ya ho ngola:

____ o ne a ipatile...

____ o mo fumane!

Ditshupo e ne e le ____,____ le ____.

1. **Tsebisa Dibopeho le Melao ya Tshebediso ya Puo (DMTP).**
   a. Ere: Bekeng ena re tla tsepamisa maikutlo ho: Tshebediso ya difeelwane ho arola dintho lenaneng. Ha ho na feelwane pele ho ntho ya ho qetela. Re sebedisa 'le'. Mohlala: Ke rata dipompong, dikuku, matokomane le senomaphodi.
   b. Ngola polelo letlapeng: Bokang o ile a batla motswalle wa hae ka tlasa tafole, ka khabotong, le kamora sefate.
   c. Supa DMTP: Difeelwane di sebediswa ho arola dintho tse lenaneng.
2. **Tsebisa mosebetsi wa ho ngola.**
   a. Ere: Bekeng ena re tla: Taka setshwantsho mme o ngole dipolelo tse 3.
   b. Ere: Re tla taka mme re ngole ka: Pale e buang ka bana ba bapalang bolekemaipatile.
3. **Hlalosa mosebetsi wa hao wa ho ngola ka molomo pele o ngola.**
   a. Ere: A le mong wa bana paleng ya ka o ipatile...
4. **Bontshahatsa mohlala wa mosebetsi tlapangollong.**
   a. Taka setshwantsho kapele se bontshang: Bana ba babedi ba bapala bolekemaipatile.
   b. Bontsha baithuti hore ba phethela foreimi ya ho ngola jwang.
   c. Supa DMTP: Difeelwane di sebediswa ho arola dintho tse lenaneng.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 5&6

NAKO: Metsotso e 30

DISEBE-DISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 48.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   a. Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 5 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa padiso tse teng. (Padiso tsa Mohato)
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang ho ikamahanya le melawana ya sekolo, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 5 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 6.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISEBE-DISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Medumo: Tsebiisa motswako o motjha wa didumammoho

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:

Padiso

1. **Tsebisa medumo e metjha e tswakilweng:** *llw*
   a. Ngola difonimi ka bonngwe letlapeng mme o di bale.
   b. Kamora moo, kopa moithuti ho kopanya medumo ena.
   c. Kopa baithuti ho bua mantswe a qalang ka motswako oo wa medumo.
2. **Bontsha baithuti ho arola le ho kopanya modumo o kenyelletsang medumo eo e tswakilweng.**
   a. Bolela lentswe: elellwa
   b. Kopa moithuti ka mong ho mamela ka hloko ebe o arola lentswe ka medumo: e-l-e-ll-w-a
   c. Ha moithuti a qapodisa modumo ka mong, o ngole letlapeng.
   d. Kamora moo, bitsa moithuti e mong hore a kopanye medumo eo hore a bale lentswe.
   e. Lokisa diphoso tseo baithuti ba di etsang.
   f. Pheta lentswe lena hape: llwa
3. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Labone.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 50.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mosebetsi ka mong.
   c. Bontshahatsa tlapangollong hore mosebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Kopolla mantswe

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Tjhate ya Mongolo

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
   a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho sisinya matsoho a rona.
   b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Bontshahatsa ho ngolwa jwang: nnyatse, Nnyane**
   a. Bontsha baithuti hore mantswe a ngolwa jwang letlapeng.
   b. Ha o ntse o ngola, hlalosa qalo, moo e lebang le qetelo ya tlhaku ka nngwe.
3. **Laela baithuti ho kopollela mantswe dibukeng tsa bona.**
   a. Tsamatsamaya o lekole moithuti ka mong ka: popo le sebaka dipakeng tsa ditlhaku.

Padisommoho: Ho bala lekgetlo la bobedi

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Pokello ya Dipale, leqephe la 83

1. **Lokisetsa baithuti ho bala lekgetlo la bobedi.**
   a. Dudisa baithuti khaphetheng.
   b. Ba hopotse ka boitshwaro bo lejeletsweng.
   c. Hopotsa baithuti sehlooho sa pale: *Bukatsatsi ya lekunutu ya Mandu.*
   d. Hopotsa baithuti ka leano la kutlwisiso.
      - Hopotsa baithuti ka leano la kutlwisiso.
      - Ere, bekeng ena re ithuta ho: Etsa dikgokahano
      - Ere, le a hopola re buisane ka sena maobane, ha ke le botsa: A na o ka etsa dikgokahano paleng ena? Na sena se kile sa etsahala ho wena kapa ho motho eo o mo tsebang?
2. **Ruta Ho Bala Lekgetlo la Bobedi ka mokgwa o latelang:**
   a. Balla leqephe ka leng la pale hodimo, ka bokgeleke o utlwahala.
   b. Bontsha baithuti setshwantsho.
   c. Sebedisa mehlala e leqepheng la selelekela ho etsa mohlala wa leano la kutlwisiso.
   d. Qetellong ya pale, botsa dipotso tsa Padiso 2 tjena:
      - Tobisa potso 1 le 2 ho baithuti ka bonngwe.
      - Tobisa potso 3 & 4 ho sehlopheng kaofela. Kopa baithuti ho buisana ka potso le metswalle.
      - Kopa baithuti ba mmalwa ho abelana dikarabo tsa bona.

Ho Ngola: Leano le moralo

NAKO:
Metsotso e 20

DISEBE-DISWA:
Foreimi ya ho ngola:

____ o ne a ipatile...

____ o mo fumane!

Ditshupo e ne e le ____,____ le ____.

1. **Tsebisa mosebetsi wa ho ngola hape.**
   a. Ere: Hopolang hore bekeng ena re tla taka mme re ngole ka: Pale e buang ka bana ba bapalang bolekemaipatile.
2. **Laela baithuti ho nahana ka ho ngola ha bona.**
   a. Ere: Kwala mahlo o nahane hore o tla araba foreimi ya ho ngola jwang.
   b. Ere: Abelana le motswalle mohopolo wa hao.
   c. Fehla mohopolo mme o ngole mantswe a molemo tlapangollong, mohl. kahara, kamora, ka tlasa, hodima, khaboto, basekete, bethe, kgaretene. j.j.
3. **Laela baithuti ho qala ho ngola dibukeng tsa bona.**
   a. Ere: Jwale taka mme o ngole mehopolo ya hao.
   b. Hopotsa baithuti ka DMTP: Difeelwane di sebediswa ho arola dintho tse lenaneng.
4. **Tsamatsamaya ka phaposing mme o thuse baithuti ka bonngwe.**
   a. Kopa baithuti ho abelena mehopolo ya bona.
   b. Thusa baithuti ba sokolang ho qala mosebetsi wa ho ngola.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 7&8

NAKO: Metsotso e 30

DISEBE-DISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 50.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 7 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa padiso tse teng. (Padiso tsa Mohato)
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang ho ikamahanya le melawana ya sekolo, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 7 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 8.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISEBE-DISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Buisanang ka pale e badiweng ka kopanelo

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Foreimi ya puisanao:

Pale ena e ne e le ka...

Ke ratile mophetwa... hobane...

Ke ithutile hore...

1. **Lokisetsa baithuti puisano ya sehlopha.**
   a. Arola baithuti ka dihlopha tsa ditho tse nne sehlopha ka seng.
   b. Neha sehlopha ka seng 'thutswana kapa lejwe la ho bua'.
   c. Ere: Bua feela ha o tshwere 'thutswana kapa lejwe la ho bua'.
2. **Bala dipotso tsa puisano.**
   a. Hopotsa baithuti ka pale eo ba e badileng ka kopanelo ya beke.
   b. Ngola foreimi ya puisano tlapangollong.
   c. Bala o hlalose potso ka nngwe (qalo ya karabo).
   d. Bolella baithuti hore setho ka seng sehlopheng se lokela ho araba potso.
   e. Kgothalletsa baithuti ho nahana dikarabo tse fapaneng.
3. **Laela baithuti ho qala dipuisano tsa bona.**
   a. Laela baithuti ba tshwereng 'thutswana/lejwe la ho bua' hore ba qale.
   b. Tsamatsamaya mme o fane ka tshehetso moo e hlokehang.
   c. Metsotsong ya ho qetela, bitsa sehlopha ho tla abelana dikarabo tsa bona.
4. **Boitokisetso ba baithuti**
   a. Hlwaya baithuti ba 3–4 bakeng sa Dinehelano tsa Molomo ka Mantaha.
   b. Bolella baithuti bana seo ba lokelang ho itokisetsa sona. (Sheba morero wa thuto ya MB wa Mantaha)

Medumo: Pitsetso

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Padiso

1. **Dudisa baithuti ka kgutso ka dibuka tsa mosebetsi, dipene le dirula.**
   a. Bolella baithuti hore ba ngole sehlooho, 'Pitsetso', ebe ba ngola dinomoro 1–5 moleng o ka thoko.
   b. Bitsa mantswe a latelang a mahlano hore baithuti ba a ngole pela dinomoro 1–5: tshebediso, ntshasa, nnyatsa, ntjhabela, tshebedisano
   c. Kamora moo, bolella baithuti hore ba ngole dipolelo tseo o tla di bua, ba sebedisa matshwao a puo a nepahetseng.
   d. Bua polelo e latelang. E phete habedi ebang ho hlokeha: O rata ho tshosa Tshepiso le Tshepang.
2. **Bolella baithuti hore ba sebedise kerayone hore ba itshwaye.**
   a. Ngola mantswe a mahlano le polelo letlapeng.
   b. Ha o ntse o ngola, qapodisa lentswe ka leng.
   c. Supa matshwao a puo a sebedisitsweng polelong.
   d. Bolella baithuti hore ba etse sedikadikwe moo ba entseng phoso ka kerayone.
   e. Bolella baithuti hore ba lokise diphoso.
3. **Ela hloko diphephetso le tswelopele ya baithuti.**
4. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Labohlano.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 51.
   b. Balla tema hodimo. Bolella baithuti ho bala le wena ba balle ka pelong.
   c. Bala sengolwa hape, mme lekgetlong lena baithuti ba bale le wena.
   d. Etsa mohlala wa ho phethela mosebetsi wa ho ngola wa kutlwisiso letlapeng.
   e. Etsa mohlala wa ho phethela mosebetsi wa Mofoloji letlapeng.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Padisommoho: Etsa mosebetsi wa Kamora Padiso

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Pokello ya Dipale, leqephe la 83

1. **Lokisetsa baithuti mosebetsi wa ka morao ho ho bala.**
   a. Hopotsa baithuti sehlooho sa pale: *Bukatsatsi ya lekunutu ya Mandu*
   b. Hlalosa mosebetsi o re: Kajeno re tlo phethela ho ngola mosebetsi wa kutlwisiso ya pale.
2. **Bontshahatsa mohlala wa mosebetsi ka mokgwa o latelang:**
   a. Ngola dipotso letlapeng.
   b. Ballela potso ka nngwe hodimo.
   c. Hlalosa karabo e lejeletsweng ya potso ka nngwe.
   d. Mohlala: Anna o ne a apere eng? Karabo ya rona e lokela ho re bolella ka diaparo tsa Anna.
   e. Mohlala: O nahana hore Anna a ka be a entseng? Karabo ha e yo sengolweng – baithuti ba lokela ho araba seo ba se nahanang.
   f. Bontsha baithuti hore ka tlasa potso ka nngwe ho na le qalo ya karabo. Ba hlalosetse hore ba e sebedisise ho ngola polelo.
3. **Laela baithuti ho phethela mosebetsi.**
   a. Bolella baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa ho ngolla, mme ba ngole letsatsi le sehlooho: Kutlwisiso.
   b. Bolella baithuti ho sebedisa 'diqalo tsa karabo' tse ka tlasa potso ka nngwe mme ba ngole dikarabo ka dibukeng tsa bona.
   c. Laela baithuti ho sebedisa tsebo ya bona ya medumo ho ngola mantswe. Ba lokela ho bitsa lentswe butle ebe ba ngola medumo eo ba e utlwang.

Kutlwisiso ya Mongolo/se ngotsweng

1. **Mandu o ne a ngotse neng bukatsatsing ya hae ya sephiri?**
   Mandu o ne a ngotse...
2. **Sesupo sa pele seo banana ba ileng ba se fumana ke sefe?**
   Sesupo sa pele e ne e le...
3. **Sesupo sa bobedi seo banana ba ileng ba se fumana ke lefe?**
   Sesupo sa bobedi e ne e le...
4. **Hobaneng Mandu a ile a fafatsa folouru fatshe?**
   Mandu o ile a fafatsa folouru fatshe hobane...

Ho Ngola: Rala o lokise diphoso tsa mongolo

NAKO: Metsotso e 20

DISEBE-DISWA: Foreimi ya ho ngola:

____ o ne a ipatile...

____ o mo fumane!

Ditshupo e ne e le ____,____ le ____.

1. **Hopotsa baithuti ka mosebesi wa ho ngola.**
   a. Ere: Kajeno re tla qetella mosebetsi wa rona wa ho ngola.
2. **Tsebisa phapahano.**
   a. Tsamatsamaya ka phaposing mme o thuse baithuti ba sokolang.
   b. Fa baithuti ba pele ka mosebetsi, mosebetsi o mong: Leibola setshwantsho sa hao.
3. **Laela baithuti ho re ba bale ebe ba lokise diphoso tsa ho ngola ha bona.**
   a. Ere: Jwale ke nako ya ho bala le ho lokisa diphoso mongolong wa hao.
   b. Ere, hopola ho lekola hore: Difeelwane di sebediswa ho arola dintho tse lenaneng.
4. **Ha nako e dumela, kopa baithuti ho abelana seo ba se ngotseng.**
   a. Baithuti ba ka abelana seo ba se ngotseng le motswalle.
   b. Ba mmalwa ba ka abelana le sehlopha sohle ka phaposing.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 9&10

NAKO: Metsotso e 30

DISEBE-DISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 51.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   a. Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 9 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa padiso tse teng. (Padiso tsa Mohato)
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang ho ikamahanya le melawana ya sekolo, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 9 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 10.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISEBE-DISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Nehelano ya Molomo

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Ha ho disebediswa tse hlokahalang

1. **Baithuti ba kgutse ba shebelle baithutimmoho le bona ba hlahise dinehelano tsa bona tsa molomo.**
2. **Hopotsa baithuti mosebetsi o latelang: O abelana ditaba tsa hae**
   a. Re bolelle hore ditaba tsa hao di ka eng: Ere:
      - Kajeno ke tla le bolella ka...
      - Ebe o abelana ditaba tsa hao.
      - Re bolelle se etsahetseng ka tatellano e nepahetseng.
      - Re bolelle dintlha tsa bohlokwa tsa ditaba tsa hao.
      - Qetella ka ho re bollela ka moo ditaba tsa hao di ileng tsa etsa hore o ikutlwe ka teng.
3. **Hopotsa baithuti bokgoni ba ho nehelana bo latelang:**
   a. Ha o abelana taba tsa hao hopola ho:
      - Re bolella hore ditaba tsa hao di ka eng
      - Re bolella hore di etsahetse neng
      - Re bolella hore di etsahelletse mang
      - Bua dipolelo tsa hao ka tatellano e nepahetseng
      - Bua dintho ha nngwe feela – o se ke wa phethapheta
      - Bua ka lentswe le utlwahalang, le hlakileng
4. **Bitsetsa baithuti ba kgethilweng ka bonngwe ho tla ka pele ho nehelana ka ditlhahiso tsa bona.**
   a. Etsa hore baithuti ba be le boitshepo ka ho ba leboha ha ba qeta ho etsa ditlhahiso tsa bona, o ba bolelle hore ba sebeditse jwang ka mokgwa o ahang.
   b. Qetellong ya thuto, fana ka maikutlo a hao ka nehelano ya baithuti bohle ka kakaretso, mme o ba fe dikeletso tsa ho ntlafatsa ditlhahiso tsa bona. Mohlala: Ba bang ba ne ba sa utlwahale ha ba bua. Netefatsang hore le a utlwahala ha le bua – re batla ho utlwa hantle seo le se buang.

Medumo: Boeletsa medumo yohle e rutilweng Kotareng ya 1

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Karete ya Medumo ya Kotara ya 1

Padiso

1. **Dudisa baithuti ka kgutso khapheteng kapa fatshe pela hao.**
   a. Bolella baithuti hore ba mamele ha o bitsa mabitso a bona.
   b. Ha o ntse o bitsa lebitso la moithuti, a bale modumo kareteng ya modumo e phahamisitsweng.
   c. Bitsa lebitso la moithuti e mong. Moithuti enwa a bue lentswe le qalang kapa le sebedisang modumo oo.
   d. Etsa sena kapele, e be jwaloka papadi e monate empa o hlokomele baithuti ba sokolang.
   e. Ha moithuti a etsa phoso ere 'mamela ka hloko', ebe o bua modumo.
2. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Mantaha.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 53.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mosebetsi ka mong.
   c. Bontshahatsa tlapangollong hore mosebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Boeletsa ditlhaku tsohle tse rutilweng Kotareng ya 1

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Buka ya Tekanyetso

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
   a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho sisinya matsoho a rona.
   b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Bontshahatsa popo ya ditlhaku tsohle tse nyenyane tse rutilweng Kotareng ya 1.**
   a. Ngola tlhaku e nyenyane ka nngwe letlapeng.
   b. Ha o ntse o ngola, hlalosa hore e qala kae, e leba kae le moo e fellang.
   c. Bollela baithuti hore ba tlatse mola ka tlhaku ka nngwe ka dibukeng tsa bona tsa mosebetsi mme ba siye sebaka sa monwana o le mong dipakeng tsa tsona.
   d. Bolella baithuti hore ba etse bonnete ba hore ba kgona ho bopa tlhaku ka nngwe ka nepo.
3. **Lekola popo ya ditlhaku tse nyenyane ya baithuti.**
   a. Ha baithuti ba ntse ba ngola, tsamatsamaya o lekole popo ya bona ya ditlhaku.
   b. Fana ka tshehetso moo e hlokehang.
   c. Ela hloko baithiuti ba sokolang ho bopa ditlhaku ka nepo.

Padisommoho:

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Pokello ya Dipale, Leqephe la selelekela 93

1. **Tsebisa pale.**
   a. Ere: Bekeng ena re tlo bala pale eo sehlooho sa yona e leng, *Bolekemaipatile*.
   b. Ere: *Bokang le metswalle ya hae ba ne ba bapala papadi e bitswang 'bolekemaipatile'. Papading ena ngwana a le mong o lokela ho batla le ho fumana bana ba bang ba ipatileng. Bokang o ne a kgona ho ipata moo ho seng bonolo ho fumaneha mme metswalle ya hae e ileng ya bona sena e le pinyane. Paleng ena re bala kamoo sesatsejweng sena utullwa jwang.*
   c. Botsa: Ebe ho na le seo o se tsebang ka sona?
   d. Ha kgutswanyane bontsha baithuti ditshwantsho tsa pale.
2. **Aha tsebo e teng ya baithuti.**
   a. Hlalosa o arolelane le bona tlhahisoleseding eo ho fanweng ka yona paleng.
   b. Bontsha baithuti hore pale e etsahalla kae o sebedisa mmapa o hlahellang Pokellong ya Dipale.
   c. Botsa: Ebe ho na le dipotso tseo o batlang ho di botsa ka pale?
3. **Hlalosa leano la kutlwisiso.**
   a. Ere, bekeng ena re tlo ithuta ho: Etsa dikakanyo
   b. Hlalosetsa baithuti leano lena.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 1&2

NAKO: Metsotso e 30

DISEBE-DISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 53.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 1 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa padiso tse teng. (Padiso tsa Mohato)
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang ho ikamahanya le melawana ya sekolo, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 1 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 2.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISEBE-DISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Ruta tlotlontswe

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Dikarete tsa tlotlontswe, ditshwantsho, dintho tsa mannete

Padiso

1. **Hopotsa baithuti mookotaba.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 44.
   b. Bala kapa o bolele nontsho ya puo hape.
   c. Bontsha baithuti lenane la tlotlontswe la mookotaba.
   d. Ba hlalosetse hore mantswe ana a tla re thusa ho utlwisisa le ho bua ka mookotaba.
   e. Ba balle lenane la mantswe.
2. **Sebedisa mokgwa wa SEBS ho ruta tlotlontswe.**
   a. Ruta mantswe a tlotlontswe a latelang:
      - *pata: Ho ya sebakeng se sa tsejweng kapa ho beha ntho moo e sa fumaneheng ha bonolo.*
      - *batla: Ho etsa matsapa a ho fumana ntho kapa motho ya lahlehileng kapa e/ya patilweng.*
      - *lahlehile: Ha ntho e le moo e sa tlamehang ho ba teng, e ha e le siyo (jwaloka ka sebapadiswa seo o sa se fumaneng).*
      - *kotsama: Ho ya tlase o kobile mangwele.*
3. **Sebedisa maano a SEBS a tshwanelang lentswe ka leng:**
   S: Supa setshwantsho kapa ntho ya mannete
   E: Etsa seo lentswe le se bolelang
   B: Bolella baithuti moelelo wa lentswe
   S: Sebedisa lentswe polelong

Medumo: Hlophisa mantswe ho ya ka maloko a medumo

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Padiso

1. **Ngola medumo e qalang kapa e qetelang mantswe ka dikholomong letlapeng ka tsela e latelang:**

-disa	tlotl-	qha-	-etse

   a. Balla baithuti 'leloko la modumo ka leng'.
   b. Kopa baithuti ka bonngwe ho nahana ka lentswe bakeng sa leloko ka leng la medumo.
   c. Kopa baithuti ho bua leloko la modumo leo lentswe le tswang ho lona ebe o ngola lentswe ka kholomong ka tsela e latelang:

-disa	tlotl-	qha-	-etse
nkudisa nqhadisa tshedisa	tlotla tlotliso tlotlo	qhaqha qhaqholla qhala	wetse tletse ntshwetse

   d. Ha baithuti ba etsa phoso, e lokise.

2. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Labobedi.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 54.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mosebetsi ka mong.
   c. Bontshahatsa tlapangollong hore mosebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Boeletsa ditlhaku tsohle tse rutilweng Kotareng ya 1

NAKO: Metsotso e 15

DISEBE-DISWA: Buka ya Tekanyetso

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
   a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho potolohisa matsoho, re a sothele ka letsohong le letona le le letshehadi.
   b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Bontshahatsa popo ya ditlhaku tsohle tse kgolo tse rutilweng Kotareng ya.**
   a. Ngola tlhaku e kgolo ka nngwe letlapeng.
   b. Ha o ntse o ngola, hlalosa hore e qala kae, e leba kae le moo e fellang.
   c. Bollela baithuti hore ba tlatse mola ka tlhaku ka nngwe ka dibukeng tsa bona tsa mosebetsi mme ba siye sebaka sa monwana o le mong dipakeng tsa tsona.
   d. Bolella baithuti hore ba etse bonnete ba hore ba kgona ho bopa tlhaku ka nngwe ka nepo.
3. **Lekola popo ya ditlhaku tse kgolo ya baithuti.**
   a. Ha baithuti ba ntse ba ngola, tsamatsamaya o lekole popo ya bona ya ditlhaku.
   b. Fana ka tshehetso moo e hlokehang.
   c. Ela hloko baithiuti ba sokolang ho bopa ditlhaku ka nepo.

Padisommoho: Etsa Mosebetsi wa Pele ho Padiso

NAKO: Metsotso e 15

DISEBE-DISWA: Pokello ya Dipale, leqephe la 95

1. **Lokisetsa baithuti Mosebetsi wa Pele ho ho Bala.**
   a. Bitsetsa baithuti khapetheng kapa fatshe.
   b. Dula ka pela baithuti ka buka ya Pokello ya Dipale.
   c. Etsa bonnete ba hore baithuti bohle ba bona buka.
   d. Bolella baithuti boitshwaro boo o bo lebelletseng ka nako ya ho Bala ka Kopanelo, mohl. dula o fapantshe maoto, bea matsoho diropeng, mamela ka hloko, araba ha o bitswa, phahamisa letsoho ha o batla ho botsa potso.
2. **Etsa Mosebetsi wa Pele ho ho bala ka mokgwa o latelang:**
   a. Bolela sehlooho sa pale: *Bolekemaipatile*
   b. Hlalosa bokgoni ba ho lepa. Ere: Ha re lepa, re sebedisa sehlooho le ditshwantsho ho leka ho fumana hore pale e bua ka eng.
   c. Bontsha baithuti ditshwantsho leqepheng ka leng.
   d. Botsa: Le nahana hore ho etsahalang mona?
   e. Botsa: Le nahana hore ditshwantsho tsena di amana jwang?

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 3&4

NAKO: Metsotso e 30

DISEBE-DISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 54.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 3 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa padiso tse teng. (Padiso tsa Mohato)
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang ho ikamahanya le melawana ya sekolo, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 3 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 4.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISEBE-DISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Moqoqo wa dipale tsa boiqapelo

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Padiso

1. **Lokisetsa baithuti mosebetsi wa moqoqo wa pale ya boiqapelo.**
   a. Arola baithuti ka dihlopha tsa ditho tse nne sehlopha ka seng.
   b. Bolella baithuti hore ba bule Dipadiso tsa bona leqepheng la 56.
2. **Laela baithuti hore ba shebe setshwantsho.**
   a. Botsa: O bona eng setshwantshong sena?
3. **Bolella baithuti hore ba iqapele pale e kgutshwanyane ka setshwantsho.**
4. **Bolella baithuti hore ba qape pale jwang: Ere:**
   a. Reha mophetwa ka mong paleng lebitso.
   b. Bolela hore pale e etsahalla kae.
   c. Pale ya hao e lokela ho ba le qalo, bohare le qetelo.
   d. Setshwantsho sena se bontsha karolo e itseng feela ya pale.
      - Setshwantsho se ka bontsha qalo ya pale ya hao.
      - Setshwantsho se ka bontsha bohare ba pale ya hao.
      - Setshwantsho se ka bontsha qetelo ya pale ya hao.
   e. O ka qala pale ya hao ka hore:
      a. Qetellong o ile a fihla...
      b. ____ o ne a sa kgolwe hore...
5. **Laela baithuti ho phethela mosebetsi.**
   a. Fa baithuti metsotso e mmalwa ho nahana ka dipale tsa bona ba kgutsitse.
   b. Ebe, o ba laela ho fapanyetsana ka ho qoqela sehlopha dipale tsa bona. O ka sebedisa thutswana/lejwe la ho bua bakeng sa mosebetsi ona.
   c. Ha baithuti ba ntse ba bua, tsamatsamaya ka phaposing, o ba mamele.
6. **Phethela thuto ka mokgwa o latelang:**
   a. Bitsa moithuti a le mong ho abelana pale ya hae le baithuti ka phaposing kapa botsa baithuti ba 1–2 dipotso ka pale.
      - Botsa: Pale ya X e ne e bua ka eng?
      - Botsa: O ratile eng ka pale ya X?
   b. Tshwaela ka kakaretso ho ntlafatsa dipale tsa bona. Mohlala: Hangata, qalong ya pale, re a bua hore pale e etsahalla kae, le hore baphetwa ke bo mang. Nakong e tlang, lekang hore le kenyelletse dintlha tsena dipaleng tsa lona.

Medumo: Fetofetola medumo mantsweng

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Padiso

1. **Bontshahatsa ho fetofetola medumo lentsweng le latelang: nthabisa**
   a. Ngola lentswe letlapeng.
   b. Bontsha baithuti se etsahalang ha o tlosa modumo /nth/. O setse ka: -abisa
   c. Bontsha baithuti se etsahalang ha o kenya modumo /kg/. O bopa lentswe le letjha: kgabisa
2. **Bitsa baithuti ba fapaneng ho fetofetola mantswe: phodile, dikgeo**.
3. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Laboraro.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 55.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mosebetsi ka mong.
   c. Bontshahatsa tlapangollong hore mosebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Kopolla dipolelo

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Buka ya Tekanyetso

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
   a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho potolohisa matsoho, re a sothele ka letsohong le letona le le letshehadi.
   b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Ngola dipolelo tse latelang letlapeng:**
   - Makgabo o na le kgamelo ya letsopa.
   - O e kgabisitse ka mebala e kganyang.
   - Kgamelo eo e ne e kgahlisa.

   a. Laela baithuti hore ba kopollele dipolelo dibukeng tsa bona tsa mosebetsi.
   b. Ba kopolle ka mekgethe, ka nepo.
3. **Lekola bokgoni ba baithuti ba ho kopolla dipolelo.**
   a. Ha baithuti ba ntse ba ngola, tsamatsamaya o ele hloko baithuti ba sokolang ho:
      - Ho kopolla dipolelo ka nepo
      - Ho bopa ditlhaku le mantswe ka nepo le ka makgethe
      - Ho qeta ho ngola dipolelo ka nako

Padisommoho: Ho bala lekgetlo la pele

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Pokello ya Dipale, leqephe la 95

1. **Lokisetsa baithuti ho bala lekgetlo la pele.**
   a. Dudisa baithuti khaphetheng.
   b. Ba hopotse ka boitshwaro bo lebeletsweng.
   c. Hopotsa baithuti sehlooho sa pale: *Bolekemaipatile*
   d. Ere: *Bokang le metswalle ya hae ba ne ba bapala papadi e bitswang 'bolekemaipatile'. Papading ena ngwana a le mong o lokela ho batla le ho fumana bana ba bang ba ipatileng. Bokang o ne a kgona ho ipata moo ho seng bonolo ho fumaneha mme metswalle ya hae e ileng ya bona sena e le pinyane. Paleng ena re bala kamoo sesatsejweng sena utullwa jwang.*
   e. Botsa: Ebe ho na le seo o se tsebang ka sona?

2. **Ruta Ho Bala Lekgetlo la Pele ka tsela e latelang:**
   a. Balla leqephe ka leng la pale hodimo, ka bokgeleke o utlwahala.
   b. Bontsha baithuti ditshwantsho.
   c. Emisa o hlalosetse baithuti moo ho hlokehang.
   d. Hlwaya mantswe a tlotlontswe ha a ntse a hlaha.
   e. Qetellong ya pale, botsa dipotso tsa Padiso 1 tjena:
      - Tobisa potso 1 le 2 ho baithuti ka bonngwe.
      - Tobisa potso 3 & 4 ho sehlopheng kaofela. Kopa baithuti ho buisana ka potso le metswalle.
      - Kopa baithuti ba mmalwa ho abelana dikarabo tsa bona.
   f. Hopotsa baithuti ka leano la kutlwisiso.
      - Ere, bekeng ena re ithuta ho: Etsa dikakanyo
      - Botsa baithuti: Ke eng seo o ka se lepang seo mongodi a sa re bolellang sona? O ka lepa eng ka menahano/ maikutlo a mophetwa?

Ho Ngola: Bontshahatsa DMTP le mosebetsi

NAKO: Metsotso e 20

DISEBE-DISWA: Buka ya mosebetsi ya DBE, leqepheng la 48

Foreimi ya ho ngola:

Phoofolo ya ka ke ____, ____, le ____.

E re...

A na o ka lepa phoofolo ya ka?

1. **Tsebisa Dibopeho le Melao ya Tshebediso ya Puo (DMTP).**
   a. Ere: Bekeng ena re tla tsepamisa maikutlo ho: Tshebediso ya letshwao la potso qetellong ya polelo e botsang potso.
   b. Ngola polelo letlapeng: E be o rata ho utolla dintho tse patilweng?
   c. Supa DMTP: Potso e qetela ka letshwao la potso.
2. **Tsebisa mosebetsi wa ho ngola.**
   a. Ere: Bekeng ena re tla: Taka setshwantsho mme o ngole dipolelo tse 3.
   b. Ere: Re tla taka mme re ngole ka: Ditshupo ka diphoofolo, ntle le ho bua lebitso la tsona. Jwale re ka balla motswalle dipolelo tsa rona hore a kgone ho noha hore ke phoofolo efe.
3. **Hlalosa mosebetsi wa hao wa ho ngola ka molomo pele o ngola.**
   a. Ere: Ke nahanne ka phoofolo e..., ..., le... Ere...
4. **Bontshahatsa mohlala wa mosebetsi tlapangollong.**
   a. Taka setshwantsho kapele se bontshang: Setshwantsho sa phoofolo ya hao.
   b. Bontsha baithuti hore ba phethela foreimi ya ho ngola jwang.
   c. Supa DMTP: Potso e qetela ka letshwao la potso.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 5&6

NAKO: Metsotso e 30

DISEBE-DISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 55.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 5 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa padiso tse teng. (Padiso tsa Mohato)
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang ho ikamahanya le melawana ya sekolo, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 5 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 6.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISEBE-DISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Medumo: Fetofetola medumo mantsweng

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Buka ya Tekanyetso

Padiso

1. **Bolella baithuti hore kajeno ba tla sebetsa le motswalle ho fetofetola mantswe.**
   a. Ngola mantswe a latelang tlapangollong: tumelo, lekana, tatelo
   b. Bolella baithuti ho kopollela mantswe dibukeng tsa bona tsa mosebetsi, lentswe ka leng moleng.
2. **Hopotsa baithuti hore medumo e fetofetolwa jwang mantsweng ka tsela e latelang:**
   a. Bala lentswe la pele.
   b. Ntsha modumo o le mong.
   c. Kenya modumo o mong.
   d. Ngola lentswe le letjha pela la kgale.
   e. Bala lentswe le letjha.
3. **Leloka bokgoni ba baithuti ba ho fetofetola mantswe.**
   a. Tsamatsamaya o shebe ha baithuti ba fetofetola mantswe.
   b. Fana ka tshehetso moo e hlokehang.
   c. Ela hloko baithuti ba sokolang ho etsa mosebetsi ona.
4. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Labone.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 57.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mosebetsi ka mong.
   c. Bontshahatsa tlapangollong hore mosebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Kopolla dipolelo

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Buka ya Tekanyetso

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
   a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho etsa setebele, re bale ho fihlela ho 5, ebe re a e phuthulla.
   b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Ngola dipolelo tse latelang letlapeng:**
   - Maobane ke kopane le Tseko le Kgabo.
   - Tseko o ile a tshehisa ka nna.
   - O ne a batla ho itlwaetsa nna hampe.

   a. Laela baithuti hore ba kopollele dipolelo dibukeng tsa bona tsa mosebetsi.
   b. Ba kopolle ka mekgethe, ka nepo.
3. **Lekola bokgoni ba baithuti ba ho kopolla dipolelo.**
   a. Ha baithuti ba ntse ba ngola, tsamatsamaya o ele hloko baithuti ba sokolang ho:
      - Ho kopolla dipolelo ka nepo
      - Ho bopa ditlhaku le mantswe ka nepo le ka makgethe
      - Ho qeta ho ngola dipolelo ka nako

Padisommoho: Ho bala lekgetlo la bobedi

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Pokello ya Dipale, leqephe la 95

1. **Lokisetsa baithuti ho bala lekgetlo la bobedi.**
   a. Dudisa baithuti khaphetheng.
   b. Ba hopotse ka boitshwaro bo lejeletsweng.
   c. Hopotsa baithuti sehlooho sa pale: *Bolekemaipatile*
   d. Hopotsa baithuti ka leano la kutlwisiso.
      - Ere, bekeng ena re ithuta ho: Etsa dikakanyo
      - Ere, le a hopola re buisane ka sena maobane, ha ke le botsa: Ke eng seo o ka se lepang seo mongodi a sa re bolellang sona? O ka lepa eng ka menahano/ maikutlo a mophetwa?
2. **Ruta Ho Bala Lekgetlo la Bobedi ka mokgwa o latelang:**
   a. Balla leqephe ka leng la pale hodimo, ka bokgeleke o utlwahala.
   b. Bontsha baithuti setshwantsho.
   c. Sebedisa mehlala e leqepheng la selelekela ho etsa mohlala wa leano la kutlwisiso.
   d. Qetellong ya pale, botsa dipotso tsa Padiso 2 tjena:
      - Tobisa potso 1 le 2 ho baithuti ka bonngwe.
      - Tobisa potso 3 & 4 ho sehlopheng kaofela. Kopa baithuti ho buisana ka potso le metswalle.
      - Kopa baithuti ba mmalwa ho abelana dikarabo tsa bona.

Ho Ngola: Leano le moralo

NAKO:
Metsotso e 20

DISEBE-DISWA:
Buka ya mosebetsi ya DBE, leqepheng la 48

Foreimi ya ho ngola:

Phoofolo ya ka ke ____, ____, le ____.

E re...
A na o ka lepa phoofolo ya ka?

1. **Tsebisa mosebetsi wa ho ngola hape.**
   a. Ere: Hopolang hore bekeng ena re tla taka mme re ngole ka: Ditshupo ka diphoofolo, ntle le ho bua lebitso la tsona. Jwale re ka balla motswalle dipolelo tsa rona hore a kgone ho noha hore ke phoofolo efe.
2. **Laela baithuti ho nahana ka ho ngola ha bona.**
   a. Ere: Kwala mahlo o nahane hore o tla araba foreimi ya ho ngola jwang.
   b. Ere: Abelana le motswalle mohopolo wa hao.
   c. Fehla mohopolo mme o ngole mantswe a molemo tlapangollong, mohl. boya, bonolo, metsero, matheba, kgolo, tshosa, kotsi, e na le botswalle, sootho, tshweu, rora, nyaotsa, j.j.
3. **Laela baithuti ho phehla leqepheng le latelago la dibuka tsa bona tsa DBE.**
   a. Ere: Jwale taka mme o ngole mehopolo ya hao.
   b. Hopotsa baithuti ka DMTP: Potso e qetela ka letshwao la potso.
4. **Tsamatsamaya ka phaposing mme o thuse baithuti ka bonngwe.**
   a. Kopa baithuti ho abelena mehopolo ya bona.
   b. Thusa baithuti ba sokolang ho qala mosebetsi wa ho ngola.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 7&8

NAKO: Metsotso e 30

DISEBE-DISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 57.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 7 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa padiso tse teng. (Padiso tsa Mohato)
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang ho ikamahanya le melawana ya sekolo, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 7 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 8.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISEBE-DISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Buisanang ka pale e badiweng ka kopanelo

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Foreimi ya puisanao:

Mohopolo wa sehlooho wa pale ke...

Ke ratile mophetwa... hobane...

Ke ithutile hore...

Ke nahana hore ho ne ho fosahetse/ lokile ha... hobane...

1. **Lokisetsa baithuti puisano ya sehlopha.**
   a. Arola baithuti ka dihlopha tsa ditho tse nne sehlopha ka seng.
   b. Fa sehlopha ka seng 'thutswana kapa lejwe la ho bua'.
   c. Ere: Bua feela ha o tshwere 'thutswana kapa lejwe la ho bua'.
2. **Bala dipotso tsa puisano.**
   a. Hopotsa baithuti ka pale eo ba e badileng ka kopanelo ya beke.
   b. Ngola foreimi ya puisano tlapangollong.
   c. Bala o hlalose potso ka nngwe (qalo ya karabo).
   d. Bolella baithuti hore setho ka seng sehlopheng se lokela ho araba potso.
   e. Kgothalletsa baithuti ho nahana dikarabo tse fapaneng.
3. **Laela baithuti ho qala dipuisano tsa bona.**
   a. Laela baithuti ba tshwereng 'thutswana/lejwe la ho bua' hore ba qale.
   b. Tsamatsamaya mme o fane ka tshehetso moo e hlokehang.
   c. Metsotsong ya ho qetela, bitsa sehlopha ho tla abelana dikarabo tsa bona.
4. **Boitokisetso ba baithuti**
   a. Hlwaya baithuti ba 3–4 bakeng sa Dinehelano tsa Molomo ka Mantaha.
   b. Bolella baithuti bana seo ba lokelang ho itokisetsa sona. (Sheba morero wa thuto ya MB wa Mantaha)

Medumo: Pitsetso

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Padiso

1. **Dudisa baithuti ka kgutso ka dibuka tsa mosebetsi, dipene le dirula.**
   a. Bolella baithuti hore ba ngole sehlooho, 'Pitsetso', ebe ba ngola dinomoro 1–5 moleng o ka thoko.
   b. Bitsa mantswe a latelang a mahlano hore baithuti ba a ngole pela dinomoro 1–5: matsetse, tjhetjhele, tlhaloso, tshea, ntjhoneng
   c. Kamora moo, bolella baithuti hore ba ngole dipolelo tseo o tla di bua, ba sebedisa matshwao a puo a nepahetseng.
   d. Bua polelo e latelang. E phete habedi ebang ho hlokeha: Re kgutlile re jarile dintho tse ngata.
2. **Bolella baithuti hore ba sebedise kerayone hore ba itshwaye.**
   a. Ngola mantswe a mahlano le polelo letlapeng.
   b. Ha o ntse o ngola, qapodisa lentswe ka leng.
   c. Supa matshwao a puo a sebedisitsweng polelong.
   d. Bolella baithuti hore ba etse sedikadikwe moo ba entseng phoso ka kerayone.
   e. Bolella baithuti hore ba lokise diphoso.
3. **Ela hloko diphephetso le tswelopele ya baithuti.**
4. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Labohlano.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 58.
   b. Balla tema hodimo. Bolella baithuti ho bala le wena ba balle ka pelong.
   c. Bala sengolwa hape, mme lekgetlong lena baithuti ba bale le wena.
   d. Etsa mohlala wa ho phethela mosebetsi wa ho ngola wa kutlwisiso letlapeng.
   e. Etsa mohlala wa ho phethela mosebetsi wa Mofoloji letlapeng.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Padisommoho: Etsa mosebetsi wa Kamora Padiso

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Pokello ya Dipale, leqephe la 95

1. **Lokisetsa baithuti mosebetsi wa ka morao ho ho bala.**
   a. Hopotsa baithuti sehlooho sa pale: *Bolekemaipatile.*
   b. Hlalosa mosebetsi o re: Kajeno re tlo taka mme re ngole karolo eo re e ratileng ka ho fetisisa paleng.
2. **Bontshahatsa mohlala wa mosebetsi ka mokgwa o latelang:**
   a. Kwala mahlo o etse e ka o a nahana.
   b. Bula mahlo ebe o re: Seo ke se ratileng ka ho fetisisa paleng ke ha…
   c. Leka hore o se ke wa sebedisa karolo e pepeneneng ya pale ho etsa mohlala.
   d. Taka setshwantsho kapele letlapeng. Ha o ntse o taka, hlalosa seo o se takang.
   e. Ngola polelo e 1–2 ka setshwantsho sa hao: Ke ratile…
3. **Laela baithuti ho phethela mosebetsi.**
   a. Bolella baithuti hore ba kwale mahlo mme ba nahane ka karolo ya pale e ba natefetseng ka ho fetisisa.
   b. Ere: Inahanele mohopolo wa hao, o seke wa sebedisa mohlala wa ka.
   c. Kamora moo, bolella baithuti hore ba bule mahlo ebe ba buisana ka karabo le metswalle ya bona.
   d. Jwale laela baithuti ho taka karolo ena dibukeng tsa bona.
   e. Thusa baithuti ho ngola dipolelo tse 1–2 ditshwantshong tsa bona.
4. **Dumella baithuti ho abelana mosebetsi wa bona.**
   a. Fa baithuti metsotswana e mmalwa ho abelana mesebetsi ya bona le metswalle.
   b. Bitsa moithuti a le mong ho abelana mosebetsi wa hae le phaposi.

Ho Ngola: Rala o lokise diphoso tsa mongolo

NAKO: Metsotso e 20

DISEBE-DISWA: Buka ya mosebetsi ya DBE, leqepheng la 48

Foreimi ya ho ngola:

Phoofolo ya ka ke ____, ____, le ____.

E re...

A na o ka lepa phoofolo ya ka?

1. **Hopotsa baithuti ka mosebesi wa ho ngola.**
   a. Ere: Kajeno re tla qetella mosebetsi wa rona wa ho ngola.
2. **Tsebisa phapahano.**
   a. Tsamatsamaya ka phaposing mme o thuse baithuti ba sokolang.
   b. Fa baithuti ba pele ka mosebetsi, mosebetsi o mong: Ngola dintlha setshwantsong sa hao.
3. **Laela baithuti ho re ba bale ebe ba lokise diphoso tsa ho ngola ha bona.**
   a. Ere: Jwale ke nako ya ho bala le ho lokisa diphoso mongolong wa hao.
   b. Ere, hopola ho lekola hore: Polelo e qetela ka kgutlo.
4. **Ha nako e dumela, kopa baithuti ho abelana seo ba se ngotseng.**
   a. Baithuti ba ka abelana seo ba se ngotseng le motswalle.
   b. Ba mmalwa ba ka abelana le sehlopha sohle ka phaposing.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 9&10

NAKO: Metsotso e 30

DISEBE-DISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 58.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 9 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa padiso tse teng. (Padiso tsa Mohato)
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang ho ikamahanya le melawana ya sekolo, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 9 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 10.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISEBE-DISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Bapala papadi ya tlotlontswe: Tshwantshisa kapa Taka

NAKO: Metsotso e 15

DISEBE-DISWA: Tjhoko le letlapa la ho ngolla

1. **Etsa lenane la tlotlontswe eo mantswe e leng mabitso kapa maetsi.**
2. **Bolella baithuti hore ba tlo boeletsa tlotlontswe eo ba e thutileng yona kotareng ena.**
3. **Fa baithuti ditaelo tse latelang:**
   a. Re tlo bapala 'Tshwantshisa kapa Taka'.
   b. Ke tla kgetha moithuti ho ba 'yena ya bapalang'.
   c. Moithuti o tla ka pele mme ke mo sebele lentswe ka tsebeng ya hae.
   d. Moithuti o lokela ho tshwantshisa kapa ho taka setshwantsho sa lentswe letlapeng.
   e. Baithuti ba bang ka phaposing ba tlameha ho phahamisa matsoho ho lepa lentswe.
   f. Moithuti eo e leng 'yena ya bapalang' a kope bathuti ba bang ho araba.
   g. Moithuti ya arabang ka nepo e ba 'yena ya bapalang'. O tla ka pele mme ke mo sebela lentswe ka tsebeng.
4. **Bitsa moithuti wa pele ho ba 'ho' ebe o qala papadi.**

Medumo: Ngola ditema tse dikhoudehang

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Ha ho disebediswa tse hlokahalang

1. Ngola medumo e 5 eo baithuti ba ithutileng yona kapa eo ba e boeleditseng letlapeng.
2. Hlalosetsa baithuti hore ba tla bapala papadi ya medumo ho ba thabisa.
3. Hlalosa hore ba tla ngola mantswe, dipolelo kapa pale ba sebedisa medumo eo FEELA.
4. Etsa mohlala wa polelo e le nngwe e kgutshwane ebe o e ngola letlapeng (kapa ngola mantswe ha o sa kgone ho ngola polelo.)
5. Kopa baithuti ho lekola hore mantswe kapa polelo ya hao e nepahetse:
   a. Na e qala ka tlhaku e kgolo?
   b. Na e fella ka kgutlo, letshwao la potso kapa la makalo?
   c. Na o sebedisitse medumo e 5 feela e letlapeng?
6. Kamora moo, fa baithuti metsotso e mmalwa ho ngola mantswe kapa dipolelo.
7. Bolella baithuti ho fapanyetsana ka dibuka ho hlahloba mesebetsi ya bona.
8. Bitsa baithuti ba nepileng mantswe le dipolelo tse ngata ho balla mosebetsi wa bona hodimo.
9. Ha ba ntse ba bala, ngola mantswe kapa dipolelo letlapeng.
10. Lekodisisa ho etsa bonnete ba hore ba sebedisitse medumo e 5 feela.
11. Rorisa baithuti bohle ka boikitlaetso ba bona.

Mongolo: Bontshahatsa ho phatlalatsa sengolwa sa hao

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Mohlala wa Titjhere: mosebetsi wa ho ngola

Sebedisa nako ena e le ya hore baithuti ba phatlalatse le ho hlahisa dingolwa tsa bona.

1. **Pele o qala ka dithuto, lokisa letlapa bakeng sa thuto ena.**
   a. Kgetha o mong wa mesebetsi ya ho ngola e entsweng kotareng. Taka mme o ngole mohlala wa mosebetsi oo letlapeng.
   b. Kenyelletsa phoso ya DMTP ya kotareng eo jwaloka ha: Tlhaku e qalang polelo e le tlhaku e nyenyane.
2. **Tsebisa baithuti ka ho phatlalatsa.**
   a. Ere: Bekeng ena re tla phatlalatsa karolo ya sengolwa sa rona eo re e ngotseng kotareng ena.
   b. Ere: Ha re phatlalatsa sengolwa sa rona, re se lokisetsa ho se abelana le batho ba bang. Re kgetha mosebetsi wa rona o motle ka ho fetisisa, o hlakileng, ho o abelana le ba bang hore ba o bale mme o ba natefele.
   c. Supa moralo wa hao letlapeng. Hlalosa hore ke mosebetsi wa ho ngola o kgethilweng ho phatlalatswa.
3. **Bontshahatsa mosebetsi wa ho phatlalatsa letlapeng.**
   a. Taka mme o ngole sengolwa sa hao letlapeng hape. Etsa sena ka makgethe mme o kenyelletse dintlha tse ding.
   b. Balla mongolo wa moralo wa hao hodimo.
   c. Supa phoso eo o e entseng ya DMTP. Ere: Ke entse phoso. Tlhaku ya pele ya polelo, ha e kgolo. Nka lokisa tsena ha ke phatlalatsa.
   d. Ngola polelo hape ka makgethe.
   e. Supa DMTP e lokisitsweng: Tlhaku ya pele ya polelo e kgolo.

Padisommoho: Bontshahatsa ho phatlalatsa sengolwa sa hao

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Mohlala wa Titjhere: mosebetsi wa ho ngola

Sebedisa nako ena e le ya hore baithuti ba phatlalatse le ho hlahisa dingolwa tsa bona.

Tswelopele ya thuto e fetileng.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Etsa Teko ya ho Bala ka Molomo ka Bokgeleke

NAKO: Metsotso e 30

DISEBE-DISWA: Padiso

Buka ya Tekanyetso

1. **Dudisa sehlotshwana ka Dipadiso tsa bona.**
   a. Bolella baithuti hore ba bule Dipadiso tsa bona leqepheng la pele.
   b. Bolella baithuti hore ba sebetse le metswalle ya bona.
   c. Bolella baithuti hore ba etse bonnete ba hore ba kgona ho bala medumo yohle.
   d. Bolella baithuti hore ba fapanyetsane ka ho bala mantswe ohle le sengolwa hape.
2. **Bitsa baithuti ka bonngwe ho hlahloba ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB).**
   a. Sebedisa diteko tsa ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB) tse Bukaneng ya Tekanyetso.
   b. Latela ditaelo tsa diteko tsa ho bala ka molomo ka bokgeleke (ORF) tse Bukaneng ya Tekanyetso.
   c. Rekota sephetho sa moithuti ka mong.
   d. Sebedisa diphetho tsena ho ntjhafatsa dihlopha tsa bokgoni bo tshwanang.
   e. Sebedisa diphetho tsena ho ela hloko ditlhoko tsa tokiso kotareng e latelang.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISEBE-DISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Bapala papadi ya tlotlontswe: Tshwantshisa kapa Taka

NAKO: Metsotso e 15

DISEBE-DISWA: Tjhoko le letlapa la ho ngolla

1. **Etsa lenane la tlotlontswe eo mantswe e leng mabitso kapa maetsi.**
2. **Bolella baithuti hore ba tlo boeletsa tlotlontswe eo ba e thutileng yona kotareng ena.**
3. **Fa baithuti ditaelo tse latelang:**
   a. Re tlo bapala 'Tshwantshisa kapa Taka'.
   b. Ke tla kgetha moithuti ho ba 'yena ya bapalang'.
   c. Moithuti o tla ka pele mme ke mo sebele lentswe ka tsebeng ya hae.
   d. Moithuti o lokela ho tshwantshisa kapa ho taka setshwantsho sa lentswe letlapeng.
   e. Baithuti ba bang ka phaposing ba tlameha ho phahamisa matsoho ho lepa lentswe.
   f. Moithuti eo e leng 'yena ya bapalang' a kope bathuti ba bang ho araba.
   g. Moithuti ya arabang ka nepo e ba 'yena ya bapalang'. O tla ka pele mme ke mo sebela lentswe ka tsebeng.
4. **Bitsa moithuti wa pele ho ba 'ho' ebe o qala papadi.**

Medumo: Ngola ditema tse dikhoudehang

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Ha ho disebediswa tse hlokahalang

1. Ngola medumo e 6 eo baithuti ba ithutileng yona kapa eo ba e boeleditseng letlapeng.
2. Hlalosetsa baithuti hore ba tla bapala papadi ya medumo ho ba thabisa.
3. Hlalosa hore ba tla ngola mantswe, dipolelo kapa pale ba sebedisa medumo eo FEELA.
4. Etsa mohlala wa polelo e le nngwe e kgutshwane ebe o e ngola letlapeng (kapa ngola mantswe ha o sa kgone ho ngola polelo.)
5. Kopa baithuti ho lekola hore mantswe kapa polelo ya hao e nepahetse:
   a. Na e qala ka tlhaku e kgolo?
   b. Na e fella ka kgutlo, letshwao la potso kapa la makalo?
   c. Na o sebedisitse medumo e 6 feela e letlapeng?
6. Kamora moo, fa baithuti metsotso e mmalwa ho ngola mantswe kapa dipolelo.
7. Bolella baithuti ho fapanyetsana ka dibuka ho hlahloba mesebetsi ya bona.
8. Bitsa baithuti ba nepileng mantswe le dipolelo tse ngata ho balla mosebetsi wa bona hodimo.
9. Ha ba ntse ba bala, ngola mantswe kapa dipolelo letlapeng.
10. Lekodisisa ho etsa bonnete ba hore ba sebedisitse medumo e 6 feela.
11. Rorisa baithuti bohle ka boikitlaetso ba bona.

Mongolo: Baithuti ba inahane mme ba kgethe

NAKO: Metsotso e 15

DISEBE-DISWA: Dibuka tsa baithuti tsa ho ngolla

Maqephe a A4

Sebedisa nako ena e le ya hore baithuti ba phatlalatse le ho hlahisa dingolwa tsa bona.

1. **Pele o qala ka dithuto, hlophisa moralo o phatlaladitsweng leqepheng.**
   a. Kopollela setshwantsho le sengolwa sa hao tse phatlaladitsweng pampiring ho bontsha baithuti.
   b. Etsa bonnete ba hore o boloka moralo wa hao o phatlaladitsweng hore o tle o o sebedise bakeng sa thuto ya ho nehelana.
2. **Laela baithuti ho nahane ka dingolwa tsa bona tsa kotara.**
   a. Fa baithuti nako ya ho bala dingolwa tsa bona tsa kotara.
   b. Botsa: Ke mosebetsi ofe wa hao o o ratileng ka ho fetisisa kotareng ena?
   c. Kopa baithuti ba mmalwa ho abelana mosebetsi wa bona oo ba o ratileng ka ho fetisisa kotareng.
3. **Laela baithuti ho kgetha karolo ya sengolwa eo ba tla e phatlalatsa.**
   a. Botsa: Ke karolo efe ya sengolwa eo o tla e phatlalatsa kotareng ena?
   b. Fa baithuti nako ya ho kgetha sengolwa seo ba tla se phatlalatsa.
   c. Laela baithuti ho bolella metswalle ya bona ka mosebetsi wa ho ngola oo ba tla o phatlalatsa.
4. **Laela baithuti ho phatlalatsa leqepheng le le leng hore mosebetsi wa bona o kgone ho pepeswa.**
   a. Ere: Ha re phatlalatsa ha re ngolle dibukeng tsa rona jwaloka tlwaelo. Re ngolla leqepheng hore re kgone ho abelana mosebetsi wa rona ha bobebe.
   b. Bontsha baithuti mohlala wa hao wa mosebetsi o phatlaladitsweng leqepheng.
   c. Fana ka dipampiri bakeng sa ho phatlalatsa.
5. **Laela baithuti hore ba qale ho phatlalatsa.**
   a. Ere: Jwale phatlalatsa mosebetsi wa hao. Hopola ho o ngola ka makgethe, le ka ho hlaka hore o lokele ho abelanwa le batho ba bang.

Padisommoho: Baithuti ba inahane mme ba kgethe

NAKO: Metsotso e 15

DISEBE-DISWA: Dibuka tsa baithuti tsa ho ngolla

Maqephe a A4

Sebedisa nako ena e le ya hore baithuti ba phatlalatse le ho hlahisa dingolwa tsa bona.

Tswelopele ya thuto e fetileng.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Etsa Teko ya ho Bala ka Molomo ka Bokgeleke

NAKO: Metsotso e 30

DISEBE-DISWA: Padiso

Buka ya Tekanyetso

1. **Dudisa sehlotshwana ka Dipadiso tsa bona.**
   a. Bolella baithuti hore ba bule Dipadiso tsa bona leqepheng la pele.
   b. Bolella baithuti hore ba sebetse le metswalle ya bona.
   c. Bolella baithuti hore ba etse bonnete ba hore ba kgona ho bala medumo yohle.
   d. Bolella baithuti hore ba fapanyetsane ka ho bala mantswe ohle le sengolwa hape.
2. **Bitsa baithuti ka bonngwe ho hlahloba ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB).**
   a. Sebedisa diteko tsa ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB) tse Bukaneng ya Tekanyetso.
   b. Latela ditaelo tsa diteko tsa ho bala ka molomo ka bokgeleke (ORF) tse Bukaneng ya Tekanyetso.
   c. Rekota sephetho sa moithuti ka mong.
   d. Sebedisa diphetho tsena ho ntjhafatsa dihlopha tsa bokgoni bo tshwanang.
   e. Sebedisa diphetho tsena ho ela hloko ditlhoko tsa tokiso kotareng e latelang.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Bapala papadi ya tlotlontswe: Tshwantshisa kapa Taka

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Tjhoko le letlapa la ho ngolla

1. **Etsa lenane la tlotlontswe eo mantswe e leng mabitso kapa maetsi.**
2. **Bolella baithuti hore ba tlo boeletsa tlotlontswe eo ba e thutileng yona kotareng ena.**
3. **Fa baithuti ditaelo tse latelang:**
   a. Re tlo bapala 'Tshwantshisa kapa Taka'.
   b. Ke tla kgetha moithuti ho ba 'yena ya bapalang'.
   c. Moithuti o tla ka pele mme ke mo sebele lentswe ka tsebeng ya hae.
   d. Moithuti o lokela ho tshwantshisa kapa ho taka setshwantsho sa lentswe letlapeng.
   e. Baithuti ba bang ka phaposing ba tlameha ho phahamisa matsoho ho lepa lentswe.
   f. Moithuti eo e leng 'yena ya bapalang' a kope bathuti ba bang ho araba.
   g. Moithuti ya arabang ka nepo e ba 'yena ya bapalang'. O tla ka pele mme ke mo sebela lentswe ka tsebeng.
4. **Bitsa moithuti wa pele ho ba 'ho' ebe o qala papadi.**

Medumo: Ngola ditema tse dikhoudehang

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Ha ho disebediswa tse hlokahalang

1. Ngola medumo e 7 eo baithuti ba ithutileng yona kapa eo ba e boeleditseng letlapeng.
2. Hlalosetsa baithuti hore ba tla bapala papadi ya medumo ho ba thabisa.
3. Hlalosa hore ba tla ngola mantswe, dipolelo kapa pale ba sebedisa medumo eo FEELA.
4. Etsa mohlala wa polelo e le nngwe e kgutshwane ebe o e ngola letlapeng (kapa ngola mantswe ha o sa kgone ho ngola polelo.)
5. Kopa baithuti ho lekola hore mantswe kapa polelo ya hao e nepahetse:
   a. Na e qala ka tlhaku e kgolo?
   b. Na e fella ka kgutlo, letshwao la potso kapa la makalo?
   c. Na o sebedisitse medumo e 7 feela e letlapeng?
6. Kamora moo, fa baithuti metsotso e mmalwa ho ngola mantswe kapa dipolelo.
7. Bolella baithuti ho fapanyetsana ka dibuka ho hlahloba mesebetsi ya bona.
8. Bitsa baithuti ba nepileng mantswe le dipolelo tse ngata ho balla mosebetsi wa bona hodimo.
9. Ha ba ntse ba bala, ngola mantswe kapa dipolelo letlapeng.
10. Lekodisisa ho etsa bonnete ba hore ba sebedisitse medumo e 7 feela.
11. Rorisa baithuti bohle ka boikitlaetso ba bona.

Mongolo: Baithuti ba phatlalatsa dingolwa tsa bona

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Dibuka tsa baithuti tsa ho ngolla

Maqephe a A4

Sebedisa nako ena e le ya hore baithuti ba phatlalatse le ho hlahisa dingolwa tsa bona.

1. **Tsebisa baithuti ho phatlalatsa hape.**
   a. Ere: Kajeno re tla qetella ho phatlalatsa karolo ya sengolwa sa rona.
   b. Ere: Ha re phatlalatsa sengolwa sa rona, re se lokisetsa ho se abelana le batho ba bang. Re kgetha mosebetsi wa rona o motle ka ho fetisisa, o hlakileng, ho o abelana le ba bang hore ba o bale mme o ba natefele.
2. **Laela baithuti ho tswela pele ka ho phatlalatsa.**
   a. Ere: Tswela pele ho phatlalatsa mosebetsi wa hao wa maobane. Hopola hore o be makgethe, mme o hlake hore o ka abelanwa le batho ba bang.
3. **Tsamatsamaya ka phaposing mme o thuse baithuti ka bonngwe.**
   a. Thusa baithuti ba sokolang ho kgetha le ho phatlalatsa karolo ya sengolwa sa bona.

Padisommoho: Baithuti ba phatlalatsa dingolwa tsa bona

NAKO: Metsotso e 15

DISEBE-DISWA: Dibuka tsa baithuti tsa ho ngolla Maqephe a A4

Sebedisa nako ena e le ya hore baithuti ba phatlalatse le ho hlahisa dingolwa tsa bona.

Tswelopele ya thuto e fetileng.

Ho Ngola: Baithuti ba phatlalatsa dingolwa tsa bona

NAKO: Metsotso e 20

DISEBE-DISWA: Dibuka tsa baithuti tsa ho ngolla

Maqephe a A4

Sebedisa nako ena e le ya hore baithuti ba phatlalatse le ho hlahisa dingolwa tsa bona.

Tswelopele ya thuto e fetileng.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Etsa Teko ya ho Bala ka Molomo ka Bokgeleke

NAKO: Metsotso e 30

DISEBE-DISWA: Padiso

Buka ya Tekanyetso

1. **Dudisa sehlotshwana ka Dipadiso tsa bona.**
   a. Bolella baithuti hore ba bule Dipadiso tsa bona leqepheng la pele.
   b. Bolella baithuti hore ba sebetse le metswalle ya bona.
   c. Bolella baithuti hore ba etse bonnete ba hore ba kgona ho bala medumo yohle.
   d. Bolella baithuti hore ba fapanyetsane ka ho bala mantswe ohle le sengolwa hape.
2. **Bitsa baithuti ka bonngwe ho hlahloba ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB).**
   a. Sebedisa diteko tsa ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB) tse Bukaneng ya Tekanyetso.
   b. Latela ditaelo tsa diteko tsa ho bala ka molomo ka bokgeleke (ORF) tse Bukaneng ya Tekanyetso.
   c. Rekota sephetho sa moithuti ka mong.
   d. Sebedisa diphetho tsena ho ntjhafatsa dihlopha tsa bokgoni bo tshwanang.
   e. Sebedisa diphetho tsena ho ela hloko ditlhoko tsa tokiso kotareng e latelang.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISEBE-DISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Medumo: Ngola ditema tse dikhoudehang

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Ha ho disebediswa tse hlokahalang

1. Ngola medumo e 8 eo baithuti ba ithutileng yona kapa eo ba e boeleditseng letlapeng.
2. Hlalosetsa baithuti hore ba tla bapala papadi ya medumo ho ba thabisa.
3. Hlalosa hore ba tla ngola mantswe, dipolelo kapa pale ba sebedisa medumo eo FEELA.
4. Etsa mohlala wa polelo e le nngwe e kgutshwane ebe o e ngola letlapeng (kapa ngola mantswe ha o sa kgone ho ngola polelo.)
5. Kopa baithuti ho lekola hore mantswe kapa polelo ya hao e nepahetse:
   a. Na e qala ka tlhaku e kgolo?
   b. Na e fella ka kgutlo, letshwao la potso kapa la makalo?
   c. Na o sebedisitse medumo e 8 feela e letlapeng?
6. Kamora moo, fa baithuti metsotso e mmalwa ho ngola mantswe kapa dipolelo.
7. Bolella baithuti ho fapanyetsana ka dibuka ho hlahloba mesebetsi ya bona.
8. Bitsa baithuti ba nepileng mantswe le dipolelo tse ngata ho balla mosebetsi wa bona hodimo.
9. Ha ba ntse ba bala, ngola mantswe kapa dipolelo letlapeng.
10. Lekodisisa ho etsa bonnete ba hore ba sebedisitse medumo e 8 feela.
11. Rorisa baithuti bohle ka boikitlaetso ba bona.

Mongolo: Bontshahatsa ho nehelana ka mosebetsi wa hao

NAKO: Metsotso e 15

DISEBE-DISWA: Baithuti ba phatlalatsa dingolwa tsa bona

Sebedisa nako ena e le ya hore baithuti ba phatlalatse le ho hlahisa dingolwa tsa bona.

1. **Tsebisa baithuti ka ho nehelana.**
   a. Ere: Bekeng ena re tla nehelana ka mosebetsi wa rona oo re o phatlaladitseng.
   b. Ere: Ha re nehelana ka sengolwa sa rona, re se abelana le batho ba bang. Re hlalosa setshwantsho sa rona, mme re bale sengolwa. Re buela hodimo ka ho hlaka hore re utlwahale.
   c. Ere: Ha re qetile ho bua, re ka tsamatsamaya ka phaposing ho bontsha bana ba bang setshwantsho sa rona.
   d. Ere: Ha baithuti ba bang ba nehelana, re mamela ka hloko. Re ba mosa, mme re opa diatla ha a qetile.
2. **Bontshahatsa mosebetsi wa ho nehelana ho baithuti.**
   a. Phahamisa o bontshe moralo wa hao o phatlaladitsweng hore bohle ba o bone.
   b. Hlalosa setshwantsho sa hao ka bokgutshwanyane mme o bale sengolwa. Bontshahatsa ho buela hodimo ka ho hlaka hore bohle ba utlwe.
   c. Laela baithuti ho o opela diatla ha o qetile.
3. **Tsamatsamaya ka phaposing o bontshe bohle setshwantsho sa hao.**
4. **Laela baithuti ho itokisetsa ho nehelana.**
   a. Ere: Nahana ka polelo e hlalosang setshwantsho sa hao mme o itlwaetse ho bala sengolwa sa hao.
5. **Fa baithuti metsotso e mmalwa ho nahana le ho bala.**
6. **Laela baithuti ho nehelana le motswalle.**
   a. Laela baithuti ho hlalosa setshwantsho sa bona le ho balla motswalle sengolwa sa bona.

Padisommoho: Bontshahatsa ho nehelana ka mosebetsi wa hao

NAKO: Metsotso e 15

DISEBE-DISWA: Baithuti ba phatlalatsa dingolwa tsa bona

Sebedisa nako ena e le ya hore baithuti ba phatlalatse le ho hlahisa dingolwa tsa bona.

Ntshetsopele ya thuto e fetileng.

Ho Ngola: Bontshahatsa ho nehelana ka mosebetsi wa hao

NAKO: Metsotso e 20

DISEBE-DISWA: Baithuti ba phatlalatsa dingolwa tsa bona

Sebedisa nako ena e le ya hore baithuti ba phatlalatse le ho hlahisa dingolwa tsa bona.

Ntshetsopele ya thuto e fetileng.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Etsa Teko ya ho Bala ka Molomo ka Bokgeleke

NAKO: Metsotso e 30

DISEBE-DISWA: Padiso

Buka ya Tekanyetso

1. **Dudisa sehlotshwana ka Dipadiso tsa bona.**
   a. Bolella baithuti hore ba bule Dipadiso tsa bona leqepheng la pele.
   b. Bolella baithuti hore ba sebetse le metswalle ya bona.
   c. Bolella baithuti hore ba etse bonnete ba hore ba kgona ho bala medumo yohle.
   d. Bolella baithuti hore ba fapanyetsane ka ho bala mantswe ohle le sengolwa hape.
2. **Bitsa baithuti ka bonngwe ho hlahloba ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB).**
   a. Sebedisa diteko tsa ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB) tse Bukaneng ya Tekanyetso.
   b. Latela ditaelo tsa diteko tsa ho bala ka molomo ka bokgeleke (ORF) tse Bukaneng ya Tekanyetso.
   c. Rekota sephetho sa moithuti ka mong.
   d. Sebedisa diphetho tsena ho ntjhafatsa dihlopha tsa bokgoni bo tshwanang.
   e. Sebedisa diphetho tsena ho ela hloko ditlhoko tsa tokiso kotareng e latelang.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISEBE-DISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Bapala papadi ya tlotlontswe: Tshwantshisa kapa Taka

NAKO: Metsotso e 15

DISEBE-DISWA: Tjhoko le letlapa la ho ngolla

1. **Etsa lenane la tlotlontswe eo mantswe e leng mabitso kapa maetsi.**
2. **Bolella baithuti hore ba tlo boeletsa tlotlontswe eo ba e thutileng yona kotareng ena.**
3. **Fa baithuti ditaelo tse latelang:**
   a. Re tlo bapala 'Tshwantshisa kapa Taka'.
   b. Ke tla kgetha moithuti ho ba 'yena ya bapalang'.
   c. Moithuti o tla ka pele mme ke mo sebele lentswe ka tsebeng ya hae.
   d. Moithuti o lokela ho tshwantshisa kapa ho taka setshwantsho sa lentswe letlapeng.
   e. Baithuti ba bang ka phaposing ba tlameha ho phahamisa matsoho ho lepa lentswe.
   f. Moithuti eo e leng 'yena ya bapalang' a kope bathuti ba bang ho araba.
   g. Moithuti ya arabang ka nepo e ba 'yena ya bapalang'. O tla ka pele mme ke mo sebela lentswe ka tsebeng.
4. **Bitsa moithuti wa pele ho ba 'ho' ebe o qala papadi.**

Medumo: Ngola ditema tse dikhoudehang

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Ha ho disebediswa tse hlokahalang

1. Ngola medumo e 9 eo baithuti ba ithutileng yona kapa eo ba e boeleditseng letlapeng.
2. Hlalosetsa baithuti hore ba tla bapala papadi ya medumo ho ba thabisa.
3. Hlalosa hore ba tla ngola mantswe, dipolelo kapa pale ba sebedisa medumo eo FEELA.
4. Etsa mohlala wa polelo e le nngwe e kgutshwane ebe o e ngola letlapeng (kapa ngola mantswe ha o sa kgone ho ngola polelo.)
5. Kopa baithuti ho lekola hore mantswe kapa polelo ya hao e nepahetse:
   a. Na e qala ka tlhaku e kgolo?
   b. Na e fella ka kgutlo, letshwao la potso kapa la makalo?
   c. Na o sebedisitse medumo e 9 feela e letlapeng?
6. Kamora moo, fa baithuti metsotso e mmalwa ho ngola mantswe kapa dipolelo.
7. Bolella baithuti ho fapanyetsana ka dibuka ho hlahloba mesebetsi ya bona.
8. Bitsa baithuti ba nepileng mantswe le dipolelo tse ngata ho balla mosebetsi wa bona hodimo.
9. Ha ba ntse ba bala, ngola mantswe kapa dipolelo letlapeng.
10. Lekodisisa ho etsa bonnete ba hore ba sebedisitse medumo e 9 feela.
11. Rorisa baithuti bohle ka boikitlaetso ba bona.

Padisommoho: Baithuti ba nehelana ka dingolwa tsa bona

NAKO: Metsotso e 15

DISEBE-DISWA: Baithuti ba phatlalatsa dingolwa tsa bona

Sebedisa nako ena e le ya hore baithuti ba phatlalatse le ho hlahisa dingolwa tsa bona.

1. **Tsebisa baithuti ho nehelana hape.**
   a. Ere: Hopolang hore bekeng ena re tla nehelana ka sengolwa sa rona se phatlaladitsweng.
   b. Ere: Ha re nehelana ka sengolwa sa rona, re se abelana le batho ba bang. Re hlalosa setshwantsho sa rona, mme re bale sengolwa. Re buela hodimo ka ho hlaka hore re utlwahale.
   c. Ere: Ha re qetile ho bua, re ka tsamatsamaya ka phaposing ho bontsha bana ba bang setshwantsho sa rona.
2. **Ere: Ha baithuti ba bang ba nehelana, re mamela ka hloko. Re ba mosa, mme re opa diatla ha a qetile.**
3. **Bitsa baithuti hore ba nehelane le phaposi.**
   a. Bitsetsa baithuti ka pele ka phaposing ho tla nehelana.
   b. Fa moithuti ka mong metsotso e 1–2 ho hlalosa setshwantsho le ho bala sengolwa sa hae.
   c. Ha ba qetile ba tsamatsamaye ho bontsha baithuti ba bang setshwantsho sa bona.
   d. Ha baithuti ba ntse ba nehelana, etsa bonnete ba hore ba bang ba mametse ka hloko. Ba hopotse ho opela moithuti ka mong ya nehelaneng diatla.

Ho Ngola: Baithuti ba tswela pele ho nehelana dingolwa tsa bona

NAKO: Metsotso e 20

DISEBE-DISWA: Baithuti ba phatlalatsa dingolwa tsa bona

Sebedisa nako ena e le ya hore baithuti ba phatlalatse le ho hlahisa dingolwa tsa bona.

1. **Tswela pele ho bitsa baithuti ho tla nehelana.**
   a. Bitsetsa baithuti ka pele ka phaposing ho tla nehelana.
   b. Fa moithuti ka mong metsotso e 1–2 ho hlalosa setshwantsho le ho bala sengolwa sa hae.
   c. Ha ba qetile ba tsamatsamaye ho bontsha baithuti ba bang setshwantsho sa bona.
2. **Ha baithuti ba ntse ba nehelana, etsa bonnete ba hore ba bang ba mametse ka hloko. Ba hopotse ho opela moithuti ka mong ya nehelaneng diatla.**
3. **Pepesa mosebetsi ohle wa baithuti o phatlaladitsweng bukeng ya ka phaposing kapa letlapeng la ditsebiso.**

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Etsa Teko ya ho Bala ka Molomo ka Bokgeleke

NAKO: Metsotso e 30

DISEBE-DISWA: Padiso

Buka ya Tekanyetso

1. **Dudisa sehlotshwana ka Dipadiso tsa bona.**
   a. Bolella baithuti hore ba bule Dipadiso tsa bona leqepheng la pele.
   b. Bolella baithuti hore ba sebetse le metswalle ya bona.
   c. Bolella baithuti hore ba etse bonnete ba hore ba kgona ho bala medumo yohle.
   d. Bolella baithuti hore ba fapanyetsane ka ho bala mantswe ohle le sengolwa hape.
2. **Bitsa baithuti ka bonngwe ho hlahloba ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB).**
   a. Sebedisa diteko tsa ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB) tse Bukaneng ya Tekanyetso.
   b. Latela ditaelo tsa diteko tsa ho bala ka molomo ka bokgeleke (ORF) tse Bukaneng ya Tekanyetso.
   c. Rekota sephetho sa moithuti ka mong.
   d. Sebedisa diphetho tsena ho ntjhafatsa dihlopha tsa bokgoni bo tshwanang.
   e. Sebedisa diphetho tsena ho ela hloko ditlhoko tsa tokiso kotareng e latelang.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISEBE-DISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Bapala dipapadi tsa tlotlontswe: Lebitso kapa leetsi?

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Ha ho disebediswa tse hlokahalang

1. **Etsa lenane la tlotlontswe eo mantswe e leng mabitso kapa maetsi.**
2. **Bolella baithuti hore mabitso ke mareo and maetsi ke mantswe a bontshang ketso.**
3. **Fa baithuti ditaelo tse latelang:**
   a. Re tlo bapala 'lebitso kapa leetsi'.
   b. Ke tla bua lentswe.
   c. Ha e le lebitso phahamisa monwana o le mong.
   d. Ha e le lebitso phahamisa a mabedi.
   e. Ebe le sebetsa ka bobedi ho etsa polelo ka lentswe, ho bontsha seo le se bolelang.
   f. Ke tla bitsa bobedi bona ho bua polelo ya bona.
4. **Bua lentswe la pele o qale ho bapala papadi.**

Medumo: Bopa o pepese mantswe

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Hlama ya ho bapala, plastisini, dikwaelana tsa dibotlolo, ulu, pasta, j.j.

1. Eya sebakeng se bulehileng.
2. Bontsha baithuti sebaka sa bona sa ho sebeletsa.
3. Bontsha baithuti sebaka sa bona sa ho pepesa.
4. Arola baithuti ka dihlotshwana tsa 2–4.
5. Fana ka disebediswa tse teng sehlotshwaneng ka seng.
6. Bolella sehlotshwana ka seng ho nahana ka lentswe leo ba ka le ngolang.
7. Kamora moo, bolella baithuti ho re ba bope lentswe leo ka disebediswa.
8. Ha dihlotshwana di bopile lentswe la sona, di le behe sebakeng sa ho bontsha.
9. Dumella baithuti ho tsamatsamaya mme ba bale mantswe a baithuti ba bang.
10. Leboha baithuti o ba bolelle hore ba hlwekise.

Mongolo: Baithuti ba tswela pele ho nehelana dingolwa tsa bona

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Baithuti ba phatlalatsa dingolwa tsa bona

Sebedisa nako ena e le ya hore baithuti ba phatlalatse le ho hlahisa dingolwa tsa bona.

1. **Tswela pele ho bitsa baithuti ho tla nehelana.**
   a. Bitsetsa baithuti ka pele ka phaposing ho tla nehelana.
   b. Fa moithuti ka mong metsotso e 1–2 ho hlalosa setshwantsho le ho bala sengolwa sa hae.
   c. Ha ba qetile ba tsamatsamaye ho bontsha baithuti ba bang setshwantsho sa bona.
2. **Ha baithuti ba ntse ba nehelana, etsa bonnete ba hore ba bang ba mametse ka hloko. Ba hopotse ho opela moithuti ka mong ya nehelaneng diatla.**
3. **Pepesa mosebetsi ohle wa baithuti o phatlaladitsweng bukeng ya ka phaposing kapa letlapeng la ditsebiso.**

Padisommoho: Baithuti ba tswela pele ho nehelana dingolwa tsa bona

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Baithuti ba phatlalatsa dingolwa tsa bona

Sebedisa nako ena e le ya hore baithuti ba phatlalatse le ho hlahisa dingolwa tsa bona.

1. **Tswela pele ho bitsa baithuti ho tla nehelana.**
   a. Bitsetsa baithuti ka pele ka phaposing ho tla nehelana.
   b. Fa moithuti ka mong metsotso e 1–2 ho hlalosa setshwantsho le ho bala sengolwa sa hae.
   c. Ha ba qetile ba tsamatsamaye ho bontsha baithuti ba bang setshwantsho sa bona.
2. **Ha baithuti ba ntse ba nehelana, etsa bonnete ba hore ba bang ba mametse ka hloko. Ba hopotse ho opela moithuti ka mong ya nehelaneng diatla.**
3. **Pepesa mosebetsi ohle wa baithuti o phatlaladitsweng bukeng ya ka phaposing kapa letlapeng la ditsebiso.**

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Etsa Teko ya ho Bala ka Molomo ka Bokgeleke

NAKO: Metsotso e 30

DISEBE-DISWA: Padiso

Buka ya Tekanyetso

1. **Dudisa sehlotshwana ka Dipadiso tsa bona.**
   a. Bolella baithuti hore ba bule Dipadiso tsa bona leqepheng la pele.
   b. Bolella baithuti hore ba sebetse le metswalle ya bona.
   c. Bolella baithuti hore ba etse bonnete ba hore ba kgona ho bala medumo yohle.
   d. Bolella baithuti hore ba fapanyetsane ka ho bala mantswe ohle le sengolwa hape.
2. **Bitsa baithuti ka bonngwe ho hlahloba ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB).**
   a. Sebedisa diteko tsa ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB) tse Bukaneng ya Tekanyetso.
   b. Latela ditaelo tsa diteko tsa ho bala ka molomo ka bokgeleke (ORF) tse Bukaneng ya Tekanyetso.
   c. Rekota sephetho sa moithuti ka mong.
   d. Sebedisa diphetho tsena ho ntjhafatsa dihlopha tsa bokgoni bo tshwanang.
   e. Sebedisa diphetho tsena ho ela hloko ditlhoko tsa tokiso kotareng e latelang.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISEBE-DISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Bapala dipapadi tsa tlotlontswe: Lebitso kapa leetsi?

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Ha ho disebediswa tse hlokahalang

1. **Etsa lenane la tlotlontswe eo mantswe e leng mabitso kapa maetsi.**
2. **Bolella baithuti hore mabitso ke mareo and maetsi ke mantswe a bontshang ketso.**
3. **Fa baithuti ditaelo tse latelang:**
   a. Re tlo bapala 'lebitso kapa leetsi'.
   b. Ke tla bua lentswe.
   c. Ha e le lebitso phahamisa monwana o le mong.
   d. Ha e le lebitso phahamisa a mabedi.
   e. Ebe le sebetsa ka bobedi ho etsa polelo ka lentswe, ho bontsha seo le se bolelang.
   f. Ke tla bitsa bobedi bona ho bua polelo ya bona.
4. **Bua lentswe la pele o qale ho bapala papadi.**

Medumo: Bopa o pepese mantswe

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Hlama ya ho bapala, plastisini, dikwaelana tsa dibotlolo, ulu, pasta, j.j.

1. Eya sebakeng se bulehileng.
2. Bontsha baithuti sebaka sa bona sa ho sebeletsa.
3. Bontsha baithuti sebaka sa bona sa ho pepesa.
4. Arola baithuti ka dihlotshwana tsa 2–4.
5. Fana ka disebediswa tse teng sehlotshwaneng ka seng.
6. Bolella sehlotshwana ka seng ho nahana ka lentswe leo ba ka le ngolang.
7. Kamora moo, bolella baithuti ho re ba bope lentswe leo ka disebediswa.
8. Ha dihlotshwana di bopile lentswe la sona, di le behe sebakeng sa ho bontsha.
9. Dumella baithuti ho tsamatsamaya mme ba bale mantswe a baithuti ba bang.
10. Leboha baithuti o ba bolelle hore ba hlwekise.

Mongolo: Baithuti ba tswela pele ho nehelana dingolwa tsa bona

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Baithuti ba phatlalatsa dingolwa tsa bona

Sebedisa nako ena e le ya hore baithuti ba phatlalatse le ho hlahisa dingolwa tsa bona.

1. **Tswela pele ho bitsa baithuti ho tla nehelana.**
   a. Bitsetsa baithuti ka pele ka phaposing ho tla nehelana.
   b. Fa moithuti ka mong metsotso e 1–2 ho hlalosa setshwantsho le ho bala sengolwa sa hae.
   c. Ha ba qetile ba tsamatsamaye ho bontsha baithuti ba bang setshwantsho sa bona.
2. **Ha baithuti ba ntse ba nehelana, etsa bonnete ba hore ba bang ba mametse ka hloko. Ba hopotse ho opela moithuti ka mong ya nehelaneng diatla.**
3. **Pepesa mosebetsi ohle wa baithuti o phatlaladitsweng bukeng ya ka phaposing kapa letlapeng la ditsebiso.**

Padisommoho: Baithuti ba tswela pele ho nehelana dingolwa tsa bona

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Baithuti ba phatlalatsa dingolwa tsa bona

Sebedisa nako ena e le ya hore baithuti ba phatlalatse le ho hlahisa dingolwa tsa bona.

1. **Tswela pele ho bitsa baithuti ho tla nehelana.**
   a. Bitsetsa baithuti ka pele ka phaposing ho tla nehelana.
   b. Fa moithuti ka mong metsotso e 1–2 ho hlalosa setshwantsho le ho bala sengolwa sa hae.
   c. Ha ba qetile ba tsamatsamaye ho bontsha baithuti ba bang setshwantsho sa bona.
2. **Ha baithuti ba ntse ba nehelana, etsa bonnete ba hore ba bang ba mametse ka hloko. Ba hopotse ho opela moithuti ka mong ya nehelaneng diatla.**
3. **Pepesa mosebetsi ohle wa baithuti o phatlaladitsweng bukeng ya ka phaposing kapa letlapeng la ditsebiso.**

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Etsa Teko ya ho Bala ka Molomo ka Bokgeleke

NAKO: Metsotso e 30

DISEBE-DISWA: Padiso

Buka ya Tekanyetso

1. **Dudisa sehlotshwana ka Dipadiso tsa bona.**
   a. Bolella baithuti hore ba bule Dipadiso tsa bona leqepheng la pele.
   b. Bolella baithuti hore ba sebetse le metswalle ya bona.
   c. Bolella baithuti hore ba etse bonnete ba hore ba kgona ho bala medumo yohle.
   d. Bolella baithuti hore ba fapanyetsane ka ho bala mantswe ohle le sengolwa hape.
2. **Bitsa baithuti ka bonngwe ho hlahloba ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB).**
   a. Sebedisa diteko tsa ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB) tse Bukaneng ya Tekanyetso.
   b. Latela ditaelo tsa diteko tsa ho bala ka molomo ka bokgeleke (ORF) tse Bukaneng ya Tekanyetso.
   c. Rekota sephetho sa moithuti ka mong.
   d. Sebedisa diphetho tsena ho ntjhafatsa dihlopha tsa bokgoni bo tshwanang.
   e. Sebedisa diphetho tsena ho ela hloko ditlhoko tsa tokiso kotareng e latelang.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISEBE-DISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Bapala dipapadi tsa tlotlontswe: Lebitso kapa leetsi?

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Ha ho disebediswa tse hlokahalang

1. **Etsa lenane la tlotlontswe eo mantswe e leng mabitso kapa maetsi.**
2. **Bolella baithuti hore mabitso ke mareo and maetsi ke mantswe a bontshang ketso.**
3. **Fa baithuti ditaelo tse latelang:**
   a. Re tlo bapala 'lebitso kapa leetsi'.
   b. Ke tla bua lentswe.
   c. Ha e le lebitso phahamisa monwana o le mong.
   d. Ha e le lebitso phahamisa a mabedi.
   e. Ebe le sebetsa ka bobedi ho etsa polelo ka lentswe, ho bontsha seo le se bolelang.
   f. Ke tla bitsa bobedi bona ho bua polelo ya bona.
4. **Bua lentswe la pele o qale ho bapala papadi.**

Medumo: Bopa o pepese mantswe

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Hlama ya ho bapala, plastisini, dikwaelana tsa dibotlolo, ulu, pasta, j.j.

1. Eya sebakeng se bulehileng.
2. Bontsha baithuti sebaka sa bona sa ho sebeletsa.
3. Bontsha baithuti sebaka sa bona sa ho pepesa.
4. Arola baithuti ka dihlotshwana tsa 2–4.
5. Fana ka disebediswa tse teng sehlotshwaneng ka seng.
6. Bolella sehlotshwana ka seng ho nahana ka lentswe leo ba ka le ngolang.
7. Kamora moo, bolella baithuti ho re ba bope lentswe leo ka disebediswa.
8. Ha dihlotshwana di bopile lentswe la sona, di le behe sebakeng sa ho bontsha.
9. Dumella baithuti ho tsamatsamaya mme ba bale mantswe a baithuti ba bang.
10. Leboha baithuti o ba bolelle hore ba hlwekise.

Mongolo: Baithuti ba tswela pele ho nehelana dingolwa tsa bona

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Baithuti ba phatlalatsa dingolwa tsa bona

Sebedisa nako ena e le ya hore baithuti ba phatlalatse le ho hlahisa dingolwa tsa bona.

1. **Tswela pele ho bitsa baithuti ho tla nehelana.**
   a. Bitsetsa baithuti ka pele ka phaposing ho tla nehelana.
   b. Fa moithuti ka mong metsotso e 1–2 ho hlalosa setshwantsho le ho bala sengolwa sa hae.
   c. Ha ba qetile ba tsamatsamaye ho bontsha baithuti ba bang setshwantsho sa bona.
2. **Ha baithuti ba ntse ba nehelana, etsa bonnete ba hore ba bang ba mametse ka hloko. Ba hopotse ho opela moithuti ka mong ya nehelaneng diatla.**
3. **Pepesa mosebetsi ohle wa baithuti o phatlaladitsweng bukeng ya ka phaposing kapa letlapeng la ditsebiso.**

Padisommoho: Baithuti ba tswela pele ho nehelana dingolwa tsa bona

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Baithuti ba phatlalatsa dingolwa tsa bona

Sebedisa nako ena e le ya hore baithuti ba phatlalatse le ho hlahisa dingolwa tsa bona.

1. **Tswela pele ho bitsa baithuti ho tla nehelana.**
   a. Bitsetsa baithuti ka pele ka phaposing ho tla nehelana.
   b. Fa moithuti ka mong metsotso e 1–2 ho hlalosa setshwantsho le ho bala sengolwa sa hae.
   c. Ha ba qetile ba tsamatsamaye ho bontsha baithuti ba bang setshwantsho sa bona.
2. **Ha baithuti ba ntse ba nehelana, etsa bonnete ba hore ba bang ba mametse ka hloko. Ba hopotse ho opela moithuti ka mong ya nehelaneng diatla.**
3. **Pepesa mosebetsi ohle wa baithuti o phatlaladitsweng bukeng ya ka phaposing kapa letlapeng la ditsebiso.**

Ho Ngola: Baithuti ba tswela pele ho nehelana dingolwa tsa bona

NAKO: Metsotso e 20

DISEBE-DISWA: Baithuti ba phatlalatsa dingolwa tsa bona

Sebedisa nako ena e le ya hore baithuti ba phatlalatse le ho hlahisa dingolwa tsa bona.

1. **Tswela pele ho bitsa baithuti ho tla nehelana.**
   a. Bitsetsa baithuti ka pele ka phaposing ho tla nehelana.
   b. Fa moithuti ka mong metsotso e 1–2 ho hlalosa setshwantsho le ho bala sengolwa sa hae.
   c. Ha ba qetile ba tsamatsamaye ho bontsha baithuti ba bang setshwantsho sa bona.
2. **Ha baithuti ba ntse ba nehelana, etsa bonnete ba hore ba bang ba mametse ka hloko. Ba hopotse ho opela moithuti ka mong ya nehelaneng diatla.**
3. **Pepesa mosebetsi ohle wa baithuti o phatlaladitsweng bukeng ya ka phaposing kapa letlapeng la ditsebiso.**

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Etsa Teko ya ho Bala ka Molomo ka Bokgeleke

NAKO: Metsotso e 30

DISEBE-DISWA: Padiso

Buka ya Tekanyetso

1. **Dudisa sehlotshwana ka Dipadiso tsa bona.**
   a. Bolella baithuti hore ba bule Dipadiso tsa bona leqepheng la pele.
   b. Bolella baithuti hore ba sebetse le metswalle ya bona.
   c. Bolella baithuti hore ba etse bonnete ba hore ba kgona ho bala medumo yohle.
   d. Bolella baithuti hore ba fapanyetsane ka ho bala mantswe ohle le sengolwa hape.
2. **Bitsa baithuti ka bonngwe ho hlahloba ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB).**
   a. Sebedisa diteko tsa ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB) tse Bukaneng ya Tekanyetso.
   b. Latela ditaelo tsa diteko tsa ho bala ka molomo ka bokgeleke (ORF) tse Bukaneng ya Tekanyetso.
   c. Rekota sephetho sa moithuti ka mong.
   d. Sebedisa diphetho tsena ho ntjhafatsa dihlopha tsa bokgoni bo tshwanang.
   e. Sebedisa diphetho tsena ho ela hloko ditlhoko tsa tokiso kotareng e latelang.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Medumo: Bopa o pepese mantswe

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Hlama ya ho bapala, plastisini, dikwaelana tsa dibotlolo, ulu, pasta, j.j.

1. Eya sebakeng se bulehileng.
2. Bontsha baithuti sebaka sa bona sa ho sebeletsa.
3. Bontsha baithuti sebaka sa bona sa ho pepesa.
4. Arola baithuti ka dihlotshwana tsa 2–4.
5. Fana ka disebediswa tse teng sehlotshwaneng ka seng.
6. Bolella sehlotshwana ka seng ho nahana ka lentswe leo ba ka le ngolang.
7. Kamora moo, bolella baithuti ho re ba bope lentswe leo ka disebediswa.
8. Ha dihlotshwana di bopile lentswe la sona, di le behe sebakeng sa ho bontsha.
9. Dumella baithuti ho tsamatsamaya mme ba bale mantswe a baithuti ba bang.
10. Leboha baithuti o ba bolelle hore ba hlwekise.

Mongolo: Baithuti ba tswela pele ho nehelana dingolwa tsa bona

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Baithuti ba phatlalatsa dingolwa tsa bona

Sebedisa nako ena e le ya hore baithuti ba phatlalatse le ho hlahisa dingolwa tsa bona.

1. **Tswela pele ho bitsa baithuti ho tla nehelana.**
   a. Bitsetsa baithuti ka pele ka phaposing ho tla nehelana.
   b. Fa moithuti ka mong metsotso e 1–2 ho hlalosa setshwantsho le ho bala sengolwa sa hae.
   c. Ha ba qetile ba tsamatsamaye ho bontsha baithuti ba bang setshwantsho sa bona.
2. **Ha baithuti ba ntse ba nehelana, etsa bonnete ba hore ba bang ba mametse ka hloko. Ba hopotse ho opela moithuti ka mong ya nehelaneng diatla.**
3. **Pepesa mosebetsi ohle wa baithuti o phatlaladitsweng bukeng ya ka phaposing kapa letlapeng la ditsebiso.**

Padisommoho: Baithuti ba tswela pele ho nehelana dingolwa tsa bona

NAKO: Metsotso e 15

DISEBE-DISWA: Baithuti ba phatlalatsa dingolwa tsa bona

Sebedisa nako ena e le ya hore baithuti ba phatlalatse le ho hlahisa dingolwa tsa bona.

1. **Tswela pele ho bitsa baithuti ho tla nehelana.**
   a. Bitsetsa baithuti ka pele ka phaposing ho tla nehelana.
   b. Fa moithuti ka mong metsotso e 1–2 ho hlalosa setshwantsho le ho bala sengolwa sa hae.
   c. Ha ba qetile ba tsamatsamaye ho bontsha baithuti ba bang setshwantsho sa bona.
2. **Ha baithuti ba ntse ba nehelana, etsa bonnete ba hore ba bang ba mametse ka hloko. Ba hopotse ho opela moithuti ka mong ya nehelaneng diatla.**
3. **Pepesa mosebetsi ohle wa baithuti o phatlaladitsweng bukeng ya ka phaposing kapa letlapeng la ditsebiso.**

Ho Ngola: Baithuti ba tswela pele ho nehelana dingolwa tsa bona

NAKO: Metsotso e 20

DISEBE-DISWA: Baithuti ba phatlalatsa dingolwa tsa bona

Sebedisa nako ena e le ya hore baithuti ba phatlalatse le ho hlahisa dingolwa tsa bona.

1. **Tswela pele ho bitsa baithuti ho tla nehelana.**
   a. Bitsetsa baithuti ka pele ka phaposing ho tla nehelana.
   b. Fa moithuti ka mong metsotso e 1–2 ho hlalosa setshwantsho le ho bala sengolwa sa hae.
   c. Ha ba qetile ba tsamatsamaye ho bontsha baithuti ba bang setshwantsho sa bona.
2. **Ha baithuti ba ntse ba nehelana, etsa bonnete ba hore ba bang ba mametse ka hloko. Ba hopotse ho opela moithuti ka mong ya nehelaneng diatla.**
3. **Pepesa mosebetsi ohle wa baithuti o phatlaladitsweng bukeng ya ka phaposing kapa letlapeng la ditsebiso.**

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Etsa Teko ya ho Bala ka Molomo ka Bokgeleke

NAKO: Metsotso e 30

DISEBE-DISWA: Padiso

Buka ya Tekanyetso

1. **Dudisa sehlotshwana ka Dipadiso tsa bona.**
   a. Bolella baithuti hore ba bule Dipadiso tsa bona leqepheng la pele.
   b. Bolella baithuti hore ba sebetse le metswalle ya bona.
   c. Bolella baithuti hore ba etse bonnete ba hore ba kgona ho bala medumo yohle.
   d. Bolella baithuti hore ba fapanyetsane ka ho bala mantswe ohle le sengolwa hape.
2. **Bitsa baithuti ka bonngwe ho hlahloba ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB).**
   a. Sebedisa diteko tsa ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB) tse Bukaneng ya Tekanyetso.
   b. Latela ditaelo tsa diteko tsa ho bala ka molomo ka bokgeleke (ORF) tse Bukaneng ya Tekanyetso.
   c. Rekota sephetho sa moithuti ka mong.
   d. Sebedisa diphetho tsena ho ntjhafatsa dihlopha tsa bokgoni bo tshwanang.
   e. Sebedisa diphetho tsena ho ela hloko ditlhoko tsa tokiso kotareng e latelang.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISEBE-DISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Bapala dipapadi tsa tlotlontswe: Lebitso kapa leetsi?

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Ha ho disebediswa tse hlokahalang

1. **Etsa lenane la tlotlontswe eo mantswe e leng mabitso kapa maetsi.**
2. **Bolella baithuti hore mabitso ke mareo and maetsi ke mantswe a bontshang ketso.**
3. **Fa baithuti ditaelo tse latelang:**
   a. Re tlo bapala 'lebitso kapa leetsi'.
   b. Ke tla bua lentswe.
   c. Ha e le lebitso phahamisa monwana o le mong.
   d. Ha e le lebitso phahamisa a mabedi.
   e. Ebe le sebetsa ka bobedi ho etsa polelo ka lentswe, ho bontsha seo le se bolelang.
   f. Ke tla bitsa bobedi bona ho bua polelo ya bona.
4. **Bua lentswe la pele o qale ho bapala papadi.**

Medumo: Bopa o pepese mantswe

NAKO:
Metsotso e 15

DISEBE-DISWA:
Hlama ya ho bapala, plastisini, dikwaelana tsa dibotlolo, ulu, pasta, j.j.

1. Eya sebakeng se bulehileng.
2. Bontsha baithuti sebaka sa bona sa ho sebeletsa.
3. Bontsha baithuti sebaka sa bona sa ho pepesa.
4. Arola baithuti ka dihlotshwana tsa 2–4.
5. Fana ka disebediswa tse teng sehlotshwaneng ka seng.
6. Bolella sehlotshwana ka seng ho nahana ka lentswe leo ba ka le ngolang.
7. Kamora moo, bolella baithuti ho re ba bope lentswe leo ka disebediswa.
8. Ha dihlotshwana di bopile lentswe la sona, di le behe sebakeng sa ho bontsha.
9. Dumella baithuti ho tsamatsamaya mme ba bale mantswe a baithuti ba bang.
10. Leboha baithuti o ba bolelle hore ba hlwekise.

Padisommoho: Baithuti ba tswela pele ho nehelana dingolwa tsa bona

NAKO: Metsotso e 15

DISEBE-DISWA: Baithuti ba phatlalatsa dingolwa tsa bona

Sebedisa nako ena e le ya hore baithuti ba phatlalatse le ho hlahisa dingolwa tsa bona.

1. **Tswela pele ho bitsa baithuti ho tla nehelana.**
   a. Bitsetsa baithuti ka pele ka phaposing ho tla nehelana.
   b. Fa moithuti ka mong metsotso e 1–2 ho hlalosa setshwantsho le ho bala sengolwa sa hae.
   c. Ha ba qetile ba tsamatsamaye ho bontsha baithuti ba bang setshwantsho sa bona.
2. **Ha baithuti ba ntse ba nehelana, etsa bonnete ba hore ba bang ba mametse ka hloko. Ba hopotse ho opela moithuti ka mong ya nehelaneng diatla.**
3. **Pepesa mosebetsi ohle wa baithuti o phatlaladitsweng bukeng ya ka phaposing kapa letlapeng la ditsebiso.**

Ho Ngola: Baithuti ba tswela pele ho nehelana dingolwa tsa bona

NAKO: Metsotso e 20

DISEBE-DISWA: Baithuti ba phatlalatsa dingolwa tsa bona

Sebedisa nako ena e le ya hore baithuti ba phatlalatse le ho hlahisa dingolwa tsa bona.

1. **Tswela pele ho bitsa baithuti ho tla nehelana.**
   a. Bitsetsa baithuti ka pele ka phaposing ho tla nehelana.
   b. Fa moithuti ka mong metsotso e 1–2 ho hlalosa setshwantsho le ho bala sengolwa sa hae.
   c. Ha ba qetile ba tsamatsamaye ho bontsha baithuti ba bang setshwantsho sa bona.
2. **Ha baithuti ba ntse ba nehelana, etsa bonnete ba hore ba bang ba mametse ka hloko. Ba hopotse ho opela moithuti ka mong ya nehelaneng diatla.**
3. **Pepesa mosebetsi ohle wa baithuti o phatlaladitsweng bukeng ya ka phaposing kapa letlapeng la ditsebiso.**

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Etsa Teko ya ho Bala ka Molomo ka Bokgeleke

NAKO: Metsotso e 30

DISEBE-DISWA: Padiso

Buka ya Tekanyetso

1. **Dudisa sehlotshwana ka Dipadiso tsa bona.**
   a. Bolella baithuti hore ba bule Dipadiso tsa bona leqepheng la pele.
   b. Bolella baithuti hore ba sebetse le metswalle ya bona.
   c. Bolella baithuti hore ba etse bonnete ba hore ba kgona ho bala medumo yohle.
   d. Bolella baithuti hore ba fapanyetsane ka ho bala mantswe ohle le sengolwa hape.
2. **Bitsa baithuti ka bonngwe ho hlahloba ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB).**
   a. Sebedisa diteko tsa ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB) tse Bukaneng ya Tekanyetso.
   b. Latela ditaelo tsa diteko tsa ho bala ka molomo ka bokgeleke (ORF) tse Bukaneng ya Tekanyetso.
   c. Rekota sephetho sa moithuti ka mong.
   d. Sebedisa diphetho tsena ho ntjhafatsa dihlopha tsa bokgoni bo tshwanang.
   e. Sebedisa diphetho tsena ho ela hloko ditlhoko tsa tokiso kotareng e latelang.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISEBE-DISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

KOTARA YA 2
LEANO LA HO RUTA

Ho Mamela le ho Bua: Tsebisa mookotaba

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Ditshwantsho le dintho tsa nnete bakeng sa moo ho pepeswang mookotaba

Padiso

1. **Hlophisa sekgutlwana sa pepeso ya mookotaba:** *Re na le maikutlo*
2. **Botsa dipotso tse bulehileng ho tsosa tsebo e teng ya baithuti ka mookotaba.**
   - *Maikutlo ke eng?*
   - *Ho etsahala eng mmeleng wa hao ha o ikutlwa o tshohile kapa o halefile?*
   - *O ka thusa motswalle wa hao jwang ha a utlwile bohloko?*
3. **Etsa mmapa wa monahano o sebedisa dipotso le dikarabo tsa baithuti.**
4. **Ngola dikarabo tsa hao mmapeng wa monahano ho matlafatsa tsebo eo baithuti ba seng ba na le yona.**
5. **Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 62.**
6. **Bolella baithuti ho supa mantswe a nontsho ya puo a mookotaba.**
   a. Balla mantswe a nontsho ya puo hodimo.
   b. Laela baithuti ho a bala mmoho le wena, kapa ba a phethe kamora hao:
      Ha ke thabile/qabohile
      Ha, ha, ha! (tsheha)
      Ha ke utlilwe bohloko
      Hi, hi, hi! (lla)
      Ha ke kgathetse
      Haaaaa! (idimole)
      Ha ke kula
      O ka utlwa ke se thimula “Heethia!”
      Ana ke maikutlo a ka
      Le wena o na le ona.
7. **Buisana ka nontsho ya puo le baithuti.**
   a. Botsa: Na o ka mpolella hore sena se bolelang? Na o ka nahana ka karabo?
   b. Kgothaletsa baithuti ho abelana menahano ya bona.
   c. Hlalosa se bolelwang kapa fana ka dikarabo ka mokgwa o latelang: Thothokiso ena e ruta bana ka maikutlo a fapaneng. E ba ruta hore ha ikutlwa ka tsela e itseng ho lokile ho bontsha kamoo o ikutlwang kateng.

Medumo: Boeletsa medumo yohle e rutilweng Kotareng ya 1

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Karete ya Medumo ya Kotara ya 1

Padiso

1. **Dudisa baithuti ka kgutso khapheteng kapa fatshe pela hao.**
   a. Bolella baithuti hore ba mamele ha o bitsa mabitso a bona.
   b. Ha o ntse o bitsa lebitso la moithuti, a bale modumo kareteng ya modumo e phahamisitsweng.
   c. Bitsa lebitso la moithuti e mong. Moithuti enwa a bue lentswe le qalang kapa le sebedisang modumo oo.
   d. Etsa sena kapele, e be jwaloka papadi e monate empa o hlokomele baithuti ba sokolang.
   e. Ha moithuti a etsa phoso ere: Mamela ka hloko, ebe o bua modumo.
2. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Mantaha.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 64.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mosebetsi ka mong.
   c. Bontshahatsa tlapangollong hore mosebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Matlafatsa ho ngola ka thello

NAKO:
Metsotso e 15

DISE-BEDISWA:
Tjhate ya Mongolo

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
   a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho etsa eka re bapala piano.
   b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Bontshahatsa mohlala wa ho ngola polelo /dipolelo tse latelang letlapeng:**
   - Monnamoholo o ne a nonne a hloleha ho tsamaya.
   - Tseleng ba ile ba kopana le letsa.

   a. Ha o ntse o ngola, hlalosa moo o qalang, moo o lebang teng le sebaka se pakeng tsa mantswe.
   b. Laela baithuti ho ngola polelo dipolelo ka dibukeng tsa bona tsa ho ngolla.
   c. Tsamatsamaya o lekole popo, boholo le sebaka pakeng tsa ditlhaku tsa moithuti ka mong.
   d. Fana ka tshehetso ho baithuti ba hlokang thuso.
3. **Kgothaletsa baithuti ho ela hloko lebelo la ho ngola le ho ngola ka nepo.**
   a. Ha bongata ba baithuti bo qetile, ere 'emisang'.
   b. Bolella baithuti hore ba hlokomele hore ba se ba le hole ha ka kang.
   c. Ha ba sa qeta, ba bolelle hore ba leke ho ngola kapele hosane.
   d. Hape kopa baithuti ho bapisa mongolo wa bona le wa hao o letlapeng.
   e. Ba kope hore ba hlokomele hore ba entse diphoso tse kae.

Padisommoho: Tsebisa pale

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Pokello ya Dipale, Leqephe la 1 la selelekela 115

1. **Tsebisa pale.**
   a. Ere: Bekeng ena re tlo bala pale eo sehlooho sa yona e leng: *Molemo o kalaneng*.
   b. Ere: *Pale ena e bua ka moshemane ya bitswang Molemo ya lakatsang ho ba motshwantshisi. O kenela boiteko ba ho ba motshwantshisi tshwantshisong ya sekolo empa o ikutlwa a thabile hape a tshohile ka nako e le nngwe. Kamora hore a sebetse ka thata ho ikwetlisa, o tshwantshisa kapela bohle sekolong. Le ha a tshohile qalong, o ba le boitshepo ha nako e ntse e tsamaya mme o ikutwa a le motlotlo ha a qeta. Pale ena e re bontsha hore ho ba sebete le ho ikwetlisa ho ka re thusa ho phethahatsa ditoro tsa rona.*
   c. Botsa: Ebe ho na le seo o se tsebang ka sona?
   d. Ha kgutswanyane bontsha baithuti ditshwantsho tsa pale.
2. **Aha tsebo e teng ya baithuti.**
   a. Hlalosa o arolelane le bona tlhahisoleseding eo ho fanweng ka yona paleng.
   b. Bontsha baithuti hore pale e etsahalla kae o sebedisa mmapa o hlahellang Pokellong ya Dipale.
   c. Botsa: Ebe ho na le dipotso tseo o batlang ho di botsa ka pale?
3. **Hlalosa leano la kutlwisiso.**
   a. Ere, bekeng ena re tlo ithuta ho: Etsa dikakanyo.
   b. Hlalosetsa baithuti leano lena.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 1&2

NAKO: Metsotso e 30

DISE-BEDISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 64.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 1 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa Padiso tse teng (Padiso tsa Mohato).
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang melawana ya sekolo e dumela, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 1 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 2.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Ruta tlotlontswe

NAKO:
Metsotso e 15

DISE-BEDISWA:
Dikarete tsa tlotlontswe, ditshwantsho, dintho tsa mannete

Padiso

1. **Hopotsa baithuti mookotaba.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 62.
   b. Bala kapa o bolele nontsho ya puo hape.
   c. Bontsha baithuti lenane la tlotlontswe la mookotaba.
   d. Ba hlalosetse hore mantswe ana a tla re thusa ho utlwisisa le ho bua ka mookotaba.
   e. Ba balle lenane la mantswe.
2. **Sebedisa mokgwa wa SEBS ho ruta tlotlontswe.**
   a. Ruta mantswe a tlotlontswe a latelang:
   - *kalana: Sebaka se hlwailweng se phahamisitsweng seo batho ba etsahatsang papadi kapa dipina.*
   - *etsahatsa: Ho tshwantshisa, ho bina kapa ho tantshetsa batho ba shebileng.*
   - *ho iteka bokgoni: Ho leka ho bona hore ebe o kaba karolo ya papadi ya kalaneng kapa lenaneo le itseng.*
   - *babohi: Sehlopha sa batho se shebelletseng lenaneo.*
3. **Sebedisa maano a SEBS a tshwanelang lentswe ka leng:**
   S: Supa setshwantsho kapa ntho ya mannete
   E: Etsa seo lentswe le se bolelang
   B: Bolella baithuti moelelo wa lentswe
   S: Sebedisa lentswe polelong

Medumo: Boeletsa medumo yohle e rutilweng Kotareng ya 1

NAKO:
Metsotso e 15

DISE-BEDISWA:
Karete ya Medumo ya Kotara ya 1

Padiso

1. **Dudisa baithuti ka kgutso khapheteng kapa fatshe pela hao.**
   a. Bolella baithuti hore ba mamele ha o bitsa mabitso a bona.
   b. Ha o ntse o bitsa lebitso la moithuti, a bale modumo kareteng ya modumo e phahamisitsweng.
   c. Bitsa lebitso la moithuti e mong. Moithuti enwa a bue lentswe le qalang kapa le sebedisang modumo oo.
   d. Etsa sena kapele, e be jwaloka papadi e monate empa o hlokomele baithuti ba sokolang.
   e. Ha moithuti a etsa phoso ere: Mamela ka hloko, ebe o bua modumo.
2. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Labobedi.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 65.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mosebetsi ka mong.
   c. Bontshahatsa tlapangollong hore mosebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Matlafatsa ho ngola ka thello

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Tjhate ya Mongolo

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
   a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho sisinya matsoho a rona.
   b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Bontshahatsa mohlala wa ho ngola polelo /dipolelo tse latelang letlapeng:**
   - Mmae o ile a mo isa ngakeng.
   - O re yena o hatsetse.
   a. Ha o ntse o ngola, hlalosa moo o qalang, moo o lebang teng le sebaka se pakeng tsa mantswe.
   b. Laela baithuti ho ngola polelo dipolelo ka dibukeng tsa bona tsa ho ngolla.
   c. Tsamatsamaya o lekole popo, boholo le sebaka pakeng tsa ditlhaku tsa moithuti ka mong.
   d. Fana ka tshehetso ho baithuti ba hlokang thuso.
3. **Kgothaletsa baithuti ho ela hloko lebelo la ho ngola le ho ngola ka nepo.**
   a. Ha bongata ba baithuti bo qetile, ere 'emisang'.
   b. Bolella baithuti hore ba hlokomele hore ba se ba le hole ha ka kang. Na ba kgonne ho phetha mosebetsi o mongata ho feta wa letsatsi le fetileng?
   c. Ha ba sa qeta, ba bolelle hore ba leke ho ngola kapele hosane.
   d. Hape kopa baithuti ho bapisa mongolo wa bona le wa hao o letlapeng.
   e. Ba kope hore ba hlokomele hore ba entse diphoso tse kae.

Padisommoho: Etsa Mosebetsi wa Pele ho Padiso

NAKO:
Metsotso e 15

DISE-BEDISWA:
Pokello ya Dipale, leqephe la 117

1. **Lokisetsa baithuti Mosebetsi wa Pele ho ho Bala.**
   a. Bitsetsa baithuti khapetheng kapa fatshe.
   b. Dula ka pela baithuti ka buka ya Pokello ya Dipale.
   c. Etsa bonnete ba hore baithuti bohle ba bona buka.
   d. Bolella baithuti boitshwaro boo o bo lebelletseng ka nako ya ho Bala ka Kopanelo, mohl. dula o fapantshe maoto, bea matsoho diropeng, mamela ka hloko, araba ha o bitswa, phahamisa letsoho ha o batla ho botsa potso.
2. **Etsa Mosebetsi wa Pele ho ho bala ka mokgwa o latelang:**
   a. Bolela sehlooho sa pale: *Molemo o kalaneng*.
   b. Hlalosa bokgoni ba ho lepa. Ere: Ha re lepa, re sebedisa sehlooho le ditshwantsho ho leka ho fumana hore pale e bua ka eng.
   c. Bontsha baithuti ditshwantsho leqepheng ka leng.
   d. Botsa: Le nahana hore ho etsahalang mona?
   e. Botsa: Le nahana hore ditshwantsho tsena di amana jwang?

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 3&4

NAKO: Metsotso e 30

DISE-BEDISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 65.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 3 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa Padiso tse teng (Padiso tsa Mohato).
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang melawana ya sekolo e dumela, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 3 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 4.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Ruta tlotlontswe ebe le buisane ka setshwantsho sa mookotaba

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Dikarete tsa tlotlontswe, ditshwantsho, dintho tsa mannete

Padiso

1. **Sebedisa mokgwa wa SEBS ho ruta tlotlontswe.**
   a. Ruta mantswe a tlotlontswe a latelang:
      - *tjhebeho: Tsela eo fahleho sa hao se shebehang ka yona ha o ikutlwa ka mokgwa o itseng.*
      - *maikutlo a fapaneng: Ha o ikutlwa ka tsela tse pedi tsa fapaneng ka nako e le nngwe.*
      - *ferekane: Ha o sena bonnete bo felletseng hantle hore ho etsahalang kapa o nke kgato efe. Mohopolo wa hao o kopakopane.*
      - *arabela: seo o se etsang kapa maikutlo ao o a bontshang kamora ketsahalo e itseng. Mohlala, o ka lla ha o qeta ho wa.*
   b. Sebedisa maano a SEBS a tshwanelang lentswe ka leng.

2. **Aha tsebo e teng ya baithuti.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 66.
   b. Bolella baithuti tlhahisoleseding e latelang ka setshwantsho:
   - *Batho bohle bana le maikutlo. Ka nako tse ding re ikutlwa re thabile kapa re nyakalletse haholo. Ka nako enngwe re ikutlwe re ngongorehile. Ka nako enngwe re ikutlwa re saretswe. Maikutlo ke karolo etlwaelehile ya motho ya phelang.*
   - *Ha re ntse re hola, re ithuta ho lemoha le tseba maikutlo a rona mme re a bolele ka mabitso. Re ithuta le ho ba taolo ya maikutlo a rona.*
   - *Re ithuta hape hore ho ba motswalle wa sebele ke ho tseba ho lemoha le ho tseba arabela maikutlong a batho ba bang. Re thusa metswalle ya rona nakong eo imetsweng.*

3. **Buisanang ka setshwantsho.**
   a. Sebedisa dipotso tse latelang ho buisana ka setshwantsho:
   - Botsa potso ya pele.
   - Laela baithuti ho buisana ka potso le baithuti ba bang.
   - Bitsa baithuti ka bonngwe ho abelana dikarabo tsa bona.
   - Aha tsebo eo baithuti ba nang le yona ka ho lokisa diphoso tsa kutlwisiso le ka ho abelana tlhahisoleseding e amahanag le mookotaba.
   - Pheta tshebetso ena ka dipotso tsohle.

4. **Dipotso:**
   a. *O nahana hore bana ba setshwantshong sena ba ikutlwa jwang? O tseba jwang?*
   b. *Ke maikutlo afe a bontshwang ke sefahleho le tshisinyo ya mmele tse setshwantshong sena?*
   c. *Hobaneng o nahana hore bana ba na le maikutlo a fapaneng?*

Medumo: Bapala papadi ya temoho ya difonimi: Modumo ke... Ke batla...

NAKO:
Metsotso e 15

DISE-BEDISWA:
Padiso

1. **Kgutsisa baithuti ba tsebe ho mamela ka hloko.**
2. **Bontshahatsa papadi ka tsela e latelang:**
   a. Motho ya etellang papadi pele o re: Modumo ke 'P', Ke batla MABITSO A BANANA.
   b. Baithuti ba phahamisa matsoho ebang ba kgona ho nahana ka lebitso la ngwanaa le nang le P.
   c. Motho ya etellang papadi pele o supa motho ka mong mme o mo dumella ho ipitsa ka lebitso la hae. Baithuti ba se phethe lebitso le seng le bitsitswe.
   d. Motho wa bo 5 ha bitsa lebitso le nepahetseng ke ena ya etelleng papadi pele.
   e. Motho ya motjha ya etellang papadi pele o re: Modumo ke 'M' . Ke batla MEFUTA YA DIJO.
   f. Papadi e tswela pele ka mokgwa ona.
3. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Laboraro.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 67.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mosebetsi ka mong.
   c. Bontshahatsa tlapangollong hore mosebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Matlafatsa ho ngola ka thello

NAKO:
Metsotso e 15

DISE-BEDISWA:
Tjhate ya Mongolo

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
   a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho sisinya matsoho a rona.
   b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Bontshahatsa mohlala wa ho ngola polelo /dipolelo tse latelang letlapeng:**
   - O ile re a tle a tlo ema le yena.
   - Ke nahana o ne a utlwile bohloko.
   a. Ha o ntse o ngola, hlalosa moo o qalang, moo o lebang teng le sebaka se pakeng tsa mantswe.
   b. Laela baithuti ho ngola polelo dipolelo ka dibukeng tsa bona tsa ho ngolla.
   c. Tsamatsamaya o lekole popo, boholo le sebaka pakeng tsa ditlhaku tsa moithuti ka mong.
   d. Fana ka tshehetso ho baithuti ba hlokang thuso.
3. **Kgothaletsa baithuti ho ela hloko lebelo la ho ngola le ho ngola ka nepo.**
   a. Ha bongata ba baithuti bo qetile, ere 'emisang'.
   b. Bolella baithuti hore ba hlokomele hore ba se ba le hole ha ka kang. Na ba kgonne ho phetha mosebetsi o mongata ho feta wa letsatsi le fetileng?
   c. Ha ba sa qeta, ba bolelle hore ba leke ho ngola kapele hosane.
   d. Hape kopa baithuti ho bapisa mongolo wa bona le wa hao o letlapeng.
   e. Ba kope hore ba hlokomele hore ba entse diphoso tse kae.

Padisommoho: Ho bala lekgetlo la pele

NAKO:
Metsotso e 15

DISE-BEDISWA:
Pokello ya Dipale, leqephe la 117

1. **Lokisetsa baithuti ho bala lekgetlo la pele.**
   a. Dudisa baithuti khaphetheng.
   b. Ba hopotse ka boitshwaro bo lejeletsweng.
   c. Hopotsa baithuti sehlooho sa pale: *Molemo o kalaneg*.
   d. Ere: *Pale ena e bua ka moshemane ya bitswang Molemo ya lakatsang ho ba motshwantshisi. O kenela boiteko ba ho ba motshwantshisi tshwantshisong ya sekolo empa o ikutlwa a thabile hape a tshohile ka nako e le nngwe. Kamora hore a sebetse ka thata ho ikwetlisa, o tshwantshisa kapela bohle sekolong. Le ha a tshohile qalong, o ba le boitshepo ha nako e ntse e tsamaya mme o ikutwa a le motlotlo ha a qeta. Pale ena e re bontsha hore ho ba sebete le ho ikwetlisa ho ka re thusa ho phethahatsa ditoro tsa rona.*

2. **Ruta Ho Bala Lekgetlo la Pele ka tsela e latelang:**
   a. Balla leqephe ka leng la pale hodimo, ka bokgeleke o utlwahala.
   b. Bontsha baithuti ditshwantsho.
   c. Emisa o hlalosetse baithuti moo ho hlokehang.
   d. Hlwaya mantswe a tlotlontswe ha a ntse a hlaha.
   e. Qetellong ya pale, botsa dipotso tsa Padiso 1 tjena:
      - Tobisa potso 1 le 2 ho baithuti ka bonngwe.
      - Tobisa potso 3 & 4 ho sehlopheng kaofela. Kopa baithuti ho buisana ka potso le metswalle.
      - Kopa baithuti ba mmalwa ho abelana dikarabo tsa bona.
   f. Hopotsa baithuti ka leano la kutlwisiso.
      - Ere, bekeng ena re ithuta ho: Etsa dikakanyo.
      - Botsa baithuti: Ke eng seo o ka se lepang seo mongodi a sa re bolellang sona? O ka lepa eng ka menahano/ maikutlo a mophetwa?

Ho Ngola: Bontshahatsa DMTP le mosebetsi

NAKO: Metsotso e 20

DISE-BEDISWA: Foreimi ya ho ngola:

Ke ne ke ikutlwa ke tshohile ha...

Ke ne ke ikutlwa ke tshohile hobane...

Ke ile ka bontsha hore ke tshohile ka ho...

Ke ile ka...

Seo se ile sa thusa hobane...

1. **Tsebisa Dibopeho le Melao ya Tshebediso ya Puo (DMTP).**
   a. Ere: Bekeng ena re tla tsepamisa maikutlo ho: Tshebediso ya maetsi a ketso lekgatheng le fetileng ho ngola ka ntho e etsahetseng maobane kapa pejana.
   b. Ngola polelo letlapeng: O ile a mathela hae hobane o ne a tshohile.
   c. Supa DMTP: Leetsi, kapa lentswe le bontshang ketso, le bontsha hore ketso e se e etsahetse.
2. **Tsebisa mosebetsi wa ho ngola.**
   a. Ere: Bekeng ena re tla: Taka setshwantsho ebe o ngola bonyane dipolelo tse hlano.
   b. Ere: Re tla taka mme re ngole ka: Nako eo o ileng wa ikutlwa o tshohile.
3. **Hlalosa mosebetsi wa hao wa ho ngola ka molomo pele o ngola.**
   a. Ere: Ke ne ke ikutlwa ke tshohile ha...
4. **Bontshahatsa mohlala wa mosebetsi tlapangollong.**
   a. Taka setshwantsho kapele se bontshang: Wena, o bonahala o tshohile.
   b. Bontsha baithuti hore ba phethela foreimi ya ho ngola jwang.
   c. Supa DMTP: Leetsi, kapa lentswe le bontshang ketso, le bontsha hore ketso e se e etsahetse.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 5&6

NAKO: Metsotso e 30

DISE-BEDISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 67.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 5 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa Padiso tse teng (Padiso tsa Mohato).
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang melawana ya sekolo e dumela, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 5 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 6.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Medumo: Bapala papadi ya temoho ya difonimi: Modumo ke... Ke batla...

NAKO:
Metsotso e 15

DISE-BEDISWA:
Padiso

1. **Kgutsisa baithuti ba tsebe ho mamela ka hloko.**
2. **Bontshahatsa papadi ka tsela e latelang:**
   a. Motho ya etellang papadi pele o re: Modumo ke P, Ke batla MABITSO A BANANA.
   b. Baithuti ba phahamisa matsoho ebang ba kgona ho nahana ka lebitso la ngwanaa le nang le P.
   c. Motho ya etellang papadi pele o supa motho ka mong mme o mo dumella ho ipitsa ka lebitso la hae. Baithuti ba se phethe lebitso le seng le bitsitswe.
   d. Motho wa bo 5 ha bitsa lebitso le nepahetseng ke ena ya etelleng papadi pele.
   e. Motho ya motjha ya etellang papadi pele o re: Modumo ke 'M'. Ke batla MEFUTA YA DIJO.
   f. Papadi e tswela pele ka mokgwa ona.
3. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Labone.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 68.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mosebetsi ka mong.
   c. Bontshahatsa tlapangollong hore mosebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Matlafatsa ho ngola ka thello

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Tjhate ya Mongolo

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
   a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho sisinya matsoho a rona.
   b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Bontshahatsa mohlala wa ho ngola polelo /dipolelo tse latelang letlapeng:**
   - O aha mekhukhu e metle haholo.
   - Nna le yena re tswa hole.
   a. Ha o ntse o ngola, hlalosa moo o qalang, moo o lebang teng le sebaka se pakeng tsa mantswe.
   b. Laela baithuti ho ngola polelo dipolelo ka dibukeng tsa bona tsa ho ngolla.
   c. Tsamatsamaya o lekole popo, boholo le sebaka pakeng tsa ditlhaku tsa moithuti ka mong.
   d. Fana ka tshehetso ho baithuti ba hlokang thuso.
3. **Kgothaletsa baithuti ho ela hloko lebelo la ho ngola le ho ngola ka nepo.**
   a. Ha bongata ba baithuti bo qetile, ere 'emisang'.
   b. Bolella baithuti hore ba hlokomele hore ba se ba le hole ha ka kang. Na ba kgonne ho phetha mosebetsi o mongata ho feta wa letsatsi le fetileng?
   c. Ha ba sa qeta, ba bolelle hore ba leke ho ngola kapele hosane.
   d. Hape kopa baithuti ho bapisa mongolo wa bona le wa hao o letlapeng.
   e. Ba kope hore ba hlokomele hore ba entse diphoso tse kae.

Padisommoho: Ho bala lekgetlo la bobedi

NAKO:
Metsotso e 15

DISE-BEDISWA:
Pokello ya Dipale, leqephe la 117

1. **Lokisetsa baithuti ho bala lekgetlo la bobedi.**
   a. Dudisa baithuti khaphetheng.
   b. Ba hopotse ka boitshwaro bo lejeletsweng.
   c. Hopotsa baithuti sehlooho sa pale: *Molemo o kalaneng*
   d. Hopotsa baithuti ka leano la kutlwisiso.
   - Hopotsa baithuti ka leano la kutlwisiso.
   - Ere, bekeng ena re ithuta ho: Etsa dikakanyo.
   - Ere, le a hopola re buisane ka sena maobane, ha ke le botsa: Ke eng seo o ka se lepang seo mongodi a sa re bolellang sona? O ka lepa eng ka menahano/ maikutlo a mophetwa?
2. **Ruta Ho Bala Lekgetlo la Bobedi ka mokgwa o latelang:**
   a. Balla leqephe ka leng la pale hodimo, ka bokgeleke o utlwahala.
   b. Bontsha baithuti setshwantsho.
   c. Sebedisa mehlala e leqepheng la selelekela ho etsa mohlala wa leano la kutlwisiso.
   d. Qetellong ya pale, botsa dipotso tsa Padiso 2 tjena:
   - Tobisa potso 1 le 2 ho baithuti ka bonngwe.
   - Tobisa potso 3 & 4 ho sehlopheng kaofela. Kopa baithuti ho buisana ka potso le metswalle.
   - Kopa baithuti ba mmalwa ho abelana dikarabo tsa bona.

Ho Ngola: Leano le moralo

NAKO: Metsotso e 20

DISE-BEDISWA: Foreimi ya ho ngola:

Ke ne ke ikutlwa ke tshohile ha...

Ke ne ke ikutlwa ke tshohile hobane...

Ke ile ka bontsha hore ke tshohile ka ho...

Ke ile ka...

Seo se ile sa thusa hobane...

1. **Tsebisa mosebetsi wa ho ngola hape.**
   a. Ere: Hopolang hore bekeng ena re tla taka mme re ngole ka: Nako eo o ileng wa ikutlwa...
2. **Laela baithuti ho nahana ka ho ngola ha bona.**
   a. Ere: Kwala maahlo o nahane hore o tla araba foreimi ya ho ngola jwang.
   b. Ere: Abelana le motswalle mohopolo wa hao.
   c. Fehla mohopolo mme o ngole mantswe a molemo tlapangollong, mohl. lefifi, ke le mong, bosiu, lerata.
3. **Laela baithuti ho qala ho ngola dibukeng tsa bona.**
   a. Ere: Jwale taka mme o ngole mehopolo ya hao.
   b. Hopotsa baithuti ka DMTP: Leetsi, kapa lentswe le bontshang ketso, le bontsha hore ketso e se e etsahetse.
4. **Tsamatsamaya ka phaposing mme o thuse baithuti ka bonngwe.**
   a. Kopa baithuti ho abelena mehopolo ya bona.
   b. Thusa baithuti ba sokolang ho qala mosebetsi wa ho ngola.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 7&8

NAKO: Metsotso e 30

DISE-BEDISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 68.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 7 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa Padiso tse teng (Padiso tsa Mohato).
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang melawana ya sekolo e dumela, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 7 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 8.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Buisanang ka pale e badilweng ka kopanelo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Foreimi ya puisanao:

Pale ena e ne e le ka...

Ke ratile ha...

Ke ithutile hore...

1. **Lokisetsa baithuti puisano ya sehlopha.**
   a. Arola baithuti ka dihlopha tsa ditho tse nne sehlopha ka seng.
   b. Neha sehlopha ka seng 'thutswana kapa lejwe la ho bua'.
   c. Ere: Bua feela ha o tshwere 'thutswana kapa lejwe la ho bua'.
2. **Bala dipotso tsa puisano.**
   a. Hopotsa baithuti ka pale eo ba e badileng ka kopanelo ya beke.
   b. Ngola foreimi ya puisano tlapangollong.
   c. Bala o hlalose potso ka nngwe (qalo ya karabo).
   d. Bolella baithuti hore setho ka seng sehlopheng se lokela ho araba potso.
   e. Kgothalletsa baithuti ho nahana dikarabo tse fapaneng.
3. **Laela baithuti ho qala dipuisano tsa bona.**
   a. Laela baithuti ba tshwereng 'thutswana/lejwe' la ho bua' hore ba qale.
   b. Tsamatsamaya mme o fane ka tshehetso moo e hlokehang.
   c. Metsotsong ya ho qetela, bitsa sehlopha ho tla abelana dikarabo tsa bona.
4. **Boitokisetso ba baithuti**
   a. Hlwaya baithuti ba 3–4 bakeng sa Dinehelano tsa Molomo ka Mantaha.
   b. Bolella baithuti bana seo ba lokelang ho itokisetsa sona. (Sheba morero wa thuto ya MB wa Mantaha)

Medumo: Pitsetso

NAKO:
Metsotso e 15

DISE-BEDISWA:
Padiso

1. **Dudisa baithuti ka kgutso ka dibuka tsa mosebetsi, dipene le dirula.**
   a. Bolella baithuti hore ba ngole sehlooho, 'Pitsetso', ebe ba ngola dinomoro 1–5 moleng o ka thoko.
   b. Bitsa mantswe a latelang a mahlano hore baithuti ba a ngole pela dinomoro 1–5: letsatsi, motho, mphile, bolella, fatshe
   c. Kamora moo, bolella baithuti hore ba ngole dipolelo tseo o tla di bua, ba sebedisa matshwao a puo a nepahetseng.
   d. Bua polelo e latelang. E phete habedi ebang ho hlokeha: Ntate o ile a bula raka.
2. **Bolella baithuti hore ba sebedise kerayone hore ba itshwaye.**
   a. Ngola mantswe a mahlano le polelo letlapeng.
   b. Ha o ntse o ngola, qapodisa lentswe ka leng.
   c. Supa matshwao a puo a sebedisitsweng polelong.
   d. Bolella baithuti hore ba etse sedikadikwe moo ba entseng phoso ka kerayone.
   e. Bolella baithuti hore ba lokise diphoso.
3. **Ela hloko diphephetso le tswelopele ya baithuti.**
4. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Labohlano.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 69.
   b. Balla tema hodimo. Bolella baithuti ho bala le wena ba balle ka pelong.
   c. Bala sengolwa hape, mme lekgetlong lena baithuti ba bale le wena.
   d. Etsa mohlala wa ho phethela mosebetsi wa ho ngola wa kutlwisiso letlapeng.
   e. Etsa mohlala wa ho phethela mosebetsi wa Mofoloji letlapeng.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Padisommoho: Etsa mosebetsi wa Kamora Padiso

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Pokello ya Dipale, leqephe la 117

1. **Lokisetsa baithuti mosebetsi wa ka morao ho ho bala.**
   a. Hopotsa baithuti sehlooho sa pale: *Molemo o kalaneng*
   b. Hlalosa mosebetsi o re: Kajeno re tlo taka mme re ngole karolo eo re e ratileng ka ho fetisisa paleng.
2. **Bontshahatsa mohlala wa mosebetsi ka mokgwa o latelang:**
   a. Kwala mahlo o etse e ka o a nahana.
   b. Bula mahlo ebe o re: Seo ke se ratileng ka ho fetisisa paleng ke ha…
   c. Leka hore o se ke wa sebedisa karolo e pepeneneng ya pale ho etsa mohlala.
   d. Taka setshwantsho kapele letlapeng. Ha o ntse o taka, hlalosa seo o se takang.
   e. Ngola polelo e 1–2 ka setshwantsho sa hao: Ke ratile…
3. **Laela baithuti ho phethela mosebetsi.**
   a. Bolella baithuti hore ba kwale mahlo mme ba nahane ka karolo ya pale e ba natefetseng ka ho fetisisa.
   b. Ere: Inahanele mohopolo wa hao, o seke wa sebedisa mohlala wa ka.
   c. Kamora moo, bolella baithuti hore ba bule mahlo ebe ba buisana ka karabo le metswalle ya bona.
   d. Jwale laela baithuti ho taka karolo ena dibukeng tsa bona.
   e. Thusa baithuti ho ngola dipolelo tse 1–2 ditshwantshong tsa bona.
4. **Dumella baithuti ho abelana mosebetsi wa bona.**
   a. Fa baithuti metsotswana e mmalwa ho abelana mesebetsi ya bona le metswalle.
   b. Bitsa moithuti a le mong ho abelana mosebetsi wa hae le phaposi.

Ho Ngola: Rala o lokise diphoso tsa mongolo

NAKO: Metsotso e 20

DISE-BEDISWA: Foreimi ya ho ngola:

Ke ne ke ikutlwa ke tshohile ha...

Ke ne ke ikutlwa ke tshohile hobane...

Ke ile ka bontsha hore ke tshohile ka ho...

Ke ile ka...

Seo se ile sa thusa hobane...

1. **Hopotsa baithuti ka mosebesi wa ho ngola.**
   a. Ere: Kajeno re tla qetella mosebetsi wa rona wa ho ngola.
2. **Tsebisa phapahano.**
   a. Tsamatsamaya ka phaposing mme o thuse baithuti ba sokolang.
   b. Fa baithuti ba pele ka mosebetsi, mosebetsi o mong: Ngola leibole enngwe setshwantshong sa hao.
3. **Laela baithuti hore ba bale ebe ba lokise diphoso tsa ho ngola ha bona.**
   a. Ere: Jwale ke nako ya ho bala le ho lokisa diphoso mongolong wa hao.
   b. Ere: Hopola ho lekola hore: Leetsi, kapa lentswe le bontshang ketso, le bontsha hore ketso e se e etsahetse.
4. **Ha nako e dumela, kopa baithuti ho abelana seo ba se ngotseng.**
   a. Baithuti ba ka abelana seo ba se ngotseng le motswalle.
   b. Ba mmalwa ba ka abelana le sehlopha sohle ka phaposing.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 9&10

NAKO: Metsotso e 30

DISE-BEDISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 69.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 9 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa Padiso tse teng (Padiso tsa Mohato).
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang melawana ya sekolo e dumela, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 9 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 10.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Nehelano ya Molomo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Ha ho disebediswa tse hlokahalang

1. **Baithuti ba kgutse ba shebelle baithutimmoho le bona ba hlahise dinehelano tsa bona tsa molomo.**
2. **Hopotsa baithuti mosebetsi o latelang: O abelana ditaba tsa hae**
   a. Re bolelle hore ditaba tsa hao di ka eng: Ere:
   b. Kajeno ke tla le bolella ka...
   c. Ebe o abelana ditaba tsa hao.
   d. Re bolelle se etsahetseng ka tatellano e nepahetseng.
   e. Re bolelle dintlha tsa bohlokwa tsa ditaba tsa hao.
   f. Qetella ka ho re bollela ka moo ditaba tsa hao di ileng tsa etsa hore o ikutlwe ka teng.
3. **Hopotsa baithuti bokgoni ba ho nehelana bo latelang:**
   a. Ha o abelana taba tsa hao hopola ho:
      - Re bolella hore ditaba tsa hao di ka eng
      - Re bolella hore di etsahetse neng
      - Re bolella hore di etsahelletse mang
      - Bua dipolelo tsa hao ka tatellano e nepahetseng
      - Bua dintho ha nngwe – o se ke wa phethapheta
      - Bua ka lentswe le utlwahalang, le hlakileng
4. **Bitsetsa baithuti ba kgethilweng ka bonngwe ho tla ka pele ho nehelana ka ditlhahiso tsa bona.**
   a. Etsa hore baithuti ba be le boitshepo ka ho ba leboha ha ba qeta ho etsa ditlhahiso tsa bona, o ba bolelle hore ba sebeditse jwang ka mokgwa o ahang.
   b. Qetellong ya thuto, fana ka maikutlo a hao ka nehelano ya baithuti bohle ka kakaretso, mme o ba fe dikeletso tsa ho ntlafatsa ditlhahiso tsa bona. Mohlala: Ba bang ba ne ba sa utlwahale ha ba bua. Netefatsang hore le a utlwahala ha le bua – re batla ho utlwa hantle seo le se buang.

Medumo: Ruta modumo o motjha, ebe o arola le ho kopanya

NAKO:
Metsotso e 15

DISE-BEDISWA:
Karete ya Modumo: tjh

Padiso

1. **Tsebisa modumo o motjha:** *tjh*
   a. Qapodisa modumo makgetlo x3.
   b. Bontsha baithuti Karete ya Modumo mme o qapodise modumo x3.
   c. Bolella baithuti ba o mamele, ebe ba pheta modumo oo.
   d. Kopa baithuti hore ba bolele lentswe le qalang kapa le sebedisang modumo oo.
2. **Bontsha baithuti ho arola le ho kopanya modumo oo.**
   a. Bolela lentswe: tjhabile
   b. Kopa moithuti ka mong ho mamela ka hloko ebe o arola lentswe ka medumo: tjh-a-b-i-l-e
   c. Ha moithuti a qapodisa modumo ka mong, o ngole letlapeng.
   d. Kamora moo, bitsa moithuti e mong hore a kopanye medumo eo hore a bale lentswe.
   e. Lokisa diphoso tseo baithuti ba di etsang.
   f. Pheta lentswe lena hape: *tjhesa*
3. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Mantaha.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 71.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mosebetsi ka mong.
   c. Bontshahatsa tlapangollong hore mosebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Ruta popo ya tlhaku

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Tjhate ya Mongolo

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
   a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho sosobanya pampiri ebe re a e phutholla.
   b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Bontsha baithuti ho bopa:** *tjh.*
   a. Bontsha baithuti hore tlhaku e ngolwa jwang tlapangollong.
   b. Ha o ntse o ngola, hlalosa qalo, moo e lebang le qetelo ya tlhaku ka nngwe.
   c. Kamora moo, tlatsa mola o monyane ka ditlhaku o bontsha hore o siya sebaka sa monwana o le mong pakeng tsa ditlhaku.
   d. Pheta tshebetso ena o bontshahatsa ho ngola: *Tjh.*
3. **Laela baithuti ho ngola ka dibukeng tsa bona tsa ho ngola.**
   a. Laela baithuti ho ho ngola: tlatsa mola ka tlhaku e nyane *tjh*
   b. Laela baithuti ho ho ngola: tlatsa mola ka tlhaku e kgolo *Tjh*
   c. Tsamatsamaya o lekole moithuti ka mong ka: popo le sebaka dipakeng tsa ditlhaku.

Padisommoho: Tsebisa pale

NAKO:
Metsotso e 15

DISE-BEDISWA:
Pokello ya Dipale, Leqephe la selelekela 129

1. **Tsebisa pale.**
   a. Ere: Bekeng ena re tlo bala pale eo sehlooho sa yona e leng: *Kananelo o utlwile bohloko*.
   b. Ere: *Pale ena e bua ka Kananelo le motswalle wa hae Kamohelo. Kamohelo o ikutlwa a hloname hoba nkgono wa hae o hlokahetse. Kananelo o batla ho mo thusa. O leka ho etsa Kamohelo a ikutlwe a le betere, empa ha ho ntho e sebetsang. Ebe, Kananelo o ithuta hore ha motho a utlwile bohloko, ha ba hloke ho lebala ka se mo utlwisitseng bohloko. Pale ena e re thusa ho utlwisisa ho ba motswalle wa sebele wa motho ya utlwileng bohloko.*
   c. Botsa: Ebe ho na le seo o se tsebang ka sona?
   d. Ha kgutswanyane bontsha baithuti ditshwantsho tsa pale.
2. **Aha tsebo e teng ya baithuti.**
   a. Hlalosa o arolelane le bona tlhahisoleseding eo ho fanweng ka yona paleng.
   b. Bontsha baithuti hore pale e etsahalla kae o sebedisa mmapa o hlahellang Pokellong ya Dipale.
   c. Botsa: Ebe ho na le dipotso tseo o batlang ho di botsa ka pale?
3. **Hlalosa leano la kutlwisiso.**
   a. Ere, bekeng ena re tlo ithuta ho: Etsa dikakanyo.
   b. Hlalosetsa baithuti leano lena.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 1&2

NAKO: Metsotso e 30

DISE-BEDISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 71.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 1 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa Padiso tse teng (Padiso tsa Mohato).
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang melawana ya sekolo e dumela, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 1 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 2.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Ruta tlotlontswe

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Dikarete tsa tlotlontswe, ditshwantsho, dintho tsa mannete

Padiso

1. **Hopotsa baithuti mookotaba.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 62.
   b. Bala kapa o bolele nontsho ya puo hape.
   c. Bontsha baithuti lenane la tlotlontswe la mookotaba.
   d. Ba hlalosetse hore mantswe ana a tla re thusa ho utlwisisa le ho bua ka mookotaba.
   e. Ba balle lenane la mantswe.
2. **Sebedisa mokgwa wa SEBS ho ruta tlotlontswe.**
   a. Ruta mantswe a tlotlontswe a latelang:
      - *kgahlisa: Ntho eo etsang hore o kgotse ka ho babatsa o re: Jowee! hobane ntho eo e le ntle kapa e o makaditse.*
      - *ho se fumanehe: Ho se be moo o tshwanetseng hoba teng.*
      - *e boletswe: ho bolela ho itseng.*
      - *kutlobohloko*: Maikutlo a masisapelo ha o lahlehelwa ke motho eo mo ratang kapa o hlahelwa ke tse hlomolang pelo.
3. **Sebedisa maano a SEBS a tshwanelang lentswe ka leng:**
   S: Supa setshwantsho kapa ntho ya mannete
   E: Etsa seo lentswe le se bolelang
   B: Bolella baithuti moelelo wa lentswe
   S: Sebedisa lentswe polelong

Medumo: Tsebisa motswako o motjha wa didumammoho

NAKO:
Metsotso e 15

DISE-BEDISWA:

Padiso

1. **Tsebisa medumo e metjha e tswakilweng:** *ntjh*
   a. Ngola difonimi ka bonngwe letlapeng mme o di bale.
   b. Kamora moo, kopa moithuti ho kopanya medumo ena.
   c. Kopa baithuti ho bua mantswe a qalang ka motswako oo wa medumo.
2. **Bontsha baithuti ho arola le ho kopanya modumo o kenyelletsang medumo eo e tswakilweng.**
   a. Bolela lentswe: Ntjhoneng
   b. Kopa moithuti ka mong ho mamela ka hloko ebe o arola lentswe ka medumo: n-tjh-o-n-e-ng
   c. Ha moithuti a qapodisa modumo ka mong, o ngole letlapeng.
   d. Kamora moo, bitsa moithuti e mong hore a kopanye medumo eo hore a bale lentswe.
   e. Lokisa diphoso tseo baithuti ba di etsang.
   f. Pheta lentswe lena hape: ntjhebile
3. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Labobedi.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 72.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mosebetsi ka mong.
   c. Bontshahatsa tlapangollong hore mosebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Kopolla mantswe

NAKO:
Metsotso e 15

DISE-BEDISWA:
Tjhate ya Mongolo

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
   a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho sisinya matsoho a rona.
   b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Bontshahatsa ho ngolwa jwang:** *tjhelete, motjha*
   a. Bontsha baithuti hore mantswe a ngolwa jwang letlapeng.
   b. Ha o ntse o ngola, hlalosa qalo, moo e lebang le qetelo ya tlhaku ka nngwe.
3. **Laela baithuti ho kopollela mantswe dibukeng tsa bona.**
   a. Tsamatsamaya o lekole moithuti ka mong ka: popo le sebaka dipakeng tsa ditlhaku.

Padisommoho: Etsa Mosebetsi wa Pele ho Padiso

NAKO:
Metsotso e 15

DISE-BEDISWA:
Pokello ya Dipale, leqephe la 131

1. **Lokisetsa baithuti Mosebetsi wa Pele ho ho Bala.**
   a. Bitsetsa baithuti khapetheng kapa fatshe.
   b. Dula ka pela baithuti ka buka ya Pokello ya Dipale.
   c. Etsa bonnete ba hore baithuti bohle ba bona buka.
   d. Bolella baithuti boitshwaro boo o bo lebelletseng ka nako ya ho Bala ka Kopanelo, mohl. dula o fapantshe maoto, bea matsoho diropeng, mamela ka hloko, araba ha o bitswa, phahamisa letsoho ha o batla ho botsa potso.
2. **Etsa Mosebetsi wa Pele ho ho bala ka mokgwa o latelang:**
   a. Bolela sehlooho sa pale: *Kananelo o utlwile bohloko*
   b. Hlalosa bokgoni ba ho lepa. Ere: Ha re lepa, re sebedisa sehlooho le ditshwantsho ho leka ho fumana hore pale e bua ka eng.
   c. Bontsha baithuti ditshwantsho leqepheng ka leng.
   d. Botsa: Le nahana hore ho etsahalang mona?
   e. Botsa: Le nahana hore ditshwantsho tsena di amana jwang?

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 3&4

NAKO: Metsotso e 30

DISE-BEDISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 72.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 3 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa Padiso tse teng (Padiso tsa Mohato).
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang melawana ya sekolo e dumela, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 3 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 4.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Moqoqo wa dipale tsa boiqapelo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Padiso

1. **Lokisetsa baithuti mosebetsi wa moqoqo wa pale ya boiqapelo.**
   a. Arola baithuti ka dihlopha tsa ditho tse nne sehlopha ka seng.
   b. Bolella baithuti hore ba bule dipadiso tsa bona leqepheng la 73.
2. **Laela baithuti hore ba shebe setshwantsho.**
   a. Botsa: O bona eng setshwantshong sena?
3. **Bolella baithuti hore ba iqapele pale e kgutshwanyane ka setshwantsho.**
4. **Bolella baithuti hore ba qape pale jwang: Ere:**
   a. Reha mophetwa ka mong paleng lebitso.
   b. Bolela hore pale e etsahalla kae.
   c. Pale ya hao e lokela ho ba le qalo, bohare le qetelo.
   d. Setshwantsho sena se bontsha karolo e itseng feela ya pale.
      - Setshwantsho se ka bontsha qalo ya pale ya hao.
      - Setshwantsho se ka bontsha bohare ba pale ya hao.
      - Setshwantsho se ka bontsha qetelo ya pale ya hao.
   e. O ka qala pale ya hao ka hore:
      - Ha Mof. ____ a kena ka phaposing hoseng hoo...
      - Baithuti ba ka phaposing ____ ba ka se lebale letsatsi leo ho neng ho...
5. **Laela baithuti ho phethela mosebetsi.**
   a. Fa baithuti metsotso e mmalwa ho nahana ka dipale tsa bona ba kgutsitse.
   b. Ebe, o ba laela ho fapanyetsana ka ho qoqela sehlopha dipale tsa bona. O ka sebedisa 'thutswana/lejwe' la ho bua bakeng sa mosebetsi ona.
   c. Ha baithuti ba ntse ba bua, tsamatsamaya ka phaposing, o ba mamele.
6. **Phethela thuto ka mokgwa o latelang:**
   a. Bitsa moithuti a le mong ho abelana pale ya hae le baithuti ka phaposing kapa botsa baithuti ba 1–2 dipotso ka pale.
   - Botsa: Pale ya X e ne e bua ka eng?
   - Botsa: O ratile eng ka pale ya X?

   b. Tshwaela ka kakaretso ho ntlafatsa dipale tsa bona.
   Mohlala: Hangata, qalong ya pale, re a bua hore pale e etsahalla kae, le hore baphetwa ke bo mang. Nakong e tlang, lekang hore le kenyelletse dintlha tsena dipaleng tsa lona.

Medumo: Ruta modumo o motjha, ebe o arola le ho kopanya

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Karete ya Modumo: tlh

Padiso

1. **Tsebisa modumo o motjha:** *tlh*
   a. Qapodisa modumo makgetlo x3.
   b. Bontsha baithuti Karete ya Modumo mme o qapodise modumo x3.
   c. Bolella baithuti ba o mamele, ebe ba pheta modumo oo.
   d. Kopa baithuti hore ba bolele lentswe le qalang kapa le sebedisang modumo oo.
2. **Bontsha baithuti ho arola le ho kopanya modumo oo.**
   a. Bolela lentswe: itlhotlhora.
   b. Kopa moithuti ka mong ho mamela ka hloko ebe o arola lentswe ka medumo: i-tlh-o-tlh-o-r-a
   c. Ha moithuti a qapodisa modumo ka mong, o ngole letlapeng.
   d. Kamora moo, bitsa moithuti e mong hore a kopanye medumo eo hore a bale lentswe.
   e. Lokisa diphoso tseo baithuti ba di etsang.
   f. Pheta lentswe lena hape: tlhabela
3. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Laboraro.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 74.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mosebetsi ka mong.
   c. Bontshahatsa tlapangollong hore mosebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Ruta popo ya tlhaku

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Tjhate ya Mongolo

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
   a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho sosobanya pampiri ebe re a e phutholla.
   b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Bontsha baithuti ho bopa:** *tlh.*
   a. Bontsha baithuti hore tlhaku e ngolwa jwang tlapangollong.
   b. Ha o ntse o ngola, hlalosa qalo, moo e lebang le qetelo ya tlhaku ka nngwe.
   c. Kamora moo, tlatsa mola o monyane ka ditlhaku o bontsha hore o siya sebaka sa monwana o le mong pakeng tsa ditlhaku.
   d. Pheta tshebetso ena o bontshahatsa ho ngola: *Tlh.*
3. **Laela baithuti ho ngola ka dibukeng tsa bona tsa ho ngola.**
   a. Laela baithuti ho ho ngola: tlatsa mola ka tlhaku e nyane *tlh*
   b. Laela baithuti ho ho ngola: tlatsa mola ka tlhaku e kgolo *Tlh*
   c. Tsamatsamaya o lekole moithuti ka mong ka: popo le sebaka dipakeng tsa ditlhaku.

Padisommoho: Ho bala lekgetlo la pele

NAKO:
Metsotso e 15

DISE-BEDISWA:
Pokello ya Dipale, leqephe la 131

1. **Lokisetsa baithuti ho bala lekgetlo la pele.**
   a. Dudisa baithuti khaphetheng.
   b. Ba hopotse ka boitshwaro bo lejeletsweng.
   c. Hopotsa baithuti sehlooho sa pale: *Kananelo o utlwile bohloko*
   d. Ere: *Pale ena e bua ka Kananelo le motswalle wa hae Kamohelo. Kamohelo o ikutlwa a hloname hoba nkgono wa hae o hlokahetse. Kananelo o batla ho mo thusa. O leka ho etsa Kamohelo a ikutlwe a le betere, empa ha ho ntho e sebetsang. Ebe, Kananelo o ithuta hore ha motho a utlwile bohloko, ha ba hloke ho lebala ka se mo utlwisitseng bohloko. Pale ena e re thusa ho utlwisisa ho ba motswalle wa sebele wa motho ya utlwileng bohloko.*
   e. Botsa: Ebe ho na le seo o se tsebang ka sona?

2. **Ruta Ho Bala Lekgetlo la Pele ka tsela e latelang:**
   a. Balla leqephe ka leng la pale hodimo, ka bokgeleke o utlwahala.
   b. Bontsha baithuti ditshwantsho.
   c. Emisa o hlalosetse baithuti moo ho hlokehang.
   d. Hlwaya mantswe a tlotlontswe ha a ntse a hlaha.
   e. Qetellong ya pale, botsa dipotso tsa Padiso 1 tjena:
      - Tobisa potso 1 le 2 ho baithuti ka bonngwe.
      - Tobisa potso 3 & 4 ho sehlopheng kaofela. Kopa baithuti ho buisana ka potso le metswalle.
      - Kopa baithuti ba mmalwa ho abelana dikarabo tsa bona.
   f. Hopotsa baithuti ka leano la kutlwisiso.
      - Ere, bekeng ena re ithuta ho: Etsa dikakanyo.
      - Botsa baithuti: Ke eng seo o ka se lepang seo mongodi a sa re bolellang sona? O ka lepa eng ka menahano/ maikutlo a mophetwa?

Ho Ngola: Bontshahatsa DMTP le mosebetsi

NAKO: Metsotso e 20

DISE-BEDISWA: Bukeng ya DBE leqepheng la: 76

Foreimi ya ho ngola:

Bese e ya...

Motho a le mong o ikutlwa a... hobane...

Motho e mong o ikutlwa a... hobane...

Motho wa boraro o ikutlwa a... hobane...

Batho ba ka beseng ba ikutlwa ba..., ... le....

1. **Tsebisa Dibopeho le Melao ya Tshebediso ya Puo (DMTP).**
   a. Ere: Bekeng ena re tla tsepamisa maikutlo ho: Tshebediso ya difeelwane ho arola dintho lenaneng. Ha ho na feelwane pele ho ntho ya ho qetela. Re sebedisa 'le'. Mohlala: Ke rata dipompong, dikuku, matokomane le senomaphodi.
   b. Ngola polelo letlapeng: Re tseba maikutlo a mangata, jwaloka ho thaba, ho hlonama le ho halefa.
   c. Supa DMTP: Difeelwana di sebediswa ho arola dintho tse lenaneng.
2. **Tsebisa mosebetsi wa ho ngola.**
   a. Ere: Bekeng ena re tla: Taka setshwantsho ebe o ngola bonyane dipolelo tse hlano.
   b. Ere: Taka difahleho difensetereng tsa bese mme tlotsa bese ka pensele ya mmala. Ebe o ngola seratswana ka setshwantsho sa hao.
3. **Hlalosa mosebetsi wa hao wa ho ngola ka molomo pele o ngola.**
   a. Ere: Ke nahana bese e ya... mme batho kahare ba ikutlwa ba...
4. **Bontshahatsa mohlala wa mosebetsi tlapangollong.**
   a. Taka setshwantsho sa difahleho tsa batho ba kahare difensetereng tsa bese.
   b. Bontsha baithuti hore ba phethela foreimi ya ho ngola jwang.
   c. Supa DMTP: Difeelwana di sebediswa ho arola dintho tse lenaneng.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 5&6

NAKO: Metsotso e 30

DISE-BEDISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 74.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 5 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa Padiso tse teng (Padiso tsa Mohato).
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang melawana ya sekolo e dumela, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 5 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 6.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Medumo: Tsebisa motswako o motjha wa didumammoho

NAKO:
Metsotso e 15

DISE-BEDISWA:

Padiso

1. **Tsebisa medumo e metjha e tswakilweng:** *tlhw*
   a. Ngola difonimi ka bonngwe letlapeng mme o di bale.
   b. Kamora moo, kopa moithuti ho kopanya medumo ena.
   c. Kopa baithuti ho bua mantswe a qalang ka motswako oo wa medumo.
2. **Bontsha baithuti ho arola le ho kopanya modumo o kenyelletsang medumo eo e tswakilweng.**
   a. Bolela lentswe: tlhware
   b. Kopa moithuti ka mong ho mamela ka hloko ebe o arola lentswe ka medumo: tlh-w-a-r-e
   c. Ha moithuti a qapodisa modumo ka mong, o ngole letlapeng.
   d. Kamora moo, bitsa moithuti e mong hore a kopanye medumo eo hore a bale lentswe.
   e. Lokisa diphoso tseo baithuti ba di etsang.
   f. Pheta lentswe lena hape: tlhwatlhwa
3. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Labone.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 75.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mosebetsi ka mong.
   c. Bontshahatsa tlapangollong hore mosebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Kopolla mantswe

NAKO:
Metsotso e 15

DISE-BEDISWA:
Tjhate ya Mongolo

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
   a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho sisinya matsoho a rona.
   b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Bontshahatsa ho ngolwa jwang:** *tlhong, tlhase*
   a. Bontsha baithuti hore mantswe a ngolwa jwang letlapeng.
   b. Ha o ntse o ngola, hlalosa qalo, moo e lebang le qetelo ya tlhaku ka nngwe.
3. **Laela baithuti ho kopollela mantswe dibukeng tsa bona.**
   a. Tsamatsamaya o lekole moithuti ka mong ka: popo le sebaka dipakeng tsa ditlhaku.

Ho Ngola: Leano le moralo

NAKO: Metsotso e 20

DISE-BEDISWA: Bukeng ya DBE leqepheng la: 76

Foreimi ya ho ngola:

Bese e ya...

Motho a le mong o ikutlwa a... hobane...

Motho e mong o ikutlwa a... hobane...

Motho wa boraro o ikutlwa a... hobane...

Batho ba ka beseng ba ikutlwa ba..., ... le....

1. **Tsebisa mosebetsi wa ho ngola hape.**
   a. Ere: Taka difahleho difensetereng tsa bese mme tlotsa bese ka pensele ya mmala. Ebe o ngola seratswana ka setshwantsho sa hao.
2. **Laela baithuti ho nahana ka ho ngola ha bona.**
   a. Ere: Kwala maahlo o nahane hore o tla araba foreimi ya ho ngola jwang.
   b. Ere: Abelana le motswalle mohopolo wa hao.
   c. Fehla mohopolo mme o ngole mantswe a molemo tlapangollong, mohl. thabile, nyakalletse, tshohile, kwatile
3. **Laela baithuti ho phehla leqepheng le latelago la dibuka tsa bona tsa DBE.**
   a. Ere: Jwale taka mme o ngole mehopolo ya hao.
   b. Hopotsa baithuti ka DMTP: Difeelwana di sebediswa ho arola dintho tse lenaneng.
4. **Tsamatsamaya ka phaposing mme o thuse baithuti ka bonngwe.**
   a. Kopa baithuti ho abelena mehopolo ya bona.
   b. Thusa baithuti ba sokolang ho qala mosebetsi wa ho ngola.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 7&8

NAKO: Metsotso e 30

DISE-BEDISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 75.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 7 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa Padiso tse teng (Padiso tsa Mohato).
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang melawana ya sekolo e dumela, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 7 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 8.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Buisanang ka pale e badilweng ka kopanelo

NAKO:
Metsotso e 15

DISE-BEDISWA:
Foreimi ya puisanao:

Pale ena e ne e le ka...

Ke ratile ha...

Ke ithutile hore...

1. **Lokisetsa baithuti puisano ya sehlopha.**
   a. Arola baithuti ka dihlopha tsa ditho tse nne sehlopha ka seng.
   b. Neha sehlopha ka seng 'thutswana kapa lejwe la ho bua'.
   c. Ere: Bua feela ha o tshwere 'thutswana kapa lejwe la ho bua'.
2. **Bala dipotso tsa puisano.**
   a. Hopotsa baithuti ka pale eo ba e badileng ka kopanelo ya beke.
   b. Ngola foreimi ya puisano tlapangollong.
   c. Bala o hlalose potso ka nngwe (qalo ya karabo).
   d. Bolella baithuti hore setho ka seng sehlopheng se lokela ho araba potso.
   e. Kgothalletsa baithuti ho nahana dikarabo tse fapaneng.
3. **Laela baithuti ho qala dipuisano tsa bona.**
   a. Laela baithuti ba tshwereng 'thutswana/lejwe' la ho bua' hore ba qale.
   b. Tsamatsamaya mme o fane ka tshehetso moo e hlokehang.
   c. Metsotsong ya ho qetela, bitsa sehlopha ho tla abelana dikarabo tsa bona.
4. **Boitokisetso ba baithuti**
   a. Hlwaya baithuti ba 3–4 bakeng sa Dinehelano tsa Molomo ka Mantaha.
   b. Bolella baithuti bana seo ba lokelang ho itokisetsa sona. (Sheba morero wa thuto ya MB wa Mantaha)

Medumo: Pitsetso

NAKO:
Metsotso e 15

DISE-BEDISWA:
Padiso

1. **Dudisa baithuti ka kgutso ka dibuka tsa mosebetsi, dipene le dirula.**
   a. Bolella baithuti hore ba ngole sehlooho, 'Pitsetso', ebe ba ngola dinomoro 1–5 moleng o ka thoko.
   b. Bitsa mantswe a latelang a mahlano hore baithuti ba a ngole pela dinomoro 1–5: tjheka, motjhanae, ntjhaketse, tlhabela, tlhware
   c. Kamora moo, bolella baithuti hore ba ngole dipolelo tseo o tla di bua, ba sebedisa matshwao a puo a nepahetseng.
   d. Bua polelo e latelang. E phete habedi ebang ho hlokeha: Ke ne ke bile ke bona eka o batla ho ntjhapa.
2. **Bolella baithuti hore ba sebedise kerayone hore ba itshwaye.**
   a. Ngola mantswe a mahlano le polelo letlapeng.
   b. Ha o ntse o ngola, qapodisa lentswe ka leng.
   c. Supa matshwao a puo a sebedisitsweng polelong.
   d. Bolella baithuti hore ba etse sedikadikwe moo ba entseng phoso ka kerayone.
   e. Bolella baithuti hore ba lokise diphoso.
3. **Ela hloko diphephetso le tswelopele ya baithuti.**
4. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Labohlano.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 76.
   b. Balla tema hodimo. Bolella baithuti ho bala le wena ba balle ka pelong.
   c. Bala sengolwa hape, mme lekgetlong lena baithuti ba bale le wena.
   d. Etsa mohlala wa ho phethela mosebetsi wa ho ngola wa kutlwisiso letlapeng.
   e. Etsa mohlala wa ho phethela mosebetsi wa Mofoloji letlapeng.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Padisommoho: Etsa mosebetsi wa Kamora Padiso

NAKO:
Metsotso e 15

DISE-BEDISWA:
Pokello ya Dipale, leqephe la 131

1. **Lokisetsa baithuti mosebetsi wa ka morao ho ho bala.**
   a. Hopotsa baithuti sehlooho sa pale: *Kananelo o utlwile bohloko*
   b. Hlalosa mosebetsi o re: Kajeno re tlo kgutsufatsa pale.
2. **Bontshahatsa mohlala wa mosebetsi ka mokgwa o latelang:**
   a. Ere: Ha re kgutsufatsa pale, re lokela ho bolela hore:
      - Pale e ka eng
      - Ke eng seo ke se ratileng paleng
      - Ke eng seo ke ithutileng sona paleng
   b. Fana ka dikarabo tsa dipotso tsena ka bokgutswanyane.
   c. Leka hore o se ke wa etsa mehlala ka dikarabo tse pepeneneng.
3. **Laela baithuti ho phethela mosebetsi.**
   a. Bolella baithuti hore ba nahane ka dikgutsufatso tsa bona, ba se ke ba sebedisa mohlala wa hao.
   b. Bolella baithuti ho qala dikarabo tsa bona ka tsela e latelang:
      - Pale e ne e le ka...
      - Ke natefetswe ke...
      - Ke ithutile...
   c. Kamora moo, laela baithuti ho abelana dikgutsufatso tsa bona le metswalle ya bona.
   d. Ha baithuti ba ntse ba abelana dikgutsufatso tsa bona, tsamatsamaya o nne o fane ka tshehetso moo e hlokehang.
   e. Pheletsong ya thuto, kopa moithuti a le mong kapa ba babedi ho abelana dikgutsufatso tsa bona le phaposi.
4. **Dumella baithuti ho abelana mosebetsi wa bona.**
   a. Fa baithuti metsotswana e mmalwa ho abelana mesebetsi ya bona le metswalle.
   b. Bitsa moithuti a le mong ho abelana mosebetsi wa hae le phaposi.

Ho Ngola: Rala o lokise diphoso tsa mongolo

NAKO: Metsotso e 20

DISE-BEDISWA: Bukeng ya DBE leqepheng la: 76

Foreimi ya ho ngola:

Bese e ya...

Motho a le mong o ikutlwa a... hobane...

Motho e mong o ikutlwa a... hobane...

Motho wa boraro o ikutlwa a... hobane...

Batho ba ka beseng ba ikutlwa ba..., ... le....

1. **Hopotsa baithuti ka mosebesi wa ho ngola.**
   a. Ere: Kajeno re tla qetella mosebetsi wa rona wa ho ngola.
2. **Tsebisa phapahano.**
   a. Tsamatsamaya ka phaposing mme o thuse baithuti ba sokolang.
   b. Fa baithuti ba pele ka mosebetsi, mosebetsi o mong: Ngola dintlha setshwantsong sa hao.
3. **Laela baithuti hore ba bale ebe ba lokise diphoso tsa ho ngola ha bona.**
   a. Ere: Jwale ke nako ya ho bala le ho lokisa diphoso mongolong wa hao.
   b. Ere: Hopola ho lekola hore: Difeelwana di sebediswa ho arola dintho tse lenaneng.
4. **Ha nako e dumela, kopa baithuti ho abelana seo ba se ngotseng.**
   a. Baithuti ba ka abelana seo ba se ngotseng le motswalle.
   b. Ba mmalwa ba ka abelana le sehlopha sohle ka phaposing.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 9&10

NAKO: Metsotso e 30

DISE-BEDISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 76.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 9 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa Padiso tse teng (Padiso tsa Mohato).
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang melawana ya sekolo e dumela, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 9 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 10.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Tsebisa mookotaba

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Ditshwantsho le dintho tsa nnete bakeng sa moo ho pepeswang mookotaba

Padiso

1. **Hlophisa sekgutlwana sa pepeso ya mookotaba:** *Re sebedisa thekenoloji*
2. **Botsa dipotso tse bulehileng ho tsosa tsebo e teng ya baithuti ka mookotaba.**
   - *Thekenoloji ke eng?*
   - *O sebedisa mefuta efe ya thekenoloji lapeng kapa sekolong?*
   - *Komporo e fapane jwang le buka?*
3. **Etsa mmapa wa monahano o sebedisa dipotso le dikarabo tsa baithuti.**
4. **Ngola dikarabo tsa hao mmapeng wa monahano ho matlafatsa tsebo eo baithuti ba seng ba na le yona.**
5. **Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 78.**
6. **Bolella baithuti ho supa mantswe a nontsho ya puo a mookotaba.**
   a. Balla mantswe a nontsho ya puo hodimo.
   b. Laela baithuti ho a bala mmoho le wena, kapa ba a phethe kamora hao
   "Nahana habedi pele o tobetsa!"
   Germany Kent
7. **Buisana ka nontsho ya puo le baithuti.**
   a. Botsa: Na o ka mpolella hore sena se bolelang? Na o ka nahana ka karabo?
   b. Kgothaletsa baithuti ho abelana menahano ya bona.
   c. Hlalosa se bolelwang kapa fana ka dikarabo ka mokgwa o latelang: Nahana habedi ka seo o batlang ho abelana sona ho marangrang. Ho ka ho thusa ho qoba diphoso, o sireletsehe, le ho nahana maikutlo a ba bang. Pele ba ka tobetsa, ba lokela ho ipotsa dipotso tse latelang: Ke nnete? Eka utlwisa motho e mong bohloko? Ke batla batho kaofela ba e bone?

Medumo: Ruta modumo o motjha, ebe o arola le ho kopanya

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Karete ya Modumo: nng

Padiso

1. **Tsebisa modumo o motjha:** *nng*
   a. Qapodisa modumo makgetlo x3.
   b. Bontsha baithuti Karete ya Modumo mme o qapodise modumo x3.
   c. Bolella baithuti ba o mamele, ebe ba pheta modumo oo.
   d. Kopa baithuti hore ba bolele lentswe le qalang kapa le sebedisang modumo oo.
2. **Bontsha baithuti ho arola le ho kopanya modumo oo.**
   a. Bolela lentswe: nngodisa
   b. Kopa moithuti ka mong ho mamela ka hloko ebe o arola lentswe ka medumo: nng-o-d-i-s-a
   c. Ha moithuti a qapodisa modumo ka mong, o ngole letlapeng.
   d. Kamora moo, bitsa moithuti e mong hore a kopanye medumo eo hore a bale lentswe.
   e. Lokisa diphoso tseo baithuti ba di etsang.
   f. Pheta lentswe lena hape: nngolle
3. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Mantaha.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 80.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mosebetsi ka mong.
   c. Bontshahatsa tlapangollong hore mosebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Ruta popo ya tlhaku

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Tjhate ya Mongolo

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
   a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho sosobanya pampiri ebe re a e phutholla.
   b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Bontsha baithuti ho bopa:** *nng.*
   a. Bontsha baithuti hore tlhaku e ngolwa jwang tlapangollong.
   b. Ha o ntse o ngola, hlalosa qalo, moo e lebang le qetelo ya tlhaku ka nngwe.
   c. Kamora moo, tlatsa mola o monyane ka ditlhaku o bontsha hore o siya sebaka sa monwana o le mong pakeng tsa ditlhaku.
   d. Pheta tshebetso ena o bontshahatsa ho ngola: *Nng.*
3. **Laela baithuti ho ngola ka dibukeng tsa bona tsa ho ngola.**
   a. Laela baithuti ho ho ngola: tlatsa mola ka tlhaku e nyane *nng*
   b. Laela baithuti ho ho ngola: tlatsa mola ka tlhaku e kgolo *Nng*
   c. Tsamatsamaya o lekole moithuti ka mong ka: popo le sebaka dipakeng tsa ditlhaku.

Padisommoho: Tsebisa pale

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Pokello ya Dipale, Leqephe la 1 la selelekela 143

1. **Tsebisa pale.**
   a. Ere: Bekeng ena re tlo bala pale eo sehlooho sa yona e leng: *Tshenolo o sebedisa inthanete*.
   b. Ere: *Pale ena e bua ka Tshenolo, ya batlang ho lema diseteroberi. Ha a tsebe hore diseteroberi di lengwa le ho hlokomelwa jwang, mme o kopa batho ba mo thuse. Ha a sa fumane batho ba mo thusang, ausi wa hae o sisinya hore a sebedise Inthanete. Tshenolo o batlisisa Inthaneteng ho bona ebang a ka fumana lesedi leo a le hlokang. Pale ena e re bontsha ka mokgwa oo re ka sebedisang thekenoloji ho ithuta dintho tse ngata.*
   c. Botsa: Ebe ho na le seo o se tsebang ka sona?
   d. Ha kgutswanyane bontsha baithuti ditshwantsho tsa pale.
2. **Aha tsebo e teng ya baithuti.**
   a. Hlalosa o arolelane le bona tlhahisoleseding eo ho fanweng ka yona paleng.
   b. Bontsha baithuti hore pale e etsahalla kae o sebedisa mmapa o hlahellang Pokellong ya Dipale.
   c. Botsa: Ebe ho na le dipotso tseo o batlang ho di botsa ka pale?
3. **Hlalosa leano la kutlwisiso.**
   a. Ere, bekeng ena re tlo ithuta ho: Fumana mme o hopole dintlha
   b. Hlalosetsa baithuti leano lena.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 1&2

NAKO: Metsotso e 30

DISE-BEDISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 80.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 1 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa Padiso tse teng (Padiso tsa Mohato).
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang melawana ya sekolo e dumela, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 1 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 2.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Ruta tlotlontswe

NAKO:
Metsotso e 15

DISE-BEDISWA:
Dikarete tsa tlotlontswe, ditshwantsho, dintho tsa mannete

Padiso

1. **Hopotsa baithuti mookotaba.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 78.
   b. Bala kapa o bolele nontsho ya puo hape.
   c. Bontsha baithuti lenane la tlotlontswe la mookotaba.
   d. Ba hlalosetse hore mantswe ana a tla re thusa ho utlwisisa le ho bua ka mookotaba.
   e. Ba balle lenane la mantswe.
2. **Sebedisa mokgwa wa SEBS ho ruta tlotlontswe.**
   a. Ruta mantswe a tlotlontswe a latelang:
   - *ho etsa dipatlisiso: Ho fuputsa kapa ho batla lesedi le itseng ka ho ngola mantswe kapa mabitso a seo o se batlang founung kapa khomphutareng*
   - *theko e hodimo: Ha ntho e itseng e le theko e hodimo kapa e bitsa.*
   - *Inthanete: Marangrang a hlophisitsweng ho kgokahanya difounu le dikhomphutara ho thusa batho ho fumana lesedi le ho bua le batho.*
   - *datha: Seo re se rekang e le hore re kgone ho sebedisa inthanete difounung tsa rona. E o dumella hore o shebelle dividio, ho romela melaetsa le ho etsa dipatlisiso ho marangrang.*
3. **Sebedisa maano a SEBS a tshwanelang lentswe ka leng:**
   S: Supa setshwantsho kapa ntho ya mannete
   E: Etsa seo lentswe le se bolelang
   B: Bolella baithuti moelelo wa lentswe
   S: Sebedisa lentswe polelong

Medumo: Tsebisa motswako o motjha wa didumammoho

NAKO:
Metsotso e 15

DISE-BEDISWA:

Padiso

1. **Tsebisa medumo e metjha e tswakilweng:** *nngw*
   a. Ngola difonimi ka bonngwe letlapeng mme o di bale.
   b. Kamora moo, kopa moithuti ho kopanya medumo ena.
   c. Kopa baithuti ho bua mantswe a qalang ka motswako oo wa medumo.
2. **Bontsha baithuti ho arola le ho kopanya modumo o kenyelletsang medumo eo e tswakilweng.**
   a. Bolela lentswe: bonngwe
   b. Kopa moithuti ka mong ho mamela ka hloko ebe o arola lentswe ka medumo: b-o-nng-w-e
   c. Ha moithuti a qapodisa modumo ka mong, o ngole letlapeng.
   d. Kamora moo, bitsa moithuti e mong hore a kopanye medumo eo hore a bale lentswe.
   e. Lokisa diphoso tseo baithuti ba di etsang.
   f. Pheta lentswe lena hape: nngwe
3. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Labobedi.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 81.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mosebetsi ka mong.
   c. Bontshahatsa tlapangollong hore mosebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Kopolla mantswe

NAKO:
Metsotso e 15

DISE-BEDISWA:
Tjhate ya Mongolo

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
   a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho sisinya matsoho a rona.
   b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Bontshahatsa ho ngolwa jwang:** *nngwe, nngolla*
   a. Bontsha baithuti hore mantswe a ngolwa jwang letlapeng.
   b. Ha o ntse o ngola, hlalosa qalo, moo e lebang le qetelo ya tlhaku ka nngwe.
3. **Laela baithuti ho kopollela mantswe dibukeng tsa bona.**
   a. Tsamatsamaya o lekole moithuti ka mong ka: popo le sebaka dipakeng tsa ditlhaku.

Padisommoho: Etsa Mosebetsi wa Pele ho Padiso

NAKO:
Metsotso e 15

DISE-BEDISWA:
Pokello ya Dipale, leqephe la 145

1. **Lokisetsa baithuti Mosebetsi wa Pele ho ho Bala.**
   a. Bitsetsa baithuti khapetheng kapa fatshe.
   b. Dula ka pela baithuti ka buka ya Pokello ya Dipale.
   c. Etsa bonnete ba hore baithuti bohle ba bona buka.
   d. Bolella baithuti boitshwaro boo o bo lebelletseng ka nako ya ho Bala ka Kopanelo, mohl. dula o fapantshe maoto, bea matsoho diropeng, mamela ka hloko, araba ha o bitswa, phahamisa letsoho ha o batla ho botsa potso.
2. **Etsa Mosebetsi wa Pele ho ho bala ka mokgwa o latelang:**
   a. Bolela sehlooho sa pale: *Tshenolo o sebedisa inthanete*.
   b. Hlalosa bokgoni ba ho lepa. Ere: Ha re lepa, re sebedisa sehlooho le ditshwantsho ho leka ho fumana hore pale e bua ka eng.
   c. Bontsha baithuti ditshwantsho leqepheng ka leng.
   d. Botsa: Le nahana hore ho etsahalang mona?
   e. Botsa: Le nahana hore ditshwantsho tsena di amana jwang?

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 3&4

NAKO: Metsotso e 30

DISE-BEDISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 81.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 3 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa Padiso tse teng (Padiso tsa Mohato).
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang melawana ya sekolo e dumela, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 3 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 4.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Ruta tlotlontswe ebe le buisane ka setshwantsho sa mookotaba

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Dikarete tsa tlotlontswe, ditshwantsho, dintho tsa mannete

Padiso

1. **Sebedisa mokgwa wa SEBS ho ruta tlotlontswe.**
   a. Ruta mantswe a tlotlontswe a latelang:
      - *thekenoloji: Thekenoloji ke ntho eo batho ba e sebedisang ho ba thusa ho ba nolofaletsa dintho, jwaloka ho ithuta, ho bua le batho ba bang, kapa ho rarolla mathata a bona.*
      - *sesebediswa: sesebediswa ke ntho eo re e sebedisang ho etsa mosebetsi. Mohlala, pentsele ke sesebediswa sa ho ngola, mme komporo ke sesebediswa sa ho thaepa.*
      - *tobetsa: Ho tobetsa konopo ya maose wa khomphutara, sekirining sa founu, kapa sesebedisweng se feng kapa se feng hore se etse ho itseng, jwaloka ho bula molaetsa kapa papadi founung.*
      - *boqhekanyetsi: Boqhekanyetsi ke ha motho a leka ho nkela tjhelete kapa ho fumana dintlha tsa bohlokwa tsa hao.*
   b. Sebedisa maano a SEBS a tshwanelang lentswe ka leng.

2. **Aha tsebo e teng ya baithuti.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 82.
   b. Bolella baithuti tlhahisoleseding e latelang ka setshwantsho:
      - *Thekenoloji ke se sebediswa se thusang batho ho etsa dintho di be bonolo. Ha se difounu le dikhomphutara tseo e leng thekenoloji. Pensele, seyalemoya, le letlapa ke thekenoloji le tsona hobane di re thusa ho ngola, ho mamela, re ithute, mme re be arolelane tlhahisoleseding.*
      - *Thekenoloji e fetofetoha kgafetsa. Batho ba etsa disebediswa tse ntjha ho etsa dintho di potlake kapa di be bonolo. Mohlala, lengolo ke tsela eo fetisang molaetsa ka yona. O le ngola pampiring mme e be le tsamaya ka poso. Ho ka nka matsatsi pele le fihla moo le lebileng. Imeile ke mokgwa o mong wa ho fetisa molaetsa. E ka fihla ka mora metsotswana e mmalwa. Le ha kajeno ho se ho ena le di-imeile, batho ba bang ba ntse ba rata ho ngola mangolo.*
      - *Re lokela ho ela hloko ha re sebedisa inthanete. Ha se sohle seo e leng nnete ho marangrang. Ka nako enngwe melaetsa e be le ho qhekanyetsa batho. Ha re ya tshwanela ho tobetsa feela dilinki melaetseng e tswang ho batho bao re sa ba tsebeng, mme ebile re tshwanetse re botse motho e moholo eo re mo tshepang ha re se na bonnete.*

3. **Buisanang ka setshwantsho.**
   a. Sebedisa dipotso tse latelang ho buisana ka setshwantsho:
      - Botsa potso ya pele.
      - Laela baithuti ho buisana ka potso le baithuti ba bang.

- Bitsa baithuti ka bonngwe ho abelana dikarabo tsa bona.
- Aha tsebo eo baithuti ba nang le yona ka ho lokisa diphoso tsa kutlwisiso le ka ho abelana tlhahisoleseding e amahanag le mookotaba.
- Pheta tshebetso ena ka dipotso tsohle.

4. **Dipotso:**
   a. *Disebediswa tse hlahellang hodimo leqepheng di fapane jwang le tse tlase leqepheng?*
   b. *O nahana hore batho ba ne ba buisana jwang kapa hona ho ithuta ho sebedisa disebediswa tsa kgale? Disebediswa tse ntjha di potlakisa kapa di nolofatsa dintho jwang?*
   c. *Ke mofuta ofe wa thekenoloji oo o nahanag batho ba tla o sebedisa bokamosong?*

Medumo: Ruta modumo o motjha, ebe o arola le ho kopanya

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Karete ya Modumo: ii

Padiso

1. **Tsebisa modumo o motjha:** *ii*
   a. Qapodisa modumo makgetlo x3.
   b. Bontsha baithuti Karete ya Modumo mme o qapodise modumo x3.
   c. Bolella baithuti ba o mamele, ebe ba pheta modumo oo.
   d. Kopa baithuti hore ba bolele lentswe le qalang kapa le sebedisang modumo oo.

2. **Bontsha baithuti ho arola le ho kopanya modumo oo.**
   a. Bolela lentswe: tiile.
   b. Kopa moithuti ka mong ho mamela ka hloko ebe o arola lentswe ka medumo: t-ii-l-e
   c. Ha moithuti a qapodisa modumo ka mong, o ngole letlapeng.
   d. Kamora moo, bitsa moithuti e mong hore a kopanye medumo eo hore a bale lentswe.
   e. Lokisa diphoso tseo baithuti ba di etsang.
   f. Pheta lentswe lena hape: siile

3. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Laboraro.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 83.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mosebetsi ka mong.
   c. Bontshahatsa tlapangollong hore mosebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Ruta popo ya tlhaku

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Tjhate ya Mongolo

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
   a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho sosobanya pampiri ebe re a e phutholla.
   b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Bontsha baithuti ho bopa:** *ii.*
   a. Bontsha baithuti hore tlhaku e ngolwa jwang tlapangollong.
   b. Ha o ntse o ngola, hlalosa qalo, moo e lebang le qetelo ya tlhaku ka nngwe.
   c. Kamora moo, tlatsa mola o monyane ka ditlhaku o bontsha hore o siya sebaka sa monwana o le mong pakeng tsa ditlhaku.
   d. Pheta tshebetso ena o bontshahatsa ho ngola: *li.*
3. **Laela baithuti ho ngola ka dibukeng tsa bona tsa ho ngola.**
   a. Laela baithuti ho ho ngola: tlatsa mola ka tlhaku e nyane *ii*
   b. Laela baithuti ho ho ngola: tlatsa mola ka tlhaku e kgolo *li*
   c. Tsamatsamaya o lekole moithuti ka mong ka: popo le sebaka dipakeng tsa ditlhaku.

Padisommoho: Ho bala lekgetlo la pele

NAKO:
Metsotso e 15

DISE-BEDISWA:
Pokello ya Dipale, leqephe la 145

1. **Lokisetsa baithuti ho bala lekgetlo la pele.**
   a. Dudisa baithuti khaphetheng.
   b. Ba hopotse ka boitshwaro bo lejeletsweng.
   c. Hopotsa baithuti sehlooho sa pale: *Tshenolo o sebedisa inthanete*.
   d. Ere: *Pale ena e bua ka Tshenolo, ya batlang ho lema diseteroberi. Ha a tsebe hore diseteroberi di lengwa le ho hlokomelwa jwang, mme o kopa batho ba mo thuse. Ha a sa fumane batho ba mo thusang, ausi wa hae o sisinya hore a sebedise Inthanete. Tshenolo o batlisisa Inthaneteng ho bona ebang a ka fumana lesedi leo a le hlokang. Pale ena e re bontsha ka mokgwa oo re ka sebedisang thekenoloji ho ithuta dintho tse ngata.*
2. **Ruta Ho Bala Lekgetlo la Pele ka tsela e latelang:**
   a. Balla leqephe ka leng la pale hodimo, ka bokgeleke o utlwahala.
   b. Bontsha baithuti ditshwantsho.
   c. Emisa o hlalosetse baithuti moo ho hlokehang.
   d. Hlwaya mantswe a tlotlontswe ha a ntse a hlaha.
   e. Qetellong ya pale, botsa dipotso tsa Padiso 1 tjena:
      - Tobisa potso 1 le 2 ho baithuti ka bonngwe.
      - Tobisa potso 3 & 4 ho sehlopheng kaofela. Kopa baithuti ho buisana ka potso le metswalle.
      - Kopa baithuti ba mmalwa ho abelana dikarabo tsa bona.
   f. Hopotsa baithuti ka leano la kutlwisiso.
      - Ere, bekeng ena re ithuta ho: Fumana mme o hopole dintlha
      - Botsa baithuti: Dipale tse ding di na le dintlha tse ngata. O leka ho di hopola jwang?

Ho Ngola: Bontshahatsa DMTP le mosebetsi

NAKO: Metsotso e 20

DISE-BEDISWA: Foreimi ya ho ngola:

Ka letsatsi le leng, ke ne ke hloka thuso ya...

Ke sebedisitse...

Pela, ke ile ka...

Yaba ke...

Ke ile ka kgona ho...

Ke ikutlwile ke...

1. **Tsebisa Dibopeho le Melao ya Tshebediso ya Puo (DMTP).**
   a. Ere: Bekeng ena re tla tsepamisa maikutlo ho: Tshebediso ya mahlalosi ho hlalosa batho, dibaka kapa dintho dingolweng tsa rona. Mahlalosi a re fa tlhahisoleseding e ngata ka kamoo ntho e leng ka teng.
   b. Ngola polelo letlapeng: Ntja e boya bo bonolo e sootho.
   c. Supa DMTP: Mahlalosi a hlalosa batho, dibaka le dintho.
2. **Tsebisa mosebetsi wa ho ngola.**
   a. Ere: Bekeng ena re tla: Taka setshwantsho ebe o ngola bonyane dipolelo tse hlano.
   b. Ere: Re tla taka mme re ngole ka: Nako eo thekenoloji e ileng ya o thusa.
3. **Hlalosa mosebetsi wa hao wa ho ngola ka molomo pele o ngola.**
   a. Ere: Hopola hore thekenoloji ke sesebediswa seo batho ba se sibollotseng ho nolofatsa bophelo. Ke e sebedisa ho... hobane...
4. **Bontshahatsa mohlala wa mosebetsi tlapangollong.**
   a. Taka setshwantsho kapele se bontshang: Setshwantsho sa hao o sebedisa thekenoloji e o thusitseng.
   b. Bontsha baithuti hore ba phethela foreimi ya ho ngola jwang.
   c. Supa DMTP: Mahlalosi a hlalosa batho, dibaka le dintho.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 5&6

NAKO: Metsotso e 30

DISE-BEDISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 83.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 5 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa Padiso tse teng (Padiso tsa Mohato).
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang melawana ya sekolo e dumela, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 5 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 6.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Medumo: Tsebisa motswako o motjha wa didumammoho

NAKO:
Metsotso e 15

DISE-BEDISWA:

Padiso

1. **Tsebisa medumo e metjha e tswakilweng:** *sw*
   a. Ngola difonimi ka bonngwe letlapeng mme o di bale.
   b. Kamora moo, kopa moithuti ho kopanya medumo ena.
   c. Kopa baithuti ho bua mantswe a qalang ka motswako oo wa medumo.
2. **Bontsha baithuti ho arola le ho kopanya modumo o kenyelletsang medumo eo e tswakilweng.**
   a. Bolela lentswe: leswefe
   b. Kopa moithuti ka mong ho mamela ka hloko ebe o arola lentswe ka medumo: l-e-sw-e-f-e
   c. Ha moithuti a qapodisa modumo ka mong, o ngole letlapeng.
   d. Kamora moo, bitsa moithuti e mong hore a kopanye medumo eo hore a bale lentswe.
   e. Lokisa diphoso tseo baithuti ba di etsang.
   f. Pheta lentswe lena hape: boswefe
3. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Labone.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 84.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mosebetsi ka mong.
   c. Bontshahatsa tlapangollong hore mosebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Kopolla mantswe

NAKO:
Metsotso e 15

DISE-BEDISWA:
Tjhate ya Mongolo

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
   a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho sisinya matsoho a rona.
   b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Bontshahatsa ho ngolwa jwang:** *tiisa, pii*
   a. Bontsha baithuti hore mantswe a ngolwa jwang letlapeng.
   b. Ha o ntse o ngola, hlalosa qalo, moo e lebang le qetelo ya tlhaku ka nngwe.
3. **Laela baithuti ho kopollela mantswe dibukeng tsa bona.**
   a. Tsamatsamaya o lekole moithuti ka mong ka: popo le sebaka dipakeng tsa ditlhaku.

Padisommoho: Ho bala lekgetlo la bobedi

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Pokello ya Dipale, leqephe la 145

1. **Lokisetsa baithuti ho bala lekgetlo la bobedi.**
   a. Dudisa baithuti khaphetheng.
   b. Ba hopotse ka boitshwaro bo lejeletsweng.
   c. Hopotsa baithuti sehlooho sa pale: *Tshenolo o sebedisa inthanete*
   d. Hopotsa baithuti ka leano la kutlwisiso.
      - Hopotsa baithuti ka leano la kutlwisiso.
      - Ere, bekeng ena re ithuta ho: Fumana mme o hopole dintlha
      - Ere, le a hopola re buisane ka sena maobane, ha ke le botsa: Dipale tse ding di na le dintlha tse ngata. O leka ho di hopola jwang?
2. **Ruta Ho Bala Lekgetlo la Bobedi ka mokgwa o latelang:**
   a. Balla leqephe ka leng la pale hodimo, ka bokgeleke o utlwahala.
   b. Bontsha baithuti setshwantsho.
   c. Sebedisa mehlala e leqepheng la selelekela ho etsa mohlala wa leano la kutlwisiso.
   d. Qetellong ya pale, botsa dipotso tsa Padiso 2 tjena:
      - Tobisa potso 1 le 2 ho baithuti ka bonngwe.
      - Tobisa potso 3 & 4 ho sehlopheng kaofela. Kopa baithuti ho buisana ka potso le metswalle.
      - Kopa baithuti ba mmalwa ho abelana dikarabo tsa bona.

Ho Ngola: Leano le moralo

NAKO: Metsotso e 20

DISE-BEDISWA: Foreimi ya ho ngola:

Ka letsatsi le leng, ke ne ke hloka thuso ya...

Ke sebedisitse...

Pela, ke ile ka...

Yaba ke...

Ke ile ka kgona ho...

Ke ikutlwile ke...

1. **Tsebisa mosebetsi wa ho ngola hape.**
   a. Ere: Hopolang hore bekeng ena re tla taka mme re ngole ka: Nako eo thekenoloji e ileng ya o thusa.
2. **Laela baithuti ho nahana ka ho ngola ha bona.**
   a. Ere: Kwala maahlo o nahane hore o tla araba foreimi ya ho ngola jwang.
   b. Ere: Abelana le motswalle mohopolo wa hao.
   c. Fehla mohopolo mme o ngole mantswe a molemo tlapangollong, mohl. khamera, founu, khalekhuleitha, porintara
3. **Laela baithuti ho qala ho ngola dibukeng tsa bona.**
   a. Ere: Jwale taka mme o ngole mehopolo ya hao.
   b. Hopotsa baithuti ka DMTP: Mahlalosi a hlalosa batho, dibaka le dintho.
4. **Tsamatsamaya ka phaposing mme o thuse baithuti ka bonngwe.**
   a. Kopa baithuti ho abelena mehopolo ya bona.
   b. Thusa baithuti ba sokolang ho qala mosebetsi wa ho ngola.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 7&8

NAKO: Metsotso e 30

DISE-BEDISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 84.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 7 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa Padiso tse teng (Padiso tsa Mohato).
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang melawana ya sekolo e dumela, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 7 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 8.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Buisanang ka pale e badilweng ka kopanelo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Foreimi ya puisanao:

Pale ena e ne e le ka...

Ke ratile mophetwa... hobane...

Ke ithutile hore...

1. **Lokisetsa baithuti puisano ya sehlopha.**
   a. Arola baithuti ka dihlopha tsa ditho tse nne sehlopha ka seng.
   b. Neha sehlopha ka seng 'thutswana kapa lejwe la ho bua'.
   c. Ere: Bua feela ha o tshwere 'thutswana kapa lejwe la ho bua'.
2. **Bala dipotso tsa puisano.**
   a. Hopotsa baithuti ka pale eo ba e badileng ka kopanelo ya beke.
   b. Ngola foreimi ya puisano tlapangollong.
   c. Bala o hlalose potso ka nngwe (qalo ya karabo).
   d. Bolella baithuti hore setho ka seng sehlopheng se lokela ho araba potso.
   e. Kgothalletsa baithuti ho nahana dikarabo tse fapaneng.
3. **Laela baithuti ho qala dipuisano tsa bona.**
   a. Laela baithuti ba tshwereng 'thutswana/lejwe' la ho bua' hore ba qale.
   b. Tsamatsamaya mme o fane ka tshehetso moo e hlokehang.
   c. Metsotsong ya ho qetela, bitsa sehlopha ho tla abelana dikarabo tsa bona.
4. **Boitokisetso ba baithuti**
   a. Hlwaya baithuti ba 3–4 bakeng sa Dinehelano tsa Molomo ka Mantaha.
   b. Bolella baithuti bana seo ba lokelang ho itokisetsa sona. (Sheba morero wa thuto ya MB wa Mantaha)

Medumo: Pitsetso

NAKO:
Metsotso e 15

DISE-BEDISWA:
Padiso

1. **Dudisa baithuti ka kgutso ka dibuka tsa mosebetsi, dipene le dirula.**
   a. Bolella baithuti hore ba ngole sehlooho, 'Pitsetso', ebe ba ngola dinomoro 1–5 moleng o ka thoko.
   b. Bitsa mantswe a latelang a mahlano hore baithuti ba a ngole pela dinomoro 1–5: nngolla, nngala, nngwe, tiileng, swentswe
   c. Kamora moo, bolella baithuti hore ba ngole dipolelo tseo o tla di bua, ba sebedisa matshwao a puo a nepahetseng.
   d. Bua polelo e latelang. E phete habedi ebang ho hlokeha: O mo siile hanghang ka mora pii.
2. **Bolella baithuti hore ba sebedise kerayone hore ba itshwaye.**
   a. Ngola mantswe a mahlano le polelo letlapeng.
   b. Ha o ntse o ngola, qapodisa lentswe ka leng.
   c. Supa matshwao a puo a sebedisitsweng polelong.
   d. Bolella baithuti hore ba etse sedikadikwe moo ba entseng phoso ka kerayone.
   e. Bolella baithuti hore ba lokise diphoso.
3. **Ela hloko diphephetso le tswelopele ya baithuti.**
4. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Labohlano.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 85.
   b. Balla tema hodimo. Bolella baithuti ho bala le wena ba balle ka pelong.
   c. Bala sengolwa hape, mme lekgetlong lena baithuti ba bale le wena.
   d. Etsa mohlala wa ho phethela mosebetsi wa ho ngola wa kutlwisiso letlapeng.
   e. Etsa mohlala wa ho phethela mosebetsi wa Mofoloji letlapeng.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Padisommoho: Etsa mosebetsi wa Kamora Padiso

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Pokello ya Dipale, leqephe la 145

1. **Lokisetsa baithuti mosebetsi wa ka morao ho ho bala.**
   a. Hopotsa baithuti sehlooho sa pale: *Tshenolo o sebedisa inthanete*
   b. Hlalosa mosebetsi o re: Kajeno re tlo phethela ho ngola mosebetsi wa kutlwisiso ya pale.
2. **Bontshahatsa mohlala wa mosebetsi ka mokgwa o latelang:**
   a. Ngola dipotso letlapeng.
   b. Ballela potso ka nngwe hodimo.
   c. Hlalosa karabo e lejeletsweng ya potso ka nngwe.
   d. Mohlala: Anna o ne a apere eng? Karabo ya rona e lokela ho re bolella ka diaparo tsa Anna.
   e. Mohlala: O nahana hore Anna a ka be a entseng? Karabo ha e yo sengolweng - baithuti ba lokela ho araba seo ba se nahanag.
   f. Bontsha baithuti hore ka tlasa potso ka nngwe ho na le qalo ya karabo. Ba hlalosetse hore ba e sebedisise ho ngola polelo .
3. **Laela baithuti ho phethela mosebetsi.**
   a. Bolella baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa ho ngolla, mme ba ngole letsatsi le sehlooho: Kutlwisiso.
   b. Bolella baithuti ho sebedisa 'diqalo tsa karabo' tse ka tlasa potso ka nngwe mme ba ngole dikarabo ka dibukeng tsa bona.
   c. Laela baithuti ho sebedisa tsebo ya bona ya medumo ho ngola mantswe. Ba lokela ho bitsa lentswe butle ebe ba ngola medumo eo ba e utlwang.

Kutlwisiso ya Mongolo/se ngotsweng

1. **Ke mofuta ofe wa peo oo Tshenolo ao jetseng?**
   a. Peo ya mokopu
   b. Peo ya seteroberi (e nepahetse)
   c. Peo ya dihwete
2. **Mme wa Tshenolo o ile a mo qoqela eng ka dijalo?**
   a. Dijalo tsohle di hloka metsi a mangata
   b. Dijalo tsohle di hloka ntho e le nngwe e tshwanag
   c. Dijalo tsohle di hloka ntho tse fapapaneng
3. **Tshenolo o ile kena jwang inthanenteng?**
   a. Ka founu le datha (e nepahetse)
   b. Ka khomputara
   c. Ka founu le marangrang a hokela ho inthanete (Wifi)

Ho Ngola: Rala o lokise diphoso tsa mongolo

NAKO: Metsotso e 20

DISE-BEDISWA: Foreimi ya ho ngola:

Ka letsatsi le leng, ke ne ke hloka thuso ya...

Ke sebedisitse...

Pela, ke ile ka...

Yaba ke...

Ke ile ka kgona ho...

Ke ikutlwile ke...

1. **Hopotsa baithuti ka mosebesi wa ho ngola.**
   a. Ere: Kajeno re tla qetella mosebetsi wa rona wa ho ngola.
2. **Tsebisa phapahano.**
   a. Tsamatsamaya ka phaposing mme o thuse baithuti ba sokolang.
   b. Fa baithuti ba pele ka mosebetsi, mosebetsi o mong: Ngola lekgethi ho dipolelo tsohle tsa hao.
3. **Laela baithuti hore ba bale ebe ba lokise diphoso tsa ho ngola ha bona.**
   a. Ere: Jwale ke nako ya ho bala le ho lokisa diphoso mongolong wa hao.
   b. Ere: Hopola ho lekola hore: Mahlalosi a hlalosa batho, dibaka le dintho.
4. **Ha nako e dumela, kopa baithuti ho abelana seo ba se ngotseng.**
   a. Baithuti ba ka abelana seo ba se ngotseng le motswalle.
   b. Ba mmalwa ba ka abelana le sehlopha sohle ka phaposing.

-

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 9&10

NAKO: Metsotso e 30

DISE-BEDISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 85.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   a. Laela baithuti ho supa mesebetsi e fapaneng.
   b. Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 9 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa Padiso tse teng (Padiso tsa Mohato).
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang melawana ya sekolo e dumela, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 9 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 10.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Nehelano ya Molomo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Baithuti ba kgethilweng ba tla tlisa ntho kapa setshwantsho bakeng sa mosebetsi wa bona wa ho ‘Bontsha o bolele’

1. **Baithuti ba kgutse ba shebelle baithutimmoho le bona ba hlahise dinehelano tsa bona tsa molomo.**
2. **Hopotsa baithuti mosebetsi o latelang: Bontsha o Bue**
   a. Tshwara ntho kapa setshwantsho seo o tla re bontsha sona.
   b. Re bollele ka ntho eo kapa setshwantsho. Ere:
      - Kajeno ke tla le bolella ka...
      - E... (boholo, boima, mmala, boreledi/mahwashe jj.)
      - E sebedisetswa...
      - Ke e rata hobane...
   c. Jwale botsa baithuti: Na le na le dipotso?
   d. Ha ho na le motho ya botsang potso, leka ka hohle ho e araba.
3. **Hopotsa baithuti bokgoni ba ho nehelana bo latelang:**
   a. Ha o etsa nehelano, hopola ho:
      - Tshwara ntho kapa setshwantsho hore bohle ba se bone
      - Bua dipolelo tsa hao ka tatellano e nepahetseng
      - Bua dintho ha nngwe – o se ke wa phethapheta
      - Bua ka lentswe le utlwahalang, le hlakileng
4. **Bitsetsa baithuti ba kgethilweng ka bonngwe ho tla ka pele ho nehelana ka ditlhahiso tsa bona.**
   a. Etsa hore baithuti ba be le boitshepo ka ho ba leboha ha ba qeta ho etsa ditlhahiso tsa bona, o ba bolelle hore ba sebeditse jwang ka mokgwa o ahang.
   b. Qetellong ya thuto, fana ka maikutlo a hao ka nehelano ya baithuti bohle ka kakaretso, mme o ba fe dikeletso tsa ho ntlafatsa ditlhahiso tsa bona. Mohlala: Ba bang ba ne ba sa utlwahale ha ba bua. Netefatsang hore le a utlwahala ha le bua – re batla ho utlwa hantle seo le se buang.

Medumo: Boeletsa malapa a medumo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Karete ya Modumo

Padiso

1. **Bolella baithuti hore kajeno ba tlo boeletsa medumo e amanang le:** *t*
   a. Bontsha baithuti karete ya modumo ya difonimi tse latelang: *n, t, w*
   b. Botsa baithuti ka bonngwe ho bala modumo ka mong.
   c. Bolella baithuti ho ngola sehlooho di dibukeng tsa bona: Malapa a medumo: *t*
2. **Kopa baithuti ho kopanya medumo:** *n + t*
   a. Bolella baithuti ho ngola motswako wa modumo le mantswe ohle ao ba a tsebang a sebedisang motswako ona.
   b. Kamora metsotso e mmalwa, bitsa baithuti ba fapaneng ho abelana le ba bang mantswe a bona.
   c. Ebe, o ngola mantswe a latelang tlapangollong, o a qapodise ha o ntse o a ngola: *ntena, ntatisa*
   d. Bolella baithuti ho kopollela mantswe ana dibukeng tsa bona, mme ba sehelle motswako mola ka tlase.
3. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Mantaha.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 87.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mosebetsi ka mong.
   c. Bontshahatsa tlapangollong hore mosebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Matlafatsa bokgoni ba ho ngola ka thello

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Tjhate ya Mongolo

1. **Bolella baithuti hore ho bohlokwa ho bona ho tseba ho ngola ka bokgabane.**
   a. Hlalosa hore sena se bolela hore ba lokela ho ngola:
      - Ka nepo, ntle le diphoso
      - Ka lebelo le nepahetseng, ba sa iketla haholo
      - Ka makgethe, e le hore mongolo wa bona o tsebe ho baleha
2. **Bolella ho hopola dintlha tsena mme ba leke ho ntlafatsa mongolo wa bona ka thuto e nngwe le nngwe.**
3. **Ba bontshe o ngole dipolelo ka nepo.**
   a. Ngola dipolelo tse ho fanweng ka tsona letlapeng.
   b. Ha o ntse o ngola, hlalosa dintlha tsa bohlokwa ka popo ya ditlhaku, matshwao a mongolo, sebaka pakeng tsa mantswe hammoho le boholo ba mongolo wa hao.
   c. Bolella baithuti ho kopolla dipolelo ho tswa letlapeng.
   d. Ha baithuti ba ntse ba ngola, tsamatsamaya mme o fane tshehetso moo ho hlokehang.
   e. Dipolelo:
      - Mantwa o a ntena.
      - O rata ntwa.
      - Nteboheng o ile a leka ho ntwanela.

Padisommoho: Tsebisa pale

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Pokello ya Dipale, Leqephe la 1 la selelekela 157

1. **Tsebisa pale.**
   a. Ere: Bekeng ena re tlo bala pale eo sehlooho sa yona e leng: *Kea o sebedisa sikirini*.
   b. Ere: *Pale ena ena bua ka ngwanayana ya bitswang Kea ya ratang ho sebedisa founu ya hae ho shebella dividio, ho bapala dipapadi tse founung le ho bua le batho ka melaetsa. Letsheare lohle, ba lelapa la hae ba etsa dintho mmoho, jwaloka ho bua ka diketsahalo tsa matsatsi a bona, ho bapala kantle, le ho baka dikuku, empa Kea o dula a le founung mme o fetwa ke dintho tse ngata. Kea o nahana ka dikgetho tseo a di entseng. Pale ena e re thusa ho nahana ka nako eo re e qetang re le founung ho fapana le ho ba le batho.*
   c. Botsa: Ebe ho na le seo o se tsebang ka sona?
   d. Ha kgutswanyane bontsha baithuti ditshwantsho tsa pale.
2. **Aha tsebo e teng ya baithuti.**
   a. Hlalosa o arolelane le bona tlhahisoleseding eo ho fanweng ka yona paleng.
   b. Bontsha baithuti hore pale e etsahalla kae o sebedisa mmapa o hlahellang Pokellong ya Dipale.
   c. Botsa: Ebe ho na le dipotso tseo o batlang ho di botsa ka pale?
3. **Hlalosa leano la kutlwisiso.**
   a. Ere, bekeng ena re tlo ithuta ho: Lekola kutlwisiso.
   b. Hlalosetsa baithuti leano lena.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 1&2

NAKO: Metsotso e 30

DISE-BEDISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 87.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 1 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa Padiso tse teng (Padiso tsa Mohato).
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang melawana ya sekolo e dumela, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 1 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 2.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Ruta tlotlontswe

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Dikarete tsa tlotlontswe, ditshwantsho, dintho tsa mannete

Padiso

1. **Hopotsa baithuti mookotaba.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 78.
   b. Bala kapa o bolele nontsho ya puo hape.
   c. Bontsha baithuti lenane la tlotlontswe la mookotaba.
   d. Ba hlalosetse hore mantswe ana a tla re thusa ho utlwisisa le ho bua ka mookotaba.
   e. Ba balle lenane la mantswe.
2. **Sebedisa mokgwa wa SEBS ho ruta tlotlontswe.**
   a. Ruta mantswe a tlotlontswe a latelang:
      - *sekirini: Karolo ya founu, khomphutara kapa thelebeshene e sephara eo ditshwantsho le mantswe a bonahalang teng.*
      - *ho tjamela: Ho sheba ntho e itseng nakwana o sa qamake.*
      - *ho nka karolo: Ho beng le seabo kapa ntho e itseng le batho ba bang.*
      - *motsotso:* Nakwana e bohlokwa kapa e ofang moelelo.
3. **Sebedisa maano a SEBS a tshwanelang lentswe ka leng:**
   S: Supa setshwantsho kapa ntho ya mannete
   E: Etsa seo lentswe le se bolelang
   B: Bolella baithuti moelelo wa lentswe
   S: Sebedisa lentswe polelong

Medumo: Boeletsa malapa a medumo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Karete ya Modumo

Padiso

1. **Bolella baithuti hore kajeno ba tla tswela pele ho boeletsa medumo e amanang le:** *t*
   a. Bolella baithuti ho bula ka moo ba ngotseng sehlooho ka dibukeng tsa bona: Malapa a medumo: t
2. **Kopa baithuti ho kopanya medumo:** *n + t + w*
   a. Bolella baithuti ho ngola motswako wa modumo le mantswe ohle ao ba a tsebang a sebedisang motswako ona.
   b. Kamora metsotso e mmalwa, bitsa baithuti ba fapaneng ho abelana le ba bang mantswe a bona.
   c. Ebe, o ngola mantswe a latelang tlapangollong, o a qapodise ha o ntse o a ngola: ntwanetse, ntwanela
   d. Bolella baithuti ho kopollela mantswe ana dibukeng tsa bona, mme ba sehelle motswako mola ka tlase.
3. **Phetha mosebetsi wa ho kopanya medumo.** *ntwa, nteka*
4. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Labobedi.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 88.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mosebetsi ka mong.
   c. Bontshahatsa tlapangollong hore mosebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Matlafatsa ho ngola ka thello

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Tjhate ya Mongolo

1. **Bolella baithuti hore ho bohlokwa ho bona ho tseba ho ngola ka bokgabane.**
   a. Hlalosa hore sena se bolela hore ba lokela ho ngola:
      - Ka nepo, ntle le diphoso
      - Ka lebelo le nepahetseng, ba sa iketla haholo
      - Ka makgethe, e le hore mongolo wa bona o tsebe ho baleha
2. **Bolella ho hopola dintlha tsena mme ba leke ho ntlafatsa mongolo wa bona ka thuto e nngwe le nngwe.**
3. **Ba bontshe o ngole dipolelo ka nepo.**
   a. Ngola dipolelo tse ho fanweng ka tsona letlapeng.
   b. Ha o ntse o ngola, hlalosa dintlha tsa bohlokwa ka popo ya ditlhaku, matshwao a mongolo, sebaka pakeng tsa mantswe hammoho le boholo ba mongolo wa hao.
   c. Bolella baithuti ho kopolla dipolelo ho tswa letlapeng.
   d. Ha baithuti ba ntse ba ngola, tsamatsamaya mme o fane tshehetso moo ho hlokehang.
   e. Dipolelo:
      - Ntate wa Ntai o ruta teng.
      - Ntai o ile a ntwanela.
      - Mantwa a rata ntwa haholo.

Padisommoho: Etsa Mosebetsi wa Pele ho Padiso

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Pokello ya Dipale, leqephe la 159

1. **Lokisetsa baithuti Mosebetsi wa Pele ho ho Bala.**
   a. Bitsetsa baithuti khapetheng kapa fatshe.
   b. Dula ka pela baithuti ka buka ya Pokello ya Dipale.
   c. Etsa bonnete ba hore baithuti bohle ba bona buka.
   d. Bolella baithuti boitshwaro boo o bo lebelletseng ka nako ya ho Bala ka Kopanelo, mohl. dula o fapantshe maoto, bea matsoho diropeng, mamela ka hloko, araba ha o bitswa, phahamisa letsoho ha o batla ho botsa potso.
2. **Etsa Mosebetsi wa Pele ho ho bala ka mokgwa o latelang:**
   a. Bolela sehlooho sa pale: *Kea o sebedisa sikirini*
   b. Hlalosa bokgoni ba ho lepa. Ere: Ha re lepa, re sebedisa sehlooho le ditshwantsho ho leka ho fumana hore pale e bua ka eng.
   c. Bontsha baithuti ditshwantsho leqepheng ka leng.
   d. Botsa: Le nahana hore ho etsahalang mona?
   e. Botsa: Le nahana hore ditshwantsho tsena di amana jwang?

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 3&4

NAKO: Metsotso e 30

DISE-BEDISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 88.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 3 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa Padiso tse teng (Padiso tsa Mohato).
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang melawana ya sekolo e dumela, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 3 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 4.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Moqoqo wa dipale tsa boiqapelo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Padiso

1. **Lokisetsa baithuti mosebetsi wa moqoqo wa pale ya boiqapelo.**
   a. Arola baithuti ka dihlopha tsa ditho tse nne sehlopha ka seng.
   b. Bolella baithuti hore ba bule dipadiso tsa bona leqepheng la 89.
2. **Laela baithuti hore ba shebe setshwantsho.**
   a. Botsa: O bona eng setshwantshong sena?
3. **Bolella baithuti hore ba iqapele pale e kgutshwanyane ka setshwantsho.**
4. **Bolella baithuti hore ba qape pale jwang: Ere:**
   a. Reha mophetwa ka mong paleng lebitso.
   b. Bolela hore pale e etsahalla kae.
   c. Pale ya hao e lokela ho ba le qalo, bohare le qetelo.
   d. Setshwantsho sena se bontsha karolo e itseng feela ya pale.
      - Setshwantsho se ka bontsha qalo ya pale ya hao.
      - Setshwantsho se ka bontsha bohare ba pale ya hao.
      - Setshwantsho se ka bontsha qetelo ya pale ya hao.
   e. O ka qala pale ya hao ka hore:
      - ____ le ____ ba ne ba shebile founu, yaba hanghang...
      - Tsohle di qadile ha...
5. **Laela baithuti ho phethela mosebetsi.**
   a. Fa baithuti metsotso e mmalwa ho nahana ka dipale tsa bona ba kgutsitse.
   b. Ebe, o ba laela ho fapanyetsana ka ho qoqela sehlopha dipale tsa bona. O ka sebedisa 'thutswana/lejwe' la ho bua bakeng sa mosebetsi ona.
   c. Ha baithuti ba ntse ba bua, tsamatsamaya ka phaposing, o ba mamele.
6. **Phethela thuto ka mokgwa o latelang:**
   a. Bitsa moithuti a le mong ho abelana pale ya hae le baithuti ka phaposing kapa botsa baithuti ba 1–2 dipotso ka pale.
      - Botsa: Pale ya X e ne e bua ka eng?
      - Botsa: O ratile eng ka pale ya X?
   b. Tshwaela ka kakaretso ho ntlafatsa dipale tsa bona.
      Mohlala: Hangata, qalong ya pale, re a bua hore pale e etsahalla kae, le hore baphetwa ke bo mang. Nakong e tlang, lekang hore le kenyelletse dintlha tsena dipaleng tsa lona.

Medumo: Boeletsa malapa a medumo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Karete ya Modumo

Padiso

1. **Bolella baithuti hore kajeno ba tlo boeletsa medumo e amanang le:** *b*
   a. Bontsha baithuti karete ya modumo ya difonimi tse latelang: *b, j*
   b. Botsa baithuti ka bonngwe ho bala modumo ka mong.
   c. Bolella baithuti ho ngola sehlooho di dibukeng tsa bona: Malapa a medumo *b*
2. **Kopa baithuti ho kopanya medumo:** *bjatla, bjatlanya*
   a. Bolella baithuti ho ngola motswako wa modumo le mantswe ohle ao ba a tsebang a sebedisang motswako ona.
   b. Kamora metsotso e mmalwa, bitsa baithuti ba fapaneng ho abelana le ba bang mantswe a bona.
   c. Ebe, o ngola mantswe a latelang tlapangollong, o a qapodise ha o ntse o a ngola: *bjatlantse, bjajaretsa*
   d. Bolella baithuti ho kopollela mantswe ana dibukeng tsa bona, mme ba sehelle motswako mola ka tlase.
3. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Laboraro.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 90.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mosebetsi ka mong.
   c. Bontshahatsa tlapangollong hore mosebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Matlafatsa bokgoni ba ho ngola ka thello

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Tjhate ya Mongolo

1. **Bolella baithuti hore ho bohlokwa ho bona ho tseba ho ngola ka bokgabane.**
   a. Hlalosa hore sena se bolela hore ba lokela ho ngola:
      - Ka nepo, ntle le diphoso
      - Ka lebelo le nepahetseng, ba sa iketla haholo
      - Ka makgethe, e le hore mongolo wa bona o tsebe ho baleha
2. **Bolella ho hopola dintlha tsena mme ba leke ho ntlafatsa mongolo wa bona ka thuto e nngwe le nngwe.**
3. **Ba bontshe o ngole dipolelo ka nepo.**
   a. Ngola dipolelo tse ho fanweng ka tsona letlapeng.
   b. Ha o ntse o ngola, hlalosa dintlha tsa bohlokwa ka popo ya ditlhaku, matshwao a mongolo, sebaka pakeng tsa mantswe hammoho le boholo ba mongolo wa hao.
   c. Bolella baithuti ho kopolla dipolelo ho tswa letlapeng.
   d. Ha baithuti ba ntse ba ngola, tsamatsamaya mme o fane tshehetso moo ho hlokehang.
   e. Dipolelo:
      - Nyamatsane e ile ya bjabjaretswa le masapo ke taumoholo.
      - Bobi le Bobo ba nosetsa dijalo tse jetsweng ke Jobo.
      - Bobi o bjatlantse boroto ya mme e bolou ha a qeta ho ja.

Padisommoho: Ho bala lekgetlo la pele

NAKO:
Metsotso e 15

DISE-BEDISWA:
Pokello ya Dipale, leqephe la 159

1. **Lokisetsa baithuti ho bala lekgetlo la pele.**
   a. Dudisa baithuti khaphetheng.
   b. Ba hopotse ka boitshwaro bo lejeletsweng.
   c. Hopotsa baithuti sehlooho sa pale: *Kea o sebedisa sikirini*
   d. Ere: *Pale ena ena bua ka ngwanayana ya bitswang Kea ya ratang ho sebedisa founu ya hae ho shebella dividio, ho bapala dipapadi tse founung le ho bua le batho ka melaetsa. Letsheare lohle, ba lelapa la hae ba etsa dintho mmoho, jwaloka ho bua ka diketsahalo tsa matsatsi a bona, ho bapala kantle, le ho baka dikuku, empa Kea o dula a le founung mme o fetwa ke dintho tse ngata. Kea o nahana ka dikgetho tseo a di entseng. Pale ena e re thusa ho nahana ka nako eo re e qetang re le founung ho fapana le ho ba le batho.*
   e. Botsa: Ebe ho na le seo o se tsebang ka sona?

2. **Ruta Ho Bala Lekgetlo la Pele ka tsela e latelang:**
   a. Balla leqephe ka leng la pale hodimo, ka bokgeleke o utlwahala.
   b. Bontsha baithuti ditshwantsho.
   c. Emisa o hlalosetse baithuti moo ho hlokehang.
   d. Hlwaya mantswe a tlotlontswe ha a ntse a hlaha.
   e. Qetellong ya pale, botsa dipotso tsa Padiso 1 tjena:
      - Tobisa potso 1 le 2 ho baithuti ka bonngwe.
      - Tobisa potso 3 & 4 ho sehlopheng kaofela. Kopa baithuti ho buisana ka potso le metswalle.
      - Kopa baithuti ba mmalwa ho abelana dikarabo tsa bona.
   f. Hopotsa baithuti ka leano la kutlwisiso.
      - Ere, bekeng ena re ithuta ho: Lekola kutlwisiso.
      - Botsa baithuti: A na o kile wa ikutlwa o ferekane ha o bala pale hobane o se o sa tsebe se etsahalang? Sena se ile sa etsa hore o ikutlwe jwang?

Ho Ngola: Bontshahatsa DMTP le mosebetsi

NAKO: Metsotso e 20

DISE-BEDISWA: Bukeng ya DBE leqepheng la: 88

Foreimi ya ho ngola:

... ya ratehang.

Ke ne ke ile lebopong la lewatle le...

Lebopong la lewatle, ke...

Ke bone/ke thotse...

Ke ikutlwile ke...

Ke ratile/ ha ke rate lebopong la lewatle hobane...

1. **Tsebisa Dibopeho le Melao ya Tshebediso ya Puo (DMTP).**
   a. Ere: Bekeng ena re tla tsepamisa maikutlo ho: Ho netefatsa hore lentswe la ketso (leetsi) le tsamaisana le ya e etsang (moetsi).
   b. Ngola polelo letlapeng: Ke ikutlwa ke thabile. O ikutlwa a saretswe.
   c. Supa DMTP: Lentswe la ketso (leetsi) le tsamaisana le ya le etsang (moetsi).
2. **Tsebisa mosebetsi wa ho ngola.**
   a. Ere: Bekeng ena re tla: Ngolla motswalle lengolo la dipolelo tse hlano bonyane.
   b. Ere: Re tla taka mme re ngole ka: Etsa eka o ile lebopong la lewatle. Ngolla motswalle wa hao lengolo o qoqele seo o se boneng moo lebopong la lewatle.
3. **Hlalosa mosebetsi wa hao wa ho ngola ka molomo pele o ngola.**
   a. Ere: Ha ke ne ke le lebopong la lewatle, ke bone....
4. **Bontshahatsa mohlala wa mosebetsi tlapangollong.**
   a. Bontsha baithuti hore ba phethela foreimi ya ho ngola jwang.
   b. Supa DMTP: Lentswe la ketso (leetsi) le tsamaisana le ya le etsang (moetsi).

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 5&6

NAKO: Metsotso e 30

DISE-BEDISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 90.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 5 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa Padiso tse teng (Padiso tsa Mohato).
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang melawana ya sekolo e dumela, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 5 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 6.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Medumo: Boeletsa malapa a medumo

NAKO:
Metsotso e 15

DISE-BEDISWA:
Karete ya Modumo

Padiso

1. **Bolella baithuti hore kajeno ba tla tswela pele ho boeletsa medumo e amanang le:** *b*
   a. Bolella baithuti ho bula ka moo ba ngotseng sehlooho ka dibukeng tsa bona: Malapa a medumo: b
2. **Kopa baithuti ho kopanya medumo:** *b + j*
   a. Bolella baithuti ho ngola motswako wa modumo le mantswe ohle ao ba a tsebang a sebedisang motswako ona.
   b. Kamora metsotso e mmalwa, bitsa baithuti ba fapaneng ho abelana le ba bang mantswe a bona.
   c. Ebe, o ngola mantswe a latelang tlapangollong, o a qapodise ha o ntse o a ngola: bjatla, bjatlanya
   d. Bolella baithuti ho kopollela mantswe ana dibukeng tsa bona, mme ba sehelle motswako mola ka tlase.
3. **Phetha mosebetsi wa ho kopanya medumo.** *bjatlanya, bjatla*
4. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Labone.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 91.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mosebetsi ka mong.
   c. Bontshahatsa tlapangollong hore mosebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Matlafatsa bokgoni ba ho ngola ka thello

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Tjhate ya Mongolo

1. **Bolella baithuti hore ho bohlokwa ho bona ho tseba ho ngola ka bokgabane.**
   a. Hlalosa hore sena se bolela hore ba lokela ho ngola:
      - Ka nepo, ntle le diphoso
      - Ka lebelo le nepahetseng, ba sa iketla haholo
      - Ka makgethe, e le hore mongolo wa bona o tsebe ho baleha
2. **Bolella ho hopola dintlha tsena mme ba leke ho ntlafatsa mongolo wa bona ka thuto e nngwe le nngwe.**
3. **Ba bontshe o ngole dipolelo ka nepo.**
   a. Ngola dipolelo tse ho fanweng ka tsona letlapeng.
   b. Ha o ntse o ngola, hlalosa dintlha tsa bohlokwa ka popo ya ditlhaku, matshwao a mongolo, sebaka pakeng tsa mantswe hammoho le boholo ba mongolo wa hao.
   c. Bolella baithuti ho kopolla dipolelo ho tswa letlapeng.
   d. Ha baithuti ba ntse ba ngola, tsamatsamaya mme o fane tshehetso moo ho hlokehang.
   e. Dipolelo:
      - Ntja ya Sello, Bobi e jele masapo a mangata.
      - Sello tlohela ho bjatlanya dintho ha o halefile.
      - Ntja ya Sello e ile ya bjabjaretsa nama ya kgoho mmoho le masapo a yona.

Padisommoho: Ho bala lekgetlo la bobedi

NAKO:
Metsotso e 15

DISE-BEDISWA:
Pokello ya Dipale, leqephe la 159

1. **Lokisetsa baithuti ho bala lekgetlo la bobedi.**
   a. Dudisa baithuti khaphetheng.
   b. Ba hopotse ka boitshwaro bo lejeletsweng.
   c. Hopotsa baithuti sehlooho sa pale: *Kea o sebedisa sikirini*
   d. Hopotsa baithuti ka leano la kutlwisiso.
      - Ere, bekeng ena re ithuta ho: Lekola kutlwisiso.
      - Ere, le a hopola re buisane ka sena maobane, ha ke le botsa: A na o kile wa ikutlwa o ferekane ha o bala pale hobane o se o sa tsebe se etsahalang? Sena se ile sa etsa hore o ikutlwe jwang?
2. **Ruta Ho Bala Lekgetlo la Bobedi ka mokgwa o latelang:**
   a. Balla leqephe ka leng la pale hodimo, ka bokgeleke o utlwahala.
   b. Bontsha baithuti setshwantsho.
   c. Sebedisa mehlala e leqepheng la selelekela ho etsa mohlala wa leano la kutlwisiso.
   d. Qetellong ya pale, botsa dipotso tsa Padiso 2 tjena:
      - Tobisa potso 1 le 2 ho baithuti ka bonngwe.
      - Tobisa potso 3 & 4 ho sehlopheng kaofela. Kopa baithuti ho buisana ka potso le metswalle.
      - Kopa baithuti ba mmalwa ho abelana dikarabo tsa bona.

Ho Ngola: Leano le moralo

NAKO: Metsotso e 20

DISE-BEDISWA: Bukeng ya DBE leqepheng la: 88

Foreimi ya ho ngola:

... ya ratehang.

Ke ne ke ile lebopong la lewatle le...

Lebopong la lewatle, ke...

Ke bone/ke thotse...

Ke ikutlwile ke...

Ke ratile/ ha ke rate lebopong la lewatle hobane...

1. **Tsebisa mosebetsi wa ho ngola hape.**
   a. Ere: Hopolang hore bekeng ena re tla taka mme re ngole ka: Etsa eka o ile lebopong la lewatle. Ngolla motswalle wa hao lengolo o qoqele seo o se boneng moo lebopong la lewatle.
2. **Laela baithuti ho nahana ka ho ngola ha bona.**
   a. Ere: Kwala maahlo o nahane hore o tla araba foreimi ya ho ngola jwang.
   b. Ere: Abelana le motswalle mohopolo wa hao.
   c. Fehla mohopolo mme o ngole mantswe a molemo tlapangollong, mohl. tlhapi, lekgala, kgaketla, dolefene.
3. **Laela baithuti ho phehla leqepheng le latelago la dibuka tsa bona tsa DBE.**
   a. Ere: Jwale taka mme o ngole mehopolo ya hao.
   b. Hopotsa baithuti ka DMTP: Lentswe la ketso (leetsi) le tsamaisana le ya le etsang (moetsi).
4. **Tsamatsamaya ka phaposing mme o thuse baithuti ka bonngwe.**
   a. Kopa baithuti ho abelena mehopolo ya bona.
   b. Thusa baithuti ba sokolang ho qala mosebetsi wa ho ngola.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 7&8

NAKO: Metsotso e 30

DISE-BEDISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 91.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 7 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa Padiso tse teng (Padiso tsa Mohato).
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang melawana ya sekolo e dumela, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 7 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 8.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Buisanang ka pale e badilweng ka kopanelo

NAKO:
Metsotso e 15

DISE-BEDISWA:
Foreimi ya puisanao:

Pale ena e ne e le ka...

Ke ratile ha...

Ke ithutile hore...

1. **Lokisetsa baithuti puisano ya sehlopha.**
   a. Arola baithuti ka dihlopha tsa ditho tse nne sehlopha ka seng.
   b. Neha sehlopha ka seng 'thutswana kapa lejwe la ho bua'.
   c. Ere: Bua feela ha o tshwere 'thutswana kapa lejwe la ho bua'.
2. **Bala dipotso tsa puisano.**
   a. Hopotsa baithuti ka pale eo ba e badileng ka kopanelo ya beke.
   b. Ngola foreimi ya puisano tlapangollong.
   c. Bala o hlalose potso ka nngwe (qalo ya karabo).
   d. Bolella baithuti hore setho ka seng sehlopheng se lokela ho araba potso.
   e. Kgothalletsa baithuti ho nahana dikarabo tse fapaneng.
3. **Laela baithuti ho qala dipuisano tsa bona.**
   a. Laela baithuti ba tshwereng 'thutswana/lejwe' la ho bua' hore ba qale.
   b. Tsamatsamaya mme o fane ka tshehetso moo e hlokehang.
   c. Metsotsong ya ho qetela, bitsa sehlopha ho tla abelana dikarabo tsa bona.
4. **Boitokisetso ba baithuti**
   a. Hlwaya baithuti ba 3–4 bakeng sa Dinehelano tsa Molomo ka Mantaha.
   b. Bolella baithuti bana seo ba lokelang ho itokisetsa sona. (Sheba morero wa thuto ya MB wa Mantaha)

Medumo: Pitsetso

NAKO:
Metsotso e 15

DISE-BEDISWA:
Padiso

1. **Dudisa baithuti ka kgutso ka dibuka tsa mosebetsi, dipene le dirula.**
   a. Bolella baithuti hore ba ngole sehlooho, 'Pitsetso', ebe ba ngola dinomoro 1–5 moleng o ka thoko.
   b. Bitsa mantswe a latelang a mahlano hore baithuti ba a ngole pela dinomoro 1–5: ntena, ntoma, ntwanela, bjabjaretswa, bjatla
   c. Kamora moo, bolella baithuti hore ba ngole dipolelo tseo o tla di bua, ba sebedisa matshwao a puo a nepahetseng.
   d. Bua polelo e latelang. E phete habedi ebang ho hlokeha: Re kena sekolo sa Ntataise.
2. **Bolella baithuti hore ba sebedise kerayone hore ba itshwaye.**
   a. Ngola mantswe a mahlano le polelo letlapeng.
   b. Ha o ntse o ngola, qapodisa lentswe ka leng.
   c. Supa matshwao a puo a sebedisitsweng polelong.
   d. Bolella baithuti hore ba etse sedikadikwe moo ba entseng phoso ka kerayone.
   e. Bolella baithuti hore ba lokise diphoso.
3. **Ela hloko diphephetso le tswelopele ya baithuti.**
4. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Labohlano.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 92.
   b. Balla tema hodimo. Bolella baithuti ho bala le wena ba balle ka pelong.
   c. Bala sengolwa hape, mme lekgetlong lena baithuti ba bale le wena.
   d. Etsa mohlala wa ho phethela mosebetsi wa ho ngola wa kutlwisiso letlapeng.
   e. Etsa mohlala wa ho phethela mosebetsi wa Mofoloji letlapeng.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Padisommoho: Etsa mosebetsi wa Kamora Padiso

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Pokello ya Dipale, leqephe la 159

1. **Lokisetsa baithuti mosebetsi wa ka morao ho ho bala.**
   a. Hopotsa baithuti sehlooho sa pale: *Kea o sebedisa sikirini*
   b. Hlalosa mosebetsi o re: Kajeno re tlo sebetsa ka dihlopha ho tshwantshisa pale.
2. **Bontshahatsa mohlala wa mosebetsi ka mokgwa o latelang:**
   a. Ere: Ha re tshwantshisa pale re leka ho:
      - Ho hopola seo mophetwa a se bolelang le seo a se etsang
      - Bua le ho etsisa mophetwa eo re mo tshwantshisang
      - Sebedisa a mang a mantswe a mophetwa eo re mo tshwantshisang
   b. Bontsha baithuti ka bokgutswanyana ka moo o ka etsisang emong wa baphetwa.
   c. Leka hore o se ke wa kgetha mophethwa wa sehlooho e le mohlala wa hao.
3. **Laela baithuti ho phethela mosebetsi.**
   a. Bala hore baphetwa ba ba kae paleng.
   b. Arola baithuti ka dihlopha tse lekanag le palo ya baphetwa. Mohlala, ha baphetwa ba le 5 paleng, etsa dihlopha tse 5 tsa baithuti.
   c. Moithuti ka mong sehlopheng a fuwe karolo ya mophetwa.
   d. Ntshetsa baithuti kantle kapa sebakeng se bulehileng.
   e. Bolella dihlopha ho tshwantshisa pale. Ba lokela ho:
      - Hopola seo mophetwa a se etsang le seo a se buang
      - Etsisa mophetwa ka puo le diketso
      - Sebedisa a mang a mantswe a mophetwa eo ba mo tshwantshisang
   f. Ha baithuti ba ntse ba tshwantshisa pale, tsamatsamaya o nne o fane ka tshehetso moo e hlokehang.
4. **Dumella baithuti ho abelana mosebetsi wa bona.**
   a. Fa baithuti metsotswana e mmalwa ho abelana mesebetsi ya bona le metswalle.
   b. Bitsa moithuti a le mong ho abelana mosebetsi wa hae le phaposi.

Ho Ngola: Rala o lokise diphoso tsa mongolo

NAKO: Metsotso e 20

DISE-BEDISWA: Bukeng ya DBE leqepheng la: 88

Foreimi ya ho ngola:

... ya ratehang.

Ke ne ke ile lebopong la lewatle le...

Lebopong la lewatle, ke...

Ke bone/ke thotse...

Ke ikutlwile...

Ke ratile/ ha ke rate lebopong la lewatle hobane...

1. **Hopotsa baithuti ka mosebesi wa ho ngola.**
   a. Ere: Kajeno re tla qetella mosebetsi wa rona wa ho ngola.
2. **Tsebisa phapahano.**
   a. Tsamatsamaya ka phaposing mme o thuse baithuti ba sokolang.
   b. Fa baithuti ba pele ka mosebetsi, mosebetsi o mong: Ngola lekgethi ho dipolelo tsohle tsa hao.
3. **Laela baithuti hore ba bale ebe ba lokise diphoso tsa ho ngola ha bona.**
   a. Ere: Jwale ke nako ya ho bala le ho lokisa diphoso mongolong wa hao.
   b. Ere: Hopola ho lekola hore: Lentswe la ketso (leetsi) le tsamaisana le ya le etsang (moetsi).
4. **Ha nako e dumela, kopa baithuti ho abelana seo ba se ngotseng.**
   a. Baithuti ba ka abelana seo ba se ngotseng le motswalle.
   b. Ba mmalwa ba ka abelana le sehlopha sohle ka phaposing.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 9&10

NAKO: Metsotso e 30

DISE-BEDISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 92.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 9 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa Padiso tse teng (Padiso tsa Mohato).
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang melawana ya sekolo e dumela, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 9 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 10.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Tsebisa mookotaba

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Ditshwantsho le dintho tsa nnete bakeng sa moo ho pepeswang mookotaba

Padiso

1. **Hlophisa sekgutlwana sa pepeso ya mookotaba:** *Re latela ditaelo*
2. **Botsa dipotso tse bulehileng ho tsosa tsebo e teng ya baithuti ka mookotaba.**
   - *Hobaneng ho le bohlokwa ho mamela ditaelo ka hloko?*
   - *Ke eng e o thusang ho hopola mehato ha ditaelo di le ngata?*
   - *Ho ka etsahala eng ha re sa latele ditaelo?*
3. **Etsa mmapa wa monahano o sebedisa dipotso le dikarabo tsa baithuti.**
4. **Ngola dikarabo tsa hao mmapeng wa monahano ho matlafatsa tsebo eo baithuti ba seng ba na le yona.**
5. **Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 94.**
6. **Bolella baithuti ho supa mantswe a nontsho ya puo a mookotaba.**
   a. Balla mantswe a nontsho ya puo hodimo.
   b. Laela baithuti ho a bala mmoho le wena, kapa ba a phethe kamora hao. “Batho ba tla latela mohlala wa hao pele ba ka latela ditaelo tsa hao.” Mohlokalebitso.
7. **Buisana ka nontsho ya puo le baithuti.**
   a. Botsa: Na o ka mpolella hore sena se bolelang? Na o ka nahana ka karabo?
   b. Kgothaletsa baithuti ho abelana menahano ya bona.
   c. Hlalosa se bolelwang kapa fana ka dikarabo ka mokgwa o latelang: Batho ba atisa ho etsa seo o se etsang, eseng seo o se buang kapa ditaelo tsa hao. Ho bohlokwa haholo hore maphelo a rona le dintho tseo re di etsang ebe mohlala o motle ho ba bang.

Medumo: Boeletsa malapa a medumo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Karete ya Modumo

Padiso

1. **Bolella baithuti hore kajeno ba tlo boeletsa medumo e amanang le:** *p, ph*
   a. Bontsha baithuti karete ya modumo ya difonimi tse latelang: *m, p, ph*
   b. Botsa baithuti ka bonngwe ho bala modumo ka mong.
   c. Bolella baithuti ho ngola sehlooho di dibukeng tsa bona: Malapa a medumo *p, ph*
2. **Kopa baithuti ho kopanya medumo:** *m + p*
   a. Bolella baithuti ho ngola motswako wa modumo le mantswe ohle ao ba a tsebang a sebedisang motswako ona.
   b. Kamora metsotso e mmalwa, bitsa baithuti ba fapaneng ho abelana le ba bang mantswe a bona.
   c. Ebe, o ngola mantswe a latelang tlapangollong, o a qapodise ha o ntse o a ngola: *mpho, omphile*
   d. Bolella baithuti ho kopollela mantswe ana dibukeng tsa bona, mme ba sehelle motswako mola ka tlase.
3. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Mantaha.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 96.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mosebetsi ka mong.
   c. Bontshahatsa tlapangollong hore mosebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Matlafatsa bokgoni ba ho ngola ka thello

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Tjhate ya Mongolo

1. **Bolella baithuti hore ho bohlokwa ho bona ho tseba ho ngola ka bokgabane.**
   a. Hlalosa hore sena se bolela hore ba lokela ho ngola:
      - Ka nepo, ntle le diphoso
      - Ka lebelo le nepahetseng, ba sa iketla haholo
      - Ka makgethe, e le hore mongolo wa bona o tsebe ho baleha
2. **Bolella ho hopola dintlha tsena mme ba leke ho ntlafatsa mongolo wa bona ka thuto e nngwe le nngwe.**
3. **Ba bontshe o ngole dipolelo ka nepo.**
   a. Ngola dipolelo tse ho fanweng ka tsona letlapeng.
   b. Ha o ntse o ngola, hlalosa dintlha tsa bohlokwa ka popo ya ditlhaku, matshwao a mongolo, sebaka pakeng tsa mantswe hammoho le boholo ba mongolo wa hao.
   c. Bolella baithuti ho kopolla dipolelo ho tswa letlapeng.
   d. Ha baithuti ba ntse ba ngola, tsamatsamaya mme o fane tshehetso moo ho hlokehang.
   e. Dipolelo:
      - Mampho o ile a phaphama ha Pheko a mo phaphamisa ka lesela le metsi.
      - O ile a phahama phateng eo a neng a robetse ho yona.
      - Pheko o ne a phasaphasa a batlana le ho itseng.

Padisommoho: Tsebisa pale

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Pokello ya Dipale, leqephe la 173

1. **Tsebisa pale.**
   a. Ere: Bekeng ena re tlo bala pale eo sehlooho sa yona e leng: *Dula o bolokehile Lehlohonolo.*
   b. Ere: *Pale ena e bua ka ngwanaa ya bitswang Lehlohonolo eo mmae a mmolellang hore a dule a bolokehile a se ye dibakeng tse ding. Hamorao, moahisane wa bona o kopa Lehlohonolo ho ya lebenkeleng le haufi le tanene. Lehlohonolo o ya lebenkeleng, empa ha a latele melao ya polokeho eo mmae a mo behetseng yona. Tseleng e lebang moo, o ikutlwa a tshohile mme o qala ho tlwisisa hobaneng mme wa hae a behile melao eo ya polokeho. Pale ena e re thusa ho utlwisisa hore melao e molemo.*
   c. Botsa: Ebe ho na le seo o se tsebang ka sona?
   d. Ha kgutswanyane bontsha baithuti ditshwantsho tsa pale.
2. **Aha tsebo e teng ya baithuti.**
   a. Hlalosa o arolelane le bona tlhahisoleseding eo ho fanweng ka yona paleng.
   b. Bontsha baithuti hore pale e etsahalla kae o sebedisa mmapa o hlahellang Pokellong ya Dipale.
   c. Botsa: Ebe ho na le dipotso tseo o batlang ho di botsa ka pale?
3. **Hlalosa leano la kutlwisiso.**
   a. Ere, bekeng ena re tlo ithuta ho: Botsa dipotso / Ipotse
   b. Hlalosetsa baithuti leano lena.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 1&2

NAKO: Metsotso e 30

DISE-BEDISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 96.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 1 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa Padiso tse teng (Padiso tsa Mohato).
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang melawana ya sekolo e dumela, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 1 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 2.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Ruta tlotlontswe

NAKO:
Metsotso e 15

DISE-BEDISWA:
Dikarete tsa tlotlontswe, ditshwantsho, dintho tsa mannete

Padiso

1. **Hopotsa baithuti mookotaba.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 94.
   b. Bala kapa o bolele nontsho ya puo hape.
   c. Bontsha baithuti lenane la tlotlontswe la mookotaba.
   d. Ba hlalosetse hore mantswe ana a tla re thusa ho utlwisisa le ho bua ka mookotaba.
   e. Ba balle lenane la mantswe.
2. **Sebedisa mokgwa wa SEBS ho ruta tlotlontswe.**
   a. Ruta mantswe a tlotlontswe a latelang:
      - *kgoro: Tsela e patisaneng kapa e kgutshwane.*
      - *patisane: Ha e kgolo, e sesane pakeng tsa mahlakore.*
      - *ho hlokomedisa: Ho elelliswa motho e mong ka kotsi e ka ba hlahelang mme ba hlokomele.*
      - *kotsi: Ntho e itseng e ka o lematsang.*
3. **Sebedisa maano a SEBS a tshwanelang lentswe ka leng:**
   S: Supa setshwantsho kapa ntho ya mannete
   E: Etsa seo lentswe le se bolelang
   B: Bolella baithuti moelelo wa lentswe
   S: Sebedisa lentswe polelong

Medumo: Boeletsa malapa a medumo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Karete ya Modumo

Padiso

1. **Bolella baithuti hore kajeno ba tla tswela pele ho boeletsa medumo e amanang le:** *p, ph*
   a. Bolella baithuti ho bula ka moo ba ngotseng sehlooho ka dibukeng tsa bona: Malapa a medumo: p, ph
2. **Kopa baithuti ho kopanya medumo:** *m + ph*
   a. Bolella baithuti ho ngola motswako wa modumo le mantswe ohle ao ba a tsebang a sebedisang motswako ona.
   b. Kamora metsotso e mmalwa, bitsa baithuti ba fapaneng ho abelana le ba bang mantswe a bona.
   c. Ebe, o ngola mantswe a latelang tlapangollong, o a qapodise ha o ntse o a ngola: mpho, phatsima
   d. Bolella baithuti ho kopollela mantswe ana dibukeng tsa bona, mme ba sehelle motswako mola ka tlase.
3. **Phetha mosebetsi wa ho kopanya medumo.** *dimpho, mphile*
4. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Labobedi.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 97.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mosebetsi ka mong.
   c. Bontshahatsa tlapangollong hore mosebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Matlafatsa bokgoni ba ho ngola ka thello

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Tjhate ya Mongolo

1. **Bolella baithuti hore ho bohlokwa ho bona ho tseba ho ngola ka bokgabane.**
   a. Hlalosa hore sena se bolela hore ba lokela ho ngola:
      - Ka nepo, ntle le diphoso
      - Ka lebelo le nepahetseng, ba sa iketla haholo
      - Ka makgethe, e le hore mongolo wa bona o tsebe ho baleha
2. **Bolella ho hopola dintlha tsena mme ba leke ho ntlafatsa mongolo wa bona ka thuto e nngwe le nngwe.**
3. **Ba bontshe o ngole dipolelo ka nepo.**
   a. Ngola dipolelo tse ho fanweng ka tsona letlapeng.
   b. Ha o ntse o ngola, hlalosa dintlha tsa bohlokwa ka popo ya ditlhaku, matshwao a mongolo, sebaka pakeng tsa mantswe hammoho le boholo ba mongolo wa hao.
   c. Bolella baithuti ho kopolla dipolelo ho tswa letlapeng.
   d. Ha baithuti ba ntse ba ngola, tsamatsamaya mme o fane tshehetso moo ho hlokehang.
   e. Dipolelo:
      - Mpho le Omphile ke bana ba Mme Mampho.
      - Ke ne ke memme Mpho le Omphile moketeng wa ka wa tswalo.
      - Ba ne ba tlile ka dimpho.

Padisommoho: Etsa Mosebetsi wa Pele ho Padiso

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Pokello ya Dipale, leqephe la 175

1. **Lokisetsa baithuti Mosebetsi wa Pele ho ho Bala.**
   a. Bitsetsa baithuti khapetheng kapa fatshe.
   b. Dula ka pela baithuti ka buka ya Pokello ya Dipale.
   c. Etsa bonnete ba hore baithuti bohle ba bona buka.
   d. Bolella baithuti boitshwaro boo o bo lebelletseng ka nako ya ho Bala ka Kopanelo, mohl. dula o fapantshe maoto, bea matsoho diropeng, mamela ka hloko, araba ha o bitswa, phahamisa letsoho ha o batla ho botsa potso.
2. **Etsa Mosebetsi wa Pele ho ho bala ka mokgwa o latelang:**
   a. Bolela sehlooho sa pale: *Dula o bolokehile Lehlohonolo*.
   b. Hlalosa bokgoni ba ho lepa. Ere: Ha re lepa, re sebedisa sehlooho le ditshwantsho ho leka ho fumana hore pale e bua ka eng.
   c. Bontsha baithuti ditshwantsho leqepheng ka leng.
   d. Botsa: Le nahana hore ho etsahalang mona?
   e. Botsa: Le nahana hore ditshwantsho tsena di amana jwang?

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 3&4

NAKO: Metsotso e 30

DISE-BEDISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 97.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 3 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa Padiso tse teng (Padiso tsa Mohato).
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang melawana ya sekolo e dumela, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 3 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 4.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Ruta tlotlontswe ebe le buisane ka setshwantsho sa mookotaba

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Dikarete tsa tlotlontswe, ditshwantsho, dintho tsa mannete

Padiso

1. **Sebedisa mokgwa wa SEBS ho ruta tlotlontswe.**
   a. Ruta mantswe a tlotlontswe a latelang:
      - *ditaelo: Melao kapa ditsupo tse o hlalosetsang hore o etse ntho jwang kapa hore o etse eng.*
      - *bolokeha: Ho bolokeha kotsing e ka o hlahelang*
      - *ho lekeha: Ho ikutlwa e ka o batla ho etsa ho itseng, le ha o tseba ebile ha o a tshwanela le hore o e etse.*
      - *letswalo: Maikutlo ao o bang le ona ha o nahana hore ho na le ntho e ka o lematsang kapa e o tshosang.*
   b. Sebedisa maano a SEBS a tshwanelang lentswe ka leng.
2. **Aha tsebo e teng ya baithuti.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 98.
   b. Bolella baithuti tlhahisoleseding e latelang ka setshwantsho:
      - *Ditaelo hangata re di fuwa hore di re thuse, di re tataise, kapa di re sireletse. Ditaelo di ka tswa ho batswadi, matitjhere, bahlokomedi kapa motho e mong ya moholo eo re mo tshepang. Le ha bana ba sa utlwisise kamehla hore hobaneng ba fuwa ditaelo tsa ho etsa ho itseng, ho bohlokwa ho lemoha le ho elellwa hore ditaelo di fuwa ka mabaka.*
      - *Ha re latela ditaelo, re qoba ho etsa diphoso, re phema dikotsi kapa mathata. Ha re iphapanya ditaelo, re ka tobana le ditlamorao tseo re ka beng re di qobile.*
      - *Ho latela ditaelo ha ho bonolo. Re lokela ho ba le boitshwaro le ho etsa diqeto tse nepahetseng. Hona ho ka ba boima ka nako enngwe - jwaloka ha re ikutlwa re potlakile kapa re qobelehile ke metswalle.*
3. **Buisanang ka setshwantsho.**
   a. Sebedisa dipotso tse latelang ho buisana ka setshwantsho:
      - Botsa potso ya pele.
      - Laela baithuti ho buisana ka potso le baithuti ba bang.
      - Bitsa baithuti ka bonngwe ho abelana dikarabo tsa bona.
      - Aha tsebo eo baithuti ba nang le yona ka ho lokisa diphoso tsa kutlwisiso le ka ho abelana tlhahisoleseding e amahanag le mookotaba.
      - Pheta tshebetso ena ka dipotso tsohle.
4. **Dipotso:**
   a. *Ke melawana kapa ditaelo di fe tse o di latelang letsatsi le letsatsi?*
   b. *Ho ka etsahalang ha re sa latele melawana kapa ditaelo?*
   c. *Ebe o ka nahana ka nako eo o kileng wa roba molawana kapa wa se latele ditaelo? Ho ile ha etsahalang?*

Medumo: Boeletsa malapa a medumo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Karete ya Modumo

Padiso

1. **Bolella baithuti hore kajeno ba tlo boeletsa medumo e amanang le:** *sh*
   a. Bontsha baithuti karete ya modumo ya difonimi tse latelang: *sh, w*
   b. Botsa baithuti ka bonngwe ho bala modumo ka mong.
   c. Bolella baithuti ho ngola sehlooho di dibukeng tsa bona: Malapa a medumo *sh*
2. **Kopa baithuti ho kopanya medumo:** *sh + w*
   a. Bolella baithuti ho ngola motswako wa modumo le mantswe ohle ao ba a tsebang a sebedisang motswako ona.
   b. Kamora metsotso e mmalwa, bitsa baithuti ba fapaneng ho abelana le ba bang mantswe a bona.
   c. Ebe, o ngola mantswe a latelang tlapangollong, o a qapodise ha o ntse o a ngola: *shwalane, shwashwatha*
   d. Bolella baithuti ho kopollela mantswe ana dibukeng tsa bona, mme ba sehelle motswako mola ka tlase.
3. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Laboraro.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 99.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mosebetsi ka mong.
   c. Bontshahatsa tlapangollong hore mosebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Matlafatsa bokgoni ba ho ngola ka thello

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Tjhate ya Mongolo

1. **Bolella baithuti hore ho bohlokwa ho bona ho tseba ho ngola ka bokgabane.**
   a. Hlalosa hore sena se bolela hore ba lokela ho ngola:
      - Ka nepo, ntle le diphoso
      - Ka lebelo le nepahetseng, ba sa iketla haholo
      - Ka makgethe, e le hore mongolo wa bona o tsebe ho baleha
2. **Bolella ho hopola dintlha tsena mme ba leke ho ntlafatsa mongolo wa bona ka thuto e nngwe le nngwe.**
3. **Ba bontshe o ngole dipolelo ka nepo.**
   a. Ngola dipolelo tse ho fanweng ka tsona letlapeng.
   b. Ha o ntse o ngola, hlalosa dintlha tsa bohlokwa ka popo ya ditlhaku, matshwao a mongolo, sebaka pakeng tsa mantswe hammoho le boholo ba mongolo wa hao.
   c. Bolella baithuti ho kopolla dipolelo ho tswa letlapeng.
   d. Ha baithuti ba ntse ba ngola, tsamatsamaya mme o fane tshehetso moo ho hlokehang.
   e. Dipolelo:
      - Sheba mane moo Mamoshabi a shebileng teng.
      - Maleshwane o re Moshebi o rata ho bua leshano.
      - Ke tla kopana le wena shwalane re kgone ho di shwashwatha.

Padisommoho: Ho bala lekgetlo la pele

NAKO:
Metsotso e 15

DISE-BEDISWA:
Pokello ya Dipale, leqephe la 175

1. **Lokisetsa baithuti ho bala lekgetlo la pele.**
   a. Dudisa baithuti khaphetheng.
   b. Ba hopotse ka boitshwaro bo lejeletsweng.
   c. Hopotsa baithuti sehlooho sa pale: *Dula o bolokehile Lehlohonolo!*
   d. Ere: *Pale ena e bua ka ngwanaa ya bitswang Lehlohonolo eo mmae a mmolellang hore a dule a bolokehile a se ye dibakeng tse ding. Hamorao, moahisane wa bona o kopa Lehlohonolo ho ya lebenkeleng le haufi le tanene. Lehlohonolo o ya lebenkeleng, empa ha a latele melao ya polokeho eo mmae a mo behetseng yona. Tseleng e lebang moo, o ikutlwa a tshohile mme o qala ho tlwisisa hobaneng mme wa hae a behile melao eo ya polokeho. Pale ena e re thusa ho utlwisisa hore melao e molemo.*

2. **Ruta Ho Bala Lekgetlo la Pele ka tsela e latelang:**
   a. Balla leqephe ka leng la pale hodimo, ka bokgeleke o utlwahala.
   b. Bontsha baithuti ditshwantsho.
   c. Emisa o hlalosetse baithuti moo ho hlokehang.
   d. Hlwaya mantswe a tlotlontswe ha a ntse a hlaha.
   e. Qetellong ya pale, botsa dipotso tsa Padiso 1 tjena:
      - Tobisa potso 1 le 2 ho baithuti ka bonngwe.
      - Tobisa potso 3 & 4 ho sehlopheng kaofela. Kopa baithuti ho buisana ka potso le metswalle.
      - Kopa baithuti ba mmalwa ho abelana dikarabo tsa bona.
   f. Hopotsa baithuti ka leano la kutlwisiso.
      - Ere, bekeng ena re ithuta ho: Botsa dipotso / Ipotse
      - Botsa baithuti: Ho monate ho nahana le ho ipotsa dipotso ka pale. Ke dipotso dife tseo o nang le tsona ka pale ena?

Ho Ngola: Bontshahatsa DMTP le mosebetsi

NAKO: Metsotso e 20

DISE-BEDISWA: Foreimi ya ho ngola:

Ke rata ho bapala...

Ke bapala...

Sepheo sa papadi ke...

Molao ke...

O mong molao ke...

Melao e etsa papadi e be monate hobane...

1. **Tsebisa Dibopeho le Melao ya Tshebediso ya Puo (DMTP).**
   a. Ere: Bekeng ena re tla tsepamisa maikutlo ho: Etsa bonnete ba hore re ngola diratswana tse tsepamisitseng maikutlo mohopolong o le mong. Dipolelo tsohle seratswaneng di lokela ho ba ka mohopolo o tshwanag.
   b. Ngola polelo letlapeng: Dipolelo tse seratswaneng di tsepamisitse maikutlo mohopolong o le mong.
   c. Supa DMTP: Seratswana ka khomphutara: Ke na le khomphutara hae. E dutse tafoleng. Ke sebedisa khomphutara ho etsa mosebetsi le ho bapala dipapadi ho yona.
2. **Tsebisa mosebetsi wa ho ngola.**
   a. Ere: Bekeng ena re tla: Taka setshwantsho ebe o ngola diratswana tse pedi tse kgutswane tse nang le dipolelo tse 3.
   b. Ere: Re tla taka mme re ngole ka: Papadi eo o e bapalang e nang le melao e tshwanetseng ho latelwa.
3. **Hlalosa mosebetsi wa hao wa ho ngola ka molomo pele o ngola.**
   a. Ere: Ke rata ho bapala....
4. **Bontshahatsa mohlala wa mosebetsi tlapangollong.**
   a. Taka setshwantsho kapele se bontshang: Wena, o bapala papadi.
   b. Bontsha baithuti hore ba phethela foreimi ya ho ngola jwang.
   c. Supa DMTP: Dipolelo tse seratswaneng di tsepamisitse maikutlo mohopolong o le mong.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 5&6

NAKO: Metsotso e 30

DISE-BEDISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 99.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 5 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa Padiso tse teng (Padiso tsa Mohato).
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang melawana ya sekolo e dumela, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 5 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 6.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Medumo: Boeletsa malapa a medumo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Karete ya Modumo

Padiso

1. **Bolella baithuti hore kajeno ba tla tswela pele ho boeletsa medumo e amanang le:** *sh*
   a. Bolella baithuti ho bula ka moo ba ngotseng sehlooho ka dibukeng tsa bona: Malapa a medumo: sh
2. **Kopa baithuti ho kopanya medumo:** *sh + w*
   a. Bolella baithuti ho ngola motswako wa modumo le mantswe ohle ao ba a tsebang a sebedisang motswako ona.
   b. Kamora metsotso e mmalwa, bitsa baithuti ba fapaneng ho abelana le ba bang mantswe a bona.
   c. Ebe, o ngola mantswe a latelang tlapangollong, o a qapodise ha o ntse o a ngola: mamoshweshwe, seshweshwe
   d. Bolella baithuti ho kopollela mantswe ana dibukeng tsa bona, mme ba sehelle motswako mola ka tlase.
3. **Phetha mosebetsi wa ho kopanya medumo.** *shwalane, shwashwatha*
4. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Labone.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 100.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mosebetsi ka mong.
   c. Bontshahatsa tlapangollong hore mosebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Matlafatsa bokgoni ba ho ngola ka thello

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Tjhate ya Mongolo

1. **Bolella baithuti hore ho bohlokwa ho bona ho tseba ho ngola ka bokgabane.**
   a. Hlalosa hore sena se bolela hore ba lokela ho ngola:
      - Ka nepo, ntle le diphoso
      - Ka lebelo le nepahetseng, ba sa iketla haholo
      - Ka makgethe, e le hore mongolo wa bona o tsebe ho baleha
2. **Bolella ho hopola dintlha tsena mme ba leke ho ntlafatsa mongolo wa bona ka thuto e nngwe le nngwe.**
3. **Ba bontshe o ngole dipolelo ka nepo.**
   a. Ngola dipolelo tse ho fanweng ka tsona letlapeng.
   b. Ha o ntse o ngola, hlalosa dintlha tsa bohlokwa ka popo ya ditlhaku, matshwao a mongolo, sebaka pakeng tsa mantswe hammoho le boholo ba mongolo wa hao.
   c. Bolella baithuti ho kopolla dipolelo ho tswa letlapeng.
   d. Ha baithuti ba ntse ba ngola, tsamatsamaya mme o fane tshehetso moo ho hlokehang.
   e. Dipolelo:
      - Mamoshweshwe o apere seshweshwe se setle.
      - Ke ne ke shebile Maleshwane a neng a hlwaile tsebe kateng.
      - O ne a sa rate leshano.

Padisommoho: Ho bala lekgetlo la bobedi

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Pokello ya Dipale, leqephe la 175

1. **Lokisetsa baithuti ho bala lekgetlo la bobedi.**
   a. Dudisa baithuti khaphetheng.
   b. Ba hopotse ka boitshwaro bo lejeletsweng.
   c. Hopotsa baithuti sehlooho sa pale: *Dula o bolokehile Lehlohonolo!*
   d. Hopotsa baithuti ka leano la kutlwisiso.
      - Hopotsa baithuti ka leano la kutlwisiso.
      - Ere, bekeng ena re ithuta ho: Botsa dipotso / Ipotse
      - Ere, le a hopola re buisane ka sena maobane, ha ke le botsa: Ho monate ho nahana le ho ipotsa dipotso ka pale. Ke dipotso dife tseo o nang le tsona ka pale ena?
2. **Ruta Ho Bala Lekgetlo la Bobedi ka mokgwa o latelang:**
   a. Balla leqephe ka leng la pale hodimo, ka bokgeleke o utlwahala.
   b. Bontsha baithuti setshwantsho.
   c. Sebedisa mehlala e leqepheng la selelekela ho etsa mohlala wa leano la kutlwisiso.
   d. Qetellong ya pale, botsa dipotso tsa Padiso 2 tjena:
      - Tobisa potso 1 le 2 ho baithuti ka bonngwe.
      - Tobisa potso 3 & 4 ho sehlopheng kaofela. Kopa baithuti ho buisana ka potso le metswalle.
      - Kopa baithuti ba mmalwa ho abelana dikarabo tsa bona.

Ho Ngola: Leano le moralo

NAKO: Metsotso e 20

DISE-BEDISWA: Foreimi ya ho ngola:

Ke rata ho bapala...

Ke bapala...

Sepheo sa papadi ke...

Molao ke...

O mong molao ke...

Melao e etsa papadi e be monate hobane...

1. **Tsebisa mosebetsi wa ho ngola hape.**
   a. Ere: Hopolang hore bekeng ena re tla taka mme re ngole ka: Papadi eo o e bapalang e nang le melao e tshwanetseng ho latelwa.
2. **Laela baithuti ho nahana ka ho ngola ha bona.**
   a. Ere: Kwala maahlo o nahane hore o tla araba foreimi ya ho ngola jwang.
   b. Ere: Abelana le motswalle mohopolo wa hao.
   c. Fehla mohopolo mme o ngole mantswe a molemo tlapangollong, mohl. bolo ya maoto, papadi ya ho lelekisana o batla ho thetsa motswalle, boleke maipatile, metswalle.
3. **Laela baithuti ho qala ho ngola dibukeng tsa bona.**
   a. Ere: Jwale taka mme o ngole mehopolo ya hao.
   b. Hopotsa baithuti ka DMTP: Dipolelo tse seratswaneng di tsepamisitse maikutlo mohopolong o le mong.
4. **Tsamatsamaya ka phaposing mme o thuse baithuti ka bonngwe.**
   a. Kopa baithuti ho abelena mehopolo ya bona.
   b. Thusa baithuti ba sokolang ho qala mosebetsi wa ho ngola.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 7&8

NAKO: Metsotso e 30

DISE-BEDISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 100.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 7 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa Padiso tse teng (Padiso tsa Mohato).
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang melawana ya sekolo e dumela, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 7 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 8.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Buisanang ka pale e badilweng ka kopanelo

NAKO:
Metsotso e 15

DISE-BEDISWA:
Foreimi ya puisanao:

Pale ena e ne e le ka...

Ke ratile mophetwa... hobane...

Ke ithutile hore...

1. **Lokisetsa baithuti puisano ya sehlopha.**
   a. Arola baithuti ka dihlopha tsa ditho tse nne sehlopha ka seng.
   b. Neha sehlopha ka seng 'thutswana kapa lejwe la ho bua'.
   c. Ere: Bua feela ha o tshwere 'thutswana kapa lejwe la ho bua'.
2. **Bala dipotso tsa puisano.**
   a. Hopotsa baithuti ka pale eo ba e badileng ka kopanelo ya beke.
   b. Ngola foreimi ya puisano tlapangollong.
   c. Bala o hlalose potso ka nngwe (qalo ya karabo).
   d. Bolella baithuti hore setho ka seng sehlopheng se lokela ho araba potso.
   e. Kgothalletsa baithuti ho nahana dikarabo tse fapaneng.
3. **Laela baithuti ho qala dipuisano tsa bona.**
   a. Laela baithuti ba tshwereng 'thutswana/lejwe' la ho bua' hore ba qale.
   b. Tsamatsamaya mme o fane ka tshehetso moo e hlokehang.
   c. Metsotsong ya ho qetela, bitsa sehlopha ho tla abelana dikarabo tsa bona.
4. **Boitokisetso ba baithuti**
   a. Hlwaya baithuti ba 3–4 bakeng sa Dinehelano tsa Molomo ka Mantaha.
   b. Bolella baithuti bana seo ba lokelang ho itokisetsa sona. (Sheba morero wa thuto ya MB wa Mantaha)

Medumo: Pitsetso

NAKO:
Metsotso e 15

DISE-BEDISWA:
Padiso

1. **Dudisa baithuti ka kgutso ka dibuka tsa mosebetsi, dipene le dirula.**
   a. Bolella baithuti hore ba ngole sehlooho, 'Pitsetso', ebe ba ngola dinomoro 1–5 moleng o ka thoko.
   b. Bitsa mantswe a latelang a mahlano hore baithuti ba a ngole pela dinomoro 1–5: mampho, phaphama, mpho, dimpho, shwashwatha
   c. Kamora moo, bolella baithuti hore ba ngole dipolelo tseo o tla di bua, ba sebedisa matshwao a puo a nepahetseng.
   d. Bua polelo e latelang. E phete habedi ebang ho hlokeha: Mamoshweshwe o apere seshweshwe se setle.
2. **Bolella baithuti hore ba sebedise kerayone hore ba itshwaye.**
   a. Ngola mantswe a mahlano le polelo letlapeng.
   b. Ha o ntse o ngola, qapodisa lentswe ka leng.
   c. Supa matshwao a puo a sebedisitsweng polelong.
   d. Bolella baithuti hore ba etse sedikadikwe moo ba entseng phoso ka kerayone.
   e. Bolella baithuti hore ba lokise diphoso.
3. **Ela hloko diphephetso le tswelopele ya baithuti.**
4. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Labohlano.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 101.
   b. Balla tema hodimo. Bolella baithuti ho bala le wena ba balle ka pelong.
   c. Bala sengolwa hape, mme lekgetlong lena baithuti ba bale le wena.
   d. Etsa mohlala wa ho phethela mosebetsi wa ho ngola wa kutlwisiso letlapeng.
   e. Etsa mohlala wa ho phethela mosebetsi wa Mofoloji letlapeng.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Padisommoho: Etsa mosebetsi wa Kamora Padiso

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Pokello ya Dipale, leqephe la 175

1. **Lokisetsa baithuti mosebetsi wa ka morao ho ho bala.**
   a. Hopotsa baithuti sehlooho sa pale: *Dula o bolokehile Lehlohonolo!*
   b. Hlalosa mosebetsi o re: Kajeno re tlo taka mme re ngole karolo eo re e ratileng ka ho fetisisa paleng.
2. **Bontshahatsa mohlala wa mosebetsi ka mokgwa o latelang:**
   a. Kwala mahlo o etse e ka o a nahana.
   b. Bula mahlo ebe o re: Seo ke se ratileng ka ho fetisisa paleng ke ha…
   c. Leka hore o se ke wa sebedisa karolo e pepeneneng ya pale ho etsa mohlala.
   d. Taka setshwantsho kapele letlapeng. Ha o ntse o taka, hlalosa seo o se takang.
   e. Ngola polelo e 1–2 ka setshwantsho sa hao: Ke ratile…
3. **Laela baithuti ho phethela mosebetsi.**
   a. Bolella baithuti hore ba kwale mahlo mme ba nahane ka karolo ya pale e ba natefetseng ka ho fetisisa.
   b. Ere: Inahanele mohopolo wa hao, o seke wa sebedisa mohlala wa ka.
   c. Kamora moo, bolella baithuti hore ba bule mahlo ebe ba buisana ka karabo le metswalle ya bona.
   d. Jwale laela baithuti ho taka karolo ena dibukeng tsa bona.
   e. Thusa baithuti ho ngola dipolelo tse 1–2 ditshwantshong tsa bona.
4. **Dumella baithuti ho abelana mosebetsi wa bona.**
   a. Fa baithuti metsotswana e mmalwa ho abelana mesebetsi ya bona le metswalle.
   b. Bitsa moithuti a le mong ho abelana mosebetsi wa hae le phaposi.

Ho Ngola: Rala o lokise diphoso tsa mongolo

NAKO: Metsotso e 20

DISE-BEDISWA: Foreimi ya ho ngola:

Ke rata ho bapala...

Ke bapala...

Sepheo sa papadi ke...

Molao ke...

O mong molao ke...

Melao e etsa papadi e be monate hobane...

1. **Hopotsa baithuti ka mosebesi wa ho ngola.**
   a. Ere: Kajeno re tla qetella mosebetsi wa rona wa ho ngola.
2. **Tsebisa phapahano.**
   a. Tsamatsamaya ka phaposing mme o thuse baithuti ba sokolang.
   b. Fa baithuti ba pele ka mosebetsi, mosebetsi o mong: Ngola polelo enngwe setshwantshong sa hao.
3. **Laela baithuti hore ba bale ebe ba lokise diphoso tsa ho ngola ha bona.**
   a. Ere: Jwale ke nako ya ho bala le ho lokisa diphoso mongolong wa hao.
   b. Ere: Hopola ho lekola hore: Dipolelo tse seratswaneng di tsepamisitse maikutlo mohopolong o le mong.
4. **Ha nako e dumela, kopa baithuti ho abelana seo ba se ngotseng.**
   a. Baithuti ba ka abelana seo ba se ngotseng le motswalle.
   b. Ba mmalwa ba ka abelana le sehlopha sohle ka phaposing.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 9&10

NAKO: Metsotso e 30

DISE-BEDISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 101.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 9 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa Padiso tse teng (Padiso tsa Mohato).
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang melawana ya sekolo e dumela, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 9 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 10.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Nehelano ya Molomo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Baithuti ba kgethilweng ba tla tlisa ntho kapa setshwantsho bakeng sa mosebetsi wa bona wa ho 'bontsha o bolele'

1. **Baithuti ba kgutse ba shebelle baithutimmoho le bona ba hlahise dinehelano tsa bona tsa molomo.**
2. **Hopotsa baithuti mosebetsi o latelang: Bontsha o Bue**
   a. Tshwara ntho kapa setshwantsho seo o tla re bontsha sona.
   b. Re bollele ka ntho eo kapa setshwantsho. Ere:
      - Kajeno ke tla le bolella ka...
      - E... (boholo, boima, mmala, boreledi/mahwashe j.j.)
      - E sebedisetswa...
      - Ke e rata hobane...
   c. Jwale botsa baithuti: Na le na le dipotso?
   d. Ha ho na le motho ya botsang potso, leka ka hohle ho e araba.
3. **Hopotsa baithuti bokgoni ba ho nehelana bo latelang:**
   a. Ha o etsa nehelano, hopola ho:
      - Tshwara ntho kapa setshwantsho hore bohle ba se bone
      - Bua dipolelo tsa hao ka tatellano e nepahetseng
      - Bua dintho ha nngwe – o se ke wa phethapheta
      - Bua ka lentswe le utlwahalang, le hlakileng
4. **Bitsetsa baithuti ba kgethilweng ka bonngwe ho tla ka pele ho nehelana ka ditlhahiso tsa bona.**
   a. Etsa hore baithuti ba be le boitshepo ka ho ba leboha ha ba qeta ho etsa ditlhahiso tsa bona, o ba bolelle hore ba sebeditse jwang ka mokgwa o ahang.
   b. Qetellong ya thuto, fana ka maikutlo a hao ka nehelano ya baithuti bohle ka kakaretso, mme o ba fe dikeletso tsa ho ntlafatsa ditlhahiso tsa bona. Mohlala: Ba bang ba ne ba sa utlwahale ha ba bua. Netefatsang hore le a utlwahala ha le bua – re batla ho utlwa hantle seo le se buang.

Medumo: Boeletsa malapa a medumo

NAKO:
Metsotso e 15

DISE-BEDISWA:
Karete ya Modumo

Padiso

1. **Bolella baithuti hore kajeno ba tlo boeletsa medumo e amanang le:** *kg*
   a. Bontsha baithuti karete ya modumo ya difonimi tse latelang: *kg, w*
   b. Botsa baithuti ka bonngwe ho bala modumo ka mong.
   c. Bolella baithuti ho ngola sehlooho di dibukeng tsa bona: Malapa a medumo *kg*
2. **Kopa baithuti ho kopanya medumo:** *kg + w*
   a. Bolella baithuti ho ngola motswako wa modumo le mantswe ohle ao ba a tsebang a sebedisang motswako ona.
   b. Kamora metsotso e mmalwa, bitsa baithuti ba fapaneng ho abelana le ba bang mantswe a bona.
   c. Ebe, o ngola mantswe a latelang tlapangollong, o a qapodise ha o ntse o a ngola: *kgwatha, kgotswa*
   d. Bolella baithuti ho kopollela mantswe ana dibukeng tsa bona, mme ba sehelle motswako mola ka tlase.
3. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Laboraro.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 103.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mosebetsi ka mong.
   c. Bontshahatsa tlapangollong hore mosebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Matlafatsa bokgoni ba ho ngola ka thello

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Tjhate ya Mongolo

1. **Bolella baithuti hore ho bohlokwa ho bona ho tseba ho ngola ka bokgabane.**
   a. Hlalosa hore sena se bolela hore ba lokela ho ngola:
      - Ka nepo, ntle le diphoso
      - Ka lebelo le nepahetseng, ba sa iketla haholo
      - Ka makgethe, e le hore mongolo wa bona o tsebe ho baleha
2. **Bolella ho hopola dintlha tsena mme ba leke ho ntlafatsa mongolo wa bona ka thuto e nngwe le nngwe.**
3. **Ba bontshe o ngole dipolelo ka nepo.**
   a. Ngola dipolelo tse ho fanweng ka tsona letlapeng.
   b. Ha o ntse o ngola, hlalosa dintlha tsa bohlokwa ka popo ya ditlhaku, matshwao a mongolo, sebaka pakeng tsa mantswe hammoho le boholo ba mongolo wa hao.
   c. Bolella baithuti ho kopolla dipolelo ho tswa letlapeng.
   d. Ha baithuti ba ntse ba ngola, tsamatsamaya mme o fane tshehetso moo ho hlokehang.
   e. Dipolelo:
      - Makgabo le Kgabo ke bao ba tseleng.
      - Ke ba qetetse kgweding e fetileng.
      - Lekgwaba le ile la feta le tlatsitse lerata ha ntse re bua.

Padisommoho: Tsebisa pale

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Pokello ya Dipale, Leqephe la 1 la selelekela 187

1. **Tsebisa pale.**
   a. Ere: Bekeng ena re tlo bala pale eo sehlooho sa yona e leng: *Mohale lebopong la noka*.
   b. Ere: *Pale ena e bua ka moshemane ya bitswang Mohale ya ratang ho bontsha hore o sebete mme ha ho ntho eo a e tshabang. Metswalle ya hae e mo phephetsa ka hore a fete lebopong la noka a tsamaya molatswaneng. Kamora dipula tse matla, noka e tletse metsi mme e phalla ka matla. Ha Mohale a qala ho tshela noka hape, o a thella mme o hoholwa ke metsi. Pheletsong ya pale, re tla tseba hore ho etsahala eng ka Mohale le hore o ithuta eng ka ketsahalo ena.*
   c. Botsa: Ebe ho na le seo o se tsebang ka sona?
   d. Ha kgutswanyane bontsha baithuti ditshwantsho tsa pale.
2. **Aha tsebo e teng ya baithuti.**
   a. Hlalosa o arolelane le bona tlhahisoleseding eo ho fanweng ka yona paleng.
   b. Bontsha baithuti hore pale e etsahalla kae o sebedisa mmapa o hlahellang Pokellong ya Dipale.
   c. Botsa: Ebe ho na le dipotso tseo o batlang ho di botsa ka pale?
3. **Hlalosa leano la kutlwisiso.**
   a. Ere, bekeng ena re tlo ithuta ho: Etsa dikakanyo.
   b. Hlalosetsa baithuti leano lena.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 1&2

NAKO: Metsotso e 30

DISE-BEDISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 103.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 1 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa Padiso tse teng (Padiso tsa Mohato).
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang melawana ya sekolo e dumela, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 1 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 2.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Ruta tlotlontswe

NAKO:
Metsotso e 15

DISE-BEDISWA:
Dikarete tsa tlotlontswe, ditshwantsho, dintho tsa mannete

Padiso

1. **Hopotsa baithuti mookotaba.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 94.
   b. Bala kapa o bolele nontsho ya puo hape.
   c. Bontsha baithuti lenane la tlotlontswe la mookotaba.
   d. Ba hlalosetse hore mantswe ana a tla re thusa ho utlwisisa le ho bua ka mookotaba.
   e. Ba balle lenane la mantswe.
2. **Sebedisa mokgwa wa SEBS ho ruta tlotlontswe.**
   a. Ruta mantswe a tlotlontswe a latelang:
      - *lebopo la noka: Sebaka moo ho bonahalang botebo ba noka.*
      - *sebete: Ho ba sebete le maikemisetso a ho leka ntho e itseng e sehisang letswalo.*
      - *ho phephetswa: Ha motho e mong ao qholotsa ho etsa ntho e itseng e bontshang o le sebete, e bowatla, kapa e sehisang letswalo.*
      - *ho phalle*la: Metsi a phalla butlebutle ho etsa molapo.
3. **Sebedisa maano a SEBS a tshwanelang lentswe ka leng:**
   S: Supa setshwantsho kapa ntho ya mannete
   E: Etsa seo lentswe le se bolelang
   B: Bolella baithuti moelelo wa lentswe
   S: Sebedisa lentswe polelong

Medumo: Boeletsa malapa a medumo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Karete ya Modumo

Padiso

1. **Bolella baithuti hore kajeno ba tla tswela pele ho boeletsa medumo e amanang le:** *kg*
   a. Bolella baithuti ho bula ka moo ba ngotseng sehlooho ka dibukeng tsa bona: Malapa a medumo: kg
2. **Kopa baithuti ho kopanya medumo:** *kg + w*
   a. Bolella baithuti ho ngola motswako wa modumo le mantswe ohle ao ba a tsebang a sebedisang motswako ona.
   b. Kamora metsotso e mmalwa, bitsa baithuti ba fapaneng ho abelana le ba bang mantswe a bona.
   c. Ebe, o ngola mantswe a latelang tlapangollong, o a qapodise ha o ntse o a ngola: kgwamo, thakgwa
   d. Bolella baithuti ho kopollela mantswe ana dibukeng tsa bona, mme ba sehelle motswako mola ka tlase.
3. **Phetha mosebetsi wa ho kopanya medumo.** *ikgwabitla, kgwakgwathetse*
4. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Labobedi.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 104.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mosebetsi ka mong.
   c. Bontshahatsa tlapangollong hore mosebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Matlafatsa bokgoni ba ho ngola ka thello

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Tjhate ya Mongolo

1. **Bolella baithuti hore ho bohlokwa ho bona ho tseba ho ngola ka bokgabane.**
   a. Hlalosa hore sena se bolela hore ba lokela ho ngola:
      - Ka nepo, ntle le diphoso
      - Ka lebelo le nepahetseng, ba sa iketla haholo
      - Ka makgethe, e le hore mongolo wa bona o tsebe ho baleha
2. **Bolella ho hopola dintlha tsena mme ba leke ho ntlafatsa mongolo wa bona ka thuto e nngwe le nngwe.**
3. **Ba bontshe o ngole dipolelo ka nepo.**
   a. Ngola dipolelo tse ho fanweng ka tsona letlapeng.
   b. Ha o ntse o ngola, hlalosa dintlha tsa bohlokwa ka popo ya ditlhaku, matshwao a mongolo, sebaka pakeng tsa mantswe hammoho le boholo ba mongolo wa hao.
   c. Bolella baithuti ho kopolla dipolelo ho tswa letlapeng.
   d. Ha baithuti ba ntse ba ngola, tsamatsamaya mme o fane tshehetso moo ho hlokehang.
   e. Dipolelo:
      - Mme o ile a mo kgalemella ho ikgwabitla.
      - Kgomotso o kgutlile a sa ja.
      - Kgabo o kgutlile le makgolo a mabedi a diranta.

Padisommoho: Etsa Mosebetsi wa Pele ho Padiso

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Pokello ya Dipale, leqephe la 189

1. **Lokisetsa baithuti Mosebetsi wa Pele ho ho Bala.**
   a. Bitsetsa baithuti khapetheng kapa fatshe.
   b. Dula ka pela baithuti ka buka ya Pokello ya Dipale.
   c. Etsa bonnete ba hore baithuti bohle ba bona buka.
   d. Bolella baithuti boitshwaro boo o bo lebelletseng ka nako ya ho Bala ka Kopanelo, mohl. dula o fapantshe maoto, bea matsoho diropeng, mamela ka hloko, araba ha o bitswa, phahamisa letsoho ha o batla ho botsa potso.
2. **Etsa Mosebetsi wa Pele ho ho bala ka mokgwa o latelang:**
   a. Bolela sehlooho sa pale: *Mohale lebopong la noka*.
   b. Hlalosa bokgoni ba ho lepa. Ere: Ha re lepa, re sebedisa sehlooho le ditshwantsho ho leka ho fumana hore pale e bua ka eng.
   c. Bontsha baithuti ditshwantsho leqepheng ka leng.
   d. Botsa: Le nahana hore ho etsahalang mona?
   e. Botsa: Le nahana hore ditshwantsho tsena di amana jwang?

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 3&4

NAKO: Metsotso e 30

DISE-BEDISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 104.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 3 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa Padiso tse teng (Padiso tsa Mohato).
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang melawana ya sekolo e dumela, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 3 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 4.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Moqoqo wa dipale tsa boiqapelo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Padiso

1. **Lokisetsa baithuti mosebetsi wa moqoqo wa pale ya boiqapelo.**
   a. Arola baithuti ka dihlopha tsa ditho tse nne sehlopha ka seng.
   b. Bolella baithuti hore ba bule dipadiso tsa bona leqepheng la 105.
2. **Laela baithuti hore ba shebe setshwantsho.**
   a. Botsa: O bona eng setshwantshong sena?
3. **Bolella baithuti hore ba iqapele pale e kgutshwanyane ka setshwantsho.**
4. **Bolella baithuti hore ba qape pale jwang: Ere:**
   a. Reha mophetwa ka mong paleng lebitso.
   b. Bolela hore pale e etsahalla kae.
   c. Pale ya hao e lokela ho ba le qalo, bohare le qetelo.
   d. Setshwantsho sena se bontsha karolo e itseng feela ya pale.
      - Setshwantsho se ka bontsha qalo ya pale ya hao.
      - Setshwantsho se ka bontsha bohare ba pale ya hao.
      - Setshwantsho se ka bontsha qetelo ya pale ya hao.
   e. O ka qala pale ya hao ka hore:
      - Qalong, bana ba ile ba latela mohlala wa tsela hantle. Empa…
      - Bana ba ile ba ema moo, ba shebile ditsela tse pedi, ba sa tsebe hore…
5. **Laela baithuti ho phethela mosebetsi.**
   a. Fa baithuti metsotso e mmalwa ho nahana ka dipale tsa bona ba kgutsitse.
   b. Ebe, o ba laela ho fapanyetsana ka ho qoqela sehlopha dipale tsa bona. O ka sebedisa ‘thutswana/lejwe’ la ho bua bakeng sa mosebetsi ona.
   c. Ha baithuti ba ntse ba bua, tsamatsamaya ka phaposing, o ba mamele.
6. **Phethela thuto ka mokgwa o latelang:**
   a. Bitsa moithuti a le mong ho abelana pale ya hae le baithuti ka phaposing kapa botsa baithuti ba 1–2 dipotso ka pale.
      - Botsa: Pale ya X e ne e bua ka eng?
      - Botsa: O ratile eng ka pale ya X?
   b. Tshwaela ka kakaretso ho ntlafatsa dipale tsa bona. Mohlala: Hangata, qalong ya pale, re a bua hore pale e etsahalla kae, le hore baphetwa ke bo mang. Nakong e tlang, lekang hore le kenyelletse dintlha tsena dipaleng tsa lona.

Medumo: Boeletsa malapa a medumo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Karete ya Modumo

Padiso

1. **Bolella baithuti hore kajeno ba tlo boeletsa medumo e amanang le:** *kg*
   a. Bontsha baithuti karete ya modumo ya difonimi tse latelang: *n, kg*
   b. Botsa baithuti ka bonngwe ho bala modumo ka mong.
   c. Bolella baithuti ho ngola sehlooho di dibukeng tsa bona: Malapa a medumo *kg*
2. **Kopa baithuti ho kopanya medumo:** *n + kg*
   a. Bolella baithuti ho ngola motswako wa modumo le mantswe ohle ao ba a tsebang a sebedisang motswako ona.
   b. Kamora metsotso e mmalwa, bitsa baithuti ba fapaneng ho abelana le ba bang mantswe a bona.
   c. Ebe, o ngola mantswe a latelang tlapangollong, o a qapodise ha o ntse o a ngola: *nkgelletse, nkgong*
   d. Bolella baithuti ho kopollela mantswe ana dibukeng tsa bona, mme ba sehelle motswako mola ka tlase.
3. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Laboraro.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 106.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mosebetsi ka mong.
   c. Bontshahatsa tlapangollong hore mosebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Matlafatsa bokgoni ba ho ngola ka thello

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Tjhate ya Mongolo

1. **Bolella baithuti hore ho bohlokwa ho bona ho tseba ho ngola ka bokgabane.**
   a. Hlalosa hore sena se bolela hore ba lokela ho ngola:
      - Ka nepo, ntle le diphoso
      - Ka lebelo le nepahetseng, ba sa iketla haholo
      - Ka makgethe, e le hore mongolo wa bona o tsebe ho baleha
2. **Bolella ho hopola dintlha tsena mme ba leke ho ntlafatsa mongolo wa bona ka thuto e nngwe le nngwe.**
3. **Ba bontshe o ngole dipolelo ka nepo.**
   a. Ngola dipolelo tse ho fanweng ka tsona letlapeng.
   b. Ha o ntse o ngola, hlalosa dintlha tsa bohlokwa ka popo ya ditlhaku, matshwao a mongolo, sebaka pakeng tsa mantswe hammoho le boholo ba mongolo wa hao.
   c. Bolella baithuti ho kopolla dipolelo ho tswa letlapeng.
   d. Ha baithuti ba ntse ba ngola, tsamatsamaya mme o fane tshehetso moo ho hlokehang.
   e. Dipolelo:
      - Mmokgo o nkgelletse metsi a phodileng.
      - Metsi ao a ne a le ka nkgong yane e dutseng rakeng.
      - O tlile a nkgwathetse e ngata haholo.

Padisommoho: Ho bala lekgetlo la pele

NAKO:
Metsotso e 15

DISE-BEDISWA:
Pokello ya Dipale, leqephe la 189

1. **Lokisetsa baithuti ho bala lekgetlo la pele.**
   a. Dudisa baithuti khaphetheng.
   b. Ba hopotse ka boitshwaro bo lejeletsweng.
   c. Hopotsa baithuti sehlooho sa pale: *Mohale lebopong la noka*
   d. Ere: *Pale ena e bua ka moshemane ya bitswang Mohale ya ratang ho bontsha hore o sebete mme ha ho ntho eo a e tshabang. Metswalle ya hae e mo phephetsa ka hore a fete lebopong la noka a tsamaya molatswaneng. Kamora dipula tse matla, noka e tletse metsi mme e phalla ka matla. Ha Mohale a qala ho tshela noka hape, o a thella mme o hoholwa ke metsi. Pheletsong ya pale, re tla tseba hore ho etsahala eng ka Mohale le hore o ithuta eng ka ketsahalo ena.*
   e. Botsa: Ebe ho na le seo o se tsebang ka sona?

2. **Ruta Ho Bala Lekgetlo la Pele ka tsela e latelang:**
   a. Balla leqephe ka leng la pale hodimo, ka bokgeleke o utlwahala.
   b. Bontsha baithuti ditshwantsho.
   c. Emisa o hlalosetse baithuti moo ho hlokehang.
   d. Hlwaya mantswe a tlotlontswe ha a ntse a hlaha.
   e. Qetellong ya pale, botsa dipotso tsa Padiso 1 tjena:
      - Tobisa potso 1 le 2 ho baithuti ka bonngwe.
      - Tobisa potso 3 & 4 ho sehlopheng kaofela. Kopa baithuti ho buisana ka potso le metswalle.
      - Kopa baithuti ba mmalwa ho abelana dikarabo tsa bona.
   f. Hopotsa baithuti ka leano la kutlwisiso.
      - Ere, bekeng ena re ithuta ho: Etsa dikakanyo.
      - Botsa baithuti: Ke eng seo o ka se lepang seo mongodi a sa re bolellang sona? O ka lepa eng ka menahano/ maikutlo a mophetwa?

Ho Ngola: Bontshahatsa DMTP le mosebetsi

NAKO: Metsotso e 20

DISE-BEDISWA: Bukeng ya DBE leqepheng la: 80

Foreimi ya ho ngola:

Ka tsatsi le leng...

Pele...

Kamora moo...

Yaba ke...

Pheletsong

Qetellong...

1. **Tsebisa Dibopeho le Melao ya Tshebediso ya Puo (DMTP).**
   a. Ere: Bekeng ena re tla tsepamisa maikutlo ho: Ho netefatsa hore lentswe la ketso (leetsi) le tsamaisana le ya e etsang (moetsi).
   b. Ngola polelo letlapeng: O lelekisa ntja. Ba lelekisa ntja.
   c. Supa DMTP: Lentswe la ketso (leetsi) le tsamaisana le ya le etsang (moetsi).
2. **Tsebisa mosebetsi wa ho ngola.**
   a. Ere: Bekeng ena re tla: Ngola seratswana sa bonyane dipolelo tse tsheletseng.
   b. Ere: Re tla taka mme re ngole ka: Nomora ditshwantsho tsena ka tatelano. Ngola pale ka ditshwantsho.
3. **Hlalosa mosebetsi wa hao wa ho ngola ka molomo pele o ngola.**
   a. Ere: Ke tla ngola pale ka seo o se bonang se etsahala setshwantshong, ka mokgwa ona: Ka tsatsi le leng....
4. **Bontshahatsa mohlala wa mosebetsi tlapangollong.**
   a. Bontsha baithuti hore ba phethela foreimi ya ho ngola jwang.
   b. Supa DMTP: Lentswe la ketso (leetsi) le tsamaisana le ya le etsang (moetsi).

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 5&6

NAKO: Metsotso e 30

DISE-BEDISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 106.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 5 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa Padiso tse teng (Padiso tsa Mohato).
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang melawana ya sekolo e dumela, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 5 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 6.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Medumo: Boeletsa malapa a medumo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Karete ya Modumo

Padiso

1. **Bolella baithuti hore kajeno ba tla tswela pele ho boeletsa medumo e amanang le:** *kg*
   a. Bolella baithuti ho bula ka moo ba ngotseng sehlooho ka dibukeng tsa bona: Malapa a medumo: kg
2. **Kopa baithuti ho kopanya medumo:** *n + kg*
   a. Bolella baithuti ho ngola motswako wa modumo le mantswe ohle ao ba a tsebang a sebedisang motswako ona.
   b. Kamora metsotso e mmalwa, bitsa baithuti ba fapaneng ho abelana le ba bang mantswe a bona.
   c. Ebe, o ngola mantswe a latelang tlapangollong, o a qapodise ha o ntse o a ngola: nkga, nkgana
   d. Bolella baithuti ho kopollela mantswe ana dibukeng tsa bona, mme ba sehelle motswako mola ka tlase.
3. **Phetha mosebetsi wa ho kopanya medumo.** *onkg, nkgamane*
4. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Labone.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 107.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mosebetsi ka mong.
   c. Bontshahatsa tlapangollong hore mosebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Matlafatsa bokgoni ba ho ngola ka thello

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Tjhate ya Mongolo

1. **Bolella baithuti hore ho bohlokwa ho bona ho tseba ho ngola ka bokgabane.**
   a. Hlalosa hore sena se bolela hore ba lokela ho ngola:
      - Ka nepo, ntle le diphoso
      - Ka lebelo le nepahetseng, ba sa iketla haholo
      - Ka makgethe, e le hore mongolo wa bona o tsebe ho baleha
2. **Bolella ho hopola dintlha tsena mme ba leke ho ntlafatsa mongolo wa bona ka thuto e nngwe le nngwe.**
3. **Ba bontshe o ngole dipolelo ka nepo.**
   a. Ngola dipolelo tse ho fanweng ka tsona letlapeng.
   b. Ha o ntse o ngola, hlalosa dintlha tsa bohlokwa ka popo ya ditlhaku, matshwao a mongolo, sebaka pakeng tsa mantswe hammoho le boholo ba mongolo wa hao.
   c. Bolella baithuti ho kopolla dipolelo ho tswa letlapeng.
   d. Ha baithuti ba ntse ba ngola, tsamatsamaya mme o fane tshehetso moo ho hlokehang.
   e. Dipolelo:
      - Ho nkga monko o mobe ka ntlwaneng.
      - Ho nkga eng ka mokgorong?
      - Ntate o ile a lo lekola hore ke eng ena e nkgana hampe hakana.

Padisommoho: Ho bala lekgetlo la bobedi

NAKO:
Metsotso e 15

DISE-BEDISWA:
Pokello ya Dipale, leqephe la 189

1. **Lokisetsa baithuti ho bala lekgetlo la bobedi.**
   a. Dudisa baithuti khaphetheng.
   b. Ba hopotse ka boitshwaro bo lejeletsweng.
   c. Hopotsa baithuti sehlooho sa pale: *Mohale lebopong la noka*
   d. Hopotsa baithuti ka leano la kutlwisiso.
      - Ere, bekeng ena re ithuta ho: Etsa dikakanyo
      - Ere, le a hopola re buisane ka sena maobane, ha ke le botsa: Ke eng seo o ka se lepang seo mongodi a sa re bolellang sona? O ka lepa eng ka menahano/ maikutlo a mophetwa?
2. **Ruta Ho Bala Lekgetlo la Bobedi ka mokgwa o latelang:**
   a. Balla leqephe ka leng la pale hodimo, ka bokgeleke o utlwahala.
   b. Bontsha baithuti setshwantsho.
   c. Sebedisa mehlala e leqepheng la selelekela ho etsa mohlala wa leano la kutlwisiso.
   d. Qetellong ya pale, botsa dipotso tsa Padiso 2 tjena:
      - Tobisa potso 1 le 2 ho baithuti ka bonngwe.
      - Tobisa potso 3 & 4 ho sehlopheng kaofela. Kopa baithuti ho buisana ka potso le metswalle.
      - Kopa baithuti ba mmalwa ho abelana dikarabo tsa bona.

Ho Ngola: Leano le moralo

NAKO: Metsotso e 20

DISE-BEDISWA: Bukeng ya DBE leqepheng la: 80

Foreimi ya ho ngola:

Ka tsatsi le leng...

Pele...

Kamora moo...

Yaba ke...

Pheletsong

Qetellong...

1. **Tsebisa mosebetsi wa ho ngola hape.**
   a. Ere: Hopolang hore bekeng ena re tla taka mme re ngole ka: Nomora ditshwantsho tsena ka tatelano. Ngola pale ka ditshwantsho.
2. **Laela baithuti ho nahana ka ho ngola ha bona.**
   a. Ere: Kwala maahlo o nahane hore o tla araba foreimi ya ho ngola jwang.
   b. Ere: Abelana le motswalle mohopolo wa hao.
   c. Fehla mohopolo mme o ngole mantswe a molemo tlapangollong, mohl. ntja, lelekisa, baleha, tshwarwa.
3. **Laela baithuti ho phehla leqepheng le latelago la dibuka tsa bona tsa DBE.**
   a. Ere: Jwale taka mme o ngole mehopolo ya hao.
   b. Hopotsa baithuti ka DMTP: Lentswe la ketso (leetsi) le tsamaisana le ya le etsang (moetsi).
4. **Tsamatsamaya ka phaposing mme o thuse baithuti ka bonngwe.**
   a. Kopa baithuti ho abelena mehopolo ya bona.
   b. Thusa baithuti ba sokolang ho qala mosebetsi wa ho ngola.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 7&8

NAKO: Metsotso e 30

DISE-BEDISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 107.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 7 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa Padiso tse teng (Padiso tsa Mohato).
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang melawana ya sekolo e dumela, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 7 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 8.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Buisanang ka pale e badilweng ka kopanelo

NAKO:
Metsotso e 15

DISE-BEDISWA:
Foreimi ya puisanao:

Pale ena e ne e le ka...

Ke ratile ha...

Ke ithutile hore...

1. **Lokisetsa baithuti puisano ya sehlopha.**
   a. Arola baithuti ka dihlopha tsa ditho tse nne sehlopha ka seng.
   b. Neha sehlopha ka seng 'thutswana kapa lejwe la ho bua'.
   c. Ere: Bua feela ha o tshwere 'thutswana kapa lejwe la ho bua'.
2. **Bala dipotso tsa puisano.**
   a. Hopotsa baithuti ka pale eo ba e badileng ka kopanelo ya beke.
   b. Ngola foreimi ya puisano tlapangollong.
   c. Bala o hlalose potso ka nngwe (qalo ya karabo).
   d. Bolella baithuti hore setho ka seng sehlopheng se lokela ho araba potso.
   e. Kgothalletsa baithuti ho nahana dikarabo tse fapaneng.
3. **Laela baithuti ho qala dipuisano tsa bona.**
   a. Laela baithuti ba tshwereng 'thutswana/lejwe' la ho bua' hore ba qale.
   b. Tsamatsamaya mme o fane ka tshehetso moo e hlokehang.
   c. Metsotsong ya ho qetela, bitsa sehlopha ho tla abelana dikarabo tsa bona.
4. **Boitokisetso ba baithuti**
   a. Hlwaya baithuti ba 3–4 bakeng sa Dinehelano tsa Molomo ka Mantaha.
   b. Bolella baithuti bana seo ba lokelang ho itokisetsa sona. (Sheba morero wa thuto ya MB wa Mantaha)

Medumo: Pitsetso

NAKO:
Metsotso e 15

DISE-BEDISWA:
Padiso

1. **Dudisa baithuti ka kgutso ka dibuka tsa mosebetsi, dipene le dirula.**
   a. Bolella baithuti hore ba ngole sehlooho, 'Pitsetso', ebe ba ngola dinomoro 1–5 moleng o ka thoko.
   b. Bitsa mantswe a latelang a mahlano hore baithuti ba a ngole pela dinomoro 1–5: makgabo, kgwathile, lekgwaba, kgwedi, kgwakgwathela
   c. Kamora moo, bolella baithuti hore ba ngole dipolelo tseo o tla di bua, ba sebedisa matshwao a puo a nepahetseng.
   d. Bua polelo e latelang. E phete habedi ebang ho hlokeha: Lekgwaba le ile la feta le tlatsitse lerata ha ntse re bua.
2. **Bolella baithuti hore ba sebedise kerayone hore ba itshwaye.**
   a. Ngola mantswe a mahlano le polelo letlapeng.
   b. Ha o ntse o ngola, qapodisa lentswe ka leng.
   c. Supa matshwao a puo a sebedisitsweng polelong.
   d. Bolella baithuti hore ba etse sedikadikwe moo ba entseng phoso ka kerayone.
   e. Bolella baithuti hore ba lokise diphoso.
3. **Ela hloko diphephetso le tswelopele ya baithuti.**
4. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Labohlano.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 108.
   b. Balla tema hodimo. Bolella baithuti ho bala le wena ba balle ka pelong.
   c. Bala sengolwa hape, mme lekgetlong lena baithuti ba bale le wena.
   d. Etsa mohlala wa ho phethela mosebetsi wa ho ngola wa kutlwisiso letlapeng.
   e. Etsa mohlala wa ho phethela mosebetsi wa Mofoloji letlapeng.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Padisommoho: Etsa mosebetsi wa Kamora Padiso

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Pokello ya Dipale, leqephe la 189

1. **Lokisetsa baithuti mosebetsi wa ka morao ho ho bala.**
   a. Hopotsa baithuti sehlooho sa pale: *Mohale lebopong la noka*
   b. Hlalosa mosebetsi o re: Kajeno re tlo iketsetsa pheletso ya rona e fapaneng ho ya pale.
2. **Bontshahatsa mohlala wa mosebetsi ka mokgwa o latelang:**
   a. Kwala mahlo o etse e ka o a nahana.
   b. Bula mahlo ebe o re: Mmm, ke nahanne qetelo ya pale e fapaneng.
   c. Bolella baithuti mohopolo wa hao wa qetelo e fapaneng.
   d. Leka ho nahana ka qetelo e sa tlwaelehang – ntho eo baithuti ba ke keng ba e nahana.
3. **Laela baithuti ho phethela mosebetsi.**
   a. Ere: Kwala mahlo o nahane qetelo ya pale e fapaneng. O se ke wa sebedisa mohlala wa ka. O inahanele wa hao.
   b. Ere: Bula mahlo ebe o abelana qetelo ya hao le motswalle wa hao.
   c. Ha baithuti ba ntse bua ka mehopolo ya bona, tsamatsamaya o nne o fane ka tshehetso moo e hlokehang.
   d. Qetellong ya thuto kopa baithui ba mmalwa ho abelana qetelo tsa bona tsa dipale.
4. **Dumella baithuti ho abelana mosebetsi wa bona.**
   a. Fa baithuti metsotswana e mmalwa ho abelana mesebetsi ya bona le metswalle.
   b. Bitsa moithuti a le mong ho abelana mosebetsi wa hae le phaposi.

Ho Ngola: Rala o lokise diphoso tsa mongolo

NAKO: Metsotso e 20

DISE-BEDISWA: Bukeng ya DBE leqepheng la: 80

Foreimi ya ho ngola:

Ka tsatsi le leng...

Pele...

Kamora moo...

Yaba ke...

Pheletsong

Qetellong...

1. **Hopotsa baithuti ka mosebesi wa ho ngola.**
   a. Ere: Kajeno re tla qetella mosebetsi wa rona wa ho ngola.
2. **Tsebisa phapahano.**
   a. Tsamatsamaya ka phaposing mme o thuse baithuti ba sokolang.
   b. Fa baithuti ba pele ka mosebetsi, mosebetsi o mong: Ngola polelo enngwe setshwantshong sa hao.
3. **Laela baithuti hore ba bale ebe ba lokise diphoso tsa ho ngola ha bona.**
   a. Ere: Jwale ke nako ya ho bala le ho lokisa diphoso mongolong wa hao.
   b. Ere: Hopola ho lekola hore: Lentswe la ketso (leetsi) le tsamaisana le ya le etsang (moetsi).
4. **Ha nako e dumela, kopa baithuti ho abelana seo ba se ngotseng.**
   a. Baithuti ba ka abelana seo ba se ngotseng le motswalle.
   b. Ba mmalwa ba ka abelana le sehlopha sohle ka phaposing.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 9&10

NAKO: Metsotso e 30

DISE-BEDISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 108.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 9 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa Padiso tse teng (Padiso tsa Mohato).
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang melawana ya sekolo e dumela, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 9 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 10.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Tsebisa mookotaba

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Ditshwantsho le dintho tsa nnete bakeng sa moo ho pepeswang mookotaba

Padiso

1. **Hlophisa sekgutlwana sa pepeso ya mookotaba:** *Re na le bokgoni ba ho iqapela*
2. **Botsa dipotso tse bulehileng ho tsosa tsebo e teng ya baithuti ka mookotaba.**
   - *Ho bolela eng ho ba le boqapi?*
   - *Ho etsahala eng ha o qala ntho e ntjha kapa e fapaneng?*
   - *O ikutlwa o na le boqapi neng?*
3. **Etsa mmapa wa monahano o sebedisa dipotso le dikarabo tsa baithuti.**
4. **Ngola dikarabo tsa hao mmapeng wa monahano ho matlafatsa tsebo eo baithuti ba seng ba na le yona.**
5. **Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 110.**
6. **Bolella baithuti ho supa mantswe a nontsho ya puo a mookotaba.**
   a. Balla mantswe a nontsho ya puo hodimo.
   b. Laela baithuti ho a bala mmoho le wena, kapa ba a phethe kamora hao: Ngwana e mong le e mong ke senono. O lokela ho dula o le senono le ha o se o hodile.
7. **Buisana ka nontsho ya puo le baithuti.**
   a. Botsa: Na o ka mpolella hore sena se bolelang? Na o ka nahana ka karabo?
   b. Kgothaletsa baithuti ho abelana menahano ya bona.
   c. Hlalosa se bolelwang kapa fana ka dikarabo ka mokgwa o latelang: Ha re le bana re na le bokgoni ba boqapi le ba bonono. Re na le mehopolo e metle e makatsang. Ka dinako tse ding batho ba baholo ba iphumana ba latela melao kapa menahano ya ba bang. Re lokela ho etsa bonnete ba hore ha re lahlehelwe ke moya wa bonono, boqapi, ho bopa le ho bapala.

Medumo: Boeletsa malapa a medumo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Karete ya Modumo

Padiso

1. **Bolella baithuti hore kajeno ba tlo boeletsa medumo e amanang le:** *qh*
   a. Bontsha baithuti karete ya modumo ya difonimi tse latelang: *qh, w*
   b. Botsa baithuti ka bonngwe ho bala modumo ka mong.
   c. Bolella baithuti ho ngola sehlooho di dibukeng tsa bona: Malapa a medumo *qh*
2. **Kopa baithuti ho kopanya medumo:** *qh + w*
   a. Bolella baithuti ho ngola motswako wa modumo le mantswe ohle ao ba a tsebang a sebedisang motswako ona.
   b. Kamora metsotso e mmalwa, bitsa baithuti ba fapaneng ho abelana le ba bang mantswe a bona.
   c. Ebe, o ngola mantswe a latelang tlapangollong, o a qapodise ha o ntse o a ngola: *qhaqholla, diqhwala*
   d. Bolella baithuti ho kopollela mantswe ana dibukeng tsa bona, mme ba sehelle motswako mola ka tlase.
3. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Mantaha.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 112.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mosebetsi ka mong.
   c. Bontshahatsa tlapangollong hore mosebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Matlafatsa bokgoni ba ho ngola ka thello

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Tjhate ya Mongolo

1. **Bolella baithuti hore ho bohlokwa ho bona ho tseba ho ngola ka bokgabane.**
   a. Hlalosa hore sena se bolela hore ba lokela ho ngola:
      - Ka nepo, ntle le diphoso
      - Ka lebelo le nepahetseng, ba sa iketla haholo
      - Ka makgethe, e le hore mongolo wa bona o tsebe ho baleha
2. **Bolella ho hopola dintlha tsena mme ba leke ho ntlafatsa mongolo wa bona ka thuto e nngwe le nngwe.**
3. **Ba bontshe o ngole dipolelo ka nepo.**
   a. Ngola dipolelo tse ho fanweng ka tsona letlapeng.
   b. Ha o ntse o ngola, hlalosa dintlha tsa bohlokwa ka popo ya ditlhaku, matshwao a mongolo, sebaka pakeng tsa mantswe hammoho le boholo ba mongolo wa hao.
   c. Bolella baithuti ho kopolla dipolelo ho tswa letlapeng.
   d. Ha baithuti ba ntse ba ngola, tsamatsamaya mme o fane tshehetso moo ho hlokehang.
   e. Dipolelo:
      - Ke ile ka elellwa hore maqhwele a tsona a tiile haholo.
      - Pulane o ile a kgona ho qhaqholla leqhwele le le leng feela.
      - Ke ile ka tlameha ho mo thusa ho le qhaqholla.

Padisommoho: Tsebisa pale

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Pokello ya Dipale, Leqephe la selelekela 203

1. **Tsebisa pale.**
   a. Ere: Bekeng ena re tlo bala pale eo sehlooho sa yona e leng: *Borashe ba pente*.
   b. Ere: *Pale ena e bua ka Bohlale, ya bonang phoustara ka phaposing mme o e makalletse. Ha a fihla hae, o batla ho penta empa ha a fumane borashe ba pente. O ya kantle ho bapala mme o thola lejwe, lehlaku le sekwaelana sa botlolo. Kamora dijo tsa bosiu o tlelwa ke monahano - o sebedisa dintho tsena tseo a di thotseng kantlle ho penta. Letsatsi le hlahlamang, o nka setshwantsho sa pentilweng sa hae o ya ka sona sekolong ho se fa titjhere wa hae. Pale ena e re bontsha se ka etsahalang ha re iqapela dintho.*
   c. Botsa: Ebe ho na le seo o se tsebang ka sona?
   d. Ha kgutswanyane bontsha baithuti ditshwantsho tsa pale.
2. **Aha tsebo e teng ya baithuti.**
   a. Hlalosa o arolelane le bona tlhahisoleseding eo ho fanweng ka yona paleng.
   b. Bontsha baithuti hore pale e etsahalla kae o sebedisa mmapa o hlahellang Pokellong ya Dipale.
   c. Botsa: Ebe ho na le dipotso tseo o batlang ho di botsa ka pale?
3. **Hlalosa leano la kutlwisiso.**
   a. Ere, bekeng ena re tlo ithuta ho: Etsa dikakanyo.
   b. Hlalosetsa baithuti leano lena.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 1&2

NAKO: Metsotso e 30

DISE-BEDISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 112.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 1 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa Padiso tse teng (Padiso tsa Mohato).
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang melawana ya sekolo e dumela, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 1 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 2.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Ruta tlotlontswe

NAKO:
Metsotso e 15

DISE-BEDISWA:
Dikarete tsa tlotlontswe, ditshwantsho, dintho tsa mannete

Padiso

1. **Hopotsa baithuti mookotaba.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 110.
   b. Bala kapa o bolele nontsho ya puo hape.
   c. Bontsha baithuti lenane la tlotlontswe la mookotaba.
   d. Ba hlalosetse hore mantswe ana a tla re thusa ho utlwisisa le ho bua ka mookotaba.
   e. Ba balle lenane la mantswe.
2. **Sebedisa mokgwa wa SEBS ho ruta tlotlontswe.**
   a. Ruta mantswe a tlotlontswe a latelang:
      - *borashe ba ho penta: Se sebediswa se tlwaelehileng se sebedisetswang ho penta.*
      - *senono: Motho ya etsang tsa bonono kapa bokgabo jwaloka ditshwantsho tsa mefuta tse kenyeletsang tse uentsweng ka pente.*
      - *setshwantsho: Setshwantsho se entsweng ka pente*
      - *phousetara*: Setshwantsho se seholo se hatisitswen kapa sa letshwao le itseng ho fana ka lesedi se manehilwe leboteng.
3. **Sebedisa maano a SEBS a tshwanelang lentswe ka leng:**
   S: Supa setshwantsho kapa ntho ya mannete
   E: Etsa seo lentswe le se bolelang
   B: Bolella baithuti moelelo wa lentswe
   S: Sebedisa lentswe polelong

Medumo: Boeletsa malapa a medumo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Karete ya Modumo

Padiso

1. **Bolella baithuti hore kajeno ba tla tswela pele ho boeletsa medumo e amanang le:** *qh*
   a. Bolella baithuti ho bula ka moo ba ngotseng sehlooho ka dibukeng tsa bona: Malapa a medumo: qh
2. **Kopa baithuti ho kopanya medumo:** *qh + w*
   a. Bolella baithuti ho ngola motswako wa modumo le mantswe ohle ao ba a tsebang a sebedisang motswako ona.
   b. Kamora metsotso e mmalwa, bitsa baithuti ba fapaneng ho abelana le ba bang mantswe a bona.
   c. Ebe, o ngola mantswe a latelang tlapangollong, o a qapodise ha o ntse o a ngola: qhaseqhala, laseqhwa
   d. Bolella baithuti ho kopollela mantswe ana dibukeng tsa bona, mme ba sehelle motswako mola ka tlase.
3. **Phetha mosebetsi wa ho kopanya medumo.** *leqhwa, leqhoko*
4. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Labobedi.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 113.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mosebetsi ka mong.
   c. Bontshahatsa tlapangollong hore mosebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Matlafatsa ho ngola ka thello

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Tjhate ya Mongolo

1. **Bolella baithuti hore ho bohlokwa ho bona ho tseba ho ngola ka bokgabane.**
   a. Hlalosa hore sena se bolela hore ba lokela ho ngola:
      - Ka nepo, ntle le diphoso
      - Ka lebelo le nepahetseng, ba sa iketla haholo
      - Ka makgethe, e le hore mongolo wa bona o tsebe ho baleha
2. **Bolella ho hopola dintlha tsena mme ba leke ho ntlafatsa mongolo wa bona ka thuto e nngwe le nngwe.**
3. **Ba bontshe o ngole dipolelo ka nepo.**
   a. Ngola dipolelo tse ho fanweng ka tsona letlapeng.
   b. Ha o ntse o ngola, hlalosa dintlha tsa bohlokwa ka popo ya ditlhaku, matshwao a mongolo, sebaka pakeng tsa mantswe hammoho le boholo ba mongolo wa hao.
   c. Bolella baithuti ho kopolla dipolelo ho tswa letlapeng.
   d. Ha baithuti ba ntse ba ngola, tsamatsamaya mme o fane tshehetso moo ho hlokehang.
   e. Dipolelo:
      - O ile a tlameha ho kgaola maqhwele a dieta tsa hae.
      - Tshepo o leqhoko.
      - Ke ile ka qhwelwa ha ke qeta ho iqhwaela ka qhobosha ya Nkgono.

Padisommoho: Etsa Mosebetsi wa Pele ho Padiso

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Pokello ya Dipale, leqephe la 205

1. **Lokisetsa baithuti Mosebetsi wa Pele ho ho Bala.**
   a. Bitsetsa baithuti khapetheng kapa fatshe.
   b. Dula ka pela baithuti ka buka ya Pokello ya Dipale.
   c. Etsa bonnete ba hore baithuti bohle ba bona buka.
   d. Bolella baithuti boitshwaro boo o bo lebelletseng ka nako ya ho Bala ka Kopanelo, mohl. dula o fapantshe maoto, bea matsoho diropeng, mamela ka hloko, araba ha o bitswa, phahamisa letsoho ha o batla ho botsa potso.
2. **Etsa Mosebetsi wa Pele ho ho bala ka mokgwa o latelang:**
   a. Bolela sehlooho sa pale: *Borashe ba pente*.
   b. Hlalosa bokgoni ba ho lepa. Ere: Ha re lepa, re sebedisa sehlooho le ditshwantsho ho leka ho fumana hore pale e bua ka eng.
   c. Bontsha baithuti ditshwantsho leqepheng ka leng.
   d. Botsa: Le nahana hore ho etsahalang mona?
   e. Botsa: Le nahana hore ditshwantsho tsena di amana jwang?

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 3&4

NAKO: Metsotso e 30

DISE-BEDISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 113.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 3 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa Padiso tse teng (Padiso tsa Mohato).
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang melawana ya sekolo e dumela, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 3 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 4.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Ruta tlotlontswe ebe le buisane ka setshwantsho sa mookotaba

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Dikarete tsa tlotlontswe, ditshwantsho, dintho tsa mannete

Padiso

1. **Sebedisa mokgwa wa SEBS ho ruta tlotlontswe.**
   a. Ruta mantswe a tlotlontswe a latelang:
      - *ho qapa: Ho sebedisa monahano wa hao o etse ntho e ntjha kapa o etse dintho ka tsela ya hao e ikgethileng.*
      - *boqapi: Bokgoni ba ho ba le kgopolo tse ntjha mme o etse dintho ka tsela ya hao e ikgethileng.*
      - *iketsisa: Ho etsa nahana kapa ho etsa eka ntho e itseng ke ya nnete e se nnete.*
      - *kgodisa: Ho sebedisa monahano wa hao ho bapala kapa ho nahana ka dintho tseo e seng tsa nnete.*
   b. Sebedisa maano a SEBS a tshwanelang lentswe ka leng.
2. **Aha tsebo e teng ya baithuti.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 114.
   b. Bolella baithuti tlhahisoleseding e latelang ka setshwantsho:
      - *Boqapi ke ho nahana ka ho tshwane le batho ba bang. Boqapi e ka ba ho sebedisa menahano ya rona, ho ba le dikgopolo tse ntjha, hape le rarolla mathata ka mekgwa e fapafapaneng.*
      - *Ho etsa bonono, batho ba ka ikgethela dintho tse fapaneng. Ha hona tsela e nepahetseng kapa e fosahetseng ya ho etsa bonono. Ho ba le boiqapelo ho bolela ho etsa dintho ka tsela ya hao.*
      - *Re ka iqapela papading. Mohlala, o ka etsa eka ntho ke ya nnete e se ya nnete. Re ka qapa ka ho etsa eka lebokoso ke koloi kapa sebaka sa ho patala dintho lebenkeleng.*
3. **Buisanang ka setshwantsho.**
   a. Sebedisa dipotso tse latelang ho buisana ka setshwantsho:
      - Botsa potso ya pele.
      - Laela baithuti ho buisana ka potso le baithuti ba bang.
      - Bitsa baithuti ka bonngwe ho abelana dikarabo tsa bona.
      - Aha tsebo eo baithuti ba nang le yona ka ho lokisa diphoso tsa kutlwisiso le ka ho abelana tlhahisoleseding e amahanag le mookotaba.
      - Pheta tshebetso ena ka dipotso tsohle.
4. **Dipotso:**
   a. *Poleiti e le nngwe ya pampiri e ile ya fetoha dintho tse fapaneng jwang?*
   b. *O nahana hore hobaneng ngwana ka mong a kgethile monahano o fapaneng?*
   c. *O ka fetolela poleiti ya hao ya pampiri ho ba eng, hobaneng?*

Medumo: Boeletsa malapa a medumo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Karete ya Modumo

Padiso

1. **Bolella baithuti hore kajeno ba tlo boeletsa medumo e amanang le:** *qh*
   a. Bontsha baithuti karete ya modumo ya difonimi tse latelang: *n, qh*
   b. Botsa baithuti ka bonngwe ho bala modumo ka mong.
   c. Bolella baithuti ho ngola sehlooho di dibukeng tsa bona: Malapa a medumo *qh*
2. **Kopa baithuti ho kopanya medumo:** *n + qh*
   a. Bolella baithuti ho ngola motswako wa modumo le mantswe ohle ao ba a tsebang a sebedisang motswako ona.
   b. Kamora metsotso e mmalwa, bitsa baithuti ba fapaneng ho abelana le ba bang mantswe a bona.
   c. Ebe, o ngola mantswe a latelang tlapangollong, o a qapodise ha o ntse o a ngola: *nqhwela, nqhalle*
   d. Bolella baithuti ho kopollela mantswe ana dibukeng tsa bona, mme ba sehelle motswako mola ka tlase.
3. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Laboraro.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 115.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mosebetsi ka mong.
   c. Bontshahatsa tlapangollong hore mosebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Matlafatsa bokgoni ba ho ngola ka thello

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Tjhate ya Mongolo

1. **Bolella baithuti hore ho bohlokwa ho bona ho tseba ho ngola ka bokgabane.**
   a. Hlalosa hore sena se bolela hore ba lokela ho ngola:
      - Ka nepo, ntle le diphoso
      - Ka lebelo le nepahetseng, ba sa iketla haholo
      - Ka makgethe, e le hore mongolo wa bona o tsebe ho baleha
2. **Bolella ho hopola dintlha tsena mme ba leke ho ntlafatsa mongolo wa bona ka thuto e nngwe le nngwe.**
3. **Ba bontshe o ngole dipolelo ka nepo.**
   a. Ngola dipolelo tse ho fanweng ka tsona letlapeng.
   b. Ha o ntse o ngola, hlalosa dintlha tsa bohlokwa ka popo ya ditlhaku, matshwao a mongolo, sebaka pakeng tsa mantswe hammoho le boholo ba mongolo wa hao.
   c. Bolella baithuti ho kopolla dipolelo ho tswa letlapeng.
   d. Ha baithuti ba ntse ba ngola, tsamatsamaya mme o fane tshehetso moo ho hlokehang.
   e. Dipolelo:
      - Senomaphodi se ile sa nqhwela.
      - Se ne se nqhwetse habohloko hoo ke neng ke hohlola ebile ke tswa dikeledi.
      - Ke nahanne hore kgale o nqhalletse ona.

Padisommoho: Ho bala lekgetlo la pele

NAKO:
Metsotso e 15

DISE-BEDISWA:
Pokello ya Dipale, leqephe la 205

1. **Lokisetsa baithuti ho bala lekgetlo la pele.**
   a. Dudisa baithuti khaphetheng.
   b. Ba hopotse ka boitshwaro bo lejeletsweng.
   c. Hopotsa baithuti sehlooho sa pale: *Borashe ba pente*
   d. Ere: *Pale ena e bua ka Bohlale, ya bonang phoustara ka phaposing mme o e makalletse. Ha a fihla hae, o batla ho penta empa ha a fumane borashe ba pente. O ya kantle ho bapala mme o thola lejwe, lehlaku le sekwaelana sa botlolo. Kamora dijo tsa bosiu o tlelwa ke monahano - o sebedisa dintho tsena tseo a di thotseng kantlle ho penta. Letsatsi le hlahlamang, o nka setshwantsho sa pentilweng sa hae o ya ka sona sekolong ho se fa titjhere wa hae. Pale ena e re bontsha se ka etsahalang ha re iqapela dintho.*

2. **Ruta Ho Bala Lekgetlo la Pele ka tsela e latelang:**
   a. Balla leqephe ka leng la pale hodimo, ka bokgeleke o utlwahala.
   b. Bontsha baithuti ditshwantsho.
   c. Emisa o hlalosetse baithuti moo ho hlokehang.
   d. Hlwaya mantswe a tlotlontswe ha a ntse a hlaha.
   e. Qetellong ya pale, botsa dipotso tsa Padiso 1 tjena:
      - Tobisa potso 1 le 2 ho baithuti ka bonngwe.
      - Tobisa potso 3 & 4 ho sehlopheng kaofela. Kopa baithuti ho buisana ka potso le metswalle.
      - Kopa baithuti ba mmalwa ho abelana dikarabo tsa bona.
   f. Hopotsa baithuti ka leano la kutlwisiso.
      - Ere, bekeng ena re ithuta ho: Etsa dikakanyo
      - Botsa baithuti: Ke eng seo o ka se lepang seo mongodi a sa re bolellang sona? O ka lepa eng ka menahano/ maikutlo a mophetwa?

Ho Ngola: Bontshahatsa DMTP le mosebetsi

NAKO: Metsotso e 20

DISE-BEDISWA: Foreimi ya ho ngola:

Ke ile ka ba le mohopolo wa ho...

Ke sebedisitse...

Ke ile ka iqapela hobane...

Pela, ke ile ka...

Yaba ke...

Qetellong....

1. **Tsebisa Dibopeho le Melao ya Tshebediso ya Puo (DMTP).**
   a. Ere: Bekeng ena re tla tsepamisa maikutlo ho: Etsa bonnete ba hore re ngola diratswana tse tsepamisitseng maikutlo mohopolong o le mong. Dipolelo tsohle seratswaneng di lokela ho ba ka mohopolo o tshwanag.
   b. Seratswana ka setshwantsho se pentilweng: Ke rata ho penta. Ke rata ho penta ditho tsa tlhaho, jwaloka difate le dipalesa. Ke rata ho penta hoseng le pele ke robala.
   c. Supa DMTP: Dipolelo tse seratswaneng di tsepamisitse maikutlo mohopolong o le mong.
2. **Tsebisa mosebetsi wa ho ngola.**
   a. Ere: Bekeng ena re tla: Taka setshwantsho ebe o ngola diratswana tse pedi tse kgutswane tse nang le dipolelo tse 3.
   b. Ere: Re tla taka mme re ngole ka: Nako eo o ileng wa iqapela ntho. O ka ngola ka ho rarolla bothata ka tsela e so kang e etswa pela, kapa ho etsa ntho eo o iqapetseng yona.
3. **Hlalosa mosebetsi wa hao wa ho ngola ka molomo pele o ngola.**
   a. Ere: Ke kgonne ho iqapela ha ke ne ke...
4. **Bontshahatsa mohlala wa mosebetsi tlapangollong.**
   a. Taka setshwantsho kapele se bontshang: Wena, o etsa ntho eo o iqapetseng yona.
   b. Bontsha baithuti hore ba phethela foreimi ya ho ngola jwang.
   c. Supa DMTP: Dipolelo tse seratswaneng di tsepamisitse maikutlo mohopolong o le mong.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 5&6

NAKO: Metsotso e 30

DISE-BEDISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 115.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 5 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa Padiso tse teng (Padiso tsa Mohato).
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang melawana ya sekolo e dumela, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 5 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 6.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Medumo: Boeletsa malapa a medumo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Karete ya Modumo

Padiso

1. **Bolella baithuti hore kajeno ba tla tswela pele ho boeletsa medumo e amanang le:** *qh*
   a. Bolella baithuti ho bula ka moo ba ngotseng sehlooho ka dibukeng tsa bona: Malapa a medumo: qh
2. **Kopa baithuti ho kopanya medumo:** *n + qh + w*
   a. Bolella baithuti ho ngola motswako wa modumo le mantswe ohle ao ba a tsebang a sebedisang motswako ona.
   b. Kamora metsotso e mmalwa, bitsa baithuti ba fapaneng ho abelana le ba bang mantswe a bona.
   c. Ebe, o ngola mantswe a latelang tlapangollong, o a qapodise ha o ntse o a ngola: nqhwetse, qhobosha
   d. Bolella baithuti ho kopollela mantswe ana dibukeng tsa bona, mme ba sehelle motswako mola ka tlase.
3. **Phetha mosebetsi wa ho kopanya medumo.** *nqhwele, nqhadisa*
4. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Labone.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 116.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mosebetsi ka mong.
   c. Bontshahatsa tlapangollong hore mosebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Matlafatsa bokgoni ba ho ngola ka thello

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Tjhate ya Mongolo

1. **Bolella baithuti hore ho bohlokwa ho bona ho tseba ho ngola ka bokgabane.**
   a. Hlalosa hore sena se bolela hore ba lokela ho ngola:
      - Ka nepo, ntle le diphoso
      - Ka lebelo le nepahetseng, ba sa iketla haholo
      - Ka makgethe, e le hore mongolo wa bona o tsebe ho baleha
2. **Bolella ho hopola dintlha tsena mme ba leke ho ntlafatsa mongolo wa bona ka thuto e nngwe le nngwe.**
3. **Ba bontshe o ngole dipolelo ka nepo.**
   a. Ngola dipolelo tse ho fanweng ka tsona letlapeng.
   b. Ha o ntse o ngola, hlalosa dintlha tsa bohlokwa ka popo ya ditlhaku, matshwao a mongolo, sebaka pakeng tsa mantswe hammoho le boholo ba mongolo wa hao.
   c. Bolella baithuti ho kopolla dipolelo ho tswa letlapeng.
   d. Ha baithuti ba ntse ba ngola, tsamatsamaya mme o fane tshehetso moo ho hlokehang.
   e. Dipolelo:
      - Kamora hoba senomaphodi se nqhwele.
      - Nkgono o nqhwaetse kobo ka qhobosha.
      - Hlokomela Nthabeleng, o tla nqhadisa!

Padisommoho: Ho bala lekgetlo la bobedi

NAKO:
Metsotso e 15

DISE-BEDISWA:
Pokello ya Dipale, leqephe la 205

1. **Lokisetsa baithuti ho bala lekgetlo la bobedi.**
   a. Dudisa baithuti khaphetheng.
   b. Ba hopotse ka boitshwaro bo lejeletsweng.
   c. Hopotsa baithuti sehlooho sa pale: *Borashe ba pente*
   d. Hopotsa baithuti ka leano la kutlwisiso.
      - Hopotsa baithuti ka leano la kutlwisiso.
      - Ere, bekeng ena re ithuta ho: Etsa dikakanyo
      - Ere, le a hopola re buisane ka sena maobane, ha ke le botsa: Ke eng seo o ka se lepang seo mongodi a sa re bolellang sona? O ka lepa eng ka menahano/ maikutlo a mophetwa?
2. **Ruta Ho Bala Lekgetlo la Bobedi ka mokgwa o latelang:**
   a. Balla leqephe ka leng la pale hodimo, ka bokgeleke o utlwahala.
   b. Bontsha baithuti setshwantsho.
   c. Sebedisa mehlala e leqepheng la selelekela ho etsa mohlala wa leano la kutlwisiso.
   d. Qetellong ya pale, botsa dipotso tsa Padiso 2 tjena:
      - Tobisa potso 1 le 2 ho baithuti ka bonngwe.
      - Tobisa potso 3 & 4 ho sehlopheng kaofela. Kopa baithuti ho buisana ka potso le metswalle.
      - Kopa baithuti ba mmalwa ho abelana dikarabo tsa bona.

Ho Ngola: Leano le moralo

NAKO: Metsotso e 20

DISE-BEDISWA: Foreimi ya ho ngola:

Ke ile ka ba le mohopolo wa ho...

Ke sebedisitse...

Ke ile ka iqapela hobane...

Pela, ke ile ka...

Yaba ke...

Qetellong....

1. **Tsebisa mosebetsi wa ho ngola hape.**
   a. Ere: Hopolang hore bekeng ena re tla taka mme re ngole ka: Nako eo o ileng wa iqapela ntho. O ka ngola ka ho rarolla bothata ka tsela e so kang e etswa pela, kapa ho etsa ntho eo o iqapetseng yona.
2. **Laela baithuti ho nahana ka ho ngola ha bona.**
   a. Ere: Kwala maahlo o nahane hore o tla araba foreimi ya ho ngola jwang.
   b. Ere: Abelana le motswalle mohopolo wa hao.
   c. Fehla mohopolo mme o ngole mantswe a molemo tlapangollong, mohl. pentile, takile, sibollotse, entse.
3. **Laela baithuti ho qala ho ngola dibukeng tsa bona.**
   a. Ere: Jwale taka mme o ngole mehopolo ya hao.
   b. Hopotsa baithuti ka DMTP: Dipolelo tse seratswaneng di tsepamisitse maikutlo mohopolong o le mong.
4. **Tsamatsamaya ka phaposing mme o thuse baithuti ka bonngwe.**
   a. Kopa baithuti ho abelena mehopolo ya bona.
   b. Thusa baithuti ba sokolang ho qala mosebetsi wa ho ngola.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 7&8

NAKO: Metsotso e 30

DISE-BEDISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 116.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 7 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa Padiso tse teng (Padiso tsa Mohato).
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang melawana ya sekolo e dumela, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 7 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 8.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Buisanang ka pale e badilweng ka kopanelo

NAKO:
Metsotso e 15

DISE-BEDISWA:
Foreimi ya puisanao:

Pale ena e ne e le ka...

Ke ratile mophetwa... hobane...

Ke ithutile hore...

1. **Lokisetsa baithuti puisano ya sehlopha.**
   a. Arola baithuti ka dihlopha tsa ditho tse nne sehlopha ka seng.
   b. Neha sehlopha ka seng 'thutswana kapa lejwe la ho bua'.
   c. Ere: Bua feela ha o tshwere 'thutswana kapa lejwe la ho bua'.
2. **Bala dipotso tsa puisano.**
   a. Hopotsa baithuti ka pale eo ba e badileng ka kopanelo ya beke.
   b. Ngola foreimi ya puisano tlapangollong.
   c. Bala o hlalose potso ka nngwe (qalo ya karabo).
   d. Bolella baithuti hore setho ka seng sehlopheng se lokela ho araba potso.
   e. Kgothalletsa baithuti ho nahana dikarabo tse fapaneng.
3. **Laela baithuti ho qala dipuisano tsa bona.**
   a. Laela baithuti ba tshwereng 'thutswana/lejwe' la ho bua' hore ba qale.
   b. Tsamatsamaya mme o fane ka tshehetso moo e hlokehang.
   c. Metsotsong ya ho qetela, bitsa sehlopha ho tla abelana dikarabo tsa bona.
4. **Boitokisetso ba baithuti**
   a. Hlwaya baithuti ba 3–4 bakeng sa Dinehelano tsa Molomo ka Mantaha.
   b. Bolella baithuti bana seo ba lokelang ho itokisetsa sona. (Sheba morero wa thuto ya MB wa Mantaha)

Medumo: Pitsetso

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Padiso

1. **Dudisa baithuti ka kgutso ka dibuka tsa mosebetsi, dipene le dirula.**
   a. Bolella baithuti hore ba ngole sehlooho, 'Pitsetso', ebe ba ngola dinomoro 1–5 moleng o ka thoko.
   b. Bitsa mantswe a latelang a mahlano hore baithuti ba a ngole pela dinomoro 1–5: qhala, qhaqholla, maleqhwe, laseqhwa, nqhwetse
   c. Kamora moo, bolella baithuti hore ba ngole dipolelo tseo o tla di bua, ba sebedisa matshwao a puo a nepahetseng.
   d. Bua polelo e latelang. E phete habedi ebang ho hlokeha: Senomaphodi se ile sa nqhwela.
2. **Bolella baithuti hore ba sebedise kerayone hore ba itshwaye.**
   a. Ngola mantswe a mahlano le polelo letlapeng.
   b. Ha o ntse o ngola, qapodisa lentswe ka leng.
   c. Supa matshwao a puo a sebedisitsweng polelong.
   d. Bolella baithuti hore ba etse sedikadikwe moo ba entseng phoso ka kerayone.
   e. Bolella baithuti hore ba lokise diphoso.
3. **Ela hloko diphephetso le tswelopele ya baithuti.**
4. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Labohlano.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 117.
   b. Balla tema hodimo. Bolella baithuti ho bala le wena ba balle ka pelong.
   c. Bala sengolwa hape, mme lekgetlong lena baithuti ba bale le wena.
   d. Etsa mohlala wa ho phethela mosebetsi wa ho ngola wa kutlwisiso letlapeng.
   e. Etsa mohlala wa ho phethela mosebetsi wa Mofoloji letlapeng.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Padisommoho: Etsa mosebetsi wa Kamora Padiso

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Pokello ya Dipale, leqephe la 205

1. **Lokisetsa baithuti mosebetsi wa ka morao ho ho bala.**
   a. Hopotsa baithuti sehlooho sa pale: *Borashe ba pente*
   b. Hlalosa mosebetsi o re: Kajeno re tlo qoqa karolo eo o e ratileng ka ho fetisisa paleng hape.
2. **Bontshahatsa mohlala wa mosebetsi ka mokgwa o latelang:**
   a. Bula mahlo a hao mme o bolelle baithuti karolo eo o e ratileng paleng.
   b. Leka hore o se ke wa sebedisa karolo e pepeneneng ya pale ho etsa mohlala.
   c. Pheta karolo ena ya pale hape ka tatellano e nepahetseng.
   d. Kenyelletsa dintlha tsa bohlokwa jwaloka mabitso a baphetwa.
   e. Hlalosa hore hobaneng o rata karolo ena ya pale.
3. **Laela baithuti ho phethela mosebetsi.**
   a. Bolella baithuti hore ba kwale mahlo mme ba nahane ka karolo ya pale e ba natefetseng ka ho fetisisa.
   b. Ere: Inahanele mohopolo wa hao, o seke wa sebedisa mohlala wa ka.
   c. Kamora moo, bolella baithuti hore ba bule mahlo ebe ba bolella metswalle ya bona karolo ya pale e ba natefetseng ka ho fetisisa.
4. **Dumella baithuti ho abelana mosebetsi wa bona.**
   a. Fa baithuti metsotswana e mmalwa ho abelana mesebetsi ya bona le metswalle.
   b. Bitsa moithuti a le mong ho abelana mosebetsi wa hae le phaposi.

Ho Ngola: Rala o lokise diphoso tsa mongolo

NAKO: Metsotso e 20

DISE-BEDISWA: Foreimi ya ho ngola:

Ke ile ka ba le mohopolo wa ho...

Ke sebedisitse...

Ke ile ka iqapela hobane...

Pela, ke ile ka...

Yaba ke...

Qetellong....

1. **Hopotsa baithuti ka mosebesi wa ho ngola.**
   a. Ere: Kajeno re tla qetella mosebetsi wa rona wa ho ngola.
2. **Tsebisa phapahano.**
   a. Tsamatsamaya ka phaposing mme o thuse baithuti ba sokolang.
   b. Fa baithuti ba pele ka mosebetsi, mosebetsi o mong: Ngola lekgethi ho dipolelo tsohle tsa hao.
3. **Laela baithuti hore ba bale ebe ba lokise diphoso tsa ho ngola ha bona.**
   a. Ere: Jwale ke nako ya ho bala le ho lokisa diphoso mongolong wa hao.
   b. Ere: Hopola ho lekola hore: Dipolelo tse seratswaneng di tsepamisitse maikutlo mohopolong o le mong.
4. **Ha nako e dumela, kopa baithuti ho abelana seo ba se ngotseng.**
   a. Baithuti ba ka abelana seo ba se ngotseng le motswalle.
   b. Ba mmalwa ba ka abelana le sehlopha sohle ka phaposing.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 9&10

NAKO: Metsotso e 30

DISE-BEDISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 117.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 9 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa Padiso tse teng (Padiso tsa Mohato).
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang melawana ya sekolo e dumela, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 9 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 10.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Nehelano ya Molomo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Ha ho disebediswa tse hlokahalang

1. **Baithuti ba kgutse ba shebelle baithutimmoho le bona ba hlahise dinehelano tsa bona tsa molomo.**
2. **Hopotsa baithuti mosebetsi o latelang: O abelana ditaba tsa hae**
   a. Re bolelle hore ditaba tsa hao di ka eng: Ere:
      - Kajeno ke tla le bolella ka...
      - Ebe o abelana ditaba tsa hao.
      - Re bolelle se etsahetseng ka tatellano e nepahetseng.
      - Re bolelle dintlha tsa bohlokwa tsa ditaba tsa hao.
      - Qetella ka ho re bollela ka moo ditaba tsa hao di ileng tsa etsa hore o ikutlwe ka teng.
3. **Hopotsa baithuti bokgoni ba ho nehelana bo latelang:**
   a. Ha o abelana taba tsa hao hopola ho:
      - Re bolella hore ditaba tsa hao di ka eng
      - Re bolella hore di etsahetse neng
      - Re bolella hore di etsahelletse mang
      - Bua dipolelo tsa hao ka tatellano e nepahetseng
      - Bua dintho ha nngwe – o se ke wa phethapheta
      - Bua ka lentswe le utlwahalang, le hlakileng
4. **Bitsetsa baithuti ba kgethilweng ka bonngwe ho tla ka pele ho nehelana ka ditlhahiso tsa bona.**
   a. Etsa hore baithuti ba be le boitshepo ka ho ba leboha ha ba qeta ho etsa ditlhahiso tsa bona, o ba bolelle hore ba sebeditse jwang ka mokgwa o ahang.
   b. Qetellong ya thuto, fana ka maikutlo a hao ka nehelano ya baithuti bohle ka kakaretso, mme o ba fe dikeletso tsa ho ntlafatsa ditlhahiso tsa bona. Mohlala: Ba bang ba ne ba sa utlwahale ha ba bua. Netefatsang hore le a utlwahala ha le bua – re batla ho utlwa hantle seo le se buang.

Medumo: Boeletsa medumo yohle e rutilweng Kotareng ya 2

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Karete ya Medumo ya Kotara ya 2

Padiso

1. **Dudisa baithuti ka kgutso khapheteng kapa fatshe pela hao.**
   a. Bolella baithuti hore ba mamele ha o bitsa mabitso a bona.
   b. Ha o ntse o bitsa lebitso la moithuti, a bale modumo kareteng ya modumo e phahamisitsweng.
   c. Bitsa lebitso la moithuti e mong. Moithuti enwa a bue lentswe le qalang kapa le sebedisang modumo oo.
   d. Etsa sena kapele, e be jwaloka papadi e monate empa o hlokomele baithuti ba sokolang.
   e. Ha moithuti a etsa phoso ere: Mamela ka hloko, ebe o bua modumo.
2. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Mantaha.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 119.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mosebetsi ka mong.
   c. Bontshahatsa tlapangollong hore mosebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Boeletsa ditlhaku tsohle tse rutilweng Kotareng ya 2

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Buka ya Tekanyetso

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
   a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho sisinya matsoho a rona.
   b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Bontshahatsa popo ya ditlhaku tsohle tse nyenyane tse rutilweng Kotareng ya 2.**
   a. Ngola tlhaku e nyenyane ka nngwe letlapeng.
   b. Ha o ntse o ngola, hlalosa hore e qala kae, e leba kae le moo e fellang.
   c. Bollela baithuti hore ba tlatse mola ka tlhaku ka nngwe ka dibukeng tsa bona tsa mosebetsi mme ba siye sebaka sa monwana o le mong dipakeng tsa tsona.
   d. Bolella baithuti hore ba etse bonnete ba hore ba kgona ho bopa tlhaku ka nngwe ka nepo.
3. **Lekola popo ya ditlhaku tse nyenyane ya baithuti.**
   a. Ha baithuti ba ntse ba ngola, tsamatsamaya o lekole popo ya bona ya ditlhaku.
   b. Fana ka tshehetso moo e hlokehang.
   c. Ela hloko baithiuti ba sokolang ho bopa ditlhaku ka nepo.

Padisommoho: Tsebisa pale

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Pokello ya Dipale, Leqephe la selelekela 217

1. **Tsebisa pale.**
   a. Ere: Bekeng ena re tlo bala pale eo sehlooho sa yona e leng: *Mora ya bohlale*.
   b. Ere: *Bosiung bo bong, malome wa Mamello o ba qoqela pale ya rapolasi ya moholo dilemong ya tlamehang ho kgetha hore ke ofe hara bara ba hae ba bararo eo e tla ba mojalefa wa polasi ya hae. O ba phephetsa hore ba tlatse modiko matsatsing a mahlano. Bara ba babedi ba baholo ba sebetsa ka thata ba leka ho tlatsa modiko ka lehlabathe le poone, empa ha e kgone ho tlala hantle. Mora wa ho fela o nka nako a nahana, a etsa leano. O tla ka maqheka a matjha mme o nahana ka botebo ho leka ho rarolla bothata. Ebe o ka lepa hore o rarolla bothata jwang?*.
   c. Botsa: Ebe ho na le seo o se tsebang ka sona?
   d. Ha kgutswanyane bontsha baithuti ditshwantsho tsa pale.
2. **Aha tsebo e teng ya baithuti.**
   a. Hlalosa o arolelane le bona tlhahisoleseding eo ho fanweng ka yona paleng.
   b. Bontsha baithuti hore pale e etsahalla kae o sebedisa mmapa o hlahellang Pokellong ya Dipale.
   c. Botsa: Ebe ho na le dipotso tseo o batlang ho di botsa ka pale?
3. **Hlalosa leano la kutlwisiso.**
   a. Ere, bekeng ena re tlo ithuta ho: Etsa Ditekolo
   b. Hlalosetsa baithuti leano lena.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 1&2

NAKO: Metsotso e 30

DISE-BEDISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 119.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 1 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa Padiso tse teng (Padiso tsa Mohato).
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang melawana ya sekolo e dumela, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 1 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 2.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Ruta tlotlontswe

NAKO:
Metsotso e 15

DISE-BEDISWA:
Dikarete tsa tlotlontswe, ditshwantsho, dintho tsa mannete

Padiso

1. **Hopotsa baithuti mookotaba.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 110.
   b. Bala kapa o bolele nontsho ya puo hape.
   c. Bontsha baithuti lenane la tlotlontswe la mookotaba.
   d. Ba hlalosetse hore mantswe ana a tla re thusa ho utlwisisa le ho bua ka mookotaba.
   e. Ba balle lenane la mantswe.
2. **Sebedisa mokgwa wa SEBS ho ruta tlotlontswe.**
   a. Ruta mantswe a tlotlontswe a latelang:
      - *ho hlalefa: Ho bontsha*
      - *ka kelohloko: Ho nahanisisa hantle o be o hlakelwe pele o nka qeto kapa o etsa ho itseng.*
      - *ho se tsotelle: Ho se nkele dintho hloohong mme o etsa diphoso kapa o baka mathata.*
      - *fihlella: Ho atleha nthong eo o neng o e etsa. .*
3. **Sebedisa maano a SEBS a tshwanelang lentswe ka leng:**
   S: Supa setshwantsho kapa ntho ya mannete
   E: Etsa seo lentswe le se bolelang
   B: Bolella baithuti moelelo wa lentswe
   S: Sebedisa lentswe polelong

Medumo: Boeletsa medumo yohle e rutilweng Kotareng ya 2

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Karete ya Medumo ya Kotara ya 2

Padiso

1. **Dudisa baithuti ka kgutso khapheteng kapa fatshe pela hao.**
   a. Bolella baithuti hore ba mamele ha o bitsa mabitso a bona.
   b. Ha o ntse o bitsa lebitso la moithuti, a bale modumo kareteng ya modumo e phahamisitsweng.
   c. Bitsa lebitso la moithuti e mong. Moithuti enwa a bue lentswe le qalang kapa le sebedisang modumo oo.
   d. Etsa sena kapele, e be jwaloka papadi e monate empa o hlokomele baithuti ba sokolang.
   e. Ha moithuti a etsa phoso ere: Mamela ka hloko, ebe o bua modumo.
2. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Labobedi.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 120.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mosebetsi ka mong.
   c. Bontshahatsa tlapangollong hore mosebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Boeletsa ditlhaku tsohle tse rutilweng Kotareng ya 2

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Buka ya Tekanyetso

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
   a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho potolohisa matsoho, re a sothele ka letsohong le letona le le letshehadi.
   b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Bontshahatsa popo ya ditlhaku tsohle tse kgolo tse rutilweng Kotareng ya 2.**
   a. Ngola tlhaku e kgolo ka nngwe letlapeng.
   b. Ha o ntse o ngola, hlalosa hore e qala kae, e leba kae le moo e fellang.
   c. Bollela baithuti hore ba tlatse mola ka tlhaku ka nngwe ka dibukeng tsa bona tsa mosebetsi mme ba siye sebaka sa monwana o le mong dipakeng tsa tsona.
   d. Bolella baithuti hore ba etse bonnete ba hore ba kgona ho bopa tlhaku ka nngwe ka nepo.
3. **Lekola popo ya ditlhaku tse kgolo ya baithuti.**
   a. Ha baithuti ba ntse ba ngola, tsamatsamaya o lekole popo ya bona ya ditlhaku.
   b. Fana ka tshehetso moo e hlokehang.
   c. Ela hloko baithiuti ba sokolang ho bopa ditlhaku ka nepo.

Padisommoho: Etsa Mosebetsi wa Pele ho Padiso

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Pokello ya Dipale, leqephe la 219

1. **Lokisetsa baithuti Mosebetsi wa Pele ho ho Bala.**
   a. Bitsetsa baithuti khapetheng kapa fatshe.
   b. Dula ka pela baithuti ka buka ya Pokello ya Dipale.
   c. Etsa bonnete ba hore baithuti bohle ba bona buka.
   d. Bolella baithuti boitshwaro boo o bo lebelletseng ka nako ya ho Bala ka Kopanelo, mohl. dula o fapantshe maoto, bea matsoho diropeng, mamela ka hloko, araba ha o bitswa, phahamisa letsoho ha o batla ho botsa potso.
2. **Etsa Mosebetsi wa Pele ho ho bala ka mokgwa o latelang:**
   a. Bolela sehlooho sa pale: *Mora ya bohlale*
   b. Hlalosa bokgoni ba ho lepa. Ere: Ha re lepa, re sebedisa sehlooho le ditshwantsho ho leka ho fumana hore pale e bua ka eng.
   c. Bontsha baithuti ditshwantsho leqepheng ka leng.
   d. Botsa: Le nahana hore ho etsahalang mona?
   e. Botsa: Le nahana hore ditshwantsho tsena di amana jwang?

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 3&4

NAKO: Metsotso e 30

DISE-BEDISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 120.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 3 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa Padiso tse teng (Padiso tsa Mohato).
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang melawana ya sekolo e dumela, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 3 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 4.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Moqoqo wa dipale tsa boiqapelo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Padiso

1. **Lokisetsa baithuti mosebetsi wa moqoqo wa pale ya boiqapelo.**
   a. Arola baithuti ka dihlopha tsa ditho tse nne sehlopha ka seng.
   b. Bolella baithuti hore ba bule dipadiso tsa bona leqepheng la 121.
2. **Laela baithuti hore ba shebe setshwantsho.**
   a. Botsa: O bona eng setshwantshong sena?
3. **Bolella baithuti hore ba iqapele pale e kgutshwanyane ka setshwantsho.**
4. **Bolella baithuti hore ba qape pale jwang: Ere:**
   a. Reha mophetwa ka mong paleng lebitso.
   b. Bolela hore pale e etsahalla kae.
   c. Pale ya hao e lokela ho ba le qalo, bohare le qetelo.
   d. Setshwantsho sena se bontsha karolo e itseng feela ya pale.
      - Setshwantsho se ka bontsha qalo ya pale ya hao.
      - Setshwantsho se ka bontsha bohare ba pale ya hao.
      - Setshwantsho se ka bontsha qetelo ya pale ya hao.
   e. O ka qala pale ya hao ka hore:
      - Bana ba ile ba fumana... mme e ile ya ba fa lesedi!
      - Ha re bapaleng boiketsiso!' ho rialo ____.
5. **Laela baithuti ho phethela mosebetsi.**
   a. Fa baithuti metsotso e mmalwa ho nahana ka dipale tsa bona ba kgutsitse.
   b. Ebe, o ba laela ho fapanyetsana ka ho qoqela sehlopha dipale tsa bona. O ka sebedisa 'thutswana/lejwe' la ho bua bakeng sa mosebetsi ona.
   c. Ha baithuti ba ntse ba bua, tsamatsamaya ka phaposing, o ba mamele.
6. **Phethela thuto ka mokgwa o latelang:**
   a. Bitsa moithuti a le mong ho abelana pale ya hae le baithuti ka phaposing kapa botsa baithuti ba 1–2 dipotso ka pale.
      - Botsa: Pale ya X e ne e bua ka eng?
      - Botsa: O ratile eng ka pale ya X?
   b. Tshwaela ka kakaretso ho ntlafatsa dipale tsa bona. Mohlala: Hangata, qalong ya pale, re a bua hore pale e etsahalla kae, le hore baphetwa ke bo mang. Nakong e tlang, lekang hore le kenyelletse dintlha tsena dipaleng tsa lona.

Medumo: Bapala papadi ya medumo: Papadi ya Ketane ya Mantswe

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Leqephe la A4 bakeng sa baithuti

1. **Kgutsisa baithuti ba tsebe ho mamela ka hloko.**
2. **Bontshahatsa papadi letlapeng.**
   a. Ngola modumo tlapangollong.
   b. Bolella baithuti ba bapale ka bobedi.
   c. Moithuti wa 1 bobeding o lokela ho sebedisa modumo o letlapeng ho ngola lentswe.
   d. Moithuti wa 2 o lokela ho sebedisa ditlhaku tse pedi tse qetelang ho ngola lentswe le letjha.
   e. Baithuti bana ka bobedi ba tswele pele ho bapala ho fihlela pampiri ya bona e tletse mantswe a ketane.
3. **Fa bobedi ka bong pampiri mme ba ngole modumo wa pele letlapeng: m**
4. **Tsamatsamaya mme o tshehetse baithuti moo ho hlokehang.**
   a. Kamora metsotso e 10, laela baithuti ba kgutse mme ba mamele.
   b. Kopa dihlotshwana tsa bobedi tse mmalwa hoo balla mantswe a bona. Ha ba ntse ba bala, ngola mantswe ao letlapeng mme o lekole hore ba entse ketane ya mantswe hantle.
   c. Rorisa baithuti bakeng sa boikitlaetso ba bona.

Hopola: Mosebetsi ona o phetwa ho o etsa ka dipensele tse mebala.

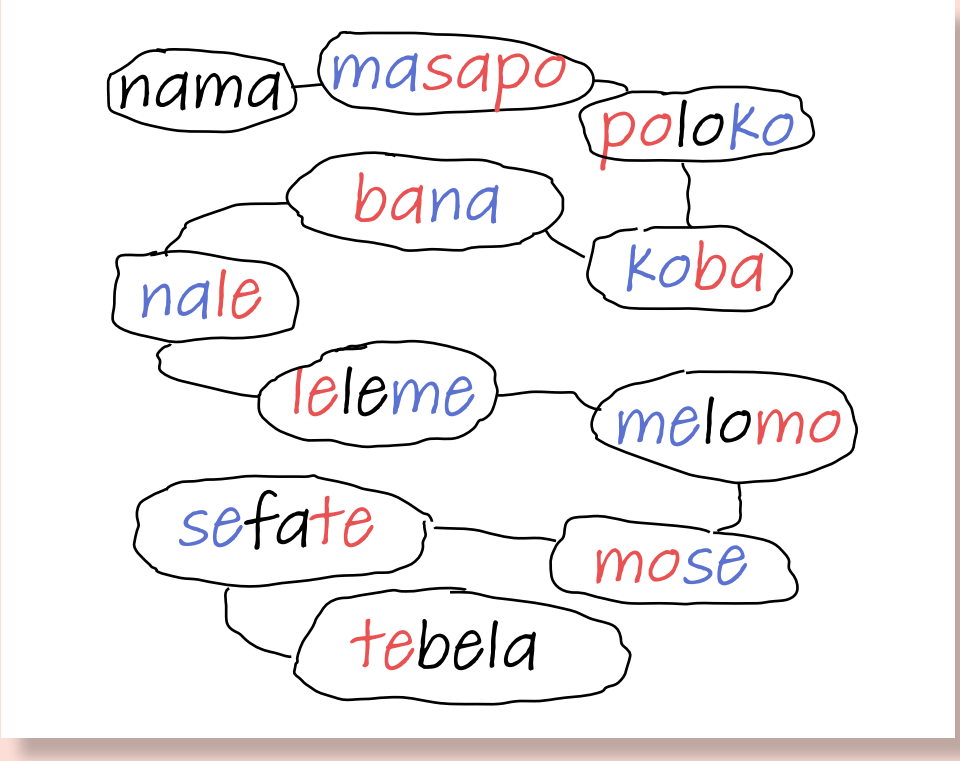

5. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Laboraro.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 120.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mosebetsi ka mong.
   c. Bontshahatsa tlapangollong hore mosebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Kopolla dipolelo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Buka ya Tekanyetso

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
   a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho potolohisa matsoho, re a sothele ka letsohong le letona le le letshehadi.
   b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Ngola dipolelo tse latelang letlapeng:**
   - Ho italics haholo.
   - Dipuo ke leswefe.
   - Ebile o batlile a ntoma.

   a. Laela baithuti hore ba kopollele dipolelo dibukeng tsa bona tsa mosebetsi.
   b. Ba kopolle ka mekgethe, ka le nepo.
3. **Lekola bokgoni ba baithuti ba ho kopolla dipolelo.**
   a. Ha baithuti ba ntse ba ngola, tsamatsamaya o ele hloko baithuti ba sokolang ho:
      - Ho kopolla dipolelo ka nepo
      - Ho bopa dilthaku le mantswe ka nepo le ka makgethe
      - Ho qeta ho ngola dipolelo ka nako

Padisommoho: Ho bala lekgetlo la pele

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Pokello ya Dipale, leqephe la 219

1. **Lokisetsa baithuti ho bala lekgetlo la pele.**
   a. Dudisa baithuti khaphetheng.
   b. Ba hopotse ka boitshwaro bo lejeletsweng.
   c. Hopotsa baithuti sehlooho sa pale: *Mora ya bohlale*
   d. Ere: *Bosiung bo bong, malome wa Mamello o ba qoqela pale ya rapolasi ya moholo dilemong ya tlamehang ho kgetha hore ke ofe hara bara ba hae ba bararo eo e tla ba mojalefa wa polasi ya hae. O ba phephetsa hore ba tlatse modiko matsatsing a mahlano. Bara ba babedi ba baholo ba sebetsa ka thata ba leka ho tlatsa modiko ka lehlabathe le poone, empa ha e kgone ho tlala hantle. Mora wa ho fela o nka nako a nahana, a etsa leano. O tla ka maqheka a matjha mme o nahana ka botebo ho leka ho rarolla bothata. Ebe o ka lepa hore o rarolla bothata jwang?*.
   e. Botsa: Ebe ho na le seo o se tsebang ka sona?

2. **Ruta Ho Bala Lekgetlo la Pele ka tsela e latelang:**
   a. Balla leqephe ka leng la pale hodimo, ka bokgeleke o utlwahala.
   b. Bontsha baithuti ditshwantsho.
   c. Emisa o hlalosetse baithuti moo ho hlokehang.
   d. Hlwaya mantswe a tlotlontswe ha a ntse a hlaha.
   e. Qetellong ya pale, botsa dipotso tsa Padiso 1 tjena:
      - Tobisa potso 1 le 2 ho baithuti ka bonngwe.
      - Tobisa potso 3 & 4 ho sehlopheng kaofela. Kopa baithuti ho buisana ka potso le metswalle.
      - Kopa baithuti ba mmalwa ho abelana dikarabo tsa bona.
   f. Hopotsa baithuti ka leano la kutlwisiso.
      - Ere, bekeng ena re ithuta ho: Etsa Ditekolo
      - Botsa baithuti: Re ye re ithute se itseng paleng. Ka nako tse ding re hloka ho etsa qeto hore ntho e ne e lokile kapa e fosahetse. Ka enngwe re hloka ho etsa qeto ya hore ntho e ntle kapa e mpe. Wena o ithutileng paleng ena?

Ho Ngola: Bontshahatsa DMTP le mosebetsi

NAKO: Metsotso e 20

DISE-BEDISWA: Bukeng ya DBE leqepheng la: 100

Foreimi ya ho ngola:

Ka nako eo feela...

Ke ikutlwile ke... ke...

Ke ile ka etsa qeto ya ho...

Kamora moo...

Qetellong...

Ke ithutile hore...

1. **Tsebisa Dibopeho le Melao ya Tshebediso ya Puo (DMTP).**
   a. Ere: Bekeng ena re tla tsepamisa maikutlo ho: Tshebediso ya maetsi a ketso lekgatheng le fetileng ho ngola ka ntho e etsahetseng maobane kapa pejana.
   b. Ngola polelo letlapeng: Ha ke ne ke le monyane, ke ne ke rata ho penta.
   c. Supa DMTP: Leetsi, kapa lentswe le bontshang ketso, le bontsha hore ketso e se e etsahetse.
2. **Tsebisa mosebetsi wa ho ngola.**
   a. Ere: Bekeng ena re tla: Ngola seratswana sa bonyane dipolelo tse tsheletseng.
   b. Ere: Iqapele tsela eo pale e tla fella ka ona.
3. **Hlalosa mosebetsi wa hao wa ho ngola ka molomo pele o ngola.**
   a. Ere: Ke tla iqapela tsela eo pale e tla fella ka yona, jwaloka: Ka nako eo ...
4. **Bontshahatsa mohlala wa mosebetsi tlapangollong.**
   a. Bontsha baithuti hore ba phethela foreimi ya ho ngola jwang.
   b. Supa DMTP: Leetsi, kapa lentswe le bontshang ketso, le bontsha hore ketso e se e etsahetse.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 5&6

NAKO: Metsotso e 30

DISE-BEDISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 122.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 5 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa Padiso tse teng (Padiso tsa Mohato).
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang melawana ya sekolo e dumela, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 5 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 6.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Medumo: Bapala papadi ya medumo: Papadi ya Ketane ya Mantswe

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Leqephe la A4 bakeng sa baithuti

1. **Kgutsisa baithuti ba tsebe ho mamela ka hloko.**
2. **Bontshahatsa papadi letlapeng.**
   a. Ngola modumo tlapangollong.
   b. Bolella baithuti ba bapale ka bobedi.
   c. Moithuti wa 1 bobeding o lokela ho sebedisa modumo o letlapeng ho ngola lentswe.
   d. Moithuti wa 2 o lokela ho sebedisa ditlhaku tse pedi tse qetelang ho ngola lentswe le letjha.
   e. Baithuti bana ka bobedi ba tswele pele ho bapala ho fihlela pampiri ya bona e tletse mantswe a ketane.
3. **Fa bobedi ka bong pampiri mme ba ngole modumo wa pele letlapeng: m**
4. **Tsamatsamaya mme o tshehetse baithuti moo ho hlokehang.**
   a. Kamora metsotso e 10, laela baithuti ba kgutse mme ba mamele.
   b. Kopa dihlotshwana tsa bobedi tse mmalwa hoo balla mantswe a bona. Ha ba ntse ba bala, ngola mantswe ao letlapeng mme o lekole hore ba entse ketane ya mantswe hantle.
   c. Rorisa baithuti bakeng sa boikitlaetso ba bona.

Hopola: Mosebetsi ona o phetwa ho o etsa ka dipensele tse mebala.

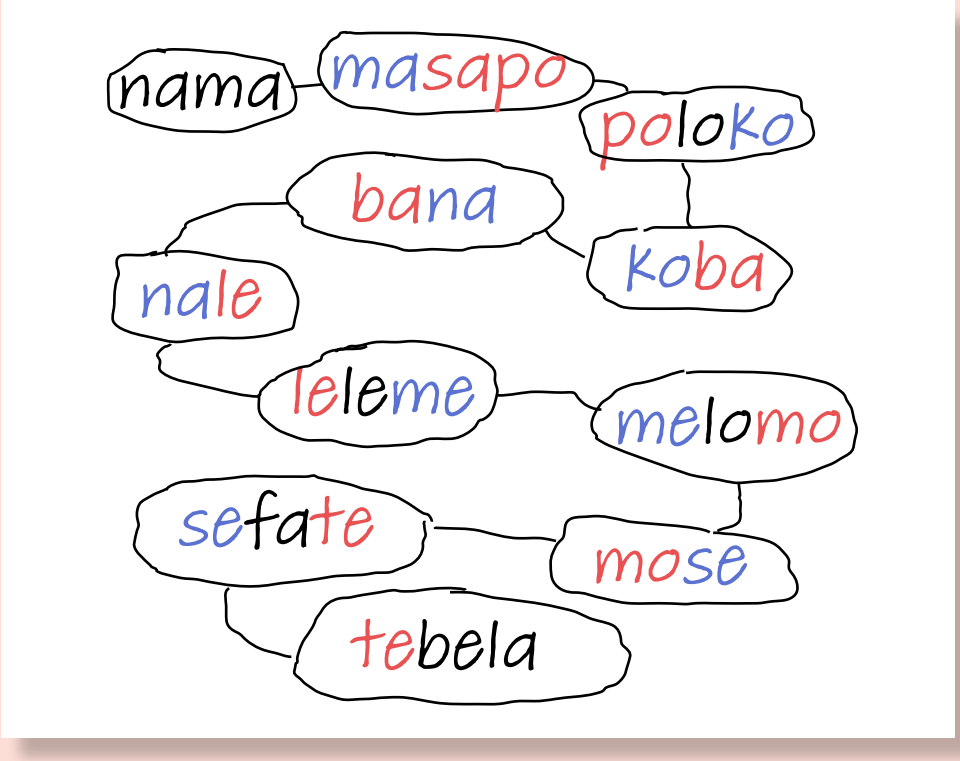

5. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Labone.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 121.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mosebetsi ka mong.
   c. Bontshahatsa tlapangollong hore mosebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Kopolla dipolelo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Buka ya Tekanyetso

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
   a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho etsa setebele, re bale ho fihlela ho 5, ebe re a e phutholla
   b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Ngola dipolelo tse latelang letlapeng:**
   - Ba ne ba tlile ka dimpho.
   - E ka ba nkgono wa hao.
   - Nka penta ka thupa.

   a. Laela baithuti hore ba kopollele dipolelo dibukeng tsa bona tsa mosebetsi.
   b. Ba kopolle ka mekgethe, ka le nepo.
3. **Lekola bokgoni ba baithuti ba ho kopolla dipolelo.**
   a. Ha baithuti ba ntse ba ngola, tsamatsamaya o ele hloko baithuti ba sokolang ho:
      - Ho kopolla dipolelo ka nepo
      - Ho bopa dilthaku le mantswe ka nepo le ka makgethe
      - Ho qeta ho ngola dipolelo ka nako

Padisommoho: Ho bala lekgetlo la bobedi

NAKO:
Metsotso e 15

DISE-BEDISWA:
Pokello ya Dipale, leqephe la 219

1. **Lokisetsa baithuti ho bala lekgetlo la bobedi.**
   a. Dudisa baithuti khaphetheng.
   b. Ba hopotse ka boitshwaro bo lejeletsweng.
   c. Hopotsa baithuti sehlooho sa pale: *Mora ya bohlale*
   d. Hopotsa baithuti ka leano la kutlwisiso.
      - Ere, bekeng ena re ithuta ho: Etsa Ditekolo
      - Ere, le a hopola re buisane ka sena maobane, ha ke le botsa: Re ye re ithute se itseng paleng. Ka nako tse ding re hloka ho etsa qeto hore ntho e ne e lokile kapa e fosahetse. Ka enngwe re hloka ho etsa qeto ya hore ntho e ntle kapa e mpe. Wena o ithutileng paleng ena?
2. **Ruta Ho Bala Lekgetlo la Bobedi ka mokgwa o latelang:**
   a. Balla leqephe ka leng la pale hodimo, ka bokgeleke o utlwahala.
   b. Bontsha baithuti setshwantsho.
   c. Sebedisa mehlala e leqepheng la selelekela ho etsa mohlala wa leano la kutlwisiso.
   d. Qetellong ya pale, botsa dipotso tsa Padiso 2 tjena:
      - Tobisa potso 1 le 2 ho baithuti ka bonngwe.
      - Tobisa potso 3 & 4 ho sehlopheng kaofela. Kopa baithuti ho buisana ka potso le metswalle.
      - Kopa baithuti ba mmalwa ho abelana dikarabo tsa bona.

Ho Ngola: Leano le moralo

NAKO: Metsotso e 20

DISE-BEDISWA: Bukeng ya DBE leqepheng la: 100

Foreimi ya ho ngola:

Ka nako eo feela...

Ke ikutlwile ke...

Ke ile ka etsa qeto ya ho...

Kamora moo...

Qetellong...

Ke ithutile hore...

1. **Tsebisa mosebetsi wa ho ngola hape.**
   a. Ere: Iqapele tsela eo pale e tla fella ka ona.
2. **Laela baithuti ho nahana ka ho ngola ha bona.**
   a. Ere: Kwala maahlo o nahane hore o tla araba foreimi ya ho ngola jwang.
   b. Ere: Abelana le motswalle mohopolo wa hao.
   c. Fehla mohopolo mme o ngole mantswe a molemo tlapangollong, mohl. sekgele, jase ya pula, sefate, mathile.
3. **Laela baithuti ho phehla leqepheng le latelago la dibuka tsa bona tsa DBE.**
   a. Ere: Jwale taka mme o ngole mehopolo ya hao.
   b. Hopotsa baithuti ka DMTP: Leetsi, kapa lentswe le bontshang ketso, le bontsha hore ketso e se e etsahetse.
4. **Tsamatsamaya ka phaposing mme o thuse baithuti ka bonngwe.**
   a. Kopa baithuti ho abelena mehopolo ya bona.
   b. Thusa baithuti ba sokolang ho qala mosebetsi wa ho ngola.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 7&8

NAKO: Metsotso e 30

DISE-BEDISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 123.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 7 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa Padiso tse teng (Padiso tsa Mohato).
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang melawana ya sekolo e dumela, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 7 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 8.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Buisanang ka pale e badilweng ka kopanelo

NAKO:
Metsotso e 15

DISE-BEDISWA:
Foreimi ya puisanao:

Mohopolo wa sehlooho wa pale ke...

Ke ratile mophetwa... hobane...

Ke ithutile hore...

Ke nahana hore ho ne ho fosahetse/ lokile ha... hobane...

1. **Lokisetsa baithuti puisano ya sehlopha.**
   a. Arola baithuti ka dihlopha tsa ditho tse nne sehlopha ka seng.
   b. Neha sehlopha ka seng 'thutswana kapa lejwe la ho bua'.
   c. Ere: Bua feela ha o tshwere 'thutswana kapa lejwe la ho bua'.
2. **Bala dipotso tsa puisano.**
   a. Hopotsa baithuti ka pale eo ba e badileng ka kopanelo ya beke.
   b. Ngola foreimi ya puisano tlapangollong.
   c. Bala o hlalose potso ka nngwe (qalo ya karabo).
   d. Bolella baithuti hore setho ka seng sehlopheng se lokela ho araba potso.
   e. Kgothalletsa baithuti ho nahana dikarabo tse fapaneng.
3. **Laela baithuti ho qala dipuisano tsa bona.**
   a. Laela baithuti ba tshwereng 'thutswana/lejwe' la ho bua' hore ba qale.
   b. Tsamatsamaya mme o fane ka tshehetso moo e hlokehang.
   c. Metsotsong ya ho qetela, bitsa sehlopha ho tla abelana dikarabo tsa bona.
4. **Boitokisetso ba baithuti**
   a. Hlwaya baithuti ba 3–4 bakeng sa Dinehelano tsa Molomo ka Mantaha.
   b. Bolella baithuti bana seo ba lokelang ho itokisetsa sona. (Sheba morero wa thuto ya MB wa Mantaha)

Medumo: Pitsetso

NAKO:
Metsotso e 15

DISE-BEDISWA:
Padiso.

1. **Dudisa baithuti ka kgutso ka dibuka tsa mosebetsi, dipene le dirula.**
   a. Bolella baithuti hore ba ngole sehlooho, 'Pitsetso', ebe ba ngola dinomoro 1–5 moleng o ka thoko.
   b. Bitsa mantswe a latelang a mahlano hore baithuti ba a ngole pela dinomoro 1–5: italics, nngodisa, tseleng, mminela, qetetse
   c. Kamora moo, bolella baithuti hore ba ngole dipolelo tseo o tla di bua, ba sebedisa matshwao a puo a nepahetseng.
   d. Bua polelo e latelang. E phete habedi ebang ho hlokeha: Senomaphodi se ile sa nqhwela.
2. **Bolella baithuti hore ba sebedise kerayone hore ba itshwaye.**
   a. Ngola mantswe a mahlano le polelo letlapeng.
   b. Ha o ntse o ngola, qapodisa lentswe ka leng.
   c. Supa matshwao a puo a sebedisitsweng polelong.
   d. Bolella baithuti hore ba etse sedikadikwe moo ba entseng phoso ka kerayone.
   e. Bolella baithuti hore ba lokise diphoso.
3. **Ela hloko diphephetso le tswelopele ya baithuti.**
4. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Labohlano.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 124.
   b. Balla tema hodimo. Bolella baithuti ho bala le wena ba balle ka pelong.
   c. Bala sengolwa hape, mme lekgetlong lena baithuti ba bale le wena.
   d. Etsa mohlala wa ho phethela mosebetsi wa ho ngola wa kutlwisiso letlapeng.
   e. Etsa mohlala wa ho phethela mosebetsi wa Mofoloji letlapeng.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Padisommoho: Etsa mosebetsi wa Kamora Padiso

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Pokello ya Dipale, leqephe la 219

1. **Lokisetsa baithuti mosebetsi wa ka morao ho ho bala.**
   a. Hopotsa baithuti sehlooho sa pale: *Mora ya bohlale*
   b. Hlalosa mosebetsi o re: Kajeno re tlo sebetsa ka dihlopha ho tshwantshisa pale.

2. **Bontshahatsa mohlala wa mosebetsi ka mokgwa o latelang:**
   a. Ere: Ha re tshwantshisa pale re leka ho:
      - Ho hopola seo mophetwa a se bolelang le seo a se etsang
      - Bua le ho etsisa mophetwa eo re mo tshwantshisang
      - Sebedisa a mang a mantswe a mophetwa eo re mo tshwantshisang
   b. Bontsha baithuti ka bokgutswanyana ka moo o ka etsisang emong wa baphetwa.
   c. Leka hore o se ke wa kgetha mophethwa wa sehlooho e le mohlala wa hao.

3. **Laela baithuti ho phethela mosebetsi.**
   a. Bala hore baphetwa ba ba kae paleng.
   b. Arola baithuti ka dihlopha tse lekanag le palo ya baphetwa. Mohlala, ha baphetwa ba le 5 paleng, etsa dihlopha tse 5 tsa baithuti.
   c. Moithuti ka mong sehlopheng a fuwe karolo ya mophetwa.
   d. Ntshetsa baithuti kantle kapa sebakeng se bulehileng.
   e. Bolella dihlopha ho tshwantshisa pale. Ba lokela ho:
      - • Hopola seo mophetwa a se etsang le seo a se buang
      - • Etsisa mophetwa ka puo le diketso
      - • Sebedisa a mang a mantswe a mophetwa eo ba mo tshwantshisang
   f. Ha baithuti ba ntse ba tshwantshisa pale, tsamatsamaya o nne o fane ka tshehetso moo e hlokehang.

4. **Dumella baithuti ho abelana mosebetsi wa bona.**
   a. Fa baithuti metsotswana e mmalwa ho abelana mesebetsi ya bona le metswalle.
   b. Bitsa moithuti a le mong ho abelana mosebetsi wa hae le phaposi.

Ho Ngola: Rala o lokise diphoso tsa mongolo

NAKO: Metsotso e 20

DISE-BEDISWA: Bukeng ya DBE leqepheng la: 100

Foreimi ya ho ngola:

Ka nako eo feela...

Ke ikutlwile ke...

Ke ile ka etsa qeto ya ho...

Kamora moo...

Qetellong...

Ke ithutile hore...

1. **Hopotsa baithuti ka mosebesi wa ho ngola.**
   a. Ere: Kajeno re tla qetella mosebetsi wa rona wa ho ngola.
2. **Tsebisa phapahano.**
   a. Tsamatsamaya ka phaposing mme o thuse baithuti ba sokolang.
   b. Fa baithuti ba pele ka mosebetsi, mosebetsi o mong: Ngola polelo enngwe setshwantshong sa hao.
3. **Laela baithuti hore ba bale ebe ba lokise diphoso tsa ho ngola ha bona.**
   a. Ere: Jwale ke nako ya ho bala le ho lokisa diphoso mongolong wa hao.
   b. Ere: Hopola ho lekola hore: Leetsi, kapa lentswe le bontshang ketso, le bontsha hore ketso e se e etsahetse.
4. **Ha nako e dumela, kopa baithuti ho abelana seo ba se ngotseng.**
   a. Baithuti ba ka abelana seo ba se ngotseng le motswalle.
   b. Ba mmalwa ba ka abelana le sehlopha sohle ka phaposing.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 9&10

NAKO: Metsotso e 30

DISE-BEDISWA: Padiso

Dipadiso tsa Mohato (NHLRP ha e a fana ka tsona)

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
   a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
   b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
   c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 124.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
   Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 9 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
   a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
   b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
   c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
   d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
   e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
   f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
4. **Tshebediso ya Dipadiso tsa Mohato**
   a. Abela dihlopha dibuka tsa Padiso tse teng (Padiso tsa Mohato).
   b. Mamela moithuti ka mong ha a balla hodimo ho tswa Padisong.
   c. Ebang melawana ya sekolo e dumela, baithuti ba ka ya hae ka Dipadiso tsa Mohato.
5. **Bolella Sehlopha sa 9 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 10.**

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Bapala papadi ya tlotlontswe: Tshwantshisa kapa Taka

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Tjhoko le letlapa la ho ngolla

1. **Etsa lenane la tlotlontswe eo mantswe e leng mabitso kapa maetsi.**
2. **Bolella baithuti hore ba tlo boeletsa tlotlontswe eo ba e thutileng yona kotareng ena.**
3. **Fa baithuti ditaelo tse latelang:**
   a. Re tlo bapala 'Tshwantshisa kapa Taka'.
   b. Ke tla kgetha moithuti ho ba 'yena ya bapalang'.
   c. Moithuti o tla ka pele mme ke mo sebele lentswe ka tsebeng ya hae.
   d. Moithuti o lokela ho tshwantshisa kapa ho taka setshwantsho sa lentswe letlapeng.
   e. Baithuti ba bang ka phaposing ba tlameha ho phahamisa matsoho ho lepa lentswe.
   f. Moithuti eo e leng 'yena ya bapalang' a kope bathuti ba bang ho araba.
   g. Moithuti ya arabang ka nepo e ba 'yena ya bapalang'. O tla ka pele mme ke mo sebela lentswe ka tsebeng.
4. **Bitsa moithuti wa pele ho ba 'ho' ebe o qala papadi.**

Medumo: Ngola ditema tse dikhoudehang.

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Ha ho disebediswa tse hlokahalang

1. Ngola medumo e 7 eo baithuti ba ithutileng yona kapa eo ba e boeleditseng letlapeng.
2. Hlalosetsa baithuti hore ba tla bapala papadi ya medumo ho ba thabisa.
3. Hlalosa hore ba tla ngola mantswe, dipolelo kapa pale ba sebedisa medumo eo FEELA.
4. Etsa mohlala wa polelo e le nngwe e kgutshwane ebe o e ngola letlapeng (kapa ngola mantswe ha o sa kgone ho ngola polelo).
5. Kopa baithuti ho lekola hore mantswe kapa polelo ya hao e nepahetse:
   a. Na e qala ka tlhaku e kgolo?
   b. Na e fella ka kgutlo, letshwao la potso kapa la makalo?
   c. Na o sebedisitse medumo e 7 feela e letlapeng?
6. Kamora moo, fa baithuti metsotso e mmalwa ho ngola mantswe kapa dipolelo.
7. Bolella baithuti ho fapanyetsana ka dibuka ho hlahloba mesebetsi ya bona.
8. Bitsa baithuti ba nepileng mantswe le dipolelo tse ngata ho balla mosebetsi wa bona hodimo.
9. Ha ba ntse ba bala, ngola mantswe kapa dipolelo letlapeng.
10. Lekodisisa ho etsa bonnete ba hore ba sebedisitse medumo e 7 feela.
11. Rorisa baithuti ka boikitlaetso ba bona.

Mongolo: Bontshahatsa ho phatlalatsa sengolwa sa hao

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Mohlala wa Titjhere: mosebetsi wa ho ngola

Sebedisa nako ena e le ya hore baithuti ba phatlalatse le ho hlahisa dingolwa tsa bona.

1. **Pele o qala ka dithuto, lokisa letlapa bakeng sa thuto ena.**
   a. Kgetha o mong wa mesebetsi ya ho ngola e entsweng kotareng. Taka mme o ngole mohlala wa mosebetsi oo letlapeng.
   b. Kenyelletsa phoso ya DMTP ya kotareng eo jwaloka ha: Tlhaku e qalang polelo e le tlhaku e nyenyane.
2. **Tsebisa baithuti ka ho phatlalatsa.**
   a. Ere: Bekeng ena re tla phatlalatsa karolo ya sengolwa sa rona eo re e ngotseng kotareng ena.
   b. Ere: Ha re phatlalatsa sengolwa sa rona, re se lokisetsa ho se abelana le batho ba bang. Re kgetha mosebetsi wa rona o motle ka ho fetisisa, o hlakileng, ho o abelana le ba bang hore ba o bale mme o ba natefele.
   c. Supa moralo wa hao letlapeng. Hlalosa hore ke mosebetsi wa ho ngola o kgethilweng ho phatlalatswa.
3. **Bontshahatsa mosebetsi wa ho phatlalatsa letlapeng.**
   a. Taka mme o ngole sengolwa sa hao letlapeng hape. Etsa sena ka makgethe mme o kenyelletse dintlha tse ding.
   b. Balla mongolo wa moralo wa hao hodimo.
   c. Supa phoso eo o e entseng ya DMTP. Ere: Ke entse phoso. Tlhaku ya pele ya polelo, e kgolo. Nka lokisa tsena ha ke phatlalatsa.
   d. Ngola polelo hape ka makgethe.
   e. Supa DMTP e lokisitsweng: Tlhaku ya pele ya polelo e kgolo.

Padisommoho: Bontshahatsa ho phatlalatsa sengolwa sa hao

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Mohlala wa Titjhere: mosebetsi wa ho ngola

Sebedisa nako ena e le ya hore baithuti ba phatlalatse le ho hlahisa dingolwa tsa bona.

Tswelopele ya thuto e fetileng.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Etsa Teko ya ho Bala ka Molomo ka Bokgeleke

NAKO: Metsotso e 30

DISE-BEDISWA: Padiso

Buka ya Tekanyetso

1. **Dudisa sehlotshwana ka Dipadiso tsa bona.**
   a. Bolella baithuti hore ba bule dipadiso tsa bona leqepheng la pele.
   b. Bolella baithuti hore ba sebetse le metswalle ya bona.
   c. Bolella baithuti hore ba etse bonnete ba hore ba kgona ho bala medumo yohle.
   d. Bolella baithuti hore ba fapanyetsane ka ho bala mantswe ohle le sengolwa hape.
2. **Bitsa baithuti ka bonngwe ho hlahloba ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB).**
   a. Sebedisa diteko tsa ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB) tse Bukaneng ya Tekanyetso.
   b. Latela ditaelo tsa diteko tsa ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB) tse Bukaneng ya Tekanyetso.
   c. Rekota sephetho sa moithuti ka mong.
   d. Sebedisa diphetho tsena ho ntjhafatsa dihlopha tsa bokgoni bo tshwanag.
   e. Sebedisa diphetho tsena ho ela hloko ditlhoko tsa tokiso kotareng e latelang.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Bapala papadi ya tlotlontswe: Tshwantshisa kapa Taka

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Tjhoko le letlapa la ho ngolla

1. **Etsa lenane la tlotlontswe eo mantswe e leng mabitso kapa maetsi.**
2. **Bolella baithuti hore ba tlo boeletsa tlotlontswe eo ba e thutileng yona kotareng ena.**
3. **Fa baithuti ditaelo tse latelang:**
   a. Re tlo bapala ‘Tshwantshisa kapa Taka’.
   b. Ke tla kgetha moithuti ho ba ‘yena ya bapalang’.
   c. Moithuti o tla ka pele mme ke mo sebele lentswe ka tsebeng ya hae.
   d. Moithuti o lokela ho tshwantshisa kapa ho taka setshwantsho sa lentswe letlapeng.
   e. Baithuti ba bang ka phaposing ba tlameha ho phahamisa matsoho ho lepa lentswe.
   f. Moithuti eo e leng ‘yena ya bapalang’ a kope bathuti ba bang ho araba.
   g. Moithuti ya arabang ka nepo e ba ‘yena ya bapalang’. O tla ka pele mme ke mo sebela lentswe ka tsebeng.
4. **Bitsa moithuti wa pele ho ba ‘ho’ ebe o qala papadi.**

Medumo: Ngola ditema tse dikhoudehang

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Ha ho disebediswa tse hlokahalang

1. Ngola medumo e 8 eo baithuti ba ithutileng yona kapa eo ba e boeleditseng letlapeng.
2. Hlalosetsa baithuti hore ba tla bapala papadi ya medumo ho ba thabisa.
3. Hlalosa hore ba tla ngola mantswe, dipolelo kapa pale ba sebedisa medumo eo FEELA.
4. Etsa mohlala wa polelo e le nngwe e kgutshwane ebe o e ngola letlapeng (kapa ngola mantswe ha o sa kgone ho ngola polelo).
5. Kopa baithuti ho lekola hore mantswe kapa polelo ya hao e nepahetse:
   a. Na e qala ka tlhaku e kgolo?
   b. Na e fella ka kgutlo, letshwao la potso kapa la makalo?
   c. Na o sebedisitse medumo e 8 feela e letlapeng?
6. Kamora moo, fa baithuti metsotso e mmalwa ho ngola mantswe kapa dipolelo.
7. Bolella baithuti ho fapanyetsana ka dibuka ho hlahloba mesebetsi ya bona.
8. Bitsa baithuti ba nepileng mantswe le dipolelo tse ngata ho balla mosebetsi wa bona hodimo.
9. Ha ba ntse ba bala, ngola mantswe kapa dipolelo letlapeng.
10. Lekodisisa ho etsa bonnete ba hore ba sebedisitse medumo e 8 feela.
11. Rorisa baithuti ka boikitlaetso ba bona.

Mongolo: Baithuti ba inahane mme ba kgethe

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Dibuka tsa baithuti tsa ho ngolla

Maqephe a A4

Sebedisa nako ena e le ya hore baithuti ba phatlalatse le ho hlahisa dingolwa tsa bona.

1. **Pele o qala ka dithuto, hlophisa moralo o phatlaladitsweng leqepheng.**
   a. Kopollela setshwantsho le sengolwa sa hao tse phatlaladitsweng pampiring ho bontsha baithuti.
   b. Etsa bonnete ba hore o boloka moralo wa hao o phatlaladitsweng hore o tle o o sebedise bakeng sa thuto ya ho nehelana.
2. **Laela baithuti ho nahane ka dingolwa tsa bona tsa kotara.**
   a. Fa baithuti nako ya ho bala dingolwa tsa bona tsa kotara.
   b. Botsa: Ke mosebetsi ofe wa hao o o ratileng ka ho fetisisa kotareng ena?
   c. Kopa baithuti ba mmalwa ho abelana mosebetsi wa bona oo ba o ratileng ka ho fetisisa kotareng.
3. **Laela baithuti ho kgetha karolo ya sengolwa eo ba tla e phatlalatsa.**
   a. Botsa: Ke karolo efe ya sengolwa eo o tla e phatlalatsa kotareng ena?
   b. Fa baithuti nako ya ho kgetha sengolwa seo ba tla se phatlalatsa.
   c. Laela baithuti ho bolella metswalle ya bona ka mosebetsi wa ho ngola oo ba tla o phatlalatsa.
4. **Laela baithuti ho phatlalatsa leqepheng le le leng hore mosebetsi wa bona o kgone ho pepeswa.**
   a. Ere: Ha re phatlalatsa ha re ngolle dibukeng tsa rona jwaloka tlwaelo. Re ngolla leqepheng hore re kgone ho abelana mosebetsi wa rona ha bobebe.
   b. Bontsha baithuti mohlala wa hao wa mosebetsi o phatlaladitsweng leqepheng.
   c. Fana ka dipampiri bakeng sa ho phatlalatsa.
5. **Laela baithuti hore ba qale ho phatlalatsa.**
   a. Ere: Jwale phatlalatsa mosebetsi wa hao. Hopola ho o ngola ka makgethe, le ka ho hlaka hore o lokele ho abelanwa le batho ba bang.

Padisommoho: Baithuti ba inahane mme ba kgethe

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Dibuka tsa baithuti tsa ho ngolla

Maqephe a A4

Sebedisa nako ena e le ya hore baithuti ba phatlalatse le ho hlahisa dingolwa tsa bona.

Tswelopele ya thuto e fetileng.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Etsa Teko ya ho Bala ka Molomo ka Bokgeleke

NAKO: Metsotso e 30

DISE-BEDISWA: Padiso

Buka ya Tekanyetso

1. **Dudisa sehlotshwana ka Dipadiso tsa bona.**
   a. Bolella baithuti hore ba bule dipadiso tsa bona leqepheng la pele.
   b. Bolella baithuti hore ba sebetse le metswalle ya bona.
   c. Bolella baithuti hore ba etse bonnete ba hore ba kgona ho bala medumo yohle.
   d. Bolella baithuti hore ba fapanyetsane ka ho bala mantswe ohle le sengolwa hape.
2. **Bitsa baithuti ka bonngwe ho hlahloba ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB).**
   a. Sebedisa diteko tsa ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB) tse Bukaneng ya Tekanyetso.
   b. Latela ditaelo tsa diteko tsa ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB) tse Bukaneng ya Tekanyetso.
   c. Rekota sephetho sa moithuti ka mong.
   d. Sebedisa diphetho tsena ho ntjhafatsa dihlopha tsa bokgoni bo tshwanag.
   e. Sebedisa diphetho tsena ho ela hloko ditlhoko tsa tokiso kotareng e latelang.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Bapala papadi ya tlotlontswe: Tshwantshisa kapa Taka

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Tjhoko le letlapa la ho ngolla

1. **Etsa lenane la tlotlontswe eo mantswe e leng mabitso kapa maetsi.**
2. **Bolella baithuti hore ba tlo boeletsa tlotlontswe eo ba e thutileng yona kotareng ena.**
3. **Fa baithuti ditaelo tse latelang:**
   a. Re tlo bapala 'Tshwantshisa kapa Taka'.
   b. Ke tla kgetha moithuti ho ba 'yena ya bapalang'.
   c. Moithuti o tla ka pele mme ke mo sebele lentswe ka tsebeng ya hae.
   d. Moithuti o lokela ho tshwantshisa kapa ho taka setshwantsho sa lentswe letlapeng.
   e. Baithuti ba bang ka phaposing ba tlameha ho phahamisa matsoho ho lepa lentswe.
   f. Moithuti eo e leng 'yena ya bapalang' a kope bathuti ba bang ho araba.
   g. Moithuti ya arabang ka nepo e ba 'yena ya bapalang'. O tla ka pele mme ke mo sebela lentswe ka tsebeng.
4. **Bitsa moithuti wa pele ho ba 'ho' ebe o qala papadi.**

Medumo: Ngola ditema tse dikhoudehang.

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Ha ho disebediswa tse hlokahalang

1. Ngola medumo e 9 eo baithuti ba ithutileng yona kapa eo ba e boeleditseng letlapeng.
2. Hlalosetsa baithuti hore ba tla bapala papadi ya medumo ho ba thabisa.
3. Hlalosa hore ba tla ngola mantswe, dipolelo kapa pale ba sebedisa medumo eo FEELA.
4. Etsa mohlala wa polelo e le nngwe e kgutshwane ebe o e ngola letlapeng (kapa ngola mantswe ha o sa kgone ho ngola polelo).
5. Kopa baithuti ho lekola hore mantswe kapa polelo ya hao e nepahetse:
   a. Na e qala ka tlhaku e kgolo?
   b. Na e fella ka kgutlo, letshwao la potso kapa la makalo?
   c. Na o sebedisitse medumo e 9 feela e letlapeng?
6. Kamora moo, fa baithuti metsotso e mmalwa ho ngola mantswe kapa dipolelo.
7. Bolella baithuti ho fapanyetsana ka dibuka ho hlahloba mesebetsi ya bona.
8. Bitsa baithuti ba nepileng mantswe le dipolelo tse ngata ho balla mosebetsi wa bona hodimo.
9. Ha ba ntse ba bala, ngola mantswe kapa dipolelo letlapeng.
10. Lekodisisa ho etsa bonnete ba hore ba sebedisitse medumo e 9 feela.
11. Rorisa baithuti ka boikitlaetso ba bona.

Mongolo: Baithuti ba phatlalatsa dingolwa tsa bona

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Dibuka tsa baithuti tsa ho ngolla

Maqephe a A4

Sebedisa nako ena e le ya hore baithuti ba phatlalatse le ho hlahisa dingolwa tsa bona.

1. **Tsebisa baithuti ho phatlalatsa hape.**
   a. Ere: Kajeno re tla qetella ho phatlalatsa karolo ya sengolwa sa rona.
   b. Ere: Ha re phatlalatsa sengolwa sa rona, re se lokisetsa ho se abelana le batho ba bang. Re kgetha mosebetsi wa rona o motle ka ho fetisisa, o hlakileng, ho o abelana le ba bang hore ba o bale mme o ba natefele.
2. **Laela baithuti ho tswela pele ka ho phatlalatsa.**
   a. Ere: Tswela pele ho phatlalatsa mosebetsi wa hao wa maobane. Hopola hore o be makgethe, mme o hlake hore o ka abelanwa le batho ba bang.
3. **Tsamatsamaya ka phaposing mme o thuse baithuti ka bonngwe.**
   a. Thusa baithuti ba sokolang ho kgetha le ho phatlalatsa karolo ya sengolwa sa bona.

Padisommoho: Baithuti ba phatlalatsa dingolwa tsa bona

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Dibuka tsa baithuti tsa ho ngolla Maqephe a A4

Sebedisa nako ena e le ya hore baithuti ba phatlalatse le ho hlahisa dingolwa tsa bona.

Tswelopele ya thuto e fetileng.

Ho Ngola: Baithuti ba phatlalatsa dingolwa tsa bona

NAKO: Metsotso e 20

DISE-BEDISWA: Dibuka tsa baithuti tsa ho ngolla

Maqephe a A4

Sebedisa nako ena e le ya hore baithuti ba phatlalatse le ho hlahisa dingolwa tsa bona.

Tswelopele ya thuto e fetileng.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Etsa Teko ya ho Bala ka Molomo ka Bokgeleke

NAKO: Metsotso e 30

DISE-BEDISWA: Padiso

Buka ya Tekanyetso

1. **Dudisa sehlotshwana ka Dipadiso tsa bona.**
   a. Bolella baithuti hore ba bule dipadiso tsa bona leqepheng la pele.
   b. Bolella baithuti hore ba sebetse le metswalle ya bona.
   c. Bolella baithuti hore ba etse bonnete ba hore ba kgona ho bala medumo yohle.
   d. Bolella baithuti hore ba fapanyetsane ka ho bala mantswe ohle le sengolwa hape.
2. **Bitsa baithuti ka bonngwe ho hlahloba ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB).**
   a. Sebedisa diteko tsa ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB) tse Bukaneng ya Tekanyetso.
   b. Latela ditaelo tsa diteko tsa ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB) tse Bukaneng ya Tekanyetso.
   c. Rekota sephetho sa moithuti ka mong.
   d. Sebedisa diphetho tsena ho ntjhafatsa dihlopha tsa bokgoni bo tshwanag.
   e. Sebedisa diphetho tsena ho ela hloko ditlhoko tsa tokiso kotareng e latelang.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Medumo: Ngola ditema tse dikhoudehang

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Ha ho disebediswa tse hlokahalang

1. Ngola medumo e 10 eo baithuti ba ithutileng yona kapa eo ba e boeleditseng letlapeng.
2. Hlalosetsa baithuti hore ba tla bapala papadi ya medumo ho ba thabisa.
3. Hlalosa hore ba tla ngola mantswe, dipolelo kapa pale ba sebedisa medumo eo FEELA.
4. Etsa mohlala wa polelo e le nngwe e kgutshwane ebe o e ngola letlapeng (kapa ngola mantswe ha o sa kgone ho ngola polelo).
5. Kopa baithuti ho lekola hore mantswe kapa polelo ya hao e nepahetse:
   a. Na e qala ka tlhaku e kgolo?
   b. Na e fella ka kgutlo, letshwao la potso kapa la makalo?
   c. Na o sebedisitse medumo e 10 feela e letlapeng?
6. Kamora moo, fa baithuti metsotso e mmalwa ho ngola mantswe kapa dipolelo.
7. Bolella baithuti ho fapanyetsana ka dibuka ho hlahloba mesebetsi ya bona.
8. Bitsa baithuti ba nepileng mantswe le dipolelo tse ngata ho balla mosebetsi wa bona hodimo.
9. Ha ba ntse ba bala, ngola mantswe kapa dipolelo letlapeng.
10. Lekodisisa ho etsa bonnete ba hore ba sebedisitse medumo e 10 feela.
11. Rorisa baithuti ka boikitlaetso ba bona.

Mongolo: Bontshahatsa ho nehelana ka mosebetsi wa hao

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Baithuti ba phatlalatsa dingolwa tsa bona

Sebedisa nako ena e le ya hore baithuti ba phatlalatse le ho hlahisa dingolwa tsa bona.

1. **Tsebisa baithuti ka ho nehelana.**
   a. Ere: Bekeng ena re tla nehelana ka mosebetsi wa rona oo re o phatlaladitseng.
   b. Ere: Ha re nehelana ka sengolwa sa rona, re se abelana le batho ba bang. Re hlalosa setshwantsho sa rona, mme re bale sengolwa. Re buela hodimo ka ho hlaka hore re utlwahale.
   c. Ere: Ha re qetile ho bua, re ka tsamatsamaya ka phaposing ho bontsha bana ba bang setshwantsho sa rona.
   d. Ere: Ha baithuti ba bang ba nehelana, re mamela ka hloko. Re ba mosa, mme re opa diatla ha a qetile.
2. **Bontshahatsa mosebetsi wa ho nehelana ho baithuti.**
   a. Phahamisa o bontshe moralo wa hao o phatlaladitsweng hore bohle ba o bone.
   b. Hlalosa setshwantsho sa hao ka bokgutshwanyane mme o bale sengolwa. Bontshahatsa ho buela hodimo ka ho hlaka hore bohle ba utlwe.
   c. Laela baithuti ho o opela diatla ha o qetile.
3. **Tsamatsamaya ka phaposing o bontshe bohle setshwantsho sa hao.**
4. **Laela baithuti ho itokisetsa ho nehelana.**
   a. Ere: Nahana ka polelo e hlalosang setshwantsho sa hao mme o itlwaetse ho bala sengolwa sa hao.
5. **Fa baithuti metsotso e mmalwa ho nahana le ho bala.**
6. **Laela baithuti ho nehelana le motswalle.**
   a. Laela baithuti ho hlalosa setshwantsho sa bona le ho balla motswalle sengolwa sa bona.

Padisommoho: Bontshahatsa ho nehelana ka mosebetsi wa hao

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Baithuti ba phatlalatsa dingolwa tsa bona

Sebedisa nako ena e le ya hore baithuti ba phatlalatse le ho hlahisa dingolwa tsa bona.

Ntshetsopele ya thuto e fetileng.

Ho Ngola: Bontshahatsa ho nehelana ka mosebetsi wa hao

NAKO: Metsotso e 20

DISE-BEDISWA: Baithuti ba phatlalatsa dingolwa tsa bona

Sebedisa nako ena e le ya hore baithuti ba phatlalatse le ho hlahisa dingolwa tsa bona.

Ntshetsopele ya thuto e fetileng.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Etsa Teko ya ho Bala ka Molomo ka Bokgeleke

NAKO: Metsotso e 30

DISE-BEDISWA: Padiso

Buka ya Tekanyetso

1. **Dudisa sehlotshwana ka Dipadiso tsa bona.**
   a. Bolella baithuti hore ba bule dipadiso tsa bona leqepheng la pele.
   b. Bolella baithuti hore ba sebetse le metswalle ya bona.
   c. Bolella baithuti hore ba etse bonnete ba hore ba kgona ho bala medumo yohle.
   d. Bolella baithuti hore ba fapanyetsane ka ho bala mantswe ohle le sengolwa hape.
2. **Bitsa baithuti ka bonngwe ho hlahloba ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB).**
   a. Sebedisa diteko tsa ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB) tse Bukaneng ya Tekanyetso.
   b. Latela ditaelo tsa diteko tsa ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB) tse Bukaneng ya Tekanyetso.
   c. Rekota sephetho sa moithuti ka mong.
   d. Sebedisa diphetho tsena ho ntjhafatsa dihlopha tsa bokgoni bo tshwanag.
   e. Sebedisa diphetho tsena ho ela hloko ditlhoko tsa tokiso kotareng e latelang.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Bapala papadi ya tlotlontswe: Tshwantshisa kapa Taka

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Tjhoko le letlapa la ho ngolla

1. **Etsa lenane la tlotlontswe eo mantswe e leng mabitso kapa maetsi.**
2. **Bolella baithuti hore ba tlo boeletsa tlotlontswe eo ba e thutileng yona kotareng ena.**
3. **Fa baithuti ditaelo tse latelang:**
   a. Re tlo bapala 'Tshwantshisa kapa Taka'.
   b. Ke tla kgetha moithuti ho ba 'yena ya bapalang'.
   c. Moithuti o tla ka pele mme ke mo sebele lentswe ka tsebeng ya hae.
   d. Moithuti o lokela ho tshwantshisa kapa ho taka setshwantsho sa lentswe letlapeng.
   e. Baithuti ba bang ka phaposing ba tlameha ho phahamisa matsoho ho lepa lentswe.
   f. Moithuti eo e leng 'yena ya bapalang' a kope bathuti ba bang ho araba.
   g. Moithuti ya arabang ka nepo e ba 'yena ya bapalang'. O tla ka pele mme ke mo sebela lentswe ka tsebeng.
4. **Bitsa moithuti wa pele ho ba 'ho' ebe o qala papadi.**

Medumo: Ngola ditema tse dikhoudehang

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Ha ho disebediswa tse hlokahalang

1. Ngola medumo e 11 eo baithuti ba ithutileng yona kapa eo ba e boeleditseng letlapeng.
2. Hlalosetsa baithuti hore ba tla bapala papadi ya medumo ho ba thabisa.
3. Hlalosa hore ba tla ngola mantswe, dipolelo kapa pale ba sebedisa medumo eo FEELA.
4. Etsa mohlala wa polelo e le nngwe e kgutshwane ebe o e ngola letlapeng (kapa ngola mantswe ha o sa kgone ho ngola polelo).
5. Kopa baithuti ho lekola hore mantswe kapa polelo ya hao e nepahetse:
   a. Na e qala ka tlhaku e kgolo?
   b. Na e fella ka kgutlo, letshwao la potso kapa la makalo?
   c. Na o sebedisitse medumo e 11 feela e letlapeng?
6. Kamora moo, fa baithuti metsotso e mmalwa ho ngola mantswe kapa dipolelo.
7. Bolella baithuti ho fapanyetsana ka dibuka ho hlahloba mesebetsi ya bona.
8. Bitsa baithuti ba nepileng mantswe le dipolelo tse ngata ho balla mosebetsi wa bona hodimo.
9. Ha ba ntse ba bala, ngola mantswe kapa dipolelo letlapeng.
10. Lekodisisa ho etsa bonnete ba hore ba sebedisitse medumo e 11 feela.
11. Rorisa baithuti ka boikitlaetso ba bona.

Padisommoho: Baithuti ba nehelana ka dingolwa tsa bona

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Baithuti ba phatlalatsa dingolwa tsa bona

Sebedisa nako ena e le ya hore baithuti ba phatlalatse le ho hlahisa dingolwa tsa bona.

1. **Tsebisa baithuti ho nehelana hape.**
   a. Ere: Hopolang hore bekeng ena re tla nehelana ka sengolwa sa rona se phatlaladitsweng.
   b. Ere: Ha re nehelana ka sengolwa sa rona, re se abelana le batho ba bang. Re hlalosa setshwantsho sa rona, mme re bale sengolwa. Re buela hodimo ka ho hlaka hore re utlwahale.
   c. Ere: Ha re qetile ho bua, re ka tsamatsamaya ka phaposing ho bontsha bana ba bang setshwantsho sa rona.
2. **Ere: Ha baithuti ba bang ba nehelana, re mamela ka hloko. Re ba mosa, mme re opa diatla ha a qetile.**
3. **Bitsa baithuti hore ba nehelane le phaposi.**
   a. Bitsetsa baithuti ka pele ka phaposing ho tla nehelana.
   b. Fa moithuti ka mong metsotso e 1–2 ho hlalosa setshwantsho le ho bala sengolwa sa hae.
   c. Ha ba qetile ba tsamatsamaye ka phaposing ba bontshe baithuti ba bang ditshwantsho tsa bona.
   d. Ha baithuti ba ntse ba nehelana, etsa bonnete ba hore ba bang ba mametse ka hloko. Ba hopotse ho opela moithuti ka mong ya nehelaneng diatla.

Ho Ngola: Baithuti ba tswela pele ho nehelana dingolwa tsa bona

NAKO: Metsotso e 20

DISE-BEDISWA:

Baithuti ba phatlalatsa dingolwa tsa bona

Sebedisa nako ena e le ya hore baithuti ba phatlalatse le ho hlahisa dingolwa tsa bona.

1. **Tswela pele ho bitsa baithuti ho tla nehelana.**
   a. Bitsetsa baithuti ka pele ka phaposing ho tla nehelana.
   b. Fa moithuti ka mong metsotso e 1–2 ho hlalosa setshwantsho le ho bala sengolwa sa hae.
   c. Ha ba qetile ba tsamatsamaye ka phaposing ba bontshe baithuti ba bang ditshwantsho tsa bona.
2. **Ha baithuti ba ntse ba nehelana, etsa bonnete ba hore ba bang ba mametse ka hloko. Ba hopotse ho opela moithuti ka mong ya nehelaneng diatla.**
3. **Pepesa mosebetsi ohle wa baithuti o phatlaladitsweng bukeng ya ka phaposing kapa letlapeng la ditsebiso.**

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Etsa Teko ya ho Bala ka Molomo ka Bokgeleke

NAKO: Metsotso e 30

DISE-BEDISWA: Padiso

Buka ya Tekanyetso

1. **Dudisa sehlotshwana ka Dipadiso tsa bona.**
   a. Bolella baithuti hore ba bule dipadiso tsa bona leqepheng la pele.
   b. Bolella baithuti hore ba sebetse le metswalle ya bona.
   c. Bolella baithuti hore ba etse bonnete ba hore ba kgona ho bala medumo yohle.
   d. Bolella baithuti hore ba fapanyetsane ka ho bala mantswe ohle le sengolwa hape.
2. **Bitsa baithuti ka bonngwe ho hlahloba ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB).**
   a. Sebedisa diteko tsa ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB) tse Bukaneng ya Tekanyetso.
   b. Latela ditaelo tsa diteko tsa ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB) tse Bukaneng ya Tekanyetso.
   c. Rekota sephetho sa moithuti ka mong.
   d. Sebedisa diphetho tsena ho ntjhafatsa dihlopha tsa bokgoni bo tshwanag.
   e. Sebedisa diphetho tsena ho ela hloko ditlhoko tsa tokiso kotareng e latelang.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Bapala dipapadi tsa tlotlontswe: Lebitso kapa leetsi?

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Ha ho disebediswa tse hlokahalang

1. **Etsa lenane la tlotlontswe eo mantswe e leng mabitso kapa maetsi.**
2. **Bolella baithuti hore mabitso ke mareo and maetsi ke mantswe a bontshang ketso.**
3. **Fa baithuti ditaelo tse latelang:**
   a. Re tlo bapala 'lebitso kapa leetsi'.
   b. Ke tla bua lentswe.
   c. Ha e le lebitso phahamisa monwana o le mong.
   d. Ha e le lebitso phahamisa a mabedi.
   e. Ebe le sebetsa ka bobedi ho etsa polelo ka lentswe, ho bontsha seo le se bolelang.
   f. Ke tla bitsa bobedi bona ho bua polelo ya bona.
4. **Bua lentswe la pele o qale ho bapala papadi.**

Medumo: Bopa o pepese mantswe

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Hlama ya ho bapala, plastisini, dikwaelana tsa dibotlolo, ulu, pasta, j.j.

1. Eya sebakeng se bulehileng.
2. Bontsha baithuti sebaka sa bona sa ho sebeletsa.
3. Bontsha baithuti sebaka sa bona sa ho pepesa.
4. Arola baithuti ka dihlotshwana tsa 2–4.
5. Fana ka disebediswa tse teng sehlotshwaneng ka seng.
6. Bolella sehlotshwana ka seng ho nahana ka lentswe leo ba ka le ngolang.
7. Kamora moo, bolella baithuti ho re ba bope lentswe leo ka disebediswa.
8. Ha dihlotshwana di bopile lentswe la sona, di le behe sebakeng sa ho bontsha.
9. Dumella baithuti ho tsamatsamaya mme ba bale mantswe a baithuti ba bang.
10. Leboha baithuti o ba bolelle hore ba hlwekise.

Mongolo: Baithuti ba tswela pele ho nehelana dingolwa tsa bona

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Baithuti ba phatlalatsa dingolwa tsa bona

Sebedisa nako ena e le ya hore baithuti ba phatlalatse le ho hlahisa dingolwa tsa bona.

1. **Tswela pele ho bitsa baithuti ho tla nehelana.**
   a. Bitsetsa baithuti ka pele ka phaposing ho tla nehelana.
   b. Fa moithuti ka mong metsotso e 1–2 ho hlalosa setshwantsho le ho bala sengolwa sa hae.
   c. Ha ba qetile ba tsamatsamaye ka phaposing ba bontshe baithuti ba bang ditshwantsho tsa bona.
2. **Ha baithuti ba ntse ba nehelana, etsa bonnete ba hore ba bang ba mametse ka hloko. Ba hopotse ho opela moithuti ka mong ya nehelaneng diatla.**
3. **Pepesa mosebetsi ohle wa baithuti o phatlaladitsweng bukeng ya ka phaposing kapa letlapeng la ditsebiso.**

Padisommoho: Baithuti ba tswela pele ho nehelana dingolwa tsa bona

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Baithuti ba phatlalatsa dingolwa tsa bona

Sebedisa nako ena e le ya hore baithuti ba phatlalatse le ho hlahisa dingolwa tsa bona.

1. **Tswela pele ho bitsa baithuti ho tla nehelana.**
   a. Bitsetsa baithuti ka pele ka phaposing ho tla nehelana.
   b. Fa moithuti ka mong metsotso e 1–2 ho hlalosa setshwantsho le ho bala sengolwa sa hae.
   c. Ha ba qetile ba tsamatsamaye ka phaposing ba bontshe baithuti ba bang ditshwantsho tsa bona.
2. **Ha baithuti ba ntse ba nehelana, etsa bonnete ba hore ba bang ba mametse ka hloko. Ba hopotse ho opela moithuti ka mong ya nehelaneng diatla.**
3. **Pepesa mosebetsi ohle wa baithuti o phatlaladitsweng bukeng ya ka phaposing kapa letlapeng la ditsebiso.**

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Etsa Teko ya ho Bala ka Molomo ka Bokgeleke

NAKO: Metsotso e 30

DISE-BEDISWA: Padiso

Buka ya Tekanyetso

1. **Dudisa sehlotshwana ka Dipadiso tsa bona.**
   a. Bolella baithuti hore ba bule dipadiso tsa bona leqepheng la pele.
   b. Bolella baithuti hore ba sebetse le metswalle ya bona.
   c. Bolella baithuti hore ba etse bonnete ba hore ba kgona ho bala medumo yohle.
   d. Bolella baithuti hore ba fapanyetsane ka ho bala mantswe ohle le sengolwa hape.
2. **Bitsa baithuti ka bonngwe ho hlahloba ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB).**
   a. Sebedisa diteko tsa ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB) tse Bukaneng ya Tekanyetso.
   b. Latela ditaelo tsa diteko tsa ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB) tse Bukaneng ya Tekanyetso.
   c. Rekota sephetho sa moithuti ka mong.
   d. Sebedisa diphetho tsena ho ntjhafatsa dihlopha tsa bokgoni bo tshwanag.
   e. Sebedisa diphetho tsena ho ela hloko ditlhoko tsa tokiso kotareng e latelang.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Bapala dipapadi tsa tlotlontswe: Lebitso kapa leetsi?

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Ha ho disebediswa tse hlokahalang

1. **Etsa lenane la tlotlontswe eo mantswe e leng mabitso kapa maetsi.**
2. **Bolella baithuti hore mabitso ke mareo and maetsi ke mantswe a bontshang ketso.**
3. **Fa baithuti ditaelo tse latelang:**
   a. Re tlo bapala 'lebitso kapa leetsi'.
   b. Ke tla bua lentswe.
   c. Ha e le lebitso phahamisa monwana o le mong.
   d. Ha e le lebitso phahamisa a mabedi.
   e. Ebe le sebetsa ka bobedi ho etsa polelo ka lentswe, ho bontsha seo le se bolelang.
   f. Ke tla bitsa bobedi bona ho bua polelo ya bona.
4. **Bua lentswe la pele o qale ho bapala papadi.**

Medumo: Bopa o pepese mantswe

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Hlama ya ho bapala, plastisini, dikwaelana tsa dibotlolo, ulu, pasta, j.j.

1. Eya sebakeng se bulehileng.
2. Bontsha baithuti sebaka sa bona sa ho sebeletsa.
3. Bontsha baithuti sebaka sa bona sa ho pepesa.
4. Arola baithuti ka dihlotshwana tsa 2–4.
5. Fana ka disebediswa tse teng sehlotshwaneng ka seng.
6. Bolella sehlotshwana ka seng ho nahana ka lentswe leo ba ka le ngolang.
7. Kamora moo, bolella baithuti ho re ba bope lentswe leo ka disebediswa.
8. Ha dihlotshwana di bopile lentswe la sona, di le behe sebakeng sa ho bontsha.
9. Dumella baithuti ho tsamatsamaya mme ba bale mantswe a baithuti ba bang.
10. Leboha baithuti o ba bolelle hore ba hlwekise.

Mongolo: Baithuti ba tswela pele ho nehelana dingolwa tsa bona

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Baithuti ba phatlalatsa dingolwa tsa bona

Sebedisa nako ena e le ya hore baithuti ba phatlalatse le ho hlahisa dingolwa tsa bona.

1. **Tswela pele ho bitsa baithuti ho tla nehelana.**
   a. Bitsetsa baithuti ka pele ka phaposing ho tla nehelana.
   b. Fa moithuti ka mong metsotso e 1–2 ho hlalosa setshwantsho le ho bala sengolwa sa hae.
   c. Ha ba qetile ba tsamatsamaye ka phaposing ba bontshe baithuti ba bang ditshwantsho tsa bona.
2. **Ha baithuti ba ntse ba nehelana, etsa bonnete ba hore ba bang ba mametse ka hloko. Ba hopotse ho opela moithuti ka mong ya nehelaneng diatla.**
3. **Pepesa mosebetsi ohle wa baithuti o phatlaladitsweng bukeng ya ka phaposing kapa letlapeng la ditsebiso.**

Padisommoho: Baithuti ba tswela pele ho nehelana dingolwa tsa bona

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Baithuti ba phatlalatsa dingolwa tsa bona

Sebedisa nako ena e le ya hore baithuti ba phatlalatse le ho hlahisa dingolwa tsa bona.

1. **Tswela pele ho bitsa baithuti ho tla nehelana.**
   a. Bitsetsa baithuti ka pele ka phaposing ho tla nehelana.
   b. Fa moithuti ka mong metsotso e 1–2 ho hlalosa setshwantsho le ho bala sengolwa sa hae.
   c. Ha ba qetile ba tsamatsamaye ka phaposing ba bontshe baithuti ba bang ditshwantsho tsa bona.
2. **Ha baithuti ba ntse ba nehelana, etsa bonnete ba hore ba bang ba mametse ka hloko. Ba hopotse ho opela moithuti ka mong ya nehelaneng diatla.**
3. **Pepesa mosebetsi ohle wa baithuti o phatlaladitsweng bukeng ya ka phaposing kapa letlapeng la ditsebiso.**

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Etsa Teko ya ho Bala ka Molomo ka Bokgeleke

NAKO: Metsotso e 30

DISE-BEDISWA: Padiso

Buka ya Tekanyetso

1. **Dudisa sehlotshwana ka Dipadiso tsa bona.**
   a. Bolella baithuti hore ba bule dipadiso tsa bona leqepheng la pele.
   b. Bolella baithuti hore ba sebetse le metswalle ya bona.
   c. Bolella baithuti hore ba etse bonnete ba hore ba kgona ho bala medumo yohle.
   d. Bolella baithuti hore ba fapanyetsane ka ho bala mantswe ohle le sengolwa hape.
2. **Bitsa baithuti ka bonngwe ho hlahloba ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB).**
   a. Sebedisa diteko tsa ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB) tse Bukaneng ya Tekanyetso.
   b. Latela ditaelo tsa diteko tsa ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB) tse Bukaneng ya Tekanyetso.
   c. Rekota sephetho sa moithuti ka mong.
   d. Sebedisa diphetho tsena ho ntjhafatsa dihlopha tsa bokgoni bo tshwanag.
   e. Sebedisa diphetho tsena ho ela hloko ditlhoko tsa tokiso kotareng e latelang.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Bapala dipapadi tsa tlotlontswe: Lebitso kapa leetsi?

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Ha ho disebediswa tse hlokahalang

1. **Etsa lenane la tlotlontswe eo mantswe e leng mabitso kapa maetsi.**
2. **Bolella baithuti hore mabitso ke mareo and maetsi ke mantswe a bontshang ketso.**
3. **Fa baithuti ditaelo tse latelang:**
   a. Re tlo bapala 'lebitso kapa leetsi'.
   b. Ke tla bua lentswe.
   c. Ha e le lebitso phahamisa monwana o le mong.
   d. Ha e le lebitso phahamisa a mabedi.
   e. Ebe le sebetsa ka bobedi ho etsa polelo ka lentswe, ho bontsha seo le se bolelang.
   f. Ke tla bitsa bobedi bona ho bua polelo ya bona.
4. **Bua lentswe la pele o qale ho bapala papadi.**

Medumo Bopa o pepese mantswe

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Hlama ya ho bapala, plastisini, dikwaelana tsa dibotlolo, ulu, pasta, j.j.

1. Eya sebakeng se bulehileng.
2. Bontsha baithuti sebaka sa bona sa ho sebeletsa.
3. Bontsha baithuti sebaka sa bona sa ho pepesa.
4. Arola baithuti ka dihlotshwana tsa 2–4.
5. Fana ka disebediswa tse teng sehlotshwaneng ka seng.
6. Bolella sehlotshwana ka seng ho nahana ka lentswe leo ba ka le ngolang.
7. Kamora moo, bolella baithuti ho re ba bope lentswe leo ka disebediswa.
8. Ha dihlotshwana di bopile lentswe la sona, di le behe sebakeng sa ho bontsha.
9. Dumella baithuti ho tsamatsamaya mme ba bale mantswe a baithuti ba bang.
10. Leboha baithuti o ba bolelle hore ba hlwekise.

Mongolo: Baithuti ba tswela pele ho nehelana dingolwa tsa bona

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Baithuti ba phatlalatsa dingolwa tsa bona

Sebedisa nako ena e le ya hore baithuti ba phatlalatse le ho hlahisa dingolwa tsa bona.

1. **Tswela pele ho bitsa baithuti ho tla nehelana.**
   a. Bitsetsa baithuti ka pele ka phaposing ho tla nehelana.
   b. Fa moithuti ka mong metsotso e 1–2 ho hlalosa setshwantsho le ho bala sengolwa sa hae.
   c. Ha ba qetile ba tsamatsamaye ka phaposing ba bontshe baithuti ba bang ditshwantsho tsa bona.
2. **Ha baithuti ba ntse ba nehelana, etsa bonnete ba hore ba bang ba mametse ka hloko. Ba hopotse ho opela moithuti ka mong ya nehelaneng diatla.**
3. **Pepesa mosebetsi ohle wa baithuti o phatlaladitsweng bukeng ya ka phaposing kapa letlapeng la ditsebiso.**

Padisommoho: Baithuti ba tswela pele ho nehelana dingolwa tsa bona

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Baithuti ba phatlalatsa dingolwa tsa bona

Sebedisa nako ena e le ya hore baithuti ba phatlalatse le ho hlahisa dingolwa tsa bona.

1. **Tswela pele ho bitsa baithuti ho tla nehelana.**
   a. Bitsetsa baithuti ka pele ka phaposing ho tla nehelana.
   b. Fa moithuti ka mong metsotso e 1–2 ho hlalosa setshwantsho le ho bala sengolwa sa hae.
   c. Ha ba qetile ba tsamatsamaye ka phaposing ba bontshe baithuti ba bang ditshwantsho tsa bona.
2. **Ha baithuti ba ntse ba nehelana, etsa bonnete ba hore ba bang ba mametse ka hloko. Ba hopotse ho opela moithuti ka mong ya nehelaneng diatla.**
3. **Pepesa mosebetsi ohle wa baithuti o phatlaladitsweng bukeng ya ka phaposing kapa letlapeng la ditsebiso.**

Ho Ngola: Baithuti ba tswela pele ho nehelana dingolwa tsa bona

NAKO: Metsotso e 20

DISE-BEDISWA: Baithuti ba phatlalatsa dingolwa tsa bona

Sebedisa nako ena e le ya hore baithuti ba phatlalatse le ho hlahisa dingolwa tsa bona.

1. **Tswela pele ho bitsa baithuti ho tla nehelana.**
   a. Bitsetsa baithuti ka pele ka phaposing ho tla nehelana.
   b. Fa moithuti ka mong metsotso e 1–2 ho hlalosa setshwantsho le ho bala sengolwa sa hae.
   c. Ha ba qetile ba tsamatsamaye ka phaposing ba bontshe baithuti ba bang ditshwantsho tsa bona.
2. **Ha baithuti ba ntse ba nehelana, etsa bonnete ba hore ba bang ba mametse ka hloko. Ba hopotse ho opela moithuti ka mong ya nehelaneng diatla.**
3. **Pepesa mosebetsi ohle wa baithuti o phatlaladitsweng bukeng ya ka phaposing kapa letlapeng la ditsebiso.**

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Etsa Teko ya ho Bala ka Molomo ka Bokgeleke

NAKO: Metsotso e 30

DISE-BEDISWA: Padiso

Buka ya Tekanyetso

1. **Dudisa sehlotshwana ka Dipadiso tsa bona.**
   a. Bolella baithuti hore ba bule dipadiso tsa bona leqepheng la pele.
   b. Bolella baithuti hore ba sebetse le metswalle ya bona.
   c. Bolella baithuti hore ba etse bonnete ba hore ba kgona ho bala medumo yohle.
   d. Bolella baithuti hore ba fapanyetsane ka ho bala mantswe ohle le sengolwa hape.
2. **Bitsa baithuti ka bonngwe ho hlahloba ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB).**
   a. Sebedisa diteko tsa ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB) tse Bukaneng ya Tekanyetso.
   b. Latela ditaelo tsa diteko tsa ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB) tse Bukaneng ya Tekanyetso.
   c. Rekota sephetho sa moithuti ka mong.
   d. Sebedisa diphetho tsena ho ntjhafatsa dihlopha tsa bokgoni bo tshwanag.
   e. Sebedisa diphetho tsena ho ela hloko ditlhoko tsa tokiso kotareng e latelang.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Medumo: Bopa o pepese mantswe

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Hlama ya ho bapala, plastisini, dikwaelana tsa dibotlolo, ulu, pasta, j.j.

1. Eya sebakeng se bulehileng.
2. Bontsha baithuti sebaka sa bona sa ho sebeletsa.
3. Bontsha baithuti sebaka sa bona sa ho pepesa.
4. Arola baithuti ka dihlotshwana tsa 2–4.
5. Fana ka disebediswa tse teng sehlotshwaneng ka seng.
6. Bolella sehlotshwana ka seng ho nahana ka lentswe leo ba ka le ngolang.
7. Kamora moo, bolella baithuti ho re ba bope lentswe leo ka disebediswa.
8. Ha dihlotshwana di bopile lentswe la sona, di le behe sebakeng sa ho bontsha.
9. Dumella baithuti ho tsamatsamaya mme ba bale mantswe a baithuti ba bang.
10. Leboha baithuti o ba bolelle hore ba hlwekise.

Mongolo: Baithuti ba tswela pele ho nehelana dingolwa tsa bona

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Baithuti ba phatlalatsa dingolwa tsa bona

Sebedisa nako ena e le ya hore baithuti ba phatlalatse le ho hlahisa dingolwa tsa bona.

1. **Tswela pele ho bitsa baithuti ho tla nehelana.**
   a. Bitsetsa baithuti ka pele ka phaposing ho tla nehelana.
   b. Fa moithuti ka mong metsotso e 1–2 ho hlalosa setshwantsho le ho bala sengolwa sa hae.
   c. Ha ba qetile ba tsamatsamaye ka phaposing ba bontshe baithuti ba bang ditshwantsho tsa bona.
2. **Ha baithuti ba ntse ba nehelana, etsa bonnete ba hore ba bang ba mametse ka hloko. Ba hopotse ho opela moithuti ka mong ya nehelaneng diatla.**
3. **Pepesa mosebetsi ohle wa baithuti o phatlaladitsweng bukeng ya ka phaposing kapa letlapeng la ditsebiso.**

Padisommoho: Baithuti ba tswela pele ho nehelana dingolwa tsa bona

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Baithuti ba phatlalatsa dingolwa tsa bona

Sebedisa nako ena e le ya hore baithuti ba phatlalatse le ho hlahisa dingolwa tsa bona.

1. **Tswela pele ho bitsa baithuti ho tla nehelana.**
   a. Bitsetsa baithuti ka pele ka phaposing ho tla nehelana.
   b. Fa moithuti ka mong metsotso e 1–2 ho hlalosa setshwantsho le ho bala sengolwa sa hae.
   c. Ha ba qetile ba tsamatsamaye ka phaposing ba bontshe baithuti ba bang ditshwantsho tsa bona.
2. **Ha baithuti ba ntse ba nehelana, etsa bonnete ba hore ba bang ba mametse ka hloko. Ba hopotse ho opela moithuti ka mong ya nehelaneng diatla.**
3. **Pepesa mosebetsi ohle wa baithuti o phatlaladitsweng bukeng ya ka phaposing kapa letlapeng la ditsebiso.**

Ho Ngola: Baithuti ba tswela pele ho nehelana dingolwa tsa bona

NAKO: Metsotso e 20

DISE-BEDISWA: Baithuti ba phatlalatsa dingolwa tsa bona

Sebedisa nako ena e le ya hore baithuti ba phatlalatse le ho hlahisa dingolwa tsa bona.

1. **Tswela pele ho bitsa baithuti ho tla nehelana.**
   a. Bitsetsa baithuti ka pele ka phaposing ho tla nehelana.
   b. Fa moithuti ka mong metsotso e 1–2 ho hlalosa setshwantsho le ho bala sengolwa sa hae.
   c. Ha ba qetile ba tsamatsamaye ka phaposing ba bontshe baithuti ba bang ditshwantsho tsa bona.
2. **Ha baithuti ba ntse ba nehelana, etsa bonnete ba hore ba bang ba mametse ka hloko. Ba hopotse ho opela moithuti ka mong ya nehelaneng diatla.**
3. **Pepesa mosebetsi ohle wa baithuti o phatlaladitsweng bukeng ya ka phaposing kapa letlapeng la ditsebiso.**

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Etsa Teko ya ho Bala ka Molomo ka Bokgeleke

NAKO: Metsotso e 30

DISE-BEDISWA: Padiso

Buka ya Tekanyetso

1. **Dudisa sehlotshwana ka Dipadiso tsa bona.**
   a. Bolella baithuti hore ba bule dipadiso tsa bona leqepheng la pele.
   b. Bolella baithuti hore ba sebetse le metswalle ya bona.
   c. Bolella baithuti hore ba etse bonnete ba hore ba kgona ho bala medumo yohle.
   d. Bolella baithuti hore ba fapanyetsane ka ho bala mantswe ohle le sengolwa hape.
2. **Bitsa baithuti ka bonngwe ho hlahloba ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB).**
   a. Sebedisa diteko tsa ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB) tse Bukaneng ya Tekanyetso.
   b. Latela ditaelo tsa diteko tsa ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB) tse Bukaneng ya Tekanyetso.
   c. Rekota sephetho sa moithuti ka mong.
   d. Sebedisa diphetho tsena ho ntjhafatsa dihlopha tsa bokgoni bo tshwanag.
   e. Sebedisa diphetho tsena ho ela hloko ditlhoko tsa tokiso kotareng e latelang.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Bapala dipapadi tsa tlotlontswe: Lebitso kapa leetsi?

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Ha ho disebediswa tse hlokahalang

1. **Etsa lenane la tlotlontswe eo mantswe e leng mabitso kapa maetsi.**
2. **Bolella baithuti hore mabitso ke mareo and maetsi ke mantswe a bontshang ketso.**
3. **Fa baithuti ditaelo tse latelang:**
   a. Re tlo bapala 'lebitso kapa leetsi'.
   b. Ke tla bua lentswe.
   c. Ha e le lebitso phahamisa monwana o le mong.
   d. Ha e le lebitso phahamisa a mabedi.
   e. Ebe le sebetsa ka bobedi ho etsa polelo ka lentswe, ho bontsha seo le se bolelang.
   f. Ke tla bitsa bobedi bona ho bua polelo ya bona.
4. **Bua lentswe la pele o qale ho bapala papadi.**

Medumo: Bopa o pepese mantswe

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Hlama ya ho bapala, plastisini, dikwaelana tsa dibotlolo, ulu, pasta, j.j.

1. Eya sebakeng se bulehileng.
2. Bontsha baithuti sebaka sa bona sa ho sebeletsa.
3. Bontsha baithuti sebaka sa bona sa ho pepesa.
4. Arola baithuti ka dihlotshwana tsa 2–4.
5. Fana ka disebediswa tse teng sehlotshwaneng ka seng.
6. Bolella sehlotshwana ka seng ho nahana ka lentswe leo ba ka le ngolang.
7. Kamora moo, bolella baithuti ho re ba bope lentswe leo ka disebediswa.
8. Ha dihlotshwana di bopile lentswe la sona, di le behe sebakeng sa ho bontsha.
9. Dumella baithuti ho tsamatsamaya mme ba bale mantswe a baithuti ba bang.
10. Leboha baithuti o ba bolelle hore ba hlwekise.

Padisommoho: Baithuti ba tswela pele ho nehelana dingolwa tsa bona

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Baithuti ba phatlalatsa dingolwa tsa bona

Sebedisa nako ena e le ya hore baithuti ba phatlalatse le ho hlahisa dingolwa tsa bona.

1. **Tswela pele ho bitsa baithuti ho tla nehelana.**
   a. Bitsetsa baithuti ka pele ka phaposing ho tla nehelana.
   b. Fa moithuti ka mong metsotso e 1–2 ho hlalosa setshwantsho le ho bala sengolwa sa hae.
   c. Ha ba qetile ba tsamatsamaye ka phaposing ba bontshe baithuti ba bang ditshwantsho tsa bona.
2. **Ha baithuti ba ntse ba nehelana, etsa bonnete ba hore ba bang ba mametse ka hloko. Ba hopotse ho opela moithuti ka mong ya nehelaneng diatla.**
3. **Pepesa mosebetsi ohle wa baithuti o phatlaladitsweng bukeng ya ka phaposing kapa letlapeng la ditsebiso.**

Ho Ngola: Baithuti ba tswela pele ho nehelana dingolwa tsa bona

NAKO: Metsotso e 20

DISE-BEDISWA: Baithuti ba phatlalatsa dingolwa tsa bona

Sebedisa nako ena e le ya hore baithuti ba phatlalatse le ho hlahisa dingolwa tsa bona.

1. **Tswela pele ho bitsa baithuti ho tla nehelana.**
   a. Bitsetsa baithuti ka pele ka phaposing ho tla nehelana.
   b. Fa moithuti ka mong metsotso e 1–2 ho hlalosa setshwantsho le ho bala sengolwa sa hae.
   c. Ha ba qetile ba tsamatsamaye ka phaposing ba bontshe baithuti ba bang ditshwantsho tsa bona.
2. **Ha baithuti ba ntse ba nehelana, etsa bonnete ba hore ba bang ba mametse ka hloko. Ba hopotse ho opela moithuti ka mong ya nehelaneng diatla.**
3. **Pepesa mosebetsi ohle wa baithuti o phatlaladitsweng bukeng ya ka phaposing kapa letlapeng la ditsebiso.**

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Etsa Teko ya ho Bala ka Molomo ka Bokgeleke

NAKO: Metsotso e 30

DISE-BEDISWA: Padiso

Buka ya Tekanyetso

1. **Dudisa sehlotshwana ka Dipadiso tsa bona.**
   a. Bolella baithuti hore ba bule dipadiso tsa bona leqepheng la pele.
   b. Bolella baithuti hore ba sebetse le metswalle ya bona.
   c. Bolella baithuti hore ba etse bonnete ba hore ba kgona ho bala medumo yohle.
   d. Bolella baithuti hore ba fapanyetsane ka ho bala mantswe ohle le sengolwa hape.
2. **Bitsa baithuti ka bonngwe ho hlahloba ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB).**
   a. Sebedisa diteko tsa ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB) tse Bukaneng ya Tekanyetso.
   b. Latela ditaelo tsa diteko tsa ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB) tse Bukaneng ya Tekanyetso.
   c. Rekota sephetho sa moithuti ka mong.
   d. Sebedisa diphetho tsena ho ntjhafatsa dihlopha tsa bokgoni bo tshwanag.
   e. Sebedisa diphetho tsena ho ela hloko ditlhoko tsa tokiso kotareng e latelang.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO: Metsotso e 15

DISE-BEDISWA: Disebediswa tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

NHLRP | National Home Language Reading Programme